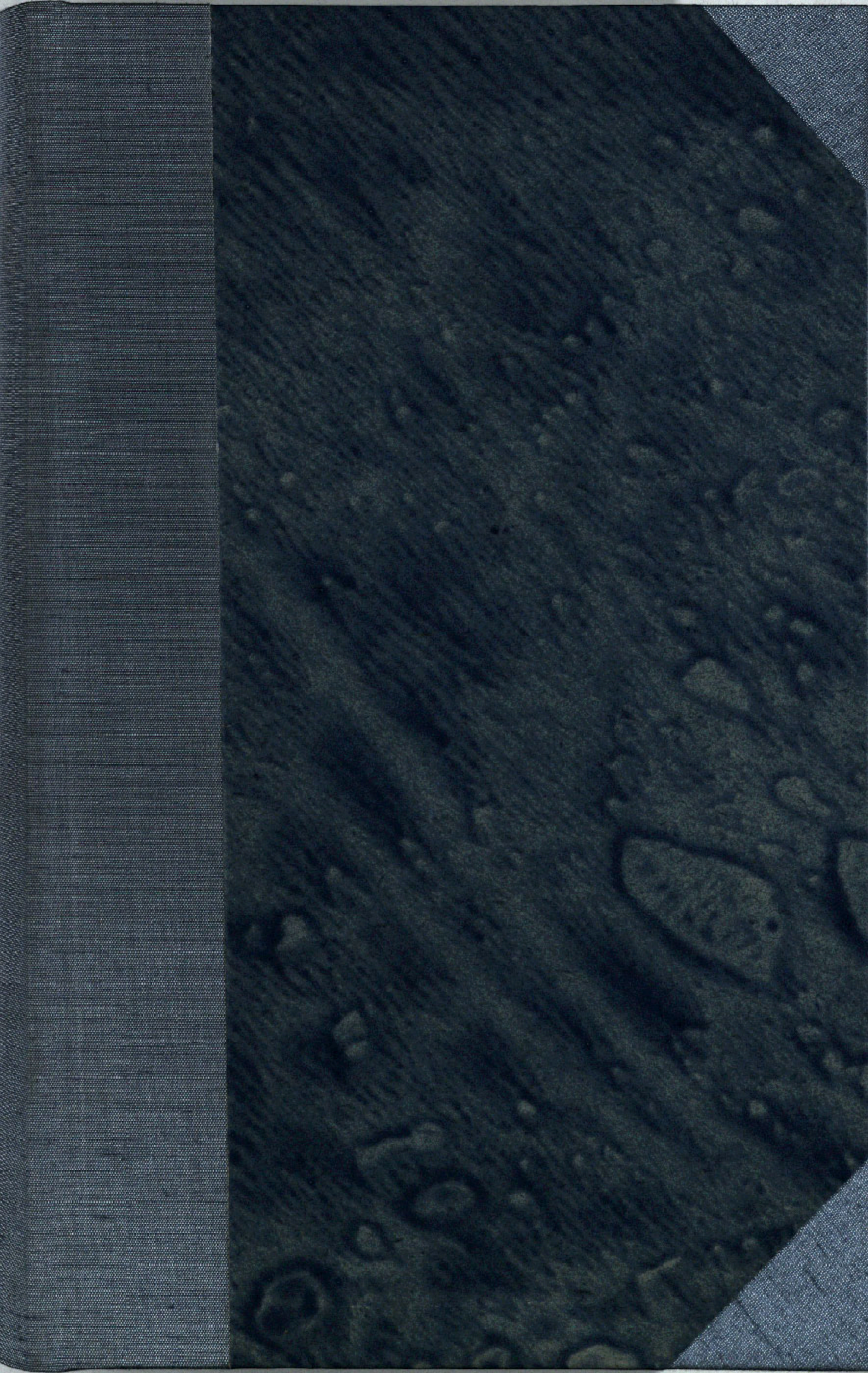
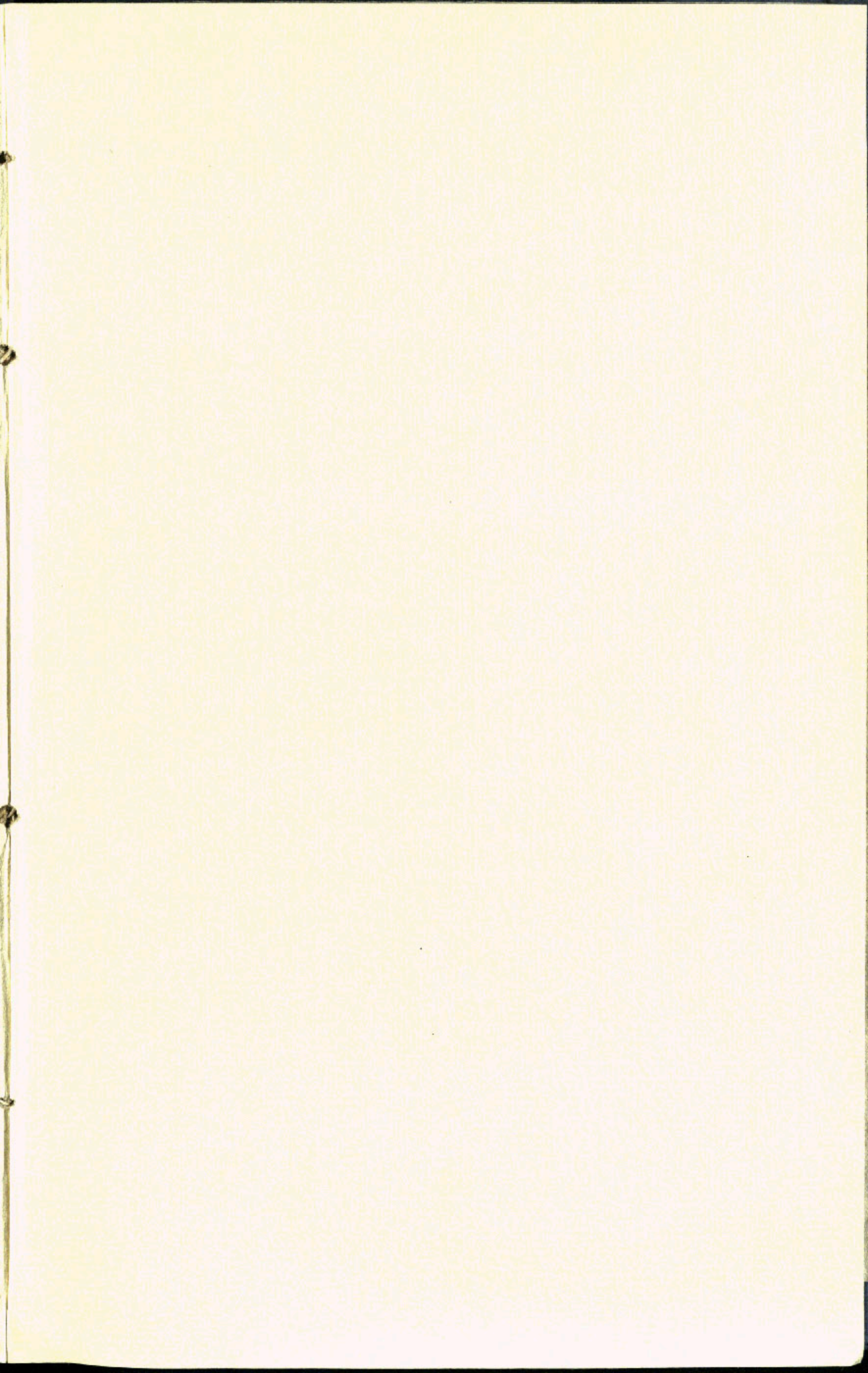

НАРОДНЕ ПЕСМЕ
МАКЕДОНСКИ БУГАРА.

КНИГА ПРВА.
ЖЕНСКЕ ПЕСМЕ.

НАРОДНЕ ПЕСМЕ
МАКЕДОНСКИ БУГАРА.

СКУПНО

СТЕФАНЪ И. ВЕРКОВИЊЪ.

КЊИГА ПРВА.

ЖЕНСКЕ ПЕСМЕ.

У БЕОГРАДУ.

Правителственомъ Књигопечатњомъ.

1860.

319561

11а

НЪНОЙ СВЕТОСТИ,
ПРЕМИЛОСТИВОЙ ГОСПОИ,
КНЯГНИИ ЮЛИИ
МИХАИЛА ОБРЕНОВИЧА,
РОЖЕНОЙ ГРОФИНИ ХУНЯДИ,
РЕВНОСТНОЙ ПОКРОВИТЕЛЬЦИ НАРОДНОГО
ОБРАЗОВАНИЯ И НАПРЕДКА.

У НАЙВЕЬОЙ ПОКОРНОСТИ ПОСВЕЬУЕ

скупитель.

ИСТОРИЯ ИСКУССТВ

ИСКУССТВ

ИСКУССТВ

ИСКУССТВ

ИСКУССТВ

ИСКУССТВ

ИСКУССТВ

ИСКУССТВ

ВАША СВЕТОСТЬ,

Премилостива Господя Княгиня!

Кадъ самъ се рѣшио издати на светъ ове женске песме македонски Бугара, оне гране славенскогъ народа, коя найдалѣ на югу европске Турске живи, помешана са странимъ народима, и вальда найманѣ позната свету измеѣтъ свію Славе-на, увиѣао самъ, да небы ово мое дѣлце никако могло пріятніе учинѣно, нити веѣма препоручено быти нашемъ славенскомъ свету, него тымъ, кадъ бы дичнимъ именовъ ВАШЕ СВЕТОСТИ украшено было. По обште познатой благой снисходительности, и любви оной, кою ВАША СВЕТОСТЬ указуе према свемъ ономъ, што служи образованю и напредованю народа, ВАША є СВЕТОСТЬ имала велику милость мою найпокорнію молбу благонаклонно услышати и дозволити, да ову

кнѣиу могу посветити обштелюблѣномъ
имену ВАШЕ СВЕТЛОСТИ, коя указана
ми милость, нѣ само мене на найвећу
благодарность' према ВАШОЙ СВЕТЛОЙ
ОСОБИ обвезала, него ће заиста обра-
довати и тронути и све оне читаоце ове
кнѣиге, за коѣ ѣ она найвише наменута и у
кои' домовини самъ песме ове скупіо.

Пріймите СВЕТЛА ГОСПОЮ са при-
рођеномъ и обичномъ ВАМЪ добротомъ
и милости изразъ найпокорнѣгъ высо-
копочитанія, съ коимъ пребивамъ

ВАШЕ СВЕТЛОСТИ

У Београду

7. Фебруара 1860.

наипонизвѣн слуга

СТЕФАНЪ И. ВЕРКОВИЧЪ.

ПРЕДГОВОРЪ.

Путуюћи крозъ више одъ деветъ година по Македоніи и по околнимъ предѣлима европске Турске, поради истраживаня како наши' народны' славенскы' старина' и споменика', тако и класичкы' древности свакогъ рода, имао самъ прилику покрай тога главногъ посла скупити едну збирку бугарскы' народны' песама, кою садъ ево печатану саобщтавамъ свету, а нарочито бугарскимъ и осталимъ славенскимъ любительима народне словесности и књижевности наше.

Ове песме принадлеже оной грани славенскогъ народа, која е вальда найманѣ позната свету између свію другы' у турскомъ царству живећи Славена. Она обитава у македонскимъ предѣлима, о којима се до садъ по ученомъ западу мысли и пише, да су они сасвимъ грчки или влашки (цинцарски), а слабо се и знаде да тамо и Славена има. Грци и сви скоро западни списатели безъ разлике, кои су о Турской писали, ове

предѣле обично грчкима називаю, а зашто они тако чиве, излишно є овде доказивати, то сваки мыслиѣи читаоць лако ће моћи докучити.

Но почемъ я ево већъ деветъ година живимъ и путуемъ по реченимъ предѣлима, зато самъ имао довольну прилику добро познати ѿ и нѣюве жителѣ, а како самъ увѣренъ, да ће особито моимъ славенскимъ читаоцима мило быти, штогодъ обстоятельнѣе и ближе дознати о овой нѣювой удалѣной браћи, и о предѣлима у којима они живе, зато овде у кратко наводимъ границе онога предѣла Македоніе, у комъ ти бугарски Славени седе.

Предѣлъ тай у комъ ови македонски Славени обитаваю, лежи међу планиномъ Родопскомъ и Егейскимъ моремъ. Родопска планина пружа се у многимъ гранама у Македонію, кое имаю разна имена; тако у предѣлу Цуме Дупничке кодъ села Србинова зову се Кресно планина, кодъ Меленика Перинъ планина, кодъ Сереза Меникеонъ, а кодъ Просочина Калапотъ. Цео тай предѣлъ дели се на области или нахіе: Солунску, Серезку и Драмску. Границе пакъ овога предѣла у южной Македоніи одъ бугарскы

Славена заузетога и населѣнога, прости-
ру се по момъ известномъ знаню као
што слѣдує.

Одъ Солуна къ северу пружаю се
ови Бугари преко варошица Калкаша
(бугарски Кукушъ), Доріана и Петриѣа
до вароши Меленика, која лежи у єдномъ
планинскомъ ждрелу на подножію гла-
совите Перинъ планине, (старогъ Орбел-
лоса); одъ Меленика истоку упутивши се
продужує се черта ова равницомъ покрай
планине Родопске преко Демир - исара
(бугарски Валовишта) и Сереза, кои градъ
лежи на подножію планине Меникеонъ;
далѣ иде преко Субаш-кіоіе, Везниково,
Довишта, Просочина, Дrame и Кузлу-
кіоіе до реке Неста, која дели Тракію
одъ Македоніє. Градъ Драма лежи у по-
ляма Филипскимъ и одстои 3 сата одъ
развалина старогъ града Филипи, слав-
ногъ престолногъ места негдашњи ма-
кедонскы' кралѣва. А одъ реке Неста
прелази черта ова у Тракію, и пружа се
покрай планине Родопске преко Ксанта,
(турски Скеѣа) Кюмурцине и Макри до
Ферри кодъ мора, гди се планина Родоп-
ска окончава и губи. Цео овай тракійскій
предѣлъ, лежеѣи између означене черте,
реке Неста и Егейскогъ мора спада подъ
Драмску нахію, и поделѣнъ є на два му-

дирлука или среза: Кюмурційскій и Ёницскій, и има у дужину 30 а у ширину 5 сати. Савъ є раванъ и врло плодоносанъ. Око Ёнице расте гласовити турски дуванъ познатъ у свету подъ именовъ: „Ёнице-бошча“ съ коимъ се жива трговина води.

У овомъ предѣлу были су следећи стари градови: Абдера на утоку реке Неста у море, Ортагореа кодъ Болустре на мору Егейскомъ, нѣне развалине одстоє одъ Ёнице 3 а одъ Ксанта 5 сати, Дикеа, коє развалине леже северно подъ планиномъ на краю Бистонійске बारे, на по пута између Ксанта и Кюмурцине, коє се сада зову: „Буро-кале,“ и Маронеа, коє развалине леже на мору прама острову Самотраки. По сата хода одъ развалина' старе Маронее северно Кюмурцини идући има єдно велико село, броєће око 500 кућа, коє се истимъ именовъ зове.

А одъ Солуна къ западу пружа се граница, делећа Славене те одъ Грка' узъ заливъ солунскій до предгорія Олимпа, гди река Бистрица утиче у заливъ солунскій. А одъ реченогъ предгорія узъ реку Бистрицу продужую се преко Кожана, Саѣисте и Костура до границе Епирске. Река Бистрица дакле при-

родна є граница између Македоніє и Тесаліє, или другимъ речма: између Славенскогъ и Грчкогъ света и до ове реке по селима свуда имаю превагу бугарски Славени. Према Кожана на 4 сата хода съ оне стране реке Бистрице, на єдној врло стрменитой низбрдици планине Олимп, леже развалине старогъ града Сервіє, а мало ниже изподъ развалина има мала варошица која се и данасъ тако зове. Многа села Бугарска налазећа се између Битола и Кожана и данасъ се тимъ именомъ зову, пре 6 година путуюћи изъ Битоля у Кожанъ я самъ три таква села забележіо, т. є. Сервія, Сервићъ и Серфићъ, а ямачно быће їй и више. Овде у предѣлу одъ Бугара и Цинцара а понешто Грка' и Арнаута населѣномъ, осимъ назначени места іошъ ова заслужую да се спомену, т. є. Вардар-еница (бугарски Лука), која лежи на развалинама старе Пелле, Водена која лежи гди є стари градъ Еге быо, у комъ су се македонскы' кралѣви саранѣивали, и Науста (бугарски Негушъ), гди роди врло изредно вино.

Именована овде места, до коы' и око кои Славени живе, удалѣна су измеђъ себе као што следує: одъ Солуна до Калкаша има 8 саты' коняничкы'. Одъ

Калкаша до Доріана 5, одъ Доріана до Петриѣа 16, одъ Петриѣа до Меленика 6, цела дакле ова линія има дужине 35 саты'. Одъ Меленика до Демир-исара има 10 сати, одъ Демир-исара до Сереза 5, одъ Сереза до Шубаш-кіюе 2, одъ Шубаш-кіюе до Везникова 2, одъ Везникова до Довишта 1, одъ Довишта до Просочина 8, одъ Просочина до Дrame 2, одъ Дrame до Кузлу-кіюе 5 а одъ Кузлу-кіюе до реке Неста опетъ 5 саты'; одъ реке Неста до Ксанта има 5 саты', одъ Ксанта до Кюмурцине 6 одъ Кюмурцине до Макри 8 а одъ Макри до Ферри 10 саты', источне дужине дакле има свега 68 саты'. Одъ Солуна до предгорія Олимпа има 8 сати, одъ предгорія Олимпа до Кожана 10, одъ Кожана до Саѣисте 5, одъ Саѣисте до Костура 10, западне дужине дакле има свега 33 сата. Вардар-еница одстои одъ Солуна 6 сати, Водена 15, Науста 14. Одъ Солуна до Битола (Монастира) има 30, а до Сереза 18 саты'. —

На овомъ тако пространомъ комаду землѣ живе четири разна народа измешана, т. є. Славенскій, Македоно-влашкій или Цинцарскій, Грчкій и Османлійскій. Али Славени су найпретежніи одъ свію они другы' по брою, после ньи долазе

Цинцари. Грка пакъ и Османлія врло є маленъ брой. По свима главнимъ местима налази се такођеръ и Еврея, али найвише има ій у Солуну.

Да є Славенскій народъ найпретежніи, може се већъ отуда заключити, што сваки скоро Цинцаринъ покрай свогъ матернѣгъ єзыка, говори такођеръ и бугарски, напротивъ редко се може наћи кои Бугаринъ, кои говори цинцарски. Бугари найвише живе по селима, али има и по великимъ варошима читаве махале одъ чисты' Бугара населѣне, као што су у Серезу предградія Каменица и Арабацимахала, а исто є тако и по другимъ варошима.

Грка обично онде има гди су у старо доба были Елинске колоніјалне вароши, као : Амфиполь, Еіонъ, Неополь и т. д. но свагди у врло маленомъ брою. Одъ Демир-исара гди починѣ велика равница Серезка, низъ обе стране реке Струме па до развалина Амфиопола кодъ мора, а одъ Амфиопола источно Кавали идући съ єдне и друге стране планине Пангеа, коя се садъ кодъ тамошњи свію жителя зове Пернаръ, има преко сто села бугарскы', а толико исто и цинцарскы ће быти, а грчкы' єдва ако има

двадесетъ. А тако исто и преко реке Неста у срезу Кюмурцинскомъ и Ёницскомъ, већина жительствова Бугарскогъ є народа. Я самъ чуо одъ єдногъ знаменитогъ свештеногъ лица, да у Кюмурцинской епархіи има око 300 села бугарскы, а толико ње исто и у Ксантаской епархіи быти. Найвише грчкы села има идући одъ Солуна Светой-гори обаломъ Егейскогъ мора, преко Кассандре и Аіо-Мама, гди су у старо време были Елински колоніални градови, т. є. Акантосъ, Менде, Потидеа, Олинтосъ и Схіоне. Овай одъ Грка населѣни предѣлъ у старо време звао се Халкидика, а сада се зове: Мадемо-хорія, т. є. рударска села.

Исто тако и у онимъ предѣлима, кои на западъ одъ Солуна леже, као: Вардар-єницкомъ, Воденскомъ, Негушкомъ, Кожанскомъ и Костурскомъ, већина села Бугарскогъ є народа. Османскы села има разштркани на путу кои у Сересъ води око Лахана, па у равници Серезкой, у поляма Филипскимъ и око Кузлу-кіоіе; такође и преко реке Неста у Тракіи, око Ксанта, Ёнице и Кюмурдине. Осимъ правы Османлія има такођеръ и потурченіяка Бугара више села, око Меленика и у Тракіи око Ёнице, Ксанта и Кюмурдине, кои незнаю другій єзыкъ до свой матер-

ній бугарській. Преповедали су ми, да многе фамиліє потурченяка Бугара и да насъ имаю презимена христіянска, на примеръ: Алія Петковъ, Юсуфъ Христовъ, Меметъ Марковъ и т. д. Османліє зову се кодъ тамошњи жителя Койнари, єръ су се они доселили у Македонію изъ предѣла Иконіума (Коніех) у малой Азіи. Бугарски селяци и у Македоніи отликую се, као прилѣжни и вешти земљодѣлци, баптовани и пастири, и они производе, за остале жителѣ и велике вароши нуждну раану и свакогъ рода єстиво. Има и занатлія Бугара по паланкама и по варошима, но ови сви знаю и грчки, и врло многи преливаю се у Грке, єръ осимъ куће єднако грчки или турски говоре, а деца їмъ у школи само грчки уче. У общте ова Славенска грана имала є найнесрећнію судьбину, а у смотреню душевногъ напредка и развитка, између свію Славена кои подъ турскимъ жезломъ живе, найвише є занемарена. Безъ сваке народне самосталности и свести, живи она лишена своѣ народны старешина, главара и наставника не само мирскы' него и духовны'; нема свештенике ни учителѣ свога єзыка, него мора да држи грчке и цинцарске попове, а и кои су одъ овы' рођени Бугари, и они найвише држе се Грка. Услѣдъ тога ньювъ народ-

ни ѣзыкъ морао є кодъ судова и кодъ мирски власти уступити место турскомъ, а у цркви грчкомъ ѣзыку, тако да се обично ни по селима неслужи славенски, него свуда грчки, и єдва се садъ у поєдинимъ обштинама толико пробудила народна свестъ, да желе и захтеваю богослуженіє на ѣзыку кои могу разумети.

Ньіови мирски господари (Турци) были су истина толико великодушни према ньима, да ако и нису водили бригу о ньіовой образованости и срећи, баръ нису дирали у ньіовъ законъ и ѣзыкъ, и нису овоме никакве препоне у смотренію цркве и школе на путъ ставляли. Напротивъ духовни ньіови господари (Грци), коє имъ є цариградска патріяршія шила, свагда су навалице на то ишли, како да имъ народность сасвимъ утамане и искорене. И тако съ временомъ по варошима и паланкама преотме махъ ѣзыкъ грчки, и скоро сасвимъ исключи и истисне изъ явногъ живота и употребляваня ѣзыкъ бугарско-славенски. Но што се тиче села, тамо є было безуспешно свако насилъ себичне грчке хієрархіє, ако и єсучинѣни свакояки покушан, да се и ту славенска народность искорени, тако да є н. п. свуда богослуженіє на грчкомъ ѣзыку уведено, и учительи гдегодъ има шко-

ле, силомъ све уче грчки. Но опетъ зато до данасъ сачувао е сеоскій овай народъ свой ѣзыкъ и свою народность славенску, и одржао га е онакавъ, какавъ му е одъ праотаца крозъ векове, као найдрагоценіе наслѣдство оставлѣнъ, тако да е овай ѣзыкъ македонски' Бугара, у пркосъ своіой несрећной судьбини, и при свемъ томъ што су се многе стране речи у нѣга увукле, и што му е граматика осакаћена, врло богатъ у коренимъ речима славенскимъ, коѣ су се одъ найдавніи времена одржале, а има и такви имена и понятія, коя іошъ изъ язичества славенскогъ происходе, и коя нѣгову негдашню свезу са другима, садъ одъ нѣга удалѣнима гранама славенскимъ посведочаваю, а у обште найвеће сродство садашнѣгъ живогъ ѣзыка македонскы' Славена, са ѣзыкомъ старославенскимъ или црквенославенскимъ показую. Али наравна е стваръ, да е ѣзыкъ ове славенске гране, лишенъ будући крозъ многе векове сваке неге и раане, и изложенъ толикимъ шкодливимъ упливима странаца, морао люто осакаћенъ бити и изменити се, како што се тиче правилности говора и граматични форми, тако и што се тиче благозвучности, коя толико одликуе ѣзыкъ старославенскій. У Македоніи сваки скоро предѣлъ има свое особи-

то наречіє, коє се баръ у нечемъ разликує одъ осталь' наречія, а томе се не треба чудити, єръ у сличнимъ околности-ма, безъ обделавања и неге, безъ явногъ употреблявања и безъ кнѣжевности оставши єзыци, не само што се кваре и сакате, него се и сасвимъ утаманюю и у друге преливаю. А што ова славенска грана нїє досадъ сасвимъ изгубила се и у друге народе прелила, има се єдино томе преписати, што є Бугаринъ врло оданъ свомъ єзыку и своимъ народнимъ обичаїма, и што, будући одъ природе врло кротке и безазлене нарави, цео скоро животъ свой проводи у свомъ селу, међу своима сонародницима, удалѣнъ одъ страногъ уплива, у непрестаномъ прилѣжномъ польскомъ раду, са дружєвнимъ разговоромъ, преповеданѣмъ и певанѣмъ многобройны' свои' песама. У планини када стадо своє пасе или обилази, или када дрва сече, у полю када оре или копа, на ливади кадъ коси или сєно купи, у празничне дане кадъ у дебеломъ ладу у друштву седи или коло игра, оре се брда и долине одъ нѣговогъ милозвучногъ и чувствителногъ певаня, коє є онъ заєдно са своимъ єзыкомъ, одъ свои' праотаца наслєдію. Но особито женски полъ, подобно каквой

птици певачици, у младости цео свой животъ тако рећи у певаню проведе.

Да су се ови македонскы' Бугари, коима ове песме принадлеже, одпре звали Словени, о томе имамо ясно доказательство у списима св. славенскы' апостола Кирила и Методія и нѣови ученика', кои сви казую, да су превели св. писмо на словенскій ѣзыкъ, текъ доцнѣе прѣймили су они име своы' завоевателя Бугара, кое е дакле више политично и државно, него народно. Но я самъ ове песме назвао бугарскимъ а не словенскимъ, збогъ тога, ерѣ данасъ кадъ бы когодъ македонскогъ Славенина запитао: што си ты? съ места бы му одговоріо: я самъ Болгаринъ, а свой ѣзыкъ зову болгарскимъ, премда многи іоле писмени люди, свагда себе називаю Славено-болгарима. Нарѣчія Бугарска према сѣверу одъ Македоніе, а особито у старой Србіи, око Вранѣ, Куманова, Дупнице, много се више приближую србскоме ѣзыку, нежели ово южно-македонско нарѣчіе.

Оволико засадъ о овимъ бугарскимъ Славенима, живећимъ найдалѣ на югу у Европи, а ако Богъ да здравлѣ, съ временемъ обширнѣе желимъ описати нѣовъ животъ и обичае, нѣова села и места,

докъ издамъ нѣюве юначке песме и преповедке, одъ коы' самъ већъ многе скупію, но коє надамъ се, да ѣу іошъ моѣи знатно умножити.

Садъ да укратко проговоримъ о овимъ моимъ бугарскимъ песмама. Ова кнѣига садржава у себи разне женске песме, коє се овде деле на више родова, као што іѣ самъ народъ дели, т. є. на великденске, ѣурѣовске, константиновске, петровске, аргатске или польодѣлске, свадбинске, лазарске и одъ хоро, т. є. оне коє се у свако доба певаю, кадгодъ се игра коло.

Између многы' певачица на коє самъ се при скупляню ови песама намерію, најзнатнѣя є Дафина изъ Сереза, жена редкогъ оштроуміа и необичногъ дара памтеня, кою я збогъ великогъ броя песама, коє ми є казала, држимъ за достойну да се бугарскомъ Омиркомъ назове. Она є родомъ изъ села Просеника, коє три сата югозападу одъ Сереза одстои и лежи у полю серезкомъ близу реке Струме, одъ куда се є она іошъ у младе године съ мужемъ своимъ у Серезъ преселила. Она ми є преповедала како є іошъ изъ млади година осеѣала у себи велику склоность и любовъ къ песмама

и певаню, тако да гдигодъ е чула у околицы своіой за какву жену или мужа, кои многе песме умеду, она іѣ е морала на-ѣи, и дотле нїе мировала, доклегодъ іой неби све песме изказали, коє знаю, а што се тиче дара памтеня, вели, да іой е доста было само єданъ путь песму да чує и одма ю е упамтила. У 16 години свогъ века веѣъ е толико была на гласу збогъ певаня, да су ю у сва оближня села у време свадбе позивали, да руководи хоръ певачица докъ бы свадба траяла.

Ова дакле изредна народна певачица казала ми е око 270 разны' песама веѣомъ страномъ женскы', а нешто и таковы' коє меѣу мушке спадаю, какве онуда трапезарскимъ зову, па неколико и юначкы'. Ове трапезарске и юначке песме самъ изоставіо, коє ѣу ако Богъ да скоро у другой кнѣиги заєдно съ другимъ юначкимъ песамама печатати, само самъ неколико одъ нѣни трапезарскы' песама овой кнѣиги додао, коє су были найлєпше, и коє управо по садржаю свомъ у строгомъ смислу и нису мушке, него или митологійскогъ или любовногъ садржая.

Када ми е Дафина до двеста песама изказала, рекла е да више незна, но после неколико дана поручи ми, да іой е

опетъ неколико песама на паметъ пало, зато да дођемъ да ѿй препишемъ; после тога по другій путъ опетъ ми поручи, да су ѿой неке песме на паметъ пале, и тако самъ одъ нѣ преписао до 270 песама. Кадъ ю я запитамъ: како то да нѣой песме тако на паметъ долазе? Одговори ми, да ѿй она єдино по напеву налази, т. є. како се сети каквогъ напева, кои є негда у младимъ годинама чула, одма ѿой затимъ и песма на паметъ дође. Я самъ мислио да оне песме коє су ѿой такимъ начиномъ на паметъ долазиле, неће онако лепе и знамените бити, као остале, но зачудимъ се кадъ видимъ да међу нѣима има и такви коє међу најлеше спадаю. Све песме у првомъ делу ове кнѣиге напечатане т. є. одъ 1—235 одъ нѣ су, а оне у другомъ делу скупіо самъ одъ више певачица, међутимъ и оне изъ Велеса све имамъ одъ єдне певачице.

Све ове песме врло су важне и любопитне како за єзыкословлѣ по свомъ чистомъ бугарскомъ єзыку наречіа македонскогъ, као што овај данасъ у устима народа живи, тако исто за археологию, историю и народописъ у обште, збогъ свогъ митологійскогъ и на народну прошлостъ и судбину, и на нѣговъ садашњи животъ и обичає односећегъ се са-

држая. Што се пакъ тиче песничке нѣ-
ове лепоте и полета, мислимъ да ће сва-
кѣй читаоцъ, кои има поетичко чувство и
непокваренъ вкусъ, ову лепоту при чи-
таню нѣовомъ наћи и осећати, и тако
уверити се, да бугарски ови Славени, ако
су и имали жалостну судбину, и ако су
штету многу одъ странскогъ уплива
и притиска претрпили, баръ песничко
чувство нису изгубили, и богатствомъ у
прекраснимъ народнимъ песмама равни
су осталимъ своимъ сродницима, грана-
ма едногъ великогъ славенскогъ народа,
кои се савъ може назвати преимуще-
но пѣсничкимъ народомъ. Дафинине пе-
сме, чиними се, быће цветъ бугарскогъ
народногъ пѣсничтва.

Езыкъ у овимъ песмама трудіо самъ
се онако верно написати, као што самъ
га изъ уста певачица и певаца чуо, и ни-
самъ ни најманѣ што преиначіо. Я мы-
слимъ да є ово македонско славенско
наречіє између свію славенскы' наречія
найближе старославенскомъ или цркве-
номъ языку, и да се може съ великомъ
вероватношћу сматрати, као изъ толики
буря' и несрећа заоставши и сачувани
остатакъ, или болѣ рећи оштећена разва-

лина, оногъ языка, на комъ су бесмртни учителя и апостоли славенски, св. Кирилъ и Методіе, кои су се у средини ове славенске гране родили, пре ияду година славенской просвети и нѣжевности основъ положили.

Око педесетъ одъ ови песама поднео самъ пре некогъ времена Императорской Академіи наука Петрбуршкой, но желећи ово драгоцено благо народно приступнимъ учинити и предати у руке ономъ народу, комъ принадлежи и одъ когъ ѣузето, и те самъ овде напечатао, знајући да учени труди и издаваня славногъ тогъ сословія, само врло тежко и редко, ако и не башъ никако, до нашы' предѣла и руку не долазе. Читатели ови песама лако ћеду се моћи уверити, да се ове одъ мене скуплѣне песме неналазе у досадъ печатанимъ збиркама, по новинама и кнѣигама бугарскимъ, нити у великой одъ свуда скуплѣной збирки Г. П. Безсонова, печатаной у 22-ой кнѣизи Временика Импер. Московскогъ Общества Исторіе и древностей російскихъ, 1855-те год., него да су досадъ непознате и одъ мене првый путь скуплѣне и явности предате. Осимъ ове збирке женскы' пе-

сама скупіо самъ већъ, као што горе ре-
ко, знатанъ брой мушки трапезарски и
юначки песама, коє ћу ако Богъ да, докъ
ій као што се надамъ умножимъ и уре-
димъ, исто овако у другој књиги на светъ
издати, те тако и нњи а потомъ и народ-
не преповедке и сказке Македонскы' Сла-
вена, любительима славенсконародне сло-
весности саобштити.

У Београду, на данъ св. Савве, пр-
вогъ архієпископа и великогъ просвети-
теля Србскогъ. 1860. године.

СТЕФАНЪ И. ВЕРКОВИЊЪ,

*старинаръ изъ Босне,
садъ у Серезу живећи.*

I. РАЗДЕЛАКЪ.

ПЕСМЕ ЖЕНСКЕ

ОДЪ ПЕВАЧИЦЕ

ДАФИНЕ

ИЗЪ ПРОСЕНИКА КОДЪ СЕРЕЗА.

THE HISTORY OF

THE HISTORY OF

THE HISTORY OF

THE HISTORY OF

THE HISTORY OF

I.

ПЪОНЕ ВЪДИКДЪНОКЪ.

1.

Вихоръ ми вѣи во гора зелена,
Не ми е вихоръ, лю ми е Юда,
Гора трошеше двори градеше.
Темель зафашта се стари люди,
Се стари люди, се съ бели бради.
Зидови зиде, керпичи клава,
Керпичи клава се малки деца,
Кой отъ године, кой отъ половина.
Диреци клава се млада момчина,
Се армосане, те не венчане.
Кирамиде клава се малки дивойки,
Се армосане, те не венчане.
Две порти клава се млада невести.
Онаха доведе, керка одведе,
Онаха доведе ризикъ нимала,
Ризикъ нимала чедо не добыла,
Нее добыла, нее одревила,
Нее одревила деветъ години.
Дѹръ на десетъ дѣте добыла,
Добыла и одревила:
Бре мале, мале, стара пѣхеро!
А оуземи дребни ключевн,

Да ми отключишъ златни сандѹко,
Да ми искарашъ златни пелени,
Златни пелени, златени појсо,
Да си повѣемъ машкото*) дете.

2.

Отойно ле, Отойно невесто!
Подѹналъ е тихи ветеръ,
Три сани Билни ветерѹшки.
Не ми были ветерѹшки,
Аю са были до три Юди!
Дигнаха ми те Отойно, дигнаха,
Занесѹха те Отойно, занесѹха,
Юдинско село големо.
Кладѹха те Отойно, кладѹха,
Юдинско хоро да играшъ.
Отойна хоро играе и плаче,
Догледа га стара Юда,
Стара Юда Самовила,
Та ѿ вели и говори:
Отойно ле, Отойно невесто!
Што ти е Отойно те плачешъ?
Или ти е жалъ за майка?
Или ти е жалъ за вашта?
Или ти е жалъ за брати?
Или ти е жалъ за сестри?
Или ти е жалъ за дрѹшки?
Или ти е жалъ за любви?
Отойна ѿ вели говори:

*) У предѣлу Серескомъ, изговараю Бугари обично: машки, но кадкадъ чув се и: мушки.

Барай Юдо Самовило!
Не ми е жалъ за майка,
Не ми е жалъ за башта,
Не ми е жалъ за брати,
Не ми е жалъ за сестри,
Не ми е жалъ за дръшки,
Не ми е жалъ за любви,
Лю ми е мило наймило,
Мѹшкото дете малеѹко!
Кой ке го него повѣе?
Кой ке го него залюла?
Кой ке го него набизае?
Юда ѿ вели говори:
Стоино ле, Стоино невесто!
За него грижа ми веришъ.
Ке подѹна силенъ ветеръ,
Мъъ ке о тамо помина.
Та ке мѹ люлька залюламъ,
Та ке го него повѣа,
Та ке го него набизаа.

3.

Самовила градъ градила,
Градъ градила, зидъ зидила.
Поръчала*) е, наръчала е,
Поръчала на граждане:
Да ѿ пѹстнетъ два юнака,

*) Бугари у Серескомъ предѣлу имаю средњи гласъ између а и у, кои смо ми свуда са ѣ писали, на пр. поръчала, у место: поручила, ербо се нечуе ясно ни у ни а, премда више удара на а.

Ярмосане не венчане.

Те ѿ велетъ и говоре:

Барай Юдо Самовило!

Коа ти е таа майка,

Та ке пѹстне до два сына,

Ярмосане не венчане?

Поръчала е, наръчала е:

Да ѿ пѹстнетъ две девойки,

Ярмосане не венчане.

Те ѿ велетъ и говоре:

Барай Юдо Самовило!

Коа ти е таа майка,

Што ке пѹстнетъ до две керки,

Ярмосане не венчане?

А Юда имъ зборѹваше:

Не ги пѹстнатъ сосъ похарно,

Да не ми мени атеръ остане.

Че ке лоше ке да пататъ!

Два юнака ке ги клада,

Ке ги клада два дерека.

Две девойки ке ги клада,

Ке ги клада до две порти,

Кой ке види да завиди!

Бре блазегѹ таа Юда,

Што е клала два дерека,

Два дерека два юнака,

Ярмосана не венчана.

Бре блазегѹ таа Юда,

Што е клала до две момѹ,

До две момѹ до две порти,

Ярмосане не венчане.

4.

Барай Недо, бела Недо!
На Неда са гости дошли,
Нединните деветъ брата,
Деветъ брата, осамъ снахи,
И осамте мъшки деца.
Те са яли и са пили,
Тѹкмѹ три дни, и три ношти.
Нединното мило вѹче наймалкото,
Припи мѹ се стѹдна їода,
Їода се є довршила,
Те мѹ Неда даватъ ройно вино.
Той нейке ройно вино,
На Богомъ се верно моли:
Їой ты Боже, мили Боже!
А осамни, а призори,
Кє си оумра за їодићка,
Їой їодићка, їой дѹшићка!
Неда ѿ се нажалило,
Зела є Неда нова стомна,
Тай отиде на бѹнаро,
Да налее стѹдна їода.
Никна їода да налее,
Генка ѿ се засенило,
И га си є исправила,
Нее была мала сенка,
Аю є была стара Юда,
Стара Юда Самовила.
На Неда си зборѹваше:
Барай Недо, бела Недо!

Ийде Недо сосъ менека,
Сосъ менека, предъ менека.
А Неда ѿ зборѹваше:
Барай Юдо Самовило!
Юстави ме да си їнда,
Да занеса стѹдна їода,
Че ми плаче мило внѹче,
За стѹдена їода.
Ийде Недо предъ менека,
Предъ менека, сосъ менека.
А Неда ѿ зборѹваше:
Барай Юдо Самовило!
Юстави ме за Великденъ,
Та си ала на Гюрговденъ,
Потъ сенките на люльките.
Послѹша га стара Юда,
Оставила бела Неда.
Отиде си бела Неда,
Оѹхилена, ожалена!
Недините деветъ брата,
На Неда си зборѹваха:
Барай Недо мило сестро!
Што си толко ожалена?
Ожалена, оуплачена?
Барай, варай, монте брати!
Дил' ми ази отидѹ на вѹнаро,
Никна їода да налее,
Генка ми се засенило.
Нее было мала сенка,
Аю е было в'рла Юда,
В'рла Юда Самовила,

Та ми вели и говори:
Ийде Недо сосъ менека,
Госъ менека предъ менека.
А ази ѿ се помолна:
Барай Юдо Самовило!
Остави ме да си ида,
Да занеса стѣдна їода.
А Юда ми зборѣваше:
Ийде Недо сосъ менека,
Госъ менека, предъ менека.
Те ѿ вели и говори:
Барай Юдо Самовило!
Остави ме за Беликденъ,
Та си ала на Гурговденъ,
Подъ сенките на люльките.
А брати ѿ зборѣваха:
Барай Недо, бела Недо,
Бела Недо, мила сестро!
За това грижа ми веришъ.
Ке ти чина ц'рно рѣхо,
Ц'рно рѣхо калѣгерско,
Белке Юда не познава?
Облеће се бела Неда,
Ц'рно рѣхо калѣгерско,
Стана Неда та отіде,
Подъ сенките на люльките.
Ето Юда де дохѣда,
Та ѿ вели и говори:
Барай Недо, бела Недо!
Што си, Недо применила,
Ц'рно рѣхо калѣгерско?

Ийде Недо предъ менека,
Предъ менека, сосъ менека,
Отанà Неда та отиде.

5.

Тодоро, гюзелъ Тодоро!
Отишла е Тодора,
Я во гора зелена,
Седнала е Тодора,
Подъ*) лоза грамада.
Марко, змей ми Марко,
Честомъ го обижда,
Бмъ китка ѿ носи.
А Тодора вели,
Бели и говори:
Марко, змей ми Марко!
Нешто да те пытамъ,
Право верно да ми кажешъ:
Дали знаешъ Марко,
Потресъ да ми кажешъ?
Да потреса братъ ми,
Братъ ми и снаха ми,
И стара юваница.
Проговори Марко:
Тодоро, Тодоро,
Хубава, гиздава!
Чѹнке терашъ потресъ,
Потресъ да ти кажа.

*) Подъ, изговара се често и потъ, тако
и назадъ или назатъ, и Бугари веле, то
е све едно.

Да потресешъ брата ти,
Брата и снаха ти,
И стара юваница.
И га г'рметъ, тресне,
На оумъ да си имашъ,
Назатъ да си в'рнешъ,
Отъ зема п'рсъ да земешъ.
Да посипишъ брата,
Брата и снаха ти,
И стара юваница.
Тодора х'бава,
На оумъ си имала,
Назатъ си в'рнала.
И га г'рмнѣ, треснѣ,
Назатъ си в'рнала,
Отъ зема п'рсъ зела.
Не посипа брата,
Брата и снаха ѣ,
И стара юваница,
Аю посипа Марко,
Марко, змей ми Марко.

6.

Ней море гюзелъ Тодоро!
Де е дошелъ денъ Беликденъ,
Денъ Беликденъ, денъ Гюрговденъ.
Примени се гюзелъ Тодора,
Тенка лелена кошѹла,
Госъ моралѣа сагѣа,
Запаша поасъ савички,
Та отидѣ на хорото.

Не се фатѝ да ндае,
Де ндае, де перлега,
Аю се фатѝ надъ момчина,
Надъ момчина до невести.
Права рѣка на момчина,
Лѣва рѣка на невести.
Поминѝ Марко тилингаръ,
Осѣ деветъ теленги по него,
На дрѹжина си зворѹва:
Дрѹжина верна, зговорна!
Позапрейте теленгите,
Да чиниме малко сенрѣ,
М'ра сенрѣ, м'ра хоро.
Послѹша го дрѹжина,
Позапрѣха теленгите,
Те чинѝха малко сенрѣ.
Проговори Марко тилингаръ:
Селѝни, море селѝни!
Искамъ нешто да ви питамъ,
Право верно да ми кажете?
Селѝни велѣтъ говоре:
Бре варай Марко тилингаръ!
Ако знаеме, ке ти кажеме,
Ак' незнаеме, што да ти кажеме.
Селѝни, море селѝни!
Таа напредѝ што играе,
Или е мома, или невеста?
Или е мома армосана?
Селѝни велѣтъ говоре:
Бре варай Марко тилингаръ!
И нѣе не га знаеме,

Или е мома, ил' невеста?
Или е мома армосана?
Проговори Марко тилинаръ:
Селани, море селани!
Какъ не га вѣе знаете,
Или е мома, ил' невеста?
Или е мома армосана?
На едно хоро играете,
На една ц'рква влѣвате.

7.

Бре Манойлъ, Манойлъ майсторо!
Троица брати зговоръ чинѣха,
Зговоръ чинѣха ц'рква да градетъ,
Ц'рква да градетъ света Марїа.
Дено го градетъ, вечеръ се рѣти,
Вечеръ се рѣти каменъ по каменъ,
Каменъ по каменъ, темель по темель.
Зговоръ чинѣха троица брати,
Кой ке засѣтромъ, сѣтромъ да дойде,
Оъ рѣчокъ на глава, съ кондиръ на рака.
Зговоръ чинѣха пакъ троица брати,
Сиѣки да идатъ, дома да кажатъ,
Да не засѣтромъ, сѣтромъ да дойде.
Сиѣки отидоха дома кажаха,
Манойлъ майсторъ нее отишелъ,
Нее отишелъ дома да каже,
Нее казалъ Манойлъ майсторъ.
Рано е ранила Отрѣма невеста,
Оъ рѣчокъ на глава, съ кондиръ на раки.
Бре ка га видѣ Манойлъ майсторо,

Ниѣкомъ поникна, сълзи изрони,
Море те ѿ вели и говори:
Отрѹме ле, Отрѹме невесто!
Дек' си остави п'рвото любви?
Дек' си остави мѹшкото дете?
А Отрѹма вели, вели и говори:
Бре варай, варай, Манойлѣ майсторѣ!
На тоѣта майка моѣта пѣхера.
Отъ там' се назаѣ пов'рни,
Отъ далекъ иде, иде и вика:
Бре мале, мале, стара пѣхеро!
А постелѣ ми рогозина,
И ф'рлѣ ми едно белѣ проскефалѣ,
Че ми е оутресла люта треска.
Постела ѿ рогозина,
Те ѿ ф'рлѣ белѣ проскефалѣ.
Дѹри да легне и дѹша даде,
Бѣва е дѹша, дѹша проговорѣ:
Бре мале, мале, стара пѣхеро!
Иди да викашѣ Манойло майсторе,
Манойлѣ майсторе мое п'рво любви,
И да гѹ вида, и да ме види.
Дѹри да иде, дѹри да дойде,
Дѹри да вика Манойлѣ майсторе:
Бре Манойлѣ, Манойлѣ майсторе!
Отрѹма невеста дѹша ке даде,
Бре да га видишѣ, и да те види.

8.

Останала Тиѣ мома,
Останала сираченце,

И безъ майке, и безъ башта,
И безъ брата, и безъ сестре.
Дю единъ виденъ стрико,
И той боленъ ке да оумре.
Та ѿ вели и говори:
Барай Тихо, мила внѹко!
Расти Тихо, да порастнешъ,
Да си га стрико да ѿжени,
Че самъ боленъ ке да оумра,
Ке останешъ сираченце.
Послѹша го Тиха мома,
Та е растнала, порастнала.
Тераха га отъ тѹк' отъ там'
Отъ тѹк' отъ там' одредома,
Нигди стрико не га даде,
Нето с'рце ѿ т'ргнало.
Дѹръ дойдоха отъ далеко,
Призъ три гори, призъ четири,
Призъ деветъ ѿди стѹдени.
Тогай га ѿ стрико даде,
И Тиха га с'рце т'ргна,
Орце т'ргна за работа.
Речь фатиха, лѣвъ к'ршиха,
По лѣво бы малокъ армасъ,
По армасѹ тежка свадба.
И га быше во Неделата,
Во Неделата на свадбата,
Де дойдоха и юзеха га,
Юзеха га в'рнаха си.
Отидоха до средъ пѹто,
До средъ пѹто средъ гората.

Де излѣзе пѹштенъ иленъ,
Оиѣки сватови т'рчаха по иленъ,
Да оутепатъ пѹштенъ иленъ.
Остана самъ си зето сосъ невестата,
Оегна рѣка да га фати,
Пѹшка пѹкна отъ рамото,
Та си оудри невестата.
Б'рнаха си сватовите:
Или назатъ, или напретъ?
Бдва е дѹша проговорѣ:
Юй сватови, юй кѹмови!
Ийде напретъ, немой назатъ,
Да не чѹе моѣо стрико!
Да не дава на далеко,
Призъ три гори, призъ четири,
Призъ деветъ юди стѹдени.

9.

Бре Маро, Маро, бре бела Маро!
Родена е Мара на денъ Великденъ,
К'рштена е Мара на денъ Гюрговденъ.
Банѣна е Мара сосъ благо млеко,
Хранѣна е Мара сосъ рѹдо агне,
Запоена е Мара сосъ ройно вино.
Проколната е Мара отъ калитата,
Бре никакъ ванка да не излѣзе,
Бре да га види асното слѣнце,
И темната юблачина.
Излѣгла е Мара на денъ Великденъ,
Бре какъ га видѣ асното слѣнце,
Бре г'рмна, г'рмна, и се тресна,

Отъ аснина безъ облаци,
Бре та се тресна хубава Мара.

10.

Дафино на Зламъ кадѹно!
Терзїи пытатъ за шїенѣ,
Дали имате да шїеме?
Терзїи, брати терзїи!
Да попытамъ пехера ми,
Да ли имаме за шїенѣ?
Пехера ѿ вели говори:
Дафино снахо хубава!
Та имаме за шїенѣ,
А викай снахо да дойдатъ.
Викала ги Дафина:
Терзїи, брати терзїи!
Та алайте да шїете.
Постела имъ рогозина,
И имъ кладе белъ проскефалъ.
Дафина служба ги служи, и плаче,
Догледа а пехера ѿ:
Дафино снахо хубава!
Што ти е снахо те плачешъ?
Или си гола и боса?
Или си гладна и жедна?
Мале ле, стара пехеро!
А гледай мале юнаци,
Ка ми се одборъ одбрали,
Като одбрана пшеница,
Те ми се редомъ порели.
Пехера ѿ вели говори:

Нн гледай снахо юнаци,
Аю гледай снахо иманѣ,
Иманѣ гнило бѹниште.
Иманѣ мале, иманѣ,
И га ми е харо на кѣтѹ.
Дафино снахо хѹбава!
Харо го ала майка ти.
Мале ле, стара пехеро!
Харо те ало тебека,
За сынѣ ти мале, за сынѣ ти,
Ц'рна ти была к'рпа ти.

11.

Радинке моме хѹбава!
Раденѣ тейко по двори ходи,
По двори ходи сѣлзи рони,
Каште вѣѣва п'рсти к'рши.
Догледа го Радинка:
Тате ле, стари тейко!
Што ти е тате те плачешѣ?
По двори ходишѣ сѣлзи ронишѣ,
Каште вѣѣвашѣ п'рсти к'ршишѣ!
Радинке керко хѹбава!
Море неси чѹла, разбрала?
Отѣ царевн ферманѣ дошло,
Кой има сына, да пѹстне,
Кой нема сына, па да пѹстне,
Двашѣ дванадесетѣ хилади,
И до четири стотине.
Радинка мѹ вели говори:
Тате ле, бре стари тейко!

За това грижа ми вери,
Азъ ке ида тате ле на їойска,
Госъ стриковите момчета,
Госъ монте братѸчеди.
КѸпи ми конѧ хранѣна,
КѸпи ми рѸхо юначко,
КѸпи ми пѸшка бойлѧ,
КѸпи ми саба огнѣна,
Да избрича рѸса коса,
Азъ ке ида татко на їойска.
КѸпи ѧ конѧ хранѣна,
КѸпи ѧ рѸхо юначко,
КѸпи ѧ пѸшка бойлѧ,
КѸпи ѧ саба огнѣна,
Избричи си рѸса коса.
Те виѸнаѸа, те отидоѸа,
Госъ стрикови ѧ момчета,
Госъ нейни братѸчеди.
Тамъ седоѸа м'ра много,
М'ра много три години.
Никой не ѧ разнаѧ,
Че ми беше Радинка на їойска.
Отъ тамъ се назадъ в'рнаѸа,
Тамамъ край селото приближиѸа,
Край селото, край хорото.
ПрипѸстна конѧ хранѣна,
Рашири рѸки широки,
Извиси гласи високи:
Бре чѸйте малко, големо!
Радинка е была на їойска,
Мома отидѸ, мома си дойдѸ!

12.

Митро гиздава девойко!
Юзела е митра стомната,
Та отива за вода.
Бретѣ га Тѹрчинъ гидїа,
Те ѿ вели и говори:
Митро гиздава девойко!
Море дай ми їода да пїемъ.
Тѹрчине лѹда гидїа!
Ти нейкешъ їода да пїешъ,
Аю сакашъ Митра да задрешъ.
Тѹрчинъ ѿ вели говори:
Митро гиздава девойко!
Море отъ дека ме познавашъ?
Тѹрчине лѹда гидїа!
Познавамъ те, познавамъ,
По рѣките, по очите,
Рѣките ти тресеха,
Като листо на дървото.
Очите ти играеха,
Като звезде на небето.

13.

Гидї Недо, гидї дѹшо!
Отъ тебе се село плаче,
Бело плаче и комшіе,
А найбеке подарето,
Подарето отъ лозето.
Презъ лози си поминала,
Окѹти неси запрегнала,

Нето скѹти, не рѣкави,
Та сѹронї бело грозде,
Бело грозде бѣловина,
И црвена дриновина.
Каномѣ се заканили:
Нека, нека, бѣла Неда!
Нейке дойде старѣ кадїм,
Да мѹ каже и прекаже?
А Неда имѣ зборѹваше:
Нека дойде старѣ кадїм,
И кажайте, прикажите.
Де си дойдѣ старѣ кадїм,
Оште село неѣ дочѹло,
Неда ѣ дочѹла,
Дочѹла и отишла:
Бѣламѣ алекимѣ, старѣ кадїм!
Алекимѣ сѣламѣ, бѣла Неда!
Юй кадїм, старѣ кадїм!
Или сѹди какѣ да сѹдишѣ,
Или стани азѣ да сѣдна,
Азѣ да сѣдна, да отсѹда.
Та си стана старѣ кадїм,
Та си сѣдна бѣла Неда.
Тай сѹдила, што ѣ сѹдила,
Отѣ ютрѣна до проиѣма,
Отѣ проиѣма до пладнина.
По момите правината,
На момчета ѣ кривината.
Деветина обѣсила,
Осемтина на колѣ оѹдри.

14.

Море Дено, моме Дено!
Што си Дено на денъ бела,
На денъ бела и ц'рвена,
А на денъ си се зелена?
Барай дрѹшки неверници!
И азъ незна зашто е Дена,
На денъ бела и ц'рвена,
А на дени се зелена!
Море Дено мила дрѹшко!
Кой ти даде таа китка,
Што га носишъ отъ денъ на денъ,
Отъ денъ на денъ на главата?
Море дрѹшки неверници!
Таа китка Стоанъ набра,
Стоанъ набра отъ гората.
Море Дено, моме Дено!
Таа китка тѹ га нема,
Не во полѣ, не во гора!
Барай Дено мила дрѹшко!
Тебе Дено змей те люби.
Оште речта не дорече,
Китка падна Денините,
Денините тенки скѹти,
Отъ аснина безъ облаци.
По китката, моме Дено,
По китката змей си падна,
Змей си падна Денините,
Денините тенки скѹти.
Одговори мома Дена:

Гледай друшки! да верувашъ,
Зашто е Дена на денъ бела,
На денъ бела и црвена,
А на денъ самъ се зелена.

15.

Бре Стоане, младъ Стоане!
Е бре члаъ си или неси?
Пиле пее таа гора,
Кой го чѣе боленъ лежи,
Кой по два дни, кой по три дни!
Ка го дочѣ примладъ Стоанъ,
Той си лежа м'ра много,
М'ра много три године,
И си скапа три постелѣ,
Три постелѣ, три покриве.
Беке майка додѣло,
Отъ диганѣ, отъ слаганѣ,
И отъ главица верзованѣ,
Отъ понѣди подаванѣ.
Та мѹ вели и говори:
Бре Стоане мили сынѹ!
Кажи сынѹ што грехъ имашъ?
А да оумрешъ, а да станешъ!
Барай мале, мила мале!
Што човекъ самъ грехъ да има.
И га бѣме лѹди млади,
Лѹди млади ацамѣ,
Ацамѣ харамѣ,
Та ходиме низъ гората.
Де си дойдѣ денъ Великденъ,

Та слѣгохмѣ до въ полѣто,
До въ полѣто край црквиата.
Там' си найдѣ до два гроба,
До два гроба, пресни гроба.
Никой сиракъ не наимна,
Да раскопа до два гроба.
Наимна се ази сиракъ,
Та раскопа до два гроба,
До два гроба, пресни гроба.
Едната быше невеста,
Другата быше дивойка.
Невестата, мила мале,
И хубава и не толко.
Девойката, мила мале,
Асно слънце разгрѣла,
Приг'рна га, целива га.
А майка мѹ зборѹваше:
Бре Отомне мили синѹ!
Невестата, мили синѹ,
Там быше тогта снаха.
Дивойката, мили синѹ,
Там быше тогта сестра.
Оште толко ты да лежишѹ,
Оште толко ты да скапешѹ.

16.

Де е дошелѹ денѹ Великденѹ,
Денѹ Великденѹ, денѹ Гюрговденѹ.
Та седнаха да порѹчатѹ,
Порѹчаха и станаха,
Примениха, наредоха,

Ютидоха на хорото,
Се фатѣха да играетъ.
Костандала харамѣа,
Та си слѣзѣ отъ гората,
Отъ гората харамиче,
Та си слѣзѣ край ц'рквата,
Край ц'рквата на хорото.
Там мома што играе,
Што играе найнапреди,
И хубава и гиздава,
Олѣнице грее.
Как' га видѣ Костандата,
Та си плесна бели рѣки,
Приг'рна га, целива га.
И га се назатъ оберна си,
Запали се там ц'рква,
Там ц'рква света Марѣа.
На майка мѹ се зборѹва:
Барай мале, мила мале!
Там мома што играе,
Што играе найнапреди,
Применена, наредена,
Олѣнице грее мила мале,
Приг'рна га, целива га,
Ц'рквата се запалила!
Барай сынѹ бре Костанда,
Там е сынѹ тоѣта сестра,
Тоѣта сестра наймалката.
Та си плесна двете рѣки:
Грехотице, мили Боже!
Грехъ отъ Господъ, срамъ отъ люди,

Че целива мила сестра,
Мила сестра наймалката!
Та се фрлаи во вогенъо:
Гори, гори, пѹштенъ вогенъ,
Што си падна отъ аснина,
Отъ аснина безъ облаци.

17.

Оженила се Стана невеста,
Оженила се моштне далеко,
Моштне далеко призъ три ми горе,
Призъ деветъ їоде, їоде стѹдене.
Стана си мете рамните дворе,
Ѣмъ двори мете, емъ на слънце вревн:
Юй слънце, слънце, їой асно слънце!
Високо греешъ, редома гледашъ,
Дали виде слънце, моѣта майка?
Моѣта майка слънце, и монте брате?
Монте брате слънце, и монте сестре?
Монте сестре слънце, и монте снахе?
Слънце ѿ вели и говори:
Юй Стано, Стано млада невесто!
Тоѣта Стано, майка си применѹва,
Чеке ти дойде на тебе на гости.
Тонте брати конѣ седлеха,
Конѣ седлеха, море ке ти дойдатъ,
На тебе на гости.
Тонте сестре Стано, китке кичиха,
Китке кичиха Стано, море ке ти пѹстнатъ.
Тонте снахи Стано, колакъ месеха,
Колакъ месеха Стано, море ке ти пѹстнатъ,

Сосъ толта майка Стано, сосъ тонте брати.
Бре оште речта сазнице, сазнице не дорече,
Пополнаха Стано, тонте двори.
Как' ги видела Стана, Стана невеста,
Бре приг'рна се сосъ стара майка,
И тамо дѹша бре е дала.

18.

Ано ле, Ано хѹбава!
Ана е сосъ башта ходила,
Башта ѿ сено косеше,
Ана е потъ сено кѹпица,
Оъ огледалото на колѣно,
Оъ гребено на раките.
Оъ белилото, ц'рвилото.
Тамо си Ана чешеше,
Чешеше Ана, плетеше,
Там' ми га дремка нападнѹ,
Подлегнала е, подзаспала.
Горокъ си сонокъ сонила,
Че е оумрела майка ѿ!
Оипнѹ се Ана, развѹдѹ,
Цикнѹ си Ана, заплака:
Юй леле Боже, до Бога!
Остана си сираченце,
Аю сосъ башта, та безъ майка.
Башта ѿ вели говори:
Ано ле, керко хѹбава!
Што ти е Ано, та плачешъ?
Ана мѹ вели говори:
Барай тейко, мили тейко!

Дек' си чеша, и си плета,
Там' ме дремка нападнà,
Подлегна си, подзаспа си,
Горокъ самъ сонокъ сонила,
Че е оумрела майка ми.
Остана си сираченце,
Дю сосъ башта, та безъ майка.

19.

АнѸдо, гюзелъ АнѸдо!
ПотѸрчила се е АнѸда,
На п'рвнѸ денъ Великденъ.
Как' си дойде денъ Великденъ,
Кинисало малко и големо,
Малко и големо, старо и младо,
На ц'рква да идатъ, Христоса да чинатъ.
АнѸда га адъ паднало,
Адъ паднало, жалъ добыло,
Че на ц'рква не отива,
Че Христоса неке чѸе,
И на вѸле натемиса:
Натема ви пѸсте вѸле,
Што ми мене излажахте,
Одъ вера ме одверихте,
Та ми мене потѸрчихте.
А глейте, глейте, кадѸне!
Ка отиватъ на ц'рквата,
Малко и големо, старо и младо.
Што немате денъ Великденъ,
И немате денъ Гюрговденъ.
Бре блазега таа вера,

Што си има денъ Великденъ,
Денъ Великденъ, денъ Гюрговденъ.
А вѣе лю единъ пѣштенъ байрамъ,
И не гѣ не гѣ знаете,
Кой денъ ви е, кой нее!
На вышенъ Господъ гледате,
Госъ кѣршѣмъ го поминѣвате!
Кадѣне ѣ велетъ говоре:
Молчи, молчи, Анѣдо!
Ке да дойде нашѣо байрамъ,
И нѣе ке се примениме,
Примениме, наредиме,
Анѣда вели говори:
Барай, варай, пѣсте бѣле!
Ѣмъ применишъ, емъ наредишъ,
Кой ке тебе да те види?
Да на цѣрква ты ке идешъ,
Што немате пѣста цѣрква!
А бѣле ѣ зборѣваха:
Анѣдо, гюзелъ Анѣдо!
И нѣе имаме цамѣм.
Анѣда вели говори:
Барай, варай, пѣсте бѣле!
Бѣе съ тѣрци не се бѣркате,
Бѣе съ Христѣани не се бѣркате,
Дома седишъ кѣкѣвица.

20.

Дивойко, море дивойдо!
Искамъ нешто да те пытамъ,
Право верно да ми кажешъ?

Юначе лѹда гидію!

Яко знаємъ ке ти кажа,

Як' незнамъ што ке кажа.

Дивойко, море дивойко!

Што вного сношти седохте?

Много борина горехте?

Или сте боленъ гледали?

Или сте м'ртвахъ чѹвале?

Девойка ѿ адъ паднало,

Адъ паднало, жалъ добыло,

Те мѹ вели и говори:

Юначе лѹда гидію!

Майка ти боленъ да гледа,

Майка ти м'ртвахъ да чѹва!

На менека са гости дошли,

Майчини ми деветъ брата,

Майка брати, мени оуѣци.

Таткови ми деветъ брата,

Татко брати, мени стрико.

Мене ми е татко даделъ,

Че ми мене армосаха,

На дрѹгю дрѹгъ гидіа,

Дрѹгъ гидіа абанціа,

Не азъ го знаємъ,

Не той ме знае.

Тай мѹ вели и говори:

Дивойко, море дивойко!

В'рни него, земли мене.

А теа мѹ вели и говори:

Юначе лѹда гидіа,

Дек' се е чѹло и видело,
Што се зѣва, да се врашта!

21.

Море Галино, цанъ Галино!
Галина га майка плете,
Майка плете, лютомъ кѣлане:
Юй Галино мила керко!
Бега майка да оплете,
До Недела да соплете,
На два бѣла проскефала.
Дѹри слѣнце да огрее,
Галина га люто втресло,
Люто втресло пелинато.
Дѹри слѣнце да си зайде,
Галина е дѹша дала.
А майка ѿ зборѹваше:
Юй ты Юда Гамовила!
На рамо ли ми си седела?
На оуши ли ми си слѹшала?

22.

Едно д'рво дафиново,
Цветъ цветило, ротъ родило,
Найнав'рхѹ среб'рнъ п'рстенъ.
На п'рстено едно пи́ле,
Пѣсна пее дѹри вревн:
Юй ты Боже, мили Боже!
Ка си ходетъ братъ и сестра,
Братъ и сестра п'рво любе!
Дали зема́ ке се тресе?

Или земя, ќе се земе?
Ќе погине аснината,
Ка се зеа братъ и сестра,
Грехота е Боже, срамота е,
Грѣхъ отъ Господъ, срамъ отъ люди!
Оште речта не дорече,
Та тресе се мирна земя,
Потемна се аснината,
Та погуби братъ и сестра,
Братъ и сестра п'рво любе.

23.

Дано море, гюзелъ Дано!
Беднала е гюзелъ Дана.
Оредъ дворе майчини ѝ,
Там' си везе кошѹлата,
Кошѹлата оученичка,
Ракавите даловите.
Данината стара майка,
По дворъ ходи Дана вревн:
Стани Дано, стани керко!
Да разметешъ дворовете,
Да наредишъ столовете,
Че ќе дойдатъ сватовите,
Сватовите за невеста,
Да те зематъ, да си в'рнатъ.
Дана не ѝ одредила,
Не сосъ ѳочи прогледнала,
Не сосъ юста одредила.
Па повтори та ѝ рече:
Стани Дано, стани керко!

Отани Дано, не станала,
Не скапала кошѹлата,
Кошѹлата оученичка,
Што га везешъ три године,
Та се ск'рши триста игли!
Де дайдохъ сватовите,
Сватовите за невеста,
Ре да зематъ гюзелъ Дана.
Юзеха га, в'рнаха си,
Б'рнаха си дѹри дома.
И га быше понеделникѹ,
Понеделникѹ на свадбата,
На Дана га колакъ дошлѹ,
Дана калимана ке виде.
Данините два девера,
Конѣ седле, Дана вреватъ:
Окоро Дано, скоро снахо,
Окоро снахо да си дойдешъ.
Данините до две золве,
Витке кичетъ, Дана вреватъ:
Окоро Дано, скоро снахо,
Окоро снахо да си дойдешъ,
Че ке нази тѣга падне.
Данината стара пехера,
На Дана си зборѹваше:
Окоро Дано, скоро снахо,
Окоро снахо да си дойдешъ,
Че ке мени тѣга падне,
Тѣга падне за тебека.
Примени се гюзелъ Дана,
Примени се кошѹлата,

Кошѣлата оученичка.
Кой часъ га е применела,
Той часъ дѣша е дала.

24.

Барай Радо, бела Радо!
Зела е Рада нова стомна,
Та отива за їода.
Налѣла е, и се в'рнала,
Де га сретѡха до тронца,
До тронца лѣди млади,
Та ѿ велегъ и говоре:
Барай Радо, бела Радо!
Кажи Радо кой пѣтъ иде,
Кой пѣтъ иде на висока,
На висока Беласица,
На пониска Богданица?
А Рада имъ зборѣваше:
Барай, варай, до тронца,
До тронца лѣди млади!
И азъ незнамъ кой пѣтъ иде,
Кой пѣтъ иде на висока,
На висока Беласица,
На пониска Богданица,
И азъ самъ скоро дошла.
Барай Радо, бела Радо!
Море чѣнке си скоро дошла,
Та незнаешъ кой пѣтъ иде,
Кой пѣтъ иде, кой дрѹмъ в'рви,
Вмъ чїе е това дете,
Што гѹ носишъ отъ рѣката?

Три пѣтника, три дръмника!
Золва ми сираченце,
Нема майка да гѣ гледа,
Оамъ гѣ зела да гѣ гледамъ,
Да гѣ гледамъ, да гѣ чешемъ.

II.

ПЕЧЕНА ГЮРГОВСКА.*)

25.

Та кой се люба а во гора зелена?
 Мома се люба а во гора зелена,
 люба се. **)

А҃до стои отъ спротиво та гледа,
Та ѿ вели и говори:
Ми люляйте моето любн високо,
Че е д'рво мравльнво,
Че е вѣже ванзальнво,
Ке се скине, ке да падне.
Дрѹшки велетъ и говоре:
В бре а҃до та младо!
Што ти е тебе за неа?
Ако вѣже да се скине,
Ако падне да загине тоето любе,
Тына неси венчано.

*) Пѣва се на люлькама на Ђурђевданъ.

****)** На крају сваке врсте додаје се:
љуље се.

III.

ПЕСНА КОНСТАНТИНОВСКА. *)

26.

Дѣтай пеперѹго,
Отъ гора, на гора,
Отъ полѣ, на полѣ.
Блѣго до оу полѣто,
Припй ми се їода,
Найдѡ дивойка,
Дек' їода налѣва,
Налѣва, разлѣва.
Потира й кова,
Не ми дадѣ кова,
Дю ми дадѣ стомна:
Б де їода блага,
Б де мома харна!
Иди мале, терай ми га,
Яко ми га дадатъ, мале,
Окоро да си дойдешъ,
Хаберъ да донесешъ,
Барай да ограда.
Яко не га дадатъ, мале,
Хаберъ да донесешъ,
Барай да сограда!
Оынѹ, мили сынѹ!
Майка отишла є,
И двашъ сынѹ, и тришъ,

*) Пѣва се на Константиновъ день
на люлькама.

Момините брати,
На мома не даватъ,
Мома на тебека.

IV.

ПЕОНА ПЕТРОВОКА.

27.

Юй Ано, Ано, хубава Ано!
Море неси чѹла, чѹла разбрала?
Кай зам'рзнало ц'рното море,
На средѹ лѣто, петрови пости!
И зам'рзнали Ано, деветъ гемѣи.
Бднѹ гемѣа Ано, се стари люди,
Се стари люди Ано, сосѹ бели бради.
Дрѹга гемѣа Ано, се млади момчина.
Трета гемѣа Ано, се млади невести.
Четв'рта гемѣа Ано, се млади дивойки.
Са се зам'рзнали Ано, са се погѹбили,
Млади зелени Ано, не находене,
Не находене Ано, не наносене,
Не наносене Ано, не нагледане.

V.

ПЕОНЕ ОТЪ ХОРО.

28.

Овири Нено, свирѣ,
Де го дочѹ Юда,
Юда Самовила,

Та мѸ вели, вели:
Юй ты Нено, Нено,
Нено бре човано!
Ты да свирѣшъ Нено,
Ѕзи да играа.
Ѕзъ каѸлъ чина:
Ѕко Нено ты натсвирѣшъ?
Кѣ ты дадемъ Нено,
Наймалката керка,
Юда ГелмарѸда.
Ѕко те надиграа,
Кѣ ти зема Нено,
Томта рѸса глава.
Свирѣлъ Нено, свирѣлъ,
Три дни, и три ношти,
Играла є Юда,
Три дни, и три ношти,
ОѸмори се Юда:
Доста Нено, доста,
Доста, немой свирѣшъ,
Кѣ ти дада Нено,
Наймалката Юда ГелмарѸда.
ДадѸха мѸ Нено,
Юда ГелмарѸда,
Калесалъ калитата,
Те чинѣха свадба,
Южени се Нено.
И добѣха машко дете.
Калесѣха калитата,
Да имъ к'рсти машко дете.
К'рстѣха, седнѣха,

Бѣднѣха да рѣчатъ.
Проговорилъ калитата:
Кѹмици, кѹмици!
Ты да ми играшъ,
Юдинското хоро.
Калитате, калитате!
Постой, и почекай,
Да с' набизаа,
Моето машко дѣте,
Да га клада,
Въ златната люлька.
Та постоа, и почека.
Та си заспа машко дѣте,
И въ златната люлька.
Зела да играе,
Закачила горе,
Горе и планине!

29.

Доне, добрѣ Доне!
Дона болна лежи,
Болна ке да оумре.
Ютъ тешката болесъ,
И отъ в'рлата чѹма.
На майка ѿ вели,
Вели и говори:
Мале, мила мале!
Ази ке си оумра,
Млада и зелена,
Та не находена,
И не наносена.

А майка ѿ вели,
Бели и говори:
Доне мила керко!
Небой ми се керко,
Ази самъ таксала,
Кѹрбанъ, големъ кѹрбанъ!
Ювенъ петъ годишенъ,
Юнецъ три годишенъ.
Мибой ми се Доне,
Белке не оумирешъ?
А Дона ѿ вели,
Бели и говори:
Мале, мила мале!
Чѹма неке мале,
Овенъ петъ годишенъ,
Юнецъ три годишенъ.
А да не ти просто,
Майчиноти млеко,
Ако дадешъ мале,
Чѹзди гробъ да копатъ,
Мене да закопатъ.
Ази имамъ мале,
До четири брати,
Тіе гробъ да копатъ,
Мене да закопатъ.
Тіе да оставе,
До четири врата.
Бдна врата мале,
Отъ декъ слънце греє,
И га ке разгреє,
Бъ нетеръ да разгреє,

Да разгрее мале,
Моето бело лице.
Друга врата мале,
Отъ декъ ветеръ, дѹе,
И га ке ветеръ дѹхне,
Презъ нетре да мине,
Да разноси мале,
Моата бела мѹхла.
Трета врата мале,
Отъ декъ роса роси,
И га ке зароси,
ѿ вѹ нетеръ да зароси,
Да нароси мале,
Моите ц'рни їочи,
ѿ четв'рта врата,
Отъ декъ дрѹшки идатъ.
За їода ке идатъ,
Та ке ме вискатъ:
Хайде Доне, хайде,
За їода да идеме.
ѿ зи ке имъ река:
Дрѹшки, мили дрѹшки!
Хайде отивайте,
Немой ме чекайте,
Мене не ме пѹшта,
Д'рвено деверо,
Земана пехера,
Мене не ме пѹштатъ,
За їода да дойда.

30.

Карафило рано пила!
И га легнешъ дал' ме сонешъ?
Та што ми си да те соня!
Ами ази сиракъ што да река,
Аю да легна тебе соня,
Че станáхме до два пилца,
До два пилца аребници.
Та летнáхме, пролетнáхме,
Вѣндисаме тѣка доло,
Тѣка доло чаирито,
Ала мѣдро не седóхме,
Разв'ркаме дребно сено,
Бидоха ны косацѣе,
Надигнáха остре косе.
Та летнáхме, пролетнáхме,
Вѣндисаме тѣка доло,
Тѣка доло шениците,
Ала мѣдро не седóхме,
Разв'ркаме пшеницата.
Бидóха ны оуракчѣе,
Надигóха с'рповите.
Та летнáхме, пролетнáхме,
Вѣндисаме тѣка доло,
Тѣка доло а въ лозете,
Ала мѣдро не седóхме,
Оѣрониме бело грозде.
Бидóха ны пѣдарето,
Надигнáха тенки пѣшки,
Разласкáха тенки пѣшки.

Та летна́хме, пролетна́хме,
Отидо́хме тѹка доло,
Тѹка доло край реката,
Ала мѹдро не седо́хме,
Разбѹркаме стѹдна їода.
Бидо́ха ны бре момите,
Та ны нази разпѹдѹха.

31.

Кажн, кажн, Цвето море!
Кажн, кажн, дека спїешъ?
Ази спїа, аѹдо младо,
Натъ каштата, натъ гредата,
Татко ми и майка ми в'рсъ сохата,
Натъ сохата подъ лозата.
Кажн, кажн, Цвето море!
Кажн, кажн, дек' да дойда?
Ала, ала, аѹдо младо,
Затъ каштата градината,
Градината босилѹко.
Затъ каштата крѹша има,
Та се качн в'рсъ крѹшата,
Отъ крѹшата в'рсъ каштата,
Отъ каштата в'рсъ баѹтата,
Отъ баѹтата в'рсъ гредата,
Азъ ке клада столъ да стѹпнешъ.

32.

Бре Отоане, малтъ Отоане!
Отоанъ иде отъ гората,
Три товара д'рва носи,

Д'рва носи, свирка свирн,
О свирка свирн, на свирка нареваше:
Юй ты Боже, мили Боже!
Кам' да сретемъ малкаа мома,
Применета, наредена,
Жълта китка на главата,
Оъ нова стомна на рѣките.
Оште речта недорече,
Де се сретѣ малкаа мома,
Применета, наредена,
Жълта китка на главата,
Оъ нова стомна на рамото.
Отой лѣдо, та се чѣди:
Юй Боже ли, мили Боже!
Или стомна да развѣа,
Или китка да ѿ зема,
Или мома да целивамъ?
Юй Боже ли, мили Боже!
Отомната е на пазаро,
За две аспри.
Китката е до пладнина,
Целиванѣ до живота,
Приг'рна га, целива га.

33.

Юначе, юначе,
Гиди лѣдо дете!
Толко зема хойде,
И си дойде,
Нигди мома не а реса,
Мома не вендиса.

Дѹри дойдѣ, дойдѣ,
Моминото село,
Тамо мома є рєсà и бендисà.
Та си слѣзѣ отъ конà,
Та поведѣ штапо,
Та си в'рзà коньò.
Фатї се на хоро,
На хоро, на глава.
Двашъ хоро зав'ртѣ,
Тришъ папѹци стѹпнà.
А моми мѹ велетъ,
Белетъ и говоре:
Юначе, юначе,
Гидї лѹдо дете!
Кротно хоро їодн,
Ми прашишъ момите,
Ми стѹпкай папѹци.

34.

Девойче мило хѹбаво!
Море ка се дѹма дѹмахме,
На єднò да вечераме,
По близѹ да се дѹмаме,
Оти ми морї не дойдѣ?
Юначе лѹда гидїо!
Древна ми роса заросло,
Милна ме майка непѹстнà:
Бєди ми керко, ми ходишъ,
Древна є роса заросло,
Кє ти истопи саата,
Саата маскалѣна.

Дѹдо ѣ порти затворило,
Девери кѹче пѹстнали,
Беди ми керко ми ходишъ.
Девойче мило хѹбаво!
Море отъ Бога да найдешъ,
По пиле хаверъ да пѹстнешъ,
Да ти допѹстнамъ кепето,
Да си завѣешъ саѣта,
Саѣта маскалаѣна.
На Петриѣхъ е предена,
На Гофѣа ми е ткаѣна,
На белъ ми Дѹнавъ белена.

35.

Гидѣ Рино дѹша той,
Ангелина мон.
Азъ отидѡ, и дойдѡ,
Тебе дома не найдѡ!
Аю те найдѡ, те найдѡ,
На новата маѣала,
На горната меѣана,
Госъ Отомѣхъ кеѣаѣта!
Море де адеѣа, пѣеѣа,
Рѹдо агне печено,
Ройно вино точено.
Море та те фатѣ отъ рѣка,
Отъ рѣка, отъ ракаво.
Море доведоте до дома,
Море та те кладѡ да седнешъ,
Море да адеме, да пѣеме,
Море рѹдо агне печено,

Ройно вино точено.
Море азъ вечерамъ, ты дремешъ,
Азъ ти свиремъ, ты плачешъ!
Море гиди сѣрце дремльиво,
Гиди іочи плачльиве!
Море хайде да си мениме,
Море тоето сѣрце на моето,
Море моето сѣрце за тоето.
Море тоете іочи за моете,
Море монте іочи за тонте.
Море ты не ми одреви,
Нето съ очи прогледна!

36.

Ю мила моме цѣрноока!
Оношти мина край вашите,
Край вашите мали порти.
Порти бѣха отворени,
Двори бѣха разметени.
Рекѡ дѣшо да излѣзешъ,
Да излѣзешъ, не излѣзе,
Аю излѣзе момината майка,
Озъ фенеръ борна на рѣките,
Та ми фати бѣрза конѣ,
Юди, іуди, дѣри дома.
Та ми кладѣ столъ да стопна.
Отоло стон, той не слѣва,
И ми кладѣ лѣвъ да ада,
Аѣбо зева, та не аде!
Та мѣ тѣри чаша вино,
Чаша дига, вино не пѣе!

На Богомъ се верно моли:
Юй Боже ли, мили Боже!
А подѹхни тихинъ ветеръ,
Да зароси дребна роса,
Да изгаси борината,
Да целивамъ малкал мома.
Оште речта не дорече,
Де подѹна тихинъ ветеръ,
Та изгаси борината,
Приг'рна га, целива га,
Мегю нейни ц'рни їочи,
На нейното бело лице.

37.

Вишо, Вишо ц'рноока!
Щоре чѹла си, или неси?
Де са дошли ярнаѹти,
Голи, боси, като псета,
Гладни, жедни, като х'рта.
На сиѣките кондисаха,
Кой два мина, кой тронца,
Я въ Вишени деветъ дѹши,
Оъ лѹдо младо десетина.
Какъ ги видѣ Виша мома,
Постела имъ рогозина,
И имъ ф'рльи белъ проскефалъ,
Та имъ кладѣ лѣвъ да адатъ.
Сиѣки адатъ, сиѣки пїетъ,
Лѹдо младо нето аде,
Нето аде, нето пїе,
Дю си ходи назъ чардаци,

Найде Виша дека спіє,
Приг'рна га, целива га,
Мегю нейни ц'рни іочи,
На нейното бело лице.
Виша вели и говори:
Барай лѹдо, лѹдо младо!
Ке ти кажа на пашата.
Кажн Вишо на пашата,
Ты си мени на дѹшата.
Ке ти кажа на кадїа.
Кажн Вишо на кадїа,
Ты си мом башѣ ракїа.
Ке ти кажа на войвода.
Кажн Вишо на войвода,
Ты си мом стѹдна іода.

38.

Ала ми Ано, по овамо,
Край моето десно колѣно.
Немой ме лѹдо задевашѣ,
Майка ми лѹдо, при мене,
При мене лѹдо, до мене.
Пѹстни го Ано въ комшїа,
Тына ми ала при мене,
При мене Ано, до мене,
На моето десно колѣно.
Немой ми лѹдо, задевашѣ,
Башта ми е лѹдо, при мене,
При мене лѹдо, до мене.
Пѹстни го Ане, на нѣива,
Тына ми ала при мене,

При мене ѿно, до мене,
На моето десно колѣно.
Нимой ме лѹдо, задевай,
Брата ми лѹдо, при мене,
При мене лѹдо, до мене.
Пѹстни го ѿне, на гора,
Тына ми ала при мене,
При мене ѿно, до мене,
На моето десно колѣно.
Нимой ме лѹдо, задевай,
Онаха ми е лѹдо, при мене,
При мене лѹдо, до мене.
Пѹстни го ѿне, на майка,
Тына ми ала при мене,
При мене ѿно, до мене,
На моето десно колѣно.
Нимой ме лѹдо, задевай,
Оестра ми е лѹдо, при мене,
При мене лѹдо, до мене.
Пѹстни го ѿне, при дрѹшки,
Тына ми ала при мене,
При мене ѿно, до мене,
На моето десно колѣно.

39.

Море Марѹде, кадѹнѹ Марѹде!
Като продавашъ вино и ракѣа,
Не си продавашъ рамната снага?
А бре лѹдо, лѹдо та младо!
Ако го давамъ скѹпо го давамъ!
Рамната снага за шестъ хилади,

Белото лице за петъ хилади.
Ц'рните їочи за три хилади,
Тенките вежи за две хилади.
Море МарѸде, кадѸнъ МарѸде!
Постой МарѸде и почекай,
Да си продада рѸдите овци,
РѸдите овци, баклите овни,
Баклите овни, дребни аганца
Ѻзъ да прикѸпа толта рамна снага,
Рамна снага, белото лице,
Белото лице, ц'рните їочи,
Ц'рните їочи, тенките вежи.
Та е потстола и почекала.
Та си продаде рѸдите овци,
РѸдите овци, баклите овни,
Баклите овни, дребне аганца.
Та ѿ прикѸпѿ рамната снага,
Рамната снага за шестъ хилади,
Белото лице за петъ хилади,
Ц'рните їочи за три хилади,
Тенките вежи за две хилади.

40.

Пиперъ з'рно за две мале моме.
Кона вахамъ, коньо ацамїѺ,
И Ѻзъ дрѸга ацамїѺ.
Ѻзъ гѸ карамъ то доло, то гори,
Той ми кара на момини двори,
Да излѣзе мома, малка мома.
Не излѣзе мома, малка мома,
Ѻю излѣзе момината майка,

На мома си вели, вели и говори:
Излѣзи керко, здрава не излѣгла,
Какѡ добрѡ на портите дошлѡ.
Ка самъ стара самъ го ресала,
Да бѣи млада бѣи го залюбила!
Жлчи мале, мжчи оунимела,
Оунимела мале, ослепела,
Мжъ го любимъ сега съ Богомъ три године,
Никой мале не ме разнаа,
Познаа ны стара стричина ми,
Па се нѣе скѹпо откѹпѣхме.
На Великденъ сосъ жжати папѹци,
На Гюрговъ денъ сосъ рѹдото агне!

41.

Юй леле Злато,
Агненце младо!
Седнала е Злата,
Банка на двори,
На рогозина.
Кошѹла шѣе,
Тенка ленена.
Рѹбове рѹби,
Отъ голо злато,
Тегели тегли,
Отъ жжато злато.
Отъ там' поминѡ,
Дѹдо та младо,
Море та ѣи вели:
Юй леле Злато,
Агненце младо!

На кого шїєшъ,
Там кошѸла,
Тенка лєнена?
РѸбове рѸвишъ,
Отъ голо злато,
Тегели теглишъ,
Го жѸлго злато.
А бре лѸдо, та млада!
Кой ке ме земе,
На него там кошѸла.
Юй лєлє Злато,
Агнєнце млада!
Азъ ке те зема,
Дай га на менека,
Да га навїа,
На тенка пѸшка,
Тенка бойлїа.

42.

Бело, Велико!
Што бело перешъ,
Та ц'рно носишъ?
Ил' майка жалишъ,
Ил' башта тѸжишъ?
А бре лѸдо!
Не майка жала,
Не башта тѸжа.
ТѸкѸ си жала,
Првото любє,
Што є загинало,
ДевєтѸ години.

Коньо мѹ дойдѣ,
Него гѹ нема!
На коньо има,
Зелено седло,
На седлото ѿ,
Книга пишана,
Книгата пее:
Жени се Бело,
Нимой ме чекашъ.

43.

Девойко, море девойко!
П'рнала фесо надъ око,
Нарела е перо надъ ѿоко,
Дигнала е ведро на главата.
Рашетѹ полѣ широко,
Тамо га видѣха терзїе,
Терзїе оуставашиѣ,
Бре та ѿ велетъ говоре:
Девойко, море девойко!
Ала ми вамо по вамо,
Край моето десно колѣно.
Юначе лѹда гидїо!
Да дойдемъ на тоето десно колѣно,
Азъ сакамъ фѹстанъ да ми сошїешъ,
Безъ ножници да го скроишъ,
Безъ игла да го сошїешъ!
Терзїа вели говори:
Девойко, море девойко!
Азъ сакамъ погача да месишъ,
Безъ сито да го отсеешъ,

Безъ їода да го измесишъ,
Безъ їогенъ да га испечешъ!
Издажъ се терзіа.
Мома е была моштне хитра,
Брашно го е отсела,
Безъ сито го е отсела.
Отъ очи сълзи отпѣстни,
Измисл чиста погача,
На Богомъ се верно моли:
Огриме Боже слънцето,
Да си испече погача.
Огрѣа се слънцето,
Та се испече погача,
На терзіа вели говори:
Терзіи, море терзіи!
Камо ви вашо фѣстано,
Безъ ножници да го скронте,
Безъ игла да го шѣете?
Вто ми мене погача.

44.

Море Велико, море кадѣно!
Изгоре ме, опали ме, Велико,
Оучини ме сѣхо д'рво, Велико,
Сѣхо д'рво лворово, Велико!
Земн телка осечиме, Велико,
Та ме стакни силенъ вогенъ, Велико,
Лзъ ке стана прахъ и пепелъ, Велико.
Та ме збери въ тенки скѣти, Велико,
Та ме ф'рли въ градината, Велико,
Градината восилъоко, Велико

Азъ ке никна жълто цвеће, Велико,
Да ме берешъ мале китке, Велико,
Ми ме давай на момите, Велико,
Че момите лудо носатъ, Велико,
Денъ ваздаденъ на главата, Велико,
Вечеръ ке си дома дойдатъ, Велико,
Ке ме свалетъ отъ главата, Велико,
Ке ме ф'рлѣтъ сретъ каштата, Велико.
Оутромъ рано ке да станетъ, Велико,
Ке да смететъ рамна кашта, Велико,
Ке ме ф'рлѣтъ ванка на вѣниште, Велико!
Да ме дадешъ по момчета, Велико,
Тіе, че момчета, мудро носатъ, Велико,
Денъ, ваздаденъ на главата, Велико,
Вечеръ ке дома да дойдатъ, Велико,
Ке ме кладатъ стѣдна їода, Велико,
Оутромъ рано ке да станатъ, Велико,
Ке ме зематъ отъ водата, Велико,
Ке наредѣ на главата, Велико.

45.

Море моме, малкаа моме!
Моштне ми си аресала,
Аресала, бендисала.
Азъ ке пѣстнемъ да те терамъ,
Дали ке те майка даде,
Майка даде башта такса?
О бре лудо, лудо младо!
Што да пѣстнешъ, да не пѣстнешъ,
Мене ми е майка дала,
Майка даде башта такса.

Мила моме, мила дѹшо!
Отъ Богъ найдѣ тоѣта майка,
Тоѣта майка, тоѣо башта,
Што заградѣ дворовите,
Зидъ зазидѣ, варвароса,
Та немога да те вида!
Да бѣ пиѣ да приѣта,
Тамо лѣто да лѣтѹва,
Тамо зима да зимѹва,
Дека везешъ тенка рѣда,
На тоѣте тенки скѹти.

46.

Море Тодоро, кадѹнъ Тодоро!
Наѹчила се ѣ кадѹнъ Тодора,
Денѣ за вода да не отива,
Дю ми вечеръ по месечината.
Денѣ да не га грее асното слѣнце,
Да не га дѹе тихинъ ветеръ.
Никнѣ ѣода да наѣе,
Сенка ѣ се засенило,
И га се ѣ исправила,
Не ми ѣ была мала сенка,
Дю ми ѣ было лѹдо младо,
Море та ѣ вели говори:
Море Тодоро, кадѹнъ Тодоро!
Тегли ми вода, напой ми конѹо,
Конѹо сосъ кова, мене сосъ юста,
А сеймените сосъ вели рѣки.

47.

Керко, мила керко!
Кой чўка на порти?
Мале, мила мале!
Бдно лўдо младо,
На механа е было,
Благо е вино пило,
Пило си и опило!
На насъ налетело,
Тўка да приспїе.
Керко, мила керко!
Иди го испади.
Мале, мила мале!
Ако го испадишъ,
Грехо ке мў берешъ.
Керко, мила керко!
Вечера ке тера.
Мале, мила мале!
На лўдо вечера,
Моѣта лакердїа.
Керко, мила керко!
Ракїа ке тера.
Мале, мила мале!
На лўдото ракїа,
Моето бело лице.
Керко, мила керко!
И вино ке тера.
Мале, мила мале!
На лўдото вино,
Моите ц'рни очи.

Керко, мила керко!
Постела ке тера.
Мале, мила мале!
На лѹдо постела,
Моѣта рамна снага.
Керко, мила керко!
Покриво ке тера.
Мале, мила мале!
На лѹдото покриво,
Моѣта бела саа.

48.

Моѣ, малкаа моѣ,
Хѹбава гиздава!
Знаѣмъ моѣ, знаѣшъ,
Зашто ти самъ дошѣлъ,
Отъ в'рхъ отъ планина?
Стадо си остави,
Стадо не броѣно,
Т'рло не агнено.
Огле да те гледамъ,
За тебе самъ дошѣлъ.
Лѹдо гиди младо!
Чѹнке за мене дойдѣ,
Огледъ да ме гледашъ,
Камо ти китка армиганъ,
Отъ гора горѹ цветъ,
Отъ полѣ тріандафилъ?
Моѣ, малкаа моѣ!
Бѹхъ навралъ китка,
Китка армигана,

Отъ гора горѸ цветъ,
Отъ полѣ тріандафилъ.
Призъ гора поминъ,
Закачи ми вейка,
ОѸрони ми китка,
Отъ гора горѸ цветъ,
Отъ полѣ тріандафилъ.

49.

Моме, моме Бардаренке!
ПѸшка пѸкнъ БѸдима града,
ВѸршѸмъ паднъ широко полѣ,
Та си оудрѣ младо барактарче,
Бдва є дѸша, єдва є проговорѣ:
Юй юлдаши, юй моѣ кардаши!
Харно конѸо, конѸ ми гледайте,
На бѸнаро юда го поайте.
Харно мене, мене зарѣайте,
На глава ми баракъ поведейте,
На нозе ми чешма оградейте,
На чешмата башча оградейте,
На башчата китке раседейте.
Да дохѸдатъ БѸдимските дивойке,
Да налєатъ юда, стѸдна юда,
И да китке, китке да набєратъ,
И да мене, мене да пожалатъ,
ДѸдо младо што є погинало.

50.

Като, море Катерино!
ПрочѸла се є Катерина,

Оъ хъбавина, съ гиздавина,
А найвеке сосъ работа.
Прочула се е дъръ на цара,
Дъръ на цара самъ везира.
Допустналъ си е самъ си царо,
Да го видетъ што човекъ е,
Што човекъ е, што юнакъ е?
Почукнаха на портите,
Да излѣзе Катерина.
Не излѣзе Катерина,
Аю излѣзе Катината,
Катината стара майка:
Та кой чѹка, и кой вика?
А нїе сме отъ царїю,
Да видиме Катарина,
Што човекъ е, што юнакъ е?
А майка имъ зборѹваше:
Барай, варай, три юнака!
Катарина нее тѹка,
Отишла е на дрѹшките,
Оѹ дрѹшки везда да зафашта.

51.

Недо, бела Недо,
Недо Дойранчаке!
Та чѹла си Недо?
Царъ ке да помине,
Презъ Демир-капїа.
Та караше Недо,
Три синцира робн.
Единъ синциръ Недо,

Бѣ млади юнаци,
Бѣ съ тенкити пѣшки.
Втори синцирѣ Нѣдо,
Бѣ млади невести,
Бѣ съ машки деца.
Третіо синцирѣ Нѣдо,
Бѣ малки дивойки,
Бѣ сосъ тенки дари.
Юнаци се плачетъ:
Или тенки пѣшки,
Та кой ке ви бриши,
И ви полни,
И ке си таврѣва?
Невести си плачетъ:
Или машки деца,
Та кой ке ви люла,
И ке си таврѣва?
Дивойке си плакатъ:
Или тенки дари,
Та кой ке ви дарѣва,
И ке си таврѣва?

52.

Тодоро п'рво любе,
Хай сосъ мене,
Цѣмаѣта касавата,
Да ти кѣпа антеріа.
Ты да носишъ Тодоро,
Азъ да гледамъ Тодоро,
Нека пѣкатъ дѣшманите,
И тоите и монте.

Тодоро любви моё,
Хай сосъ мене,
Цумаата касабата,
Да ти кѹпа сѣрма коланъ.
Ты да носишъ Тодоро,
Азе да гледамъ Тодоро,
Нека пѹкатъ дѹшманите,
И тонте и монте.

Тодоро любви моё,
Хай сосъ мене,
Цумаата касабата,
Да ти кѹпа фина феса,
Фина феса, мѹмлѣ шамѣ.
Ты да носишъ Тодоро,
Азъ да гледамъ Тодоро.
Нека пѹкатъ дѹшманите,
И тонте и монте.

Тодоро любви моё,
Хай сосъ мене,
Цумаата касабата,
Да ти кѹпа чивтъ папѹци.
Ты да носишъ Тодоро,
Азъ да гледамъ Тодоро.
Нека пѹкатъ дѹшманите,
И тонте и монте.

53.

Немой ми ходишъ, Пено море,
Бечеръ по двори по месечина,
На срешта седатъ тронца тѹрци,
Те ми ти пишатъ рамната санга,

На тенката пѹшка.
Яко гѹ пишатъ, лѹдо море,
Нека га пишатъ, неке га зематъ.
Немой ми ходишъ, Пено море,
Вечеръ по двори по месечина,
На срешта седатъ тронца тѹрци,
Тронца тѹрци три азаѳин,
Че ми ти пишатъ белото лице,
На бела книга.
Яко гѹ пишатъ, лѹдо море,
Нека гѹ пишатъ,
Яко гѹ пишатъ, неке го зематъ.
Немой ми ходишъ, Пено море,
Вечеръ по двори по месечина,
На срешта седатъ тронца тѹрци,
Тронца тѹрци три азаѳин,
Че ми ти пишатъ ц'рните ѳочи,
На чивто пиштолѳи.
Яко ги пишатъ, лѹдо море,
Нека ги пишатъ, не ке ги зематъ.
Немой ми ходишъ, Пено море,
Вечеръ по двори по месечина,
На срешта седатъ тронца тѹрци,
Че ми ти пишатъ тенките вежди,
На чивто паласки.
Яко ги пишатъ, лѹдо море,
Нека ги пишатъ, неке ги зематъ.

54.

Била се лоза вїена,
Не ми е лоза вїена,

Дю ми е Анке дивойка.
На две ми порти стоаше,
Отребрѣнъ ми венецъ д'ржеше,
Отъ там' поминѣ кадїа,
Кадїа ефендїа.
Едно ми лѹдо караше,
Оковано, ов'рзано,
Дѹръ потъ конько оковано!
Бели рѣци наопако.
Мома мѹ се насмеѣла:
Што ти п'рѣга юначе,
Бели рѣки наопако,
Като на мома колбае.
Што ти п'рѣга юначе,
Бѹкагите на ногите,
Като на мома кондѹри.
На кадїа зворѹва:
Юй кадїа ефендїа!
Зашто гѹ ов'рзѣхте,
Ов'рзѣхте, оковѣхте?
Анке ле, Анке дивойко!
Една е мома целивалъ.
А лѹдо ѿ вели говори:
Юй кадїа ефендїа!
Кога се сретатъ две стари,
Какъ се криво прогледнѹватъ.
Кога се сретатъ две млади,
Бре како се миано прогледнатъ.

55.

Милинке моме, Милинке дѹшо!
Море што те г'рло белее,
Г'рло белее дѹри лиштае?
Дрѹшки ли, дрѹшки неверне!
Што не ми на мене верѹвате:
На моѹо пехерѹ кадїа дойдѣ,
Слѹгѹ неймаше кой да слѹжи,
Ми са викали азѹ да гѹ слѹжа.
Самѹ гѹ слѹжила три дни и три ношти,
Отанѹ да си иде дарба ме дарї,
На бело г'рло жѹлти жѹлтици,
На рѹси коси бели двоѹци,
На бели рѹки ц'рни колбаїи,
На бели ноги ц'рни кондѹри.

56.

Ано ле, моме хѹбава!
Седнала є Ана, седнала є,
Градина на рогозина,
Кошѹла шїе и плаче!
Отѹ там' помина Димитарѹ,
На Ана вели и говори:
Ано ле, моме хѹбава!
Што ты Ана кошѹла шїешѹ,
Кошѹла шїешѹ и плачешѹ?
Ано мѹ вели и говори:
Димитарѹ лѹда гидїа!
Нимой ми вревншѹ,
Да не ти кажѹва:

Ази си плака п'рвото любѣ!

Димитаръ вели говори:

Ано ле моме хубава!

За любви грижа ми беришъ,

Двата село то ходѣме,

Двата хоро то водѣме,

Двата моми те любѣме,

За него грижа ми беришъ.

57.

Бѣхна си коня хранѣна,

На пѣтъ си сретѣ Илена,

Като го видѣ мале ле,

В'рна си коньо назади,

На майка ми вели говори:

А дай ми мале ракѣа,

Да пѣа да се ѣопѣа,

По момини адови,

По момини дердови.

Та пѣ си опѣ!

Бѣхна си коня хранѣна,

Отѣдо въ гора зелена,

Тамо найдѣ сѣра Илена,

Дек' пасе трева зелена,

Дек' пѣе ѣода стѣдена.

Искара сава огнѣна,

Погубѣ си сѣра Илена,

Изблѣва трева зелена,

На Богомъ се верно моли:

Прощавай Боже грѣхови,

По момински те адови.

58.

Оште ке, пиле море, мома ходишъ,
Мома ходишъ светѣ горишъ?
Кого видишъ вогень давашъ,
Кого сретешъ разболѣвашъ,
Той си лежи кой по два дни,
Кой по три дни.
Ка се сретѣ премладъ Ѡтоанъ,
Каго сретѣ разболело.
Той си лежѣ м'ра много,
М'ра много три години.
На майка мѣ додѣа се:
Кажн сынѣ што грѣхъ имашъ,
А да оумрешъ а да станешъ?
Барай мале мила мале!
Што човекъ самъ грѣхъ да имамъ!
Ка се сретѣ малка мома,
На ѣочи ми вогень даде,
На дѣша ми разболѣла.

59.

Гидѣ Неда гидѣ дѣшо!
Отъ сынъ Неда открадѣха,
Откраде га войводата,
Па се Неда не развѣдѣ!
Закара га тѣка доло въ гората,
Па се Неда не развѣдѣ.
На сынъ Неда одревила:
Дай ми мале стѣдна вода,
Да раскваса кипра оуста.

А войвода ѝ зборѹва:
Не си Недо при майка ти,
Аю си Недо при менека,
При менека а въ гората,
Па се Неда не разбѹди.
На сѣнѹ Неда одревнала:
Дай ми мале остро ножче,
Да расека жѹлата дѹна,
Да раскваса кипра оуста.
Одговори войводата:
Не си Недо при майка ти,
Аю си Недо при менека,
При менека а въ гората.
Отон та се чѹди,
Какѹ да Неда да разбѹди?
На Богомѹ се верно моли:
Юй Боже ли мили Боже!
А подѹни тихинѹ ветерѹ,
И зароси древна роса,
Да наросишѹ Нединото,
Нединото бело лице,
Белке Неда ќе разбѹди?
Оште речта не доречѣ,
Та подѹна тихинѹ ветерѹ,
И зароси древна роса,
Нароси Нединото,
Нединото бело лице.
Тогай Неда разбѹдила,
И га гледа што ќе види,
Нема майка нема никой.

60.

Помина момче Беличко,
Беличко коньо ахаше,
Беличко тѹра прив'рза.
Как' го видѣ дивойка,
На майка ѿ вели говори:
А дай ме мале за него,
Или сама ќе ида по него.
Майка ѿ вели говори:
Сеѣди ми керко ми ходи,
Дѹрѣ да дојде башта ти,
Башта ти керко отѣ нѣива.
Не стоа мале не чекамѣ,
А дай ме ты на него,
Ил' сама ќе ида по него.
Майка ѿ вели говори:
Постой керко и почекай,
Дѹри да дојде брата ти,
Брата ти керко отѣ гора.
Не стоа мале не чекамѣ,
Ил' дай ме мале на него,
Ил' сама ќе ида по него.
Постой ми керко почекай,
Дѹри да дојде сестра ти,
Сестра ти керко отѣ дрѹшки.
Не стоимѣ мале не чекамѣ,
А дай ме мале на него,
Ил' сама ќе ида по него.
Постой ми керко почекай,

Дѹри да дойде снаха ти,
Снаха ти керко отъ майка.

61.

Ней море дивойко,
Ней море хѹбава,
Што любишъ, што гледашъ,
Той лѹдъ гидїа,
Лѹдо тавраціа?
Оамо си тавра чини,
Б'рза коня ваха,
И тай неє негова,
Чѹзда є, неє негова.

Дрѹшки неверници!
Как' да гѹ остава,
И да гѹ заборава,
Пѹсто тенко к'рстче,
Като люта змїа.

Ней море дивойко,
Ней море хѹбава,
Што любишъ, што гледашъ,
Той лѹдъ гидїа,
Лѹдо тафраціа?
Оамо си тафра чини,
Тенка пѹшка носи,
И теа неє негова,
Негова бегова.

Дрѹшки неверници!
Как' да гѹ остава,
И да гѹ заборава,
Пѹсто бело лице,

Като бела книга,
Ней море дивойко,
Ней море хубава,
Што любишъ, што гледашъ,
Той лѹдъ гидїа,
Лѹдо Тафраціа?
Само си тафра чини,
Чивто пиштолѹи носи,
И тихъ ней неговн,
Неговн Беговн!
Остави го дрѹшко,
Заборава го дрѹшко.
Дрѹшки неверници!
Какъ да гѹ остава,
И да гѹ заборава,
Пѹсти црни очи,
Като црно грозде.
Ней море дивойко,
Ней море хубава,
Што любишъ, што гледашъ.
Той лѹдъ гидїа,
Лѹдо тафраціа?
Само си тафра чини,
Чивто паласки носи,
И тихъ не неговн,
Неговн Беговн!
Остави го дрѹшко,
Заборава го дрѹшко.
Дрѹшки неверници!
Какъ да гѹ остава,
И да гѹ заборава?

Пусти тенки вежди,
Като пїавици.
Остави го дрѹшко,
Забораи го дрѹшко.
Как' да гѹ остава,
Какъ да гѹ заборава,
Пусти бели рѣки,
Като симичїа.

62.

Гюргїе моме хѹбава!
Азъ искамъ нешто да те пытамъ,
Право верно да ми кажешъ?
Пытай ме пытай ме юначе,
Яко знаемъ ке ти кажемъ,
Яко не знаа што ке ти кажа.
Гюргїе моме хѹбава!
Море што си толко хѹбава!
Ил' си отъ Бога паднала?
Ил' си отъ зема никнала?
Ил' те златаренъ оліа?
Ил' си презъ п'рстенъ минала?
Юначе лѹда гидїа!
Дек' се е чѹло видело,
Мома отъ зема да никне,
Мома отъ Господъ да падне,
Мома златаренъ да лее,
Мома презъ п'рстенъ да мине.
Мене ме майка родила,
На доберъ денъ Великденъ,
На подоберъ к'рстила,

Гюрге ми име тѹрила,
Благо ме млеко банала,
Рѹдо ме агне хранила,
Ройно ме вино поила.
Харна самъ майка имала,
Харно ми мене гледала,
За това самъ толко хѹбава.

63.

Море Маро бела Маро!
Море чѹла си или не си,
Де излѣзе подарчето,
Подарчето отъ паша та.
Да си бере ангарїа,
Да мѹ жнїетъ пшеница та,
Пшеница та ц'рнокласо,
Ачмено честоредо.
На сїѣкото село си вика́ха,
И на Мара га вика́ха:
Хайде Маро и ты ала,
И ты да жнїешъ пшеници те,
Пшеници те ц'рнокласо,
Ачмено честоредо.
Мара майка не го пѹшта:
Седе Мара ми отивашъ,
Тѹка доло Герско полѣ,
Герско полѣ Тѹрска зема.
А Мара Майка не послѹша!
Та си юзе с'рпъ на рѣки,
К'рпа на рамото.
Стана Мара та отиде,

Та отиде тѹка доло,
Тѹка доло Герско полѣ,
Герско полѣ Тѹрска зема.

64.

Белилино бело злато!
Кинисала е Белилина,
Оѹ дрѹшки везда да зафашта.
Пѹти быше Белилина,
Да помине презъ селото.
Не поминà Белилина,
Не поминà презъ село то,
Аю поминà презъ Бейлико,
Бейликъ бише полно Тѹрци.
И ресате Белилино,
Ресате едно Тѹрче,
Те си плесна бели рѹки,
Приг'рна си Белилина.
Приг'рна га, та га ф'рлѹи,
Та га ф'рлѹи, на в'рхъ конѹо,
На в'рхъ конѹо, отъ задъ него.
Припаша га съ тенка рида.
Белилина верно моли:
Барай Тѹрчинъ дрѹга вера!
Остави ме, барай Тѹрчинъ,
Остави ме да си ида,
Да си ида до майка ми,
До майка ми до башта ми,
Да си зема тенка прикѹл.
Излажа се това Тѹрче,

Та си пўстна Белилина,
Да си земе тенка прика.

65.

Ана є села бела лоза,
Та гў є села и градила,
Та є градила та и копола,
И копала и гледала.
Лоза є дало бело грозде,
Та є врала бела Ана,
Та є врала бело грозде,
Та є чинила бело вино.
Насрави се лўдо младо,
Насрави се бело вино,
Да с' напива денъ, година.
Едночъ дойдє и двашъ дойдє,
Третїо пѣтъ па си дойдє,
Те си напї бело вино,
Ка се напї и си їопї.
Станѧ лўдо да си иде,
Пўшката си заборавило,
Заборави си чивтъ пиштолѣ.
Де го текнѧ лўдо младо,
Нема пўшка на рѣките,
Чивтъ пиштолѣ на пољсо.
Подв'рна се да ги тера,
Ана мў се насмїяла:
Бре лўдо лўдо младо!
Кай се напї бело вино,
Пўшка та си заборавї,
Чивтъ пиштолѣ си загубї.

Осрамй се лѹдо младо,
На Ана си зборѹваше:
Ако е Ана тѹка пѹшка,
Да ми дадешъ тенка пѹшка,
Тенка пѹшка чивтъ пиштолѣ.
А Ана мѹ зборѹваше:
Барай лѹдо лѹдо младо!
На ти, на ти бело вино.

66.

Море Маро, бела Маро!
Одговорй п'рво любе!
П'рво любе бре малтъ Стоанъ:
Море Маро п'рво любе!
Запрегни си тенки скѹти,
Тенки скѹти и рѣкави,
Да оумесишъ чиста пита,
Да наточишъ две здравици вино,
Че ке ндеме на майка на гости.
Послѹша го Мара.
Запрегна си скѹте,
Скѹте и рѣкави,
Та измеси чиста пита,
И наточи две здравици вино.
Братче два девера!
Наседлейте конѣ.
Наседлѣха конѣ.
Станѣха т'ргнѣха,
Съ нейно п'рво любе,
Съ нейни два девера.
Привлѣжѣха селото,

Одговорѣ Мара:
Стоане ли люби!
Братче два девера!
Исф'рлѣйте пѹшки,
Белке майка чѹе,
Нази да посрете.
Исф'рлѣха пѹшки,
Оѹдриха си Мара,
Бдва е дѹша одговорѣ:
Стоане ли люби!
Да ходишъ да гледашъ,
Да гледашъ да терашъ,
Таква да не найдешъ.
Таква и хѹбава,
Хѹбава и гиздава,
Тенка та висока,
Бела та рѹмена,
Таква ц'рна ока.

67.

Пѹста Невено! *)
Невена седнала е въ градина,
Я въ градина на рогозина.
Там' си везе тенка ридо,
Бмъ га везе емъ плаче,
И ѿ вели и говори:
Барай ридо тенка ридо!
Азъ те веза и те плака,
Азъ не знаемъ тенка ридо,

*) На краю сваке врсте додав се: „Пу-
ста Невено“ —

Кой ке тебе да кердоса,
Или Тѹрчинъ на' каѹринъ?
Аѹдо младо отъ спротиво,
На Невена си зворѹва:
Азъ ке тебе да кердосамъ,
Да ми дадешъ тенка рида,
Да навѣа тенка пѹшка.
Та мѹ вели и говори:
Иде отъ тѹк' аѹдо младо.

68.

Море Тоне, моме Тоне!
Тона иде отъ башчата,
Китка невенъ на главата,
Бардакъ носи на рамото,
Грозда кошничка на рѹката.
Аѹдо иде отъ баната,
Орешба иде да се сретатъ,
Аѹдо вели и говори:
Море Тоне моме Тоне!
Дай ми Тоне китка невенъ.
Тона вели и говори:
Е бре аѹдо аѹдо младо!
Таа китка не га давамъ.
Дай ми Тоне китка невенъ,
Макаръ да е отъ метлата.
Дай ми Тоне бардакъ вода.
Е бре аѹдо аѹдо младо!
Таа ѳода не га давамъ.
Дай ми Тоне бардакъ вода,
Макаръ нека е отъ барата.

Дай ми Тоне гроздà грозде.
В бре лѹдо лѹдо младо!
Мзъ не давамъ гроздà грозде.
Дай ми Тоне гроздà грозде,
Макаръ нека є отъ кѹпина.

69.

Марѹше Марѹше!
Мсна месечино!
Коньо за краденѣ,
Моме за грабенѣ.
Открадѹха Марѹша,
Закараха Марѹша,
Ярнаѹцка земѣ.
Владѹха Марѹша,
Хоро да нмъ игра.
Марѹша хоро води,
И сѣлзе рони.
Догледа те Марѹше,
Стара Ярнаѹтка,
Та ти вели Марѹше,
Вели и говори:
Марѹше Марѹше!
Гиди мом снахо!
Ты што не ареса,
И не бендиса?
Ил' люби не ареса,
Ил' люби не бендиса?
Ил' пехеръ покара,
Ил' пехеръ Пехера?
Ил' деверъ покара,

Ил' деверъ ил' золва?
Мале стара пехеро!
Стара арнаѸтке!
И люби ме ареса,
Не пехеръ покарà,
Не пехеръ пехера,
Не деверъ не золва,
Мене не ме ареса,
Вашинското рѸхо.

70.

Бре Милъо, бре мили сынѸ!
Милъо мѸ глава болеше,
Майка мѸ натъ глава седеше,
На Милъо вели говори:
Бре Милъо, бре мили сынѸ!
Харно сношти вечерахме,
Вечерахме си легнахме,
И похарно станахме,
Ама сега што те найдѸ?
Ил' отъ сношти благо вино?
Ил' отъ сѸтра вашъ ракѸм?
Бре мале, бре мила мале!
Не отъ сношно благо вино,
Не отъ сѸтра вашъ ракѸм.
Чера самъ на село былъ,
Мзи самъ речи дочѸлъ,
Отъ Тодорини адове.
Мене ми глава болеше,
Тодора моя не вижда.
Майка мѸ вели говори:

Бре Милко, бре милень сынѸ!
 Чера самъ была на село,
 Мзи самъ речи дочѸла,
 Тодора тоа ке виде.

71.

ПатрѸно моме хѸбава!
 Море што е това отъ тебе?
 Като събота мѸанѸ,
 МѸанѸ гидѸ плетенѸ.
 Като неделя на градо,
 На градо гидѸ на пазарѸ.
 Море што е това отъ тебе?
 Ката година к'рмнина!
 Село быше сто кашти,
 Тына го чинѸ петъ кашти.
 Ката година к'рмнина,
 Тава година дѸри две!
 Двата ти брата заклаха.
 ПатрѸна вели говори:
 Юначе аѸда гидѸю!
 Де гидѸ деликанѸю!
 Отъ кого бре за кого?
 ПатрѸно моме хѸбава!
 Отъ тебе море за тебе.

72.

Ракито тенка селѸю!
 ТѸри ми вино да пѸа,
 Да пѸа да се ѸпѸа.
 На скѸти да ти преспѸа,

На г'рди да ти лѣтѹва.
Охлюманъ, море Охлюманъ!
Чера самъ была на градо,
На градо телалъ личеше:
Тѹрчинъ на вино да не пїе,
Каѹрска мома да не люби,
Тѹрчинъ на їойска да иде.
Ракито тенка селвїо!
Да ли ме мене пышáха?
Охлюманъ аго Охлюманъ!
Тебе напредн пышáха,
Ты ц'рвенъ баракъ да носишъ.

73.

Тименѹше гайтанѹше!
Бела сам бело бїе,
А лѹдо се въ г'рди бїе:
Юй ты Боже мили Боже!
Кога ке їе*) том заманъ,
Да приграштамъ рамна снага,
Рамна снага бела сам,
Да целивамъ малка мома,
Бело лице ц'рне очи.
Дойдѣ заманъ и поминà,
Ожени се лѹдо младо,
Та приграшта рамна снага,
Рамна снага бела сам,
Та целива бело лице,
Бело лице ц'рни очи.

*) Іе, значи дойде. Кога ке їе = кадъ
ће доћи.

74.

Моме ле моме хубава!
Легнала е мома, легнала е,
Потъ това древо маслина,
Подъна ветеръ фортъна,
Откина вейка маслина,
Потопи мома по лице,
Сипна се мома развѣди,
На ветеръ лютомъ си кълне:
Отъ Богъ да не дѣналь ветеро,
Што откина вейка та,
Та ми потопи по лице,
Што слатко бы си заспала.
Горокъ са сънъ сънила,
Че ми са дошли три любовни,
Единію ъбѣлка даваше,
Вторію пръстенъ даваше,
Третію китка даваше.
Што то ми ъбѣлка даваше,
Понѣда да мѣ га подава.
Што то ми пръстенъ даваше,
Презъ него да го помина.
Што то ми китка даваше,
Съ него да се кердосаме.

75.

Бакено добра дивойко!
Зела е бакена стомна та,
Та и стомна кова та,
Море та отива за вода,
Налѣла е и си в'рнала,

На пътъ си срещѣ Влакена,
Бинаре тенки Бардаре,
Море та ѿ велѣтъ говоре:
Влакено добра дивойко!
Море дай ны ты отъ платно то,
Отъ платно то половина та,
Да ти дада отъ вино то,
Отъ вино то половина та.
Влакена вели говори:
Бинаре тенки Бардаре!
Ази ви нейко вино то,
Аю ви сакамъ момчето,
Оно напредн што иде,
На сива маска што вѣха.
Бинари велѣтъ говоре:
Влакено добра дивойко!
Оновѣ момче напредн што иде,
На сива маска што вѣха,
И оно ны е армасано,
Товѣ вино за свадбата.

76.

Гюргице залѹмъ дѹшице!
Зарана вечера готви,
Зарана предъ говеда та,
Че ке зарана да дойда,
Конѣ то на чаири то,
Момци то на чадоре то,
Нѣ два та в'рсъ чардако,
Честомъ да се напиваме,
Реткомъ да се целиваме.

Челебѣ бенѹмъ азаѣи!
Зарана вечера зготвила,
Пѹстни конѣ на чаирито,
А момцито подъ чадорето,
Ала ми вамо по вамо,
На мое то десно колѣно,
Честомъ да се напиваме,
Реткомъ да се целиваме.

77.

Море Димано, цанъ Димано Димано!
Кой быше то што поминѹ отъ тѹка?
Таа быше цанъ Димана, Димано,
Што носише рамна снага на неѹ,
Да бы далъ Богъ да се стана сосъ неѹ.
Кой быше то што поминѹ отъ тѹка?
Таа была цанъ Димана, Димано,
Што носише бело лице на неѹ,
Да бы далъ Богъ да се стана сосъ неѹ,
Да целивамъ бело лице на неѹ.
Кой быше то што поминѹ отъ тѹка?
Таа быше цанъ Димана, Димано,
Што носише църни очи на неѹ,
Да бы далъ Богъ да се стана сосъ неѹ,
Да целивамъ църни очи на неѹ.
Та Богъ помогна та се стана сосъ неѹ,
Та пригърна рамна снага на неѹ,
Та целива бело лице на неѹ,
И целива църни очи на неѹ.

78.

Море моме малкаа моме!
Мома стои покрай Дѹнавъ,
На Дѹнавъ си огледова,
Па си сама зѹлѣпсѹва:
Юй Боже ли, мили Боже!
Ка самъ тенка та висока,
И самъ бела та рѹмена,
Оште да бѣ ц'рна ока,
Ке залюба царіото,
Царіото хазнадарче,
Беговото челебиче.
Денѡ вечеръ хазна брѡи,
Та не може да добрѡи,
Двата ке, го доброваме.
Дега дочѹ царіото,
Царіото хазнадарче,
Беговото челебиче.
Даде двеста та го оузе,
Даде триста та се венча.
Та са брѡили царіота,
Царіота хазна.

79.

Никола море Никола!
Никола конѡ играеше,
Никола каменъ меташе,
Отъ високо то бѹниште,
Отъ пониско игралиште,
Испаднаха мѹ ножови,

Отъ стрѣбрена ножница.
Никна̀ ножови да земе,
Оубодилъ ми се Никола,
Ѧ въ клето с'рце осойно,
Рашири рзки широке,
Извисй гласи високе:
На дрѹжина зборѹва:
Дрѹжина моя зговорна!
Ѧ идейте кажайте,
На моята стара майка,
Не мой ѥ право кажайте,
Че се е Никола оубодилъ.
Ѧю идейте кажайте,
На моята стара майка,
Че се Никола армасалъ,
За биллика Велика,
За ц'рноземка дивойка.

80.

Карагюзай Видо ле,
Карагюзай дѹшо ле,
Ты ракїе не пїешъ,
На ракїа мирисашъ.
Ѣ вре лѹдо та младо!
Дрѹшките ми пїеха,
Моя та дѹша мириса.
Карагюзай Видо ле,
Карагюзай дѹшо ле,
Ты восилъокъ не носишъ,
На восилъокъ мирисашъ.
Ѣ вре лѹдо та младо!

Не гѸ носа на глава,
Дю га носа пазѸва,
ПазѸва ми мирисатъ.
КарагюзлѸ Бидо ле,
КарагюзлѸ дѸшо ле,
Ты карафилъ не носишъ,
На карафилъ мирисашъ.
Ѽ бре лѸдо та младо!
Не гѸ носа на глава,
Дю га носа на рѸки,
РѸките ми мирисатъ.
КарагюзлѸ Бидо ле,
КарагюзлѸ дѸшо ле,
Ты трамбика не носишъ,
На трамбика мирисашъ.
Ѽ бре лѸдо та младо!
Не га носа на глава,
ДрѸшки ми га носѸха,
МоѸта глава мириса.

81.

Милке ле Милке хѸбава!
Море азъ ке ида на пазаро,
ПорѸчи Милке нарѸчи,
Што да ти кѸпа донеса?
КѸпѸ ми мене бре Христо!
За десетъ гроша мѸниста,
Да си направа герданче,
Да гѸ подреса алтине,
Азъ да гѸ носа, бре Христо!
Ты да ме гледашъ да горишъ.

Поръчи Милке наръчи,
Што да ти кѹпа донеса?
Кѹпи ми на мене, бре Христо!
До две загїи папѹце,
Азъ да ги носа, бре Христо!
Ты да ме гледашъ, да горишъ.
Поръчи Милке наръчи,
Што да ти кѹпа донеса?
Кѹпи ми мене, бре Христо!
До две мѹмлени шамїи,
Азъ да ги носа, бре Христо!
Ты да ме гледашъ, да горишъ.

82.

Запали запали борина, Дѹне вела,
Да не ти дойда въ темнина.
Ако ми дойдешъ, дойди аѹдо море!
Да не ти стапта саѹта.
Ако га стаптишъ, стапти го,
Брата си имамъ терзїа,
Дрѹгъ ке ми фѹстанъ сошїе,
Та ке го него нареди.
Запали запали борина, Дѹне вела,
Да не ти дойда въ темнико.
Ако дойдешъ дойди ми.
Ке ти состапкамъ гердано.
Ако го стапкашъ стапай го, аѹдо море!
Комшїа имамъ златаренъ,
Та ке ми герданъ олее,
Та ке го него насипи.

83.

Дивойко мила хубава!
Излѣзи дѹльберъ, излѣзи,
Банка дѹльберъ, на двори,
Да гледамъ да се нагледамъ.
Че ке ида моштне далеко,
Далеко дѹльберъ, далеко.
Юначе лѹда гидію!
И азъ сосъ тебе ке дойда.
Дивойко море дивойко!
Дивойко мила хубава!
Ази те има море оумна,
Тына си была безумна.
Какъ ке дойдешъ тына сосъ мене,
Ази си имамъ дивойко,
На секой дѹханъ и любе,
На секой градъ и любе.
Юначе лѹда гидію!
Тына ке скоро дойдешъ?
Дивойко море дивойко!
Тамъ ке седа три године.
Юначе лѹда гидію!
Не мога три дни безъ тебе,
Дили до три године.

84.

Што е там врева въ бегови конаци?
Или мѹ е кадѹна оумрела?
Или мѹ сынъ отъ їойске дойде?
Не мѹ е кадѹна оумрела,

Не мѹ е сынъ отъ їойске дойде.
Дю мѹ е робина бегала,
Та мѹ е зела бегѹ б'рза конѧ,
И мѹ зела бегѹ мѹшко дете,
Та бегала Елена робина.
Етон бего та се чѹди,
Как' да найде Елена робина.
Тай пѹстналъ е до три юнѧци,
Три юнѧци три вѹмбашира,
Да си стигнатъ Елена робина.
Гонили га, гонили фатили,
Та ѿ велетъ велетъ и говоре:
Заштѡ бегашъ Елено робинѡ?
Море бегамъ бегамъ, ергени левене!
Да не робѹвамъ на бегове конѧци.
Чѹнке бегашъ Елено робинѡ,
Да не робѹвашъ въ бегови конѧци,
Заштѡ зевашъ бего б'рза конѧ?
Зевамъ зевамъ, ергени левене!
Пишакъ да не хода.
Заштѡ зевашъ бего мѹшко дете?
Зевамъ зевамъ сама да не хода.

85.

Кога майка кара оучи,
Де бре дели Нано, гидѧ паликаро!
Ми се често применѹвай,
По двашъ по тришъ неделѧта,
Деветъ пѹта а въ мѣсецо.
А ти майка не послѹша,
Де бре дели Нано, гидѧ паликаро.

Бегна рѣка въ цепови те,
Те искара ключови те,
Ключови те отъ сандѹко.
Де бре делѣ Нано, гидѣ паликаро!
Те отключи сандѹци то,
Де бре делѣ Нано, гидѣ паликаро!
Примени се башѣ примена Великденска,
Примени се нареди се,
Та отиде на хорото,
Та се фати де ндае,
Де ндае де п'рѣга,
Де бре делѣ Нано, гидѣ паликаро!
Надѣ момѣ те до невесте.

86.

Милке ле Милке хѹбава!
Што много знае майка ти,
Много магїе да чини.
Живо е пиле фатѣла,
Живо го въ зема зарѣла,
Та мѹ е рекла нарекла:
Ка писка пиле во зема,
Такай и Отомѣ за Милка.
Милке ле Милке хѹбава!
Што знае много майка ти,
Много магїе да прави.
Живо е агне фатѣла,
Живо го въ зема зарѣла,
Та мѹ е рекла нарекла:
Ка влѣе агнѣ за майка,
Така и Отомѣ за Милка.

Милке ле Милке хубава!
Што знае много майка ти,
Много магїе да прави.
Живо є змїє фатила,
Жива га є вѣ вогень ф'рѣла,
Та ѿ є рекла нарекла:
Ка писка змїа а вогень,
Такѣ и Стоанѣ за Милка.

87.

Море Боано, гюзелѣ Боано!
Надѣ Боанини облакѣ се вїе,
Не ми є облакѣ што ми се вїе,
Аю ми є аѣдо Боана тера,
Боана тера Боана гледа.
Море Боано, гюзелѣ Боано!
Безми ме возми, гюзелѣ Боано!
Остави ме мене аѣдо та младо,
Оште самѣ малка малеѣка,
На дванадесетѣ године,
На тринадесетѣ кошѣлѣ,
Не мога изметѣ да чина,
Не мога диванѣ да стоа.
Море Боано, гюзелѣ Боано!
Азѣ не те зевамѣ за робина,
Изметѣ да чинишѣ, диванѣ да стоишѣ,
Азѣ ке те зема за п'рво любе,
За п'рво любе, бре сосѣ робина.

88.

Море Гини, бело Гини, Гини ле!
Кинисало є бело Гине, Гини ле,
Оу дрѹшки веза зафашта, Гини ле.
Оретѹха те Гини ле,
Беркешки те човане,
Карадарски койнари,
Оретѹха те, юзеѹха те, Гини ле.
Караѹха те Гини ле,
До сретѹ пѹто сретѹ гора та, Гини ле,
Гина се є ѹморила, Гини ле,
Отѹ пѹтѹ ми се є оѹморила, Гини ле,
Отѹ прѹхѹ ми се є испрашила, Гини ле.
Отговори найп'рвнѹю,
Найп'рвнѹю вре човано,
На дрѹжина си зборѹва:
Дрѹжина верна зговорна!
Позапрейте силно стадо, Гини ле,
Да издоимо силно стадо, Гини ле,
Да измѹємо Гинино то бело лице, Гини ле.
Че ни є Гина оѹморена, Гини ле,
Отѹ пѹтѹ ми є оѹморена, Гини ле,
Отѹ прѹхѹ ми є испрашена Гини ле.
Послѹша го дрѹжина, верна зговорна,
Потзапрѹха силно стадо, Гини ле,
Та издоѹха силно стадо, Гини ле,
Та измѹѹха Гинино то бело лице, Гини ле.
Че є Гина оѹморена, Гини ле,
Отѹ прѹхѹ ми є испрашена, Гини ле.

89.

Петро бела Петро!
Петро арнаѹтко!
Богъ да бїе Петро,
Тоѡта стара майка,
Што те пѹстна Петро,
Отъ ванка село то,
За стѹдена їода,
їода да налєєшъ,
Коса да измїєшъ.
Оретѡха те Петро,
Голїе арнаѹти,
Оретѡха те Петро,
Юзѣха те Петро,
Занесѡха те Петро,
Въ арнаѹцка зема.
Кладѡха те Петро,
Хоро да имъ їодишъ.
Петра хоро їоди,
И сѣлзи си рони.
Арнаѹти пытатъ,
Беле и говоре:
Петро бела Петро!
Отъ кой зема си?
Отъ кой владетъ си?
А Петра имъ вели,
Вели и говори:
Барай варай стара арнаѹтко!
Ази не знамъ сношти што вечера,
Отъ сѹтра што рѹча,

Дили азъ да знаа,
Отъ коа зема самъ,
Отъ кой вилетъ самъ

90.

Юй Отоа Отоа!
Юй мала моме!
Кавга е карамѸла,
На новата махала,
До тронца ергени,
До тронца левене,
За Отоа си каратъ.
Азъ ке ѿ кѸпа шам-антерѸа,
Та Отоа е моа.
А дрѸгѸо вели, вели и говори:
Азъ ке ѿ кѸпа чивтъ папѸци,
Та Отоа е моа.
А третѸо вели, вели и говори:
Азъ ке ѿ кѸпа мѸмле шамѸа,
И га ке га носи, да га поноси,
Така Отоа е моа.
А четвѸрти вели, вели и говори:
Азъ ке ѿ кѸпа сермаанѸ коланъ,
И га ке го носи, да го поноси,
Па Отоа е моа.
А дрѸгѸо вели, вели и говори:
ДрѸжина верна зговорна!
Азъ ништо не кѸпѸвамъ,
Па Отоа е моа.
Това ми е мене отъ лѸдо младо,

Што ништо не кѹпѹва,
Та па ке ме кердоса.

91.

Недо ле Недо хѹбава!
Неда є Тѹрчинѹ любила,
Любила го є мамила,
За двести бели двоѹци,
За триста жлѹти жлѹтици.
Неда го шака читає,
Тѹрчинѹ на шега незнає.
Та є калесалѹ наткалесалѹ,
До триста тѹрци атлїє,
До двести бѹле сѹ кочїє.
Неда си дворе метеше,
Бѹле по пѹта в'рвѹха,
На Неда велетѹ говоре:
Недо ле Недо хѹбава!
Совлеѹи Недо совлеѹи,
Совлеѹи рѹхо каѹрско,
Облеѹи рѹхо кадѹнско.
Неда имѹ вели говори:
Кадѹне море кадѹне!
Ази га шега читаѹ,
Азика Тѹрчинѹ не зевамѹ.
Ази шега гѹ читаѹ,
Тѹрчинѹ на шега не знає.
Кадѹне велетѹ говоре:
Недо ле, Недо хѹбава!
Чѹнке ми Тѹрчинѹ не зевашѹ,
Зашто си гѹ тына мамила,

За двести бели двојци,
За триста жълти жълтици?
Тога се е Неда смислила,
Цикна си Неда заплака:
Юй леле Боже, до Бога!
Грѣхъ отъ Бога, страмъ отъ люди!

92.

Дано гюзелъ Дано!
Кинисала е Дана,
На гости да иде,
Сосъ майка, сосъ вашта,
И сосъ п'рво любе,
Презъ Бардаръ на гости.
И га отидоха,
Бардаръ былъ присѣшилъ,
И га се в'рнаха,
Бардаръ былъ притекалъ.
Дана имъ се моли:
Гемицїи брате!
Поминейте вашта,
Дарба да ви дара,
Две тенки кошѹлъ,
Безъ ветеръ да се веетъ,
Безъ слънце да се сѹшетъ.
Те поминаха вашта.
Дана имъ се моли:
Гемицїи брате!
Поминейте майка,
Дарба да ви дара,
Две тенке махрамѣ,

БЕЗЪ ВЕТЕРЪ ДА СЕ ВЕЕТЪ,
БЕЗЪ СЛЪНЦЕ ДА СЕ СЪШЕТЪ.
ПОМИНА́ХА МАЙКА.
ДАНА ИМЪ СЕ МОЛИ:
ГЕМИЦІИ БРАТЕ!
ПОМИНЕЙТЕ ЛЮБЕ.
ГЕМИЦІИ ВЕЛЕТЪ,
ВЕЛЕТЪ И ГОВОРЕ:
ДАНО ГЮЗЕЛЪ ДАНО!
АЗИ НЕЙКО ДАНО,
ДАРБА ДА МИ ДАРИШЪ,
ДВЕ ТЕНКИ КОШУЛИ,
ДА МИ ДАДЕШЪ ДАНО,
ТОЕТО БЕЛО ЛИЦЕ.
АЗИ НЕЙКО ДАНО,
ДА МИ ДАДЕШЪ ДАНО,
ДВЕ ТЕНКИ МАХРАМЕ,
АЮ ДА МИ ДАДЕШЪ ДАНО,
ТОИТЕ ЦЪРНИ ОЧИ,
ДА ПОМИНА ЛЮБЕ,
ДА МИ ДАДЕШЪ ДАНО,
ТОАТА РАМНА СНАГА.

93.

КИТО МОРЕ КИТО МОМЕ!
ЯРМОСА СИ КИТА МОМА,
ЗА ПОПОВЪ СЫНЪ ГРАМАТИКО,
ГРАМАТИКО СЫНЪ ІОКО.
ДЕГА СРЕТЕ БЪЛЮКБАША,
НА КИТА СИ ЗБОРЪВАШЕ:
КИТО МОРЕ КИТО МОМЕ!

Искамъ нешто да те пытамъ,
Право верно да ми кажешъ?
Пытай пытай бѹлюкбаша,
Ѥко знаемъ ке ти кажа,
Ѥк' незнаемъ што ке ти кажа.
Мома ли си ил' невеста?
Или мома армосана?
Барай варай бѹлюкбаша!
Не самъ мома не невеста,
Не премлада евдовица,
Ѥю самъ мома армосана,
За Поповъ сынъ граматико,
Граматико сынъ Юко.
Бѹлюкбаша ѥ зборѹва:
Ѥеле Кито Кито моме!
Не п'рлѣга Кито моме,
Ц'рна ока мома на рѹсѹ юнакѹ,
Ц'рна ока мома на црноокѹ юнакѹ п'рлега.
На Кита га ѡдѹ паднало,
ѡдѹ паднало, жалѹ добило,
Та искара ключовите,
Ключовите отѹ сандѹко,
Отключи си сандѹцито,
Та искара прикїѡта,
Запалиго средѹ дворо,
Та стакна силии вогень,
Изгоре си прикїѡта,
Та ѥ вели и говори:
Гори гори пѹста прика,
Така гори моѡта дѹша.

94.

Дойне Паўнѣ Дойне!
Дойна Паўнѣ пасе,
Пасе три године.
Де гў пасе задримала,
Задримала и заспала.
И га си є разбўдила,
Де се зададóха,
До три тўмбе тўрци.
Цикна Дойна цикна,
Цикна та се заплака:
Юй леле Боже!
Боже до Бога!
Дека ке се скрїа,
Љзи отъ тїе тўрци?
А Паўнѣ ѿ вели,
Вели и говори:
Дойне Паўнѣ Дойне!
Їзачи Дойне мўзачи,
Їзачи ни мой плачешъ,
Љзи ке разкрилимъ,
Моите златни крила,
Тебе ке те скрїа.
Тамамъ приближїха,
До три тўмбе тўрци,
Љетна Паўнѣ щетна,
Љетна отиде си,
Останала є Дойна.
Плинїха ми га Дойна,
Плинїха и юзѣха,

Закарáха Дойна,
Зема Анадолска,
Анадолска се тѹрска.
А Дойна незнаеше,
Тѹрски да имъ вревн,
На Дойна си велетъ,
Белетъ и говоре:
Дойне Паѹнъ Дойне!
Отъ коа зема си?
Отъ кой виллетъ си?
А Дойна имъ вели,
Бели и говори:
Тѹрци Анадолци!
Ази незнаемъ,
Біе што кажѹвате.

95.

Деле Дойне Паѹнъ Дойне!
Ийде Дойне по нагоре,
По нагоре на спанчове.
Отидо мале по нагоре,
По нагоре на спанчове,
Тамо найдо Дойнината,
Дойнината бела сам,
Гошїена оставена,
Оѹжали га оплача га,
Па га тамо азъ остави.
Хайде Дойне по нагоре,
По нагоре на спанчове.
Азъ отидо мале, по нагоре,
По нагоре мале, на спанчове,

Тамо найдѡ Дойнината,
Дойнината с'рмѡ коланъ,
ОѸпашано оставено,
ОѸжали го оплача гѸ,
Пак' га тамо ѡзъ остави.
Ѣйде Дойне по нагоре,
По нагоре на спанчове.
ѡзъ отидѡ мале, по нагоре,
По нагоре мале, на спанчове,
Тамо найдѡ мале, Дойнината,
Дойнината мале, мѸмлѣ шамѸ,
Искарана оставена,
ОѸплача го, оѸжали га,
Пак' га тамо ѡзъ остави.
Хайде Дойне по нагоре,
По нагоре на спанчове,
ѡзъ отидѡ мале, по нагоре,
По нагоре на спанчове,
Там' найдѡ мале, Дойнините,
Дойнините чивтъ панѸци,
Бобоени оставени,
ОѸжали ги, оплача ги,
Пак' ги тамо ѡзъ остави.
Ѣйде Дойне по нагоре,
По нагоре на спанчове.
ѡзъ отидѡ мале, по нагоре,
По нагоре на спанчове,
Тамо найдѡ мале, Дойнината,
Дойнината нова стомна,
Наполната мале, оставена,
ОѸжали га мале, оплача га.

96.

Митаръ ли, Митаръ Митаръ Делѣа!
Таа пѣна пѣна бекрѣа!
Кона играе Митаръ Делѣа,
Кона играе Неда да стигне,
Неда да стигне китка да земе.
Неда мѹ вели, вели и говори:
Бре варай Митаръ, Митаръ Делѣа!
Гидѣ пѣна, пѣна бекрѣа!
Што кона играшъ мене да стигнешъ,
Мене да стигнешъ китка да земешъ?
Ако те видетъ монте брати,
Монте брати до деветъ брата,
И монте дванесетъ братѹчеда,
Бре ако те фататъ та ке те в'рзатъ,
Та ке те в'рзатъ до бели рѣки,
Белите рѣки бре наопако,
Та ке те ф'рлѣтъ темна зандана.
Какъ га дочѹха хѹбава Неда,
Нединити брати,
Бре та гѹ фатѣха, бре та гѹ в'рзѣха,
Бре бели рѣки, рѣки наопако,
Бре дребенъ синѣиръ, синѣиръ на г'рлото,
Бре та гѹ ф'рлѣха въ темна зандана,
До м'ра много три године.

97.

Голѹвъ гѹка на селото,
Де Илене Гюргелимъ,
Да не шѣетъ а старете,

Да не шієтѣ кюрковѣте,
Де Илене Гюргелимѣ,
Аю ги шієтѣ не ги носатѣ,
Де Илене Гюргелимѣ,
Пѹсти стоатѣ на сандѹци,
Де Илене Гюргелимѣ.*)
Голѹбѣ гѹка а вѣ селото,
На момчета порѹчва:
Да не шієтѣ кошѹлѣте,
Море аю ги шієтѣ не ги носатѣ,
Пѹсти стоатѣ а вѣ сандѹкѹ.
Голѹбѣ гѹка на селото,
Да не шієтѣ а момите,
Да не шієтѣ бели сае,
Аю ги шієтѣ не ги носатѣ,
Пѹсти стоатѣ на сандѹци.

98.

В бре Стойче, бре младо їовчарче!
Пило ли є силно стадо їода?
Нето є пило, не трева пасало,
Богѣ да бїє до три врашке моме,
Што то бїха тенке та високе,
Што то бїха беле та рѹмене,
По те самѣ си калпако загѹбилѣ.
В бре Стойче, бре младо овчарче!
Пило ли є силно стадо їода?
Нето є пило, не трева є пасало,
В'са ноштѣ є на т'рло лежало.

*) Овако се повторава припевакѣ и далѣ, као што є довде.

Богъ да вѣе до три врашке моме,
Што то вѣха тенке та високе,
Што то вѣха беле та рѹмене,
По тѣхъ самъ си пѹшката загѹбилъ.
Ѣ бре Стойче, бре младо овчарче!
Пило ли е силно стадо їода?
Нето е пило, не трева е пасало,
В'са ноштъ е въ т'рло лежало,
Богъ да вѣе до три врашке моме,
Што то вѣха тенке та високе,
Што то вѣха беле та рѹмене,
По тѣхъ самъ си чивтъ пиштольи загѹбилъ.
Ѣ бре Стойче, бре младо овчарче!
Пило ли е силно стадо їода?
Нето е пило, не трева е пасало,
В'са ноштъ е въ т'рло лежало,
Богъ да вѣе до три врашке моме,
Што то вѣха тенке та високе,
Што то вѣха беле та рѹмене,
По тѣхъ самъ си чивтъ паласки загѹбилъ.

99.

Барай Стано малкаа Стано!
Стана брата, Стана вревн:
Море Стано мила сестро!
Ке да дойде войводата,
Ке те земе на колѣно,
Ты да не си одревила,
Не со їочи прогледнала.
Оште речта не дорече,
Де се дойде войводата,

Пополніха Отанините,
Отанините рамне дворе.
Та га юзè малка Отана,
Та га юзè на колѣно,
На колѣно на големо,
Отана не мѹ е одревила,
Не сосѣзъ очи прогледнала.
Одговорѣ войводата:
Юй сеймени, юй ергени!
Оти Отана не одрева?
Не сосѣзъ очи прогледнова?
А идейте докарайте,
Две дивойке писнопольке,
Да запеатъ жално тѣжно,
Жално тѣжно за жаленѣ,
За жаленѣ за плаченѣ,
Белке Отана ке одреви,
Ке одреви ке прогледна.
Докараха две дивойки,
Две дивойки песнопольки,
Та запеаха жално тѣжно,
За жаленѣ и за плаченѣ,
Та имѣзъ Отана не одреви,
Не сосѣзъ очи ги прогледна.
Па одговорѣ войводата:
Юй сеймени, юй ергени!
А идейте докарайте,
Два юнака кафалциѣ,
Да засвиретъ да затѣжетъ,
Белке Отана ке одреве,
Ке одреве да прогледна?

Та станáха докарáха,
Два юнака кафалѣи,
Засвири́ха жално тѣжно,
За жаленѣ за плаченѣ,
Па имъ Стана не одревѣ,
Не сосъ очи ги прогледна.
Одговорѣ Бойводата:
Барай Стано малкаа Стано!
Юти тына не одревашъ?
Не сосъ ючи прогледновашъ?

100.

Найдо ле, Найдо невесто!
Кинаса Найда киниса,
Сосъ нейно малко деверче,
На гости Найда да иде.
Зададо́ха се Татари,
Татари црни Манафи.
Бре стон Найда се чуди,
Как' да ги Найда помине,
Тѣе Тѣрци дѣшмане.
Деверъ ѿ вели говори:
Найдо ми снахо хѣбава!
Иде да пиваме по дѣнавъ.
Посла́ша го Найда невеста,
Та са пивали по дѣнавъ,
Пивнали гидѣ пивали,
Тѣкмѣ три дни и три ношти.
Деверъ ѿ вели говори!
Найдо ми снахо хѣбава!
Пивай Найдо да пиваме,

Че ны Тѹрци пристигнаха.
Найда мѹ вели говори:
Братче ли малко деверче!
Не мога веке да пливамъ,
Отъ това тешко иманѣ.
Деверъ ѿ вели говори:
Найдо ми снахо хѹбава!
Госкини Найдо ф'рльи го,
Нека го носи белъ дѹнавъ.

101.

Брамбакино дивойко!
Брамба коня сапина,
Тай сапина распила.
Там' га дремка нападнѣ,
Подлегнала е, заспала е,
Покрила си е лицето,
Оъ тенка бела махрама.
Помина юначе,
На капина зборѹва:
Д'рж' капино д'рж' сестро,
Дѹрѹ да дойда при нея,
Азъ га ништо не чина,
Едночь да го приг'рна,
Двашъ тришъ да га целивамъ.
Ако не ми га да д'ржишъ,
Госъ їовце ќе те пѹстна,
Б'рши да ти изедатъ,
Коренъ да ти состѹпкатъ.
Ако ми га да д'ржишъ,
Оъ юста вода ќе носа,

Коренъ да ти навада,
Б'рши да ти подмлада.
Той га ништа не чини,
Двашъ тришъ га целива,
Оъ юста вода носише,
Коренъ ѿ вадеше,
Б'рши ѿ подмладова.

102.

Ней море море дивойко!
Отъ ка мина край вази,
Отъ тога азъ лежа,
Дай ми билъ да стана.
Дивойка мѹ зборѹва:
Бре юначе гидіа!
Оште м'ра полежи,
Гламка снага да чинишъ,
Комаръ конѹ да вѹхашъ,
Оъ игла да се подпирашъ,
Той ѿ вели говори:
Дивойко море дивойко!
Азъ лежа азъ сиракъ,
Отъ тонте дердове,
Отъ тонте адове.
А дивойка зборѹва:
Юначе аѹда гидіа!
Што ти е тебе за мене?
Ты да лежишъ за мене?
Отъ монте адове?
Отъ монте дердове?
Дивойко море дивойко!

От' не ми си рода роднина,
От' не ми си не сестра не братѸчедка,
За това дердовите берамъ,
За това адовите имамъ.

103.

Маринке моме хѸбава!
Тираха ми те Маринке,
Отъ тѸк' отъ тамо одредома,
Нигди майка не те даде,
Не тебе те с'рце т'ргна,
С'рце т'ргна за работа.
ДѸри дойдѸха Маринко,
Призъ три горе призъ четири,
Призъ деветъ їоде стѸдене.
Тираха ми те дадѸха,
Речь фатѸха хлѸбъ к'ршѸха,
По лѸбо бы малокъ армасъ,
По армасѸ тешка свадба.
Майка ѿ вели говори:
Маринке керко хѸбава!
Харно те нїе дадѸхме,
Призъ три горе четири,
Призъ деветъ їоде стѸдене,
Ала каштата незнаеме,
Ала каштата тайфата,
Та и тайфата момчето.
Сватови велетъ говоре:
Маринке моме хѸбава!
Каштата е моштне богата,
Тайфата моштне е харна,

Ала момчето е грозно,
И грозно Боже, нефелно.
Маринка вели говори:
Юй сватови, юй кѹмови!
Хайде напредъ, не мой назатъ,
Да не дава моата майка,
Да не дава на далеко,
Не пытано не шетано.

104.

Море Недо, бела Недо!
Неда майка зборѹваше:
Барай мале, мила мале!
Чованъ свирн за планина,
Свирн свирн дѹри вреви.
Ке нда мале, да гѹ вида,
Ако ми е ротъ ротнина,
Чекай мале до пладнина,
Ако ми е чѹздъ чѹздинакъ,
Чекай мале до година.
Неда майка зборѹваше:
Море Недо мила керко!
Не е Недо ротъ ротнина,
Аю е Недо чѹздъ чѹздинакъ.
Барай мале, мила мале!
Азъ ке нда мале, да гѹ вида,
Чѹнке ми е чѹздъ чѹздинакъ,
Чекай мале до година,
Оз машко дете на рѹките.

105.

Седнала е Неда, седнала е,
Градина на рогозина.
Тамъ везе Неда, тамъ везе,
Ръкавито даловито,
Скѹтовито гюловито.
Тамъ ми га дремка нападна,
Подлегна заспа си.
Поминѹ лѹдо разминѹ,
Скитаксѹ Неда градина,
Юзеѹ ѿ герданѹ отѹ г'рло,
Позлатенѹ гайтанѹ отѹ коса,
И ѿ юзе ръкавито.
Оипна се Неда разбѹди,
И га гледа што да види!
Герданѹ ѿ нема отѹ г'рло,
Позлатенѹ гайтанѹ отѹ коса.
Цикна се Неда заплака:
Юй леле Боже! до Бога!
Герданѹ ми нема отѹ г'рло,
Позлатенѹ гайтанѹ отѹ коса.
Ръкавито даловито,
Гюловито скѹтовито.
Лѹдо ѿ вели говори:
Недо ле моме хѹбава!
За това грижа ми беришѹ,
Гердано ти е на мене,
Позлатенѹ гайтанѹ отѹ коса,
Денѹ го носѹ въ пазова,
Вечерѹ го клавамѹ изглаве.

106.

Дивойко море дивойко!
Дивойка плива по море,
Чобанъ стои край море,
На дивойка зборѹва:
Дивойко море дивойко!
Да ми дадешъ да те целивамъ,
Дека ти стои гerdано,
Край гerdано бисеро.
Дивойка вели говори:
Юначе лѹда гидїа!
Тѹк' не се мома целива,
Тѹкѹ се мома целива,
На майчини дворове,
На баштини тремове.
Издажа се чобано,
Искара го отъ море,
Доведе га до дома,
На майчини дворове,
На баштини тремове,
Отъ далекъ иде и вика:
Излѣзи мале, излѣзи,
Чобанъ иде сосъ мене.

107.

Карафило малкаа моме!
Залюбила є карафила,
Дервешкото лзациче,
И помладо челебиче.
Любила го мало много,

Мало много три године.
Изеде мѹ сирмѣта,
Сирмѣта отъ дѹкіано,
Б'рза конѡ отъ пайвано.
Мзациче верно ѿ се моли:
Карафило малкал моме!
Баре дай ми половината,
Половината отъ сирмѣ,
Да си кѹпа б'рза конѡ.
Теѡ мѹ вели и говори:
Барай варай мзаци!
Море не п'рлега на тебека,
Ты да мхашъ б'рза конѡ.

108.

Димано море Димано!
Димана лѹдо зборѹва:
Димано кадѹнъ Димано!
Запали море борина,
Да идеме горъ на градина,
Да се рашетаме а въ градина.
Послѹшала го Димана,
Запалила є борина,
Отиде въ горна градина,
Лѹдо по неѡ отива,
Изгаси ѿ борина,
Рамна ѿ снага приг'рнѡ,
Бело ѿ лице целивѡ.
Натъ гердане висеро,
На алтине хамайліе.
И га быше оутрената,

Оутрената денъ пладнина,
Адо Димана зборѹва:
Димано кадѹнъ Димано!
Кой быше сношти сосъ тебе?
Юначе адо гидіо!
И азъ незнамъ, кой быше сосъ мене!
Изгаснахъме борина,
Темно быше не вѣдо,
Кой ми быше сосъ мене?
Кой ми снага приг'рнѹ?
Кой ми лице целивѹ?
Като на тебе мнесаше,
Като тоѹта кошѹла,
Като тонте тозаѹци,
Като тонте бели рѹки,
Като тонте ц'рни іочи.

109.

Гюрге кадѹнъ Гюрге!
Станала є Гюрга,
Горска архевица,
Польска голѹвица.
Как' га видѣ адо,
Стон та се чѹди,
Как' да Гюрга кладе,
Кладе на рѹките,
Горска архевицо,
Бѣла голѹвицо.
А Гюрга мѹ вели,
Бели и говори:
Адо гидіи маадо!

И толко си ацамиа,
И това дат' наѹча.
Пѹстни стройници до майка,
До майка лѹдо, до башта.
Яко не ме майка даде,
Майка даде башта такса,
Оама мома ке ти дойде,
Въ рѹки да га кладешъ,
Горска яребицо,
Польска голѹбица.

110.

Пиле лѣта по море,
На момите кажѹва:
Да са живи момите,
Да порастнатъ, нарастнатъ,
Като 'рже по полѣ,
Като тенке тополе.
На момчета кажѹва:
Да са живи момчета,
Да са живи и здраве,
Да порастнатъ големе,
Като трева потъ каменъ,
Што га тапкатъ момите.
Пиле лѣта по море,
На момите кажѹва:
Да не везетъ неделя,
Че ке болне полежатъ,
Та што ке имъ понѹда,
Ц'рно кѹче печено,
Босъ ц'рво накачено.

Пиле лѣта по море,
На момчета кажѹва:
Да не оратъ неделя,
Че ке болни да лежетъ,
Та што ке имъ понѹда,
Рѹдо агне печено,
Ройно вино точено.

111.

Море ты си болна лежала,
На мене не си кажала,
Понѹда да ти донеса,
Петриѣка блага жѹлка.
Юначе лѹдо гидіа!
Милна ме майка не пѹстна.
Море ты си болна лежала,
На мене неси кажала,
Понѹда дати донеса,
Стрѹмичка люта ракїа,
Да пїешъ Калѹо, да станешъ.
Юначе лѹда гидїо!
Милна ме майка не пѹстна.
Море ты си болна лежала,
На мене неси кажала,
Понѹда да ти донеса,
Петриѣко грозде хѹбаво,
Да ждешъ, Калѹо, да станешъ.
Юначе лѹда гидїо!
Милна ме майка не пѹстна,
На тебе хаберъ да чина,
Ты да ме мене понѹда,

Да кѹпишъ лѹдо, донесешъ,
Да аѹда лѹдо, да стѹна.

112.

Барай Радо бѣла Радо!
Дѣлѣй Дервишъ сарай гради,
На Рада си зборѹваше:
Барай Радо бѣла Радо!
Блѣзи Радо а въ сараа,
Рашетай се, огледай се,
Яко ти се сараа рѣса,
Двата да се кердосаме.
А Рада мѹ зборѹваше:
Мѣлчи Дервишъ, не мой вреви,
Ке ны чѹетъ по старите,
Та ке ны назви прикѹланетъ:
Да са живи да са здрави,
Колко листа на д'рвото,
Толко години тѣе да лежатъ,
Толко постельи да скапатъ.

113.

В вре Митре, дѣлѣй Митре!
Митре тера бѣла Рада,
Той го тера теа го неке,
Теа го неке мѹ се смее,
Та мѹ вели и говори:
В вре Митре, дѣлѣй Митре!
Като тебе лѹзъ да зѣва,
Градина бы оградѣла,
Босильокъ бы расадила,

Тебе порта те бы клала,
Кой помине да те тапте,
А найвеке ке самъ Рада,
Денъ ваздаденъ въ градината,
Градината восилъкоко.
Да набера белъ восилъокъ,
Да нареди рѣси коси,
Та да ида съ монте дръшки,
Да излѣгатъ момчетата,
Азъ да носа да ме гледатъ,
Та да гледатъ и горетъ.

114.

Аманъ дивойчино,
Аманъ Горготино,
Аманъ ти се мола,
Аманъ ти се клана,
Аманъ да ме фатишъ,
Аманъ на хорото,
Аманъ на главата,
Аманъ до момата,
Аманъ до Катерина.
Аманъ дивойчино,
Аманъ Горготино,
Аманъ ти се мола,
Аманъ ти се клана,
Аманъ да ме фатишъ,
Аманъ на хорото,
Аманъ на главата,
Аманъ до Оѣлтана.
Аманъ дивойчино,

Ѡманъ Горготино,
Ѡманъ ти се мола,
Ѡманъ ти се клана,
Ѡманъ да ме фатишъ,
Ѡманъ на хорото,
Ѡманъ на главата,
Ѡманъ до момата,
Ѡманъ до Наригото.
Ѡманъ дивойчино,
Ѡманъ Горготино,
Ѡманъ ти се мола,
Ѡманъ ти се клана,
Ѡманъ да ме фатишъ,
Ѡманъ на хорото,
Ѡманъ до момата,
Ѡманъ до Илена.
Ѡманъ дивойчино,
Ѡманъ Горготино,
Ѡманъ ти се мола,
Ѡманъ ти се клана,
Ѡманъ да ме фатишъ,
Ѡманъ на хорото,
Ѡманъ на главата,
Ѡманъ до момата,
Ѡманъ до Гина.

115.

Море кинисало е лѣдо младо,
Отъ гора да си иде,
Кинисала е малкаа мома,
По него отива.

Лѹдо ѿ вели, вели ѿ говори:
В'рни се дивойко, здрава не в'рнала,
Тѹка има честа гора,
Как' ке поминеме?

Ийде лѹдо, лѹдо младо,
Ты напредн азъ по тебе,
Ке поминеме.

Море в'рни се моме,
Здрава не в'рнала,
Тѹка има стѹдна їода,
Стѹдна їода ц'рно море,
Как' ке поминеме?

Хайде лѹдо, лѹдо младо,
Ты затѡ кахаръ ми берешъ,
Азъ ке стана морска рива,
Та ке плива по море,
Та ке плива ке поминеме.

Море в'рни се моме,
Здрава не в'рнала,
А си имамъ стари башта,
Как' ке поминеме?

Барай лѹдо, лѹдо младо!
Яко имашъ стари башта,
Ке мѹ чина дребенъ хизметъ,
Ке поминеме.

Море в'рни се моме,
Здрава не в'рнала,
А си имамъ люта майка,
Вак' ке поминеме?

Теа люта азъ владнова,
Ке поминеме.

Море в'рни се моме,
Здрава не в'рнала,
А си имамъ п'рво liebe,
П'рво liebe, машко дете.
Теа мѹ вели и говори:
Отъ Богъ найдѣ лѹдо младо,
Што тынака мене излагà,
Какъ ази да се назатъ в'рна,
Отъ гора зелена?

116.

Море кинисале три девойке хѹбаве,
Да да идатъ а въ гората,
Да отсекатъ четири сохи высоки,
Да направятъ высокъ чардакъ да седатъ.
Отъ там' минà лѹдо младо, та младо,
На момите зворѹва:
Море три дивойке хѹбаве!
Да се кача на чардако да седна.
Тіе не го кладѹха в'рхъ чардако да седи,
Кладѹха го потъ чардако да седи.
Потера имъ стѹдна їода да пїе,
Не мѹ даде стѹдна їода да пїе,
Дадѹха мѹ даждовница да пїе.
Потера имъ белъ босилѹкъ да носи,
Теа мѹ даде бела метла да носи.

117.

Моме малкаа моме!
Имате вино за продаванѣ,
До благо вино, люта ракїа?

А бре юначе лѹда гидію!
Имаме вино за продаванѣ,
До благо вино люта ракїа,
Имаме вино ала є скѹпо,
Стонната мѹ є до тринадесетъ,
Крондира мѹ до дванадесетъ.
Море дивойко кѹзѹмъ хѹбава!
А што ти врева, ты не се сешташъ.
До благо вино тои ц'рни очи,
Люта ракїа тоє бело лице.
А теа мѹ вели вели говори:
А бре юначе лѹда гидію!
Ты мома гледашъ, ала аспре немашъ.

118.

Ано ле, дѹшо ле!
Стани мени отори,
Отъ малєћката вратићка,
Госъ десната рѣчићка,
И азъ при тебе да дойда.
Аѹдо ле младо ле!
Ни мога да стана,
На лози самъ была,
Дозе самъ копала,
Рѣке доволѣле,
Не мога да стана,
Тебе да отора.
Ано ле, дѹшо ле!
Стани мени отори,
Отъ малєнката вратићка,
Госъ десната рѣчићка.

И азъ при тебе да дойда.
Дѹдо ле, младо ле!
Не мога да стана,
Ази самъ оуморена,
Не мога да стана,
На река самъ была,
Платно самъ белила,
Капанъ самъ в'ртела,
Плешкети ме болетъ,
Ни мога да стана,
Тебе да отвора,
При мени да дойдешъ.
Ано ле, дѹшо ле!
Отани мени отвори,
Босъ десната рѣчинка,
Отъ маленката вратинка.
Дѹдо ле, младо ле!
Ни мога да стана,
Тебе да отвора,
Майка ми при мене,
Не мога да стана,
Тебе да отвора,
Тебе да отворемъ,
При мени да дойдешъ,
Майка ке ми чѹе,
На мене ке рѹга.

119.

В море Калъо, Калъино!
Доваръ си ризикъ имала,
Имала нимала!

Майка ѿ зела момчето,
Калина зе едно старо харо!
Майка ѿ вели говори:
Е море Калъо, Калънно!
Пустни го керко на гора,
Белке го мечке изедатъ?
Белке го вълци разкапатъ?
Ней море мале Миланка!
Пустна го мале на гора,
Белке го мечке изедатъ,
Да га вълци разкапатъ,
Ето гъ мале де иде!
Нето го мечке изели,
Нето го вълци разкапале.
Ето го мале де иде!
Заволъ мечка по него,
Другата иде сосъ него.

120.

Земни ме моме, зела те їода!
Што ми е на мене, та не ме зевашъ?
Ази си имамъ секака стока,
Отъ жаба нога цела пастърма,
Емъ ази ада, емъ на комшїи давамъ,
На комшїи давамъ свадба да чина,
Свадба да чина тебе да зема,
И па оумдисамъ да ми артиса.
Земни ме моме, земни ме дѹшо!
Зела те їода, што ми е на мене,
Ази си имамъ отъ сиѣко нешто,
Отъ миши кожа пълно сиренѣ!

Бмъ ази ада, на комшіи давамъ,
На комшіи давамъ, и па оумдисамъ,
И па оумдисамъ да ми артиса,
Па да артиса свадба да чина,
Свадба да чина тебе да зема.
Земн ме моме, земн ме дѹшо,
Земн ме дѹшо, зела те їода!
Што ми є на мене, та не ме зевашъ?
Ази си имамъ секаква стока,
Отъ блѹха кожа пѹлно масленце,
Бмъ ази ада, на комшіи давамъ,
И па оумдисамъ да ми артиса,
Да ми артиса, свадба да чина,
Свадба да чина, тебе да зема.
Земн ме моме, земн ме дѹшо,
Зело те ода, што ми є на мене,
Ази си имамъ секаква стока,
Т'рнъ да зав'рти, нема дек' да фати.

121.

Юване Юване!
Ярмосалъ си є юванъ,
Таа малка мома,
Малка като бачва,
Тенка като в'рчва
Ярмосалъ є юванъ,
Дойде вакатъ юванъ,
Да се жени юванъ.
Пѹстналъ є юванъ,
И сватови кѹмове.
Качіха невеста,

Качі́ха на ко́нѣ,
 Висна́ ко́нѣ пѹ́кна.
 Одгво́ри́ самъ си́ зето:
 Свато́ви кѹ́мови!
 Докара́йте ко́ла,
 Да качи́ме не́веста.
 Трча́ха свато́ве,
 Докара́ха ко́ла,
 Да каче́тъ не́веста.
 Качі́ха на ко́ла,
 Ривна́ виво́лъ пѹ́кна.
 Одгво́ри́ Іованъ:
 Юй свато́ви кѹ́мови!
 За́веде́йте не́веста,
 Пи́шакъ не́ка хо́ди,
 До́ма да га́ доне́семе.
 За́води́ха не́веста,
 Закара́ха въ Іовано́ве,
 Іовано́ве дво́ре.
 Зе́ха да ве́нчѹ́ватъ,
 Та́а ма́лка мо́ма,
 Ма́лка ка́то ба́чва,
 Те́нка ка́то в'рча́ва,
 Чѹ́домъ по́чѹ́ди́ха,
 Не́веста о́умрела.

122.

За́прегни́ Бело́, за́прегни́,
 За́прегни́ скѹ́те рѣ́кани,
 Изме́си́ Бело́, изме́си,
 Изме́си́ чи́ста по́гача,

Кѣ дойдатъ Бело, кѣ дойдатъ,
Кѣ дойдатъ селски сеймени,
Постельи имъ Бело, постельи,
Постельи Бело, рогозина.
Ф'рльи имъ Бело, ф'рльи имъ,
Ф'рльи имъ Бело, проскефалъ.
На сиѣки Бело, на сиѣки,
На сиѣки хизметъ да чинишъ.
На едно Бело, на едно,
На едно лѹдота младо,
На него изметъ да не чинишъ,
На него гозва да не гѹ гостишъ.
Запрегна Бело, запрегна,
Запрегна скѹте рѣжави,
Измесѣ чиста погача.
Дойдѡха Бело, дойдѡха,
Дойдѡха селски сеймени.
На сиѣки Бело, на сиѣки,
На сиѣки коньо имъ фатѣ,
На сиѣки изметъ имъ чинѣ.
На едно Бело, на едно,
На едно коньо не фатѣ,
На едно изметъ не чинѣ.
Лѹдо ѿ Бели говори:
Бело ле, Бело Велико!
Оти ми коньо не фатѣ?
Оти ми хизметъ нечинишъ?
Лѹзъ кѣ те тебе кердосамъ.

123.

Тодоро Тодоро!
Хубава гиздава!
Море чѹла си Тодоро,
Чѹла или неси?
Ферманъ ми є дошло,
Рахманъ бѹлюкбаша,
Да иде Тодора,
Госъ бой да се бїе,
Яко не да иде,
Глава ке ѿ земе,
Рахманъ бѹлюкбаша.
А какъ дочѹ Тодора,
Олѣзела є Тодора,
Кашти потземници,
Наседла Тодора,
Нейна брза конѣ,
Примени Тодора,
Рѹхо халимбачко,
Та слѣзє Тодора,
Тѹка до вѣ полѣто,
Та мѹ вели Тодора,
Вели и говори:
Барай Рахманъ бѹлюкбаша!
А излѣзи сосъ бой да се бїеме.
Кай излѣзє Рахманъ бѹлюкбаша,
Госъ бой да се бїе.
Кай искара Тодора,
Оава колаклїѣ,
Заврте Тодора,

На лѣво на десно.
Рахманъ вѣлюкбаша
А той ѿ вели,
Вели и говори:
Тодоро Тодоро!
Земи мене Тодоро,
Вскеръ ми погубишъ,
Мене ми погубувай.
А Тодора вели,
Вели и говори:
Барай Рахманъ вѣлюкбаша!
Ты си Тѹрчинъ другъ вера.

124.

Боано гюзелъ Боано!
Стоанъ Боана зворѹва:
Боано гюзелъ Боано!
Море азъ ке ида на ново село,
На таа нова механа,
Бино да пїа, ракіа.
Море ты да ми си мене чекала,
Отъ п'рени петли до втори,
Ты да ми порти отворишъ.
Чекала го Боана,
Отъ п'рени петли до втори,
Литра е вѹбаки испрела,
Товаръ е д'рва горела,
Орана е борина светила,
Бачва е вино продала,
На варвешкети чобани,
На карадарските койнари,

Оште го Стоанѣ нема!
И приплаче машко дете.
Стоанова стара майка,
Ноштѣ в'са ноштѣ играла,
Босѣ помалкото ратейче,
Бре та ѿ вели говори:
Боано снахо хубава!
Стани ми снахо, легни си,
Че ти плаче машко дете,
И га Стоанѣ ќе дојде,
Ѕзѣ ќе те тебе скорнамѣ.
Ѕю што е легнала заспала,
Ето го Стоанѣ на порти,
Нее скорнала Боана,
Ѕю мѣ отвори майка мѣ,
На Стоанѣ речи наклава:
Стоане, сынѣ Стоане!
Боана ми оуморена,
Ѕю е легнала заспала,
Ноштѣ в'са ноштѣ играла,
Босѣ помалкото ратейче.
Стоанѣ го ѿдѣ паднало,
Та искарѣ остро нокче,
Та си оубоди Боана.
Едва е дѣша одговорѣ:
Стоане, люби Стоане!
Што ти самѣ толко втесала?
Ѕзи самѣ тебе чекала,
Отѣ п'рвни петли до втори,
Ѕитра самѣ вѣбакѣ испрела,
Товарѣ самѣ д'рва горела,
9*

Орана самъ борна светила,
Бачва самъ вино продала,
На варвешкети човани,
Карадарски койнари,
Оште ти тебе те нема,
Ми приплаче машко дете.
А майка ти ноштъ в'са ноштъ играла,
Осѣ помалкото ратейче!
Майка тебе вели говори:
Стани Боано, легни си,
Да не плаче машко дете,
Азъ ке те тебе скорна,
И га ке дойде млатъ Стоанъ,
Да мѹ на Стоанъ оторишъ.
На мене не ме скорнала,
Аю на тебе речъ накладѣ.
Адъ мѹ падна на примладъ Стоанъ,
Самъ си себе юбодѣ. —

125.

Ю море Митро ю!
Дѹльберъ Митро болна лежи,
Ю море ю! *)
Болна лежи ке да оумре.
Никой Митра не верѹва,
Че ми Митра болна лежи.
Што то митра верѹваше,
Верѹваше милѹваше,
И той тѹка не се найдѣ!

*) На краю сваке врсте додае се: Ю море ю! —

Отишелъ е Етамболъ града,
Етамболъ града ЪмрѸкчїа.
ЪмрѸкъ бере, вино пїе,
На чаша мѸ хаберъ дойде:
Хайде хайде лѸдо младо!
ДѸльберъ Митро болна лежи,
Болна лежи ке да оумре,
Никой Митра не верѸва,
Не верѸва не милѸва!
ПѸтъ мѸ быше две неделѣ,
Кладѣ чаша в'рхъ трапеза,
Па си дойдѣ денъ пладнина.
Оретѣ Митра де га носатъ четорица,
Та имъ вели и говори:
Барай барай Митрините!
На ви двеста свалейте га,
На ви триста открийте га,
Да си вида п'рво любї!
Дадѣ двеста свалїха га,
Дадѣ триста открїха га,
И га гледа што ке види!
Бело лице помремнало,
Ц'рни очи посѸхнале.

126.

Койко ле, Койко юначе!
Оти не дойдешъ Койко,
На тета на гости?
На доберъ денъ Беликденъ,
На подобаръ Гюрговденъ.
Койко си майка примени,

Майка мѸ вели говори:
Койко ле сынѸ милото!
Окоро сынѸ да дойдешъ,
Че ке ны тѣга да падне.
Койко го сестре китке кичѣха,
Сестре мѸ веле говоре:
Койко ле братче милото!
Окоро братко да дойдешъ,
Че ке ны тѣга да падне.
Онахе мѸ колакѣ месѣха,
На Койко велетѣ говоре:
Койко ле братче милото!
Окоро братче да дойдешъ,
Да не ны тѣга да падне.
Койко го брати конѣо седлѣха,
На Койко велетѣ говоре:
Койко ле братко милото!
Окоро братко да дойдешъ,
Да не ны тѣга да падне.
Отанѣ си Койко отидѣ,
На доверѣ денѣ Великденѣ,
На подобарѣ Гюрговденѣ.
Момите хоро играха,
Пѣсна, ка го видѣха на Койко,
Пѣсната си забораваха.
Момчета каменѣ фрлѣха,
Как' го видѣха на Койко,
Камено си забораваха.
Старици вино пѣха,
Чашата си забораваха,
И Койко дѸша дадело,

Вдва е дѹша проговори:
Тето ле тето милинка!
На майка хаберъ да чинишъ,
На сестри хаберъ да пѹстнешъ,
На снахи хаберъ да пѹстнешъ,
На брати хаберъ да пѹстнешъ,
Да не ги тѣга да падне.
Аю да имъ хаберъ да чинишъ:
Сестро ле, сестро милинка!
Койко сме го женили,
За ц'рноземка дивойка,
За вилолика Велика,
Да не ти тѣга да падне.

127.

Деле Боїо, бела Боїо!
Бела Боїо вада копа, їода мамн,
Юда мамн, цвѣти вади.
Там' дек' копа, там' дек' мамн,
Там' га дремка нападнало.
Погледнала е подзаспала,
Покрила си лицето,
Оъ тенка бела махрама.
Де поминѧ лѹдо младо,
Стои лѹдо та се чѹди,
Или мома да разбѹди?
Или лице да целива?
Та се мома не разбѹди.
На Богомъ се верно моли:
Юй ты, Боже, мили Боже!
А подѹни тихинъ ветеръ,

И зароси дребна роса,
Да наросишъ моминото,
Моминото бело лице,
Белке мома ќе разбуди?
Де подвнѣ тихинѣ ветерѣ,
И зароси дребна роса,
Те нароси моминото,
Моминото бело лице,
Приг'рна га целива га,
Тогай мома разбуди се.

128.

Море Гипо, Гипо Гипано!
Де гидѣ на зламѣ сѣлтано!
Рашетала се е Гипана,
На Баловишка*) чаршиѣ.
Кой как' ми те видѣха,
Гиѣки на нозе станѣха,
Гиѣки на рѣке те зѣха.
Едно ми врашко копилчѣ,
И то ми те видѣло,
На нозе неѣ станало,
На рѣки не те юзело,
Море та ти вели говори:
Гипо Гипо Гипано!
Де гидѣ на зламѣ сѣлтано!
Ала ми вамо, по вамо,
Край моето десно колѣно,
Ази да те тебе сошиѣ,

*) Валовиште, варошѣ која се зове
турски Демирѣ-Хиссарѣ.

Дошикусане папучи,
И долгусане терлици,
Ты да ги носишъ Гипано,
Азъ да те гледамъ Гипано.
Ты да ме мени сошѣешъ,
Две арнаѹцке кошѹлѣ.
Безъ ножници да ги скроишъ,
Безъ нгла да ги сошѣешъ.
Азъ да ги носа Гипано,
Ты да ми мене да гледашъ.

129.

Ѣ бре Марко, левенъ Марко!
Левенъ Марко аде, пїе,
Седамдесетъ повратима,
Осамдесетъ прїатели,
Аде пїе зевъ си чини!
Ке помине Ангелина млада,
Применета наредена,
Жѹлта китка на главата.
На дрѹжина си зборѹва:
Юй дрѹжина, мой дрѹжина!
Седамдесетъ повратими,
Осамдесетъ прїатели,
Да излажа малка мома Ангелина,
Да ми земе чаша отъ рѹките.
Та ѣ вели и говори:
Барай варай Ангелина млада!
Ми дигай се на големо,
Ты неси отъ големо.
Нїе быме единъ заманъ,

Сосъ татко ти повратими,
Повратими прїатели,
Ала земи чаша вино.
Издажа се малка мома,
Та мѹ юзѣ чаша вино,
Дигна дигна та се напї.
Как' га видѣ дели Марко,
Та си рѹкна и подрѹкна,
Седамдесетъ повратими,
Осамдесетъ прїатели:
Кай издажа малка мома,
Те ми зе чаша вино,
Дигна дигна та се напї.

130.

Ракито тенка Селвїо!
Што ашикъ станѣ за тебе,
Дѹрѹ да си стана сосъ тебе.
Юначе лѹда гидїа!
Чѹнке си ашикъ за мене,
Камо ти тонте чифлицы?
Альино фиданъ градино!
Продадѣ чифлиците,
Аю да си стана сосъ тебе.
Юначе лѹда гидїо!
Чѹнке си ашикъ за мене,
Камо ти конѣ хранѣна?
Альино фиданъ градино!
Продадѣ конѣ хранѣна,
Аю да те земе на тебе.
Альино фиданъ градино!

Што ашикѣ станѣ за тебе.
Юначе лѣда гидію!
Чѣнке си ашикѣ за мене,
Камо ти пѣшка бойліа?
Ялино фиданѣ градино!
Продадѣ пѣшка за тебе,
Дѣрѣ да се станѣ сосѣ тебе.
Ялино фиданѣ градино!
Што ашикѣ станѣ за тебе!
Юначе лѣда гидію!
Чѣнке си ашикѣ за мене,
Камо ти чивтѣ пиштоли?
Ялино фиданѣ градино!
Продадѣ чивтѣ пиштоли,
Аю да си станѣ сосѣ тебе.
Ялино фиданѣ градино!
Што ашикѣ станѣ за тебе,
Дѣрѣ да си станѣ сосѣ тебе.
Юначе лѣда гидію!
Чѣнке си ашикѣ за мене,
Камо ти чивтѣ паласки?
Ялино фиданѣ градино!
Продадѣ чивтѣ паласки,
Аю да си станѣ сосѣ тебе.

131.

Гини калешѣ Гини!
Гелѣ бирі покрай одаѣта,
Шекерѣ да адеме, бадемѣ да пїеме,
Да ти кѣпа Гине шамѣ антерїа.
Гелѣ бирі покрай одаѣта,

Шекеръ да ѿдеме, бадемъ да пїеме,
Да ти кѹпа Гине сермалї коланъ.
Гини калешъ Гини!
Гелъ бирї покрай одаата,
Да ти кѹпа Гине мѹмалє шамїа,
Ты да носишъ Гини,
Ѕзъ да гледамъ Гини,
Да гледамъ да гора.

132.

Кито керко, кой чѹка на порти?
Мале мила мале, стройници са были.
Кито керко, ты ми си малеѣка!
Мале мила мале, стига ми и толко.
Кито керко, ты прикїа немашъ.
Мале мила мале, стига ми и таа.
Кито керко, ты дарови си немашъ,
Да дарѹвашъ керко.
Мале мила мале, стига ми и тїе.

133.

Кала мѹ вели:
Битино д'рво зелено!
Стече їода стѹдена.
Кала мѹ вели:
Битино д'рво зелено!
Пилъ ли си таа їода стѹдена?
Љубилъ ли си таа мома хѹбава?
Кала мѹ вели:
Битино д'рво зелено!
Ѕ бре лѹдо та младо!

Што ме гледашъ и пыташъ?
Не се пїе таа їода стѹдена,
Не се любви таа мома хѹбава!
Че та е отъ брата, ты отъ сестра.
Че сте вїе п'рвни братѹчеди,
Ке си пѹстне силенъ вогень,
Отъ аснина безъ облаци,
Ке ви вази да изгори.
Оште речта недоречѣ,
Де се спѹстна силенъ вогень,
Отъ аснина безъ облаци,
Изгоре се това лѹдо.

134.

Димовице бре невесто!
Кадѣ е Димо?
Харамїи мили брати!
Нее тѹка Димо,
Отишелъ е на гората,
На гората ловъ да лови!
Димовице бре невесто!
Чѹнке Димо нее тѹка,
Ето коня тѹка е было.
Харамїи мили брати!
Димо има до два коня,
Бдинъ съ него дрѹга дома!
Димовице бре невесто!
Чѹнке Димо нее тѹка,
Чѹнке Димо ловъ си лови,
Тенка пѹшка тѹка е была!
Харамїи мили брати!

Димо има до две пѣшки,
Ѣднѣ съ него, другѣ дома.
Димовице бре невесто!
Чѣнке Димо неѣ тѣка,
Неѣ тѣка ловѣ си лови,
Остра саба тѣка ѣ была!
Харамѣи мили брати!
Димо има до две сабѣ,
Ѣднѣ съ него другѣ дома.
Димовице бре невесто!
Чѣнке Димо неѣ тѣка,
Чивтѣ пиштолѣ тѣка были!
Харамѣи мили брати!
Димо има до два чивта,
Ѣднѣ съ него други дома.
Ѣто Димо де дохѣда,
Фатѣха гѣ в'рзѣха гѣ,
Бели рѣки наопако.
Димо вели и говори:
Харамѣи мили брати!
Пѣстнейте бели рѣки,
Да си вида п'рво любѣ,
П'рво любѣ, машко дѣте.
Пѣстнѣха мѣ бели рѣки,
Искара си колакѣ саба,
Ка зав'рте и на лѣво,
И на лѣво, и на десно.

135.

Гюргѣе момѣ хѣбава!
Море неси чѣла разбрала?

Панагиръ ми се береше,
На света гора манастиръ.
Ониѣ са чѣли, отишли,
Гюргѣм е чѣла, тера да иде.
Майка ѣ вели говори:
Гюргѣм моме хѣбава!
Тамока има делѣм,
Там пѣна бекрѣм,
Богъ сила моме целѣва!
Гюргѣм майка не слѣша,
Станѣ Гюргѣм отиде.
Какъ га е видѣлъ делѣм,
Море та ѣ вели говори:
Гюргѣм моме хѣбава!
Ала ми вамо по вамо,
Край моего десно колѣно.
Богъ права рѣка пригрнѣ,
Богъ лѣва рѣка го оубодѣ.
Ониѣ панагиръ да бега,
Че е станало к'рмнина,
Гюргѣм вели говори:
Бре стой панагиръ, не бегай,
Сама е Гюргѣм к'рмнина чинила,
Сама ке глоба да плати.

136.

Море Недо бела Недо!
Болна лежи бела Неда,
Болна лежи три године,
Не оумира не станѣва.
Отара майка натъ главата,

Беке майка ѿ додѣло,
Огъ диганѣ отъ слаганѣ,
Отъ главица в'рзѣванѣ,
Отъ понѣди подаванѣ.
На Неда си зворѣваше:
Барай Недо мила керко!
Кажи Недо кажи керко,
Кажи керко што грѣхъ имашъ?
А да оумрешъ а да станешъ.
А Неда ѿ зворѣваше:
Барай мале, мила мале!
Што човекъ самъ грѣхъ да имамъ?
И га быме лѣде младе,
Лѣде младе ацамѣе,
Он любѣме стриковъ чованъ,
Он любѣме, не се земе.
Запалиме стриковъ егрекъ,
Изгорѣха триста аганца.
И га дойдѣха триста млазници,
И га бленѣха триста млазници,
Земата се люлѣеше,
Небето се расцепѣваше.

137.

Залюбили се до две ми лѣди,
Любили се до м'ра много,
До три године.
Никой не ги разнаѣ,
Разнаѣ ги кѣчка маштеа,
Тай отишла Оолѣна града,
Та си е кѣпила за две отрова.

Та си е отрѣла момчето кади пладнина,
Момата гѣ отрѣ кади икиндѣа,
Момчето го зарѣха предъ црkvата,
Момата га зарѣха затъ црkvата.
Момчето си никна высокъ кипаришъ,
Момата никна црна череша.
Па си станѣ коренъ сосъ коренъ,
Коренъ сосъ коренъ, врши сосъ врши.
Вай каскандисала кѣчка маштеа,
Та си е юзела остра балтѣа,
Та си отсече высокъ кипаришъ,
И си отсече црна череша.
Та ги стакнала два вогенѣа,
Па си станѣ вогенъ сосъ вогенъ,
Вогенъ сосъ вогенъ, пламенъ сосъ пламенъ,

138.

Деле ѿно малешовко! *)

Де море ѿно де! **)

Барай ѿно бела ѿно!

Отъ Богъ найде тоѣта майка,

Тоѣта майка, тоѣо башта,

Што те роди на тебека,

И хѣбава и гиздава.

Иди рѣчи на майка ти,

Да не роди дрѣга мома,

Дрѣга мома като тебе,

И хѣбава и гиздава.

*) Ова песма пева се такођеръ и на свадби.

**) На краю сваке врсте додае се: „Де море
ѿно де.“ —

И дрѹгъ сиракъ да изгори,
И дрѹгъ сиракъ като мене.
Барай лѹдо, лѹдо младо!
Дѹръ да ида, дѹръ да дойда,
Майка роди дрѹга мома,
И хѹбава и гиздава.
И га плаче злато точи,
И га вревн бисеръ плюе,
И дрѹгъ сиракъ изгорела,
И дрѹгъ сиракъ като тебе.
Барай ѿно бела ѿно!
Бела ѿно да бегаме,
Нашето село на далеко.
Нашето село дващъ во година,
Дващъ во година седба сеѣтъ,
Дващъ во година жетва жнѣтъ.
Бегай лѹдо, азъ не бегамъ,
Платно имамъ на разбоѣ!
(Барай ѿно бела ѿно!
Остави го на сестра ти,
Нека ткае нека плаче,
Нека плаче нек' те мисли.
Нашата ѿна забегнала,
Забегнала на далеко.
Бегай лѹдо, азъ не бегамъ,
Рида имамъ на ѣрѣфо!
Остави го на сестра ти,
Нека везе нека мисли.
Бегай лѹдо, азъ не бегамъ,
Оам имамъ на терзѣ.
Остави го на сестра ти,

Нека носи нек' те мисли.
Нашата е сестра забегнала,
Забегнала на далеко.

139.

Ала Радо ала,
Брата да си видишъ,
Ка се применова,
И се орѹжова.
Мома ке да гледа,
Отъ новото село,
Нова махаланка,
Поповата керка,
Джковата мнѹка.
Ал' не мѹ га даватъ,
Оти кашта нема,
Кашта и пѹлати,
Госъ желѣзни врати.
Оти лозе нема,
Лозе съ бело грозде!
Ала Радо ала,
Брата да си видишъ,
Какъ се применова,
И се орѹжова.
Кашта ке си кѹпи,
Кашта и пѹлати,
Госъ желѣзни врати.
Лозе ке си кѹпи,
Лозе съ бело грозде.
Такà мѹ га дадѹха,

Поповата ќерка,
Джковата мнѹка.

140.

Тираха те Јано отъ тѹкѹ отъ тамо,
Отъ тѹк' отъ тамо одредома,
Нигди майка не те даде,
Нето тебе с'рце т'ргна,
С'рце т'ргна за работа.
Дѹрѹ дойдѹха отъ далеко,
Призѹ три гори призѹ четири,
Призѹ деветѹ їоде стѹдене,
За Стоанѹ кеѹамта.
Тогай е те майка даде,
С'рце т'ргна за работа.
Речѹ фатиѹа лѹбѹ к'ршиѹа,
По лѹбо бы малоки армасѹ,
По армасѹ тешка свадба.
И га быше въ Неделѹта,
Въ Неделѹта на свадбата,
Си собрѹха Јанините,
Јанините мили дрѹшки,
Бдни дрѹги си зборѹватѹ:
Стоанѹ люби дрѹго любе,
Дрѹго любе отъ Бѹдима,
Отъ Бѹдима Бѹдимчака!
Одговорѹ Јана невеста:
Барай мале, мила мале!
А чѹй, а чѹй, монте дрѹшке:

Стоанъ люби дръго любе,
Дръго любе отъ Бѹдима,
Отъ Бѹдима Бѹдимчака!
А майка ѿ зборѹваше:
Излчи Мано, ни мой вревишъ,
Ти каскандисоватъ, за това вреватъ!
Оти ке идешъ на чѹено,
На чѹено, на фалѹно.
Де дойдѹха сватовите,
Юзѹха га в'рнѹха се,
Поминѹха презъ Бѹдима,
Излѹгла е Бѹдимчака,
Оъ мала китка на рѹките,
Права рѹка мала китка,
Дѹва рѹка чаша вино.
Стоанъ дава мала китка,
На Мана си чаша вино.
Мана нейке да гѹ земе!
А Стоанъ ѿ зборѹваше:
Земн Мано чаша вино,
Ты не ми си отъ големо,
Не дигай се на големо,
Дигни Мано та се напи.
Дигна Мана та се напи,
Отидѹха дѹри дома,
Стоанови рамни двори.
Стоанови до две сестри:
Та ти е братко невестата,
Прифалѹна причѹена,
Оъ хѹбавина съ гиздавина?
А Стоанъ имъ зборѹваше:

Отъ пѣтъ ми є Мана оуморена,
Отъ прѣхъ ми є испрашена,
И Мана є дѣша дала.

141.

Анке ле море ангелино!
Море чѣла си или неси,
Тѣрци зема поплениха,
Што бѣ старо погѣбиха,
Што бѣ младо поробиха,
Останала лю Анинка,
Лю Анинка и Анкѣла.
Та растнаха порастнаха,
Изнайдѣха и се зѣха,
И добиха машко дете.
Нее дете като деца,
Лю є дете люта змѣа.
Прикѣпиха стара баба,
Стара баба робинчица,
Да имъ люла машко дете.
Госъ рѣка имъ фѣрка преде,
Госъ ноге имъ дете люла,
Госъ оуста мѣ песна пее:
Нане нане машко дете,
Че си отъ братъ и отъ сестра!
Отговорѣ ангелина:
Барай барай млать Анкѣла!
А чѣй, а чѣй, стара баба,
Стара баба робинчица:

Госѣ рѣке си фѣрка преде,
Госѣ ногѣ си дете люла,
Госѣ оуста гѣ песна пее:
Нане нане машко дете,
Чеси отѣ братѣ и отѣ сестра!
Отговорилѣ ѣ е ѡнкѣла:
Барай бабо, стара мале!
Отѣ дек' сменїе братѣ и сестра?
Юй ѡнкѣла, малѣ ѡнкѣла!
И га зема се земало,
Тѣрци зема поплениха,
Што бѣ старо погѣбиха,
Што бѣ младо поробиха,
Останала лю ѡнинка,
Лю ѡнинка и ѡнкѣла,
Он изнайдѣхте та се зѣхте,
Незнаете што сте братѣ и сестра.

142.

Море моме Б'рждоланке!
Брала е мома зеленѣ б'ршлѣнѣ,
Денѣ гѣ е брала, денѣ гинала,
Денѣ гѣ е китки навивала,
Денѣ ги по дрѣшки раздавала.
Останала е една китка,
Една китка б'ршлѣнова.
Подѣрна се мома Б'рждоланка,
Де га сретѣ лѣдо младо,
На мома си зборѣваше:

Море моме Б'рждоланке!
Дай ми моме таа китка,
Што га носишъ на главата,
На главата надъ окото.
А бре лудо, лудо младо!
Таа китка не се дава,
Да га носи лудо младо.
Той ѝ вели и говори:
Оти моме не га носа,
Не га носа таа китка?

143.

О бре Димо, Карà-Димо!
Карà-Димо вино пїе,
И люта бела ракїа.
Пилъ є и не се опїлъ.
Биҳна конà Юдинска,
Помина мостове Юдинске.
На мосто сретè Карà-Димо,
Стара Юда Самовила,
Та му вели и говори:
Барай Димо, Карà-Димо!
Азъ ке те нешто да пытамъ,
Право верно да ми кажешъ?
Пытай стара Юдо,
Ако знаа ке ти кажа,
Ако незнамъ што ке кажа!
Барай Димо, Карà-Димо!
Колко си майка заплакалъ,

Колко си села запаляла?
Барай Юдо Самовило!
Никакъ самъ село не запаляла,
Една самъ майка изгорела.
Едно си синче имаше,
Емъ го фатѣ, емъ закла,
Татко мѣ кладѣ фърна да пали,
Да пали, гидѣ да свирѣ.
Майка мѣ кладѣ да пее,
Искара го гидѣ отъ фърната,
Емъ го кладѣ гидѣ да адатъ,
Да адатъ, гидѣ да пекатъ.
Тѣе некетъ да гѣ адатъ,
А ази зѣви имъ к'рцна,
К'рцна гидѣ прогледна.
Иде го здравѣ Димо, да си отивашъ.

144.

Стоане море Стоане!
Стоанъ гѣ майка зборѣва:
Стоане сынъ Стоане!
Да идешъ сынъ на нѣва,
Да орешъ бразне широко,
Та и широко дълбоке.
Азъ ке ти Злата допѣстна,
Тоето п'рво любѣ,
Еъ рѣчокъ на глава, съ крондиръ на раки,
Да ти рѣчокъ донесе,
Тамъ да га Злата зарѣешъ.
Станалъ е Стоанъ, станалъ е,

Отѣде Отомънъ отѣде,
Нѣива оре широка бразна дѣзбока.
Ето га Злата дѣ иде,
Оъ рѣчокъ на глава, крондиръ на раки.
Хѣбава Злата по пѣтъ иде,
По пѣтъ иде китке бере,
Китке бере глава реди.
Какъ га е видѣлъ Отомънъ,
Ниѣкомъ поникна, сѣлзи изронѣ,
На Злата вели говори:
Злато ле любе хѣбава!
Што по пѣтъ идешъ китки берешъ,
Китки берешъ глава редишъ?
Злата мѣ вели говори:
Отомне п'рво любене!
Оти ке дойда при тебе,
Китки бера, глава реда.
Отомне п'рво любене!
Та ала нѣе да рѣчаме,
Та седнаха да рѣчатъ.
Отомънъ ѣ вели говори:
Злато ле любе хѣбава!
Да идешъ тына да кажешъ,
На моата майка постара,
Што ми е майка порѣча,
Не можа да оучина. —
Жале ле, стара пѣхеро!
Што си на Отомънъ порѣчала,
Не може Отомънъ да чини.
Пѣхера ѣ зборѣва:
Злато ле снахо хѣбава!

Ала да ти измѣа рѣса коса.
Не ѣ измѣ косата,
Аю ѣ зе главата.

145.

Барай Отано, малка Отано!
Гидѣ цѣрна черешо!
Море чѣла си, чѣла си?
Море по пѣтъ тѣрци вѣрвѣха,
Та вѣрвѣха и карѣха,
Бдно лѣдо вѣзано,
И вѣзано оковано,
Дѣръ потѣ конѣо оковано.
Какѣ гѣ видела Отана мома,
Та мѣ вели и говори:
Бре варай лѣдо, та младо!
Што си тына оковано, овѣзано,
Или си малко робенче?
Лѣдо ѣ вели говори:
Барай Отано, малка Отано!
Гидѣ цѣрна черешо!
И га самѣ было малѣко,
Оамѣ излѣгалѣ на дрѣме,
Та самѣ пѣтишта загѣбилѣ,
Те ми са мене пленили.

146.

Ано агненце!

Што се сношти скара́хте,

На добрата вечера?

Ано агненце!

На агнето печено,

На виното точено.

А́до та младо!

Кой те тебе кажѹва,

Че се нїе скара́хме

На добрата вечера,

На агнето печено,

На виното точено.

Ано агненце!

Ази стоа затъ врата.

А́до та младо!

Кой те тебе отвори?

Ано агненце!

Тоа́та майка постара,

Азъ да дойда при тебе.

А́до та младо!

Юти ты не дойдѣ?

Ано агненце!

Пожали те пакъ тебе,

Че те тебе кара́ха,

И те тебе рѹга́ха.

А́до та младо!

Не ме е майка карала,

Не ме е татко рѹгалъ е,

За тебека сѹдили.

147.

Отоє море мала моме!
Отом майка покарала,
П'рвнїо денъ на Великденъ.
Отом ѿ се нажалило,
Нажалило адъ паднало,
Та си юзѣ кошѹлата,
Кошѹлата оученичка,
Тай отиде затъ каштата,
Затъ каштата градината,
Там' си веза денъ ваздаденъ,
Оште м'ра останало,
И слънцето ке да заїде.
Отом мѹ се помолила:
Погрїй погрїй асно слънце,
Да извеза кошѹлата,
Кошѹлата оученичка.
Постоало асно слънце,
Постоало є, и почекало є,
Извезела є кошѹлата,
Кошѹлата оученичка,
Кой часъ га є извезла,
Той часъ є ослепела,
Ослепела съ двети очи.
Отоината стара майка,
Подлегнала є потзаспала є,
На неа си сонъ соннало,
Да собере Отоините,
Отоините мили дръшки,
Да развезатъ кошѹлата,

КошѸлата оученичка,
Нето конче да не скинатѸ,
Нето игла да не ск'ршетѸ,
Такай Стом ке прогледне.
Та собраха Стоинните,
Стоинните милне дрѸшки,
Развезаха кошѸлата,
КошѸлата оученичка,
Нето игла са ск'ршили,
Нето конче са скинали,
Прогледнала е мала Стом.

VI.

ПЕОНЕ АРГАТОКЕ.

148.

Слзнице си майка зборѸва:
Зарана слзнице заходай,
Да не те кѸанетѸ аргати,
Аргати сынѸ, на полѸ,
Д'рвари сынѸ, на гора.
А слзнице ѿ вели говори:
Зарана мале, захождамѸ,
Зарана мале, зарана,
Да не ме кѸанетѸ аргати,
Аргати мале, на полѸ,
Д'рвари мале, на гора.
На пѸтѸ самѸ се забавилѸ,
М'ра самѸ сирѸ починалѸ.
БвренѸ свадба чинише,
Та са' заклали, мале ме,

До триста аганца млади,
Та не имъ мале, стигнало.
Та са заклали, мале ле,
До триста овне големе,
Та па не имъ стигнало.
Та са заклали, мале ле,
Вдничокъ Стоанъ на майка,
На деветъ сестре големе.
И га викнаха, мале ле,
Гласи имъ бѣха на неби,
Озлзи имъ бѣха на полѣ,
Стоане братко Стоане!
Крвава река протекло.

149.

Кинисалъ юнакъ кинисалъ,
Зарана село да иде,
Белке ке сrete дивойка,
Дивойка млада хубава.
Той не сретѣ дивойка,
Аю си сретѣ невеста,
Невеста млада хубава,
Та ѿ вели говори:
Невесто млада хубава!
Искамъ нешто да те пытамъ,
Право верно да ми кажешъ?
Юначе лѣда гидію!
Ако знаемъ ке ти кажемъ,
Ак' незнаа што ке кажа.
Море невесто млада хубава!
Имате моми хубави?

И карагюзли невести?
Юначе лѹда гидіо!
Имáхме момн хѹбави,
И карагюзли невести.
Шоре скоро ѿхъ чѹмата є было,
Та є момите сомело,
Та и моме невести.
Дю є една останала,
Золва ми кадѹнъ Божана.
И теа ванка не излѣва,
Да га види асно слънце,
И темната ѳоблачина,
И асната месечина.
А той ѿ вели говори:
Невесто млада хѹбава!
Дал' можешъ да го излажешъ?
Да излѣзе ванка,
Да га види асно слънце,
И темната облачина,
И асната месечина.
Големъ даръ ке ти дарѹвамъ,
За двести бела махрама,
За триста злато на неа.
Отъ далекъ иде и вика:
Золва ми кадѹнъ Божана!
Майка и тейко доходатъ,
Они галаби доневатъ,
Бела пшеница хранѣни,
Осѣ ройно вино поени.
Излѣгла є Божана на двори.
Не є было майка ѿ,

Лю е было лѹдо младо,
Откраде га Божана.

150.

Деле Ано Малешовке!
Вночь дойдѹ вашето село,
На доверъ денъ Великденъ,
На подоваръ Гюрговденъ.
А момите хоро игратъ,
Момчетата каменъ ф'рлатъ,
Вдни дрѹги си зборѹватъ:
Хай да ф'рльиме довелъ каменъ,
Кой натъ кого ќе натф'рльи,
Той ќе земе бела Ана.
Оиѹки момци натф'рльиѹа,
Премлатъ Стоанъ назатъ стои!
Ка си юзе довелъ каменъ,
Ка си микна довелъ каменъ,
Натф'рльи го довелъ каменъ,
Та си юзе бела Ано. —

151.

Моме малка моме!
Хѹбава гиздава.
Не стой на белъ каменъ.
Ми извнши гласи,
Че тихинъ ветеръ дѹе,
Та гласи ти носи!
Чованъ стадо брои,
Та мѹ загрешовашъ.
На стадо си кѹлане:

Отадо пѹсто стадо!
 Дамно испѹкало,
 За денъ и пладнина,
 Дена по хилада,
 Вечеръ две хиладе.
 Азъ да слѣга,
 До въ полѣто,
 И азъ да се находа,
 Зима сосъ дружина,
 Аѣто сосъ аргати,
 Госъ малки дивойки.

152.

Отолно моме хѹбава!
 Отъ Богъ да найде майка ти,
 Што ми те пѹстна Отолно,
 Госъ братѹчедъ ти Никола,
 Да жнїете пшеница,
 Пшеница ц'рна класица.
 Та сте жнали, што сте жнали,
 Отъ ютрена до проима,
 Отъ проима до пладнина.
 Та сте жнали, што сте жнали,
 Проговорилъ е Никола:
 Отолно моме хѹбава!
 Аиде нїе да слѣземе,
 Потъ тїе сенки дебелы,
 На тїе їуди стѹдени,
 Да идеме да пладнѹваме.
 Послѹшала го Отолна,
 Та станáха отидóха,

Потъ тїе сенки дебели,
 На тїе їоде стѹдене,
 Та седнаха да пладнѹватъ.
 Проговорилъ е Никола:
 Столно моме хѹбава!
 Море хайде да се любиме,
 По любовъ да си земеме.
 Проговорила е Столна:
 Никола, море Никола!
 Грѣхъ отъ Господъ, страмъ отъ люди,
 Ке ны пѹстне силни вогень,
 Ке ны Господъ да изгори,
 Че сме двата братѹчеди.
 Отъ аснина безъ облаци,
 Оште речта не дорече,
 Те се спѹстна силенъ вогень,
 Отъ аснина безъ облаци,
 Та си изгорѣ Столна,
 Столна гиди братѹчедъ ѿ Никола.

153.

Богъ да га вїе пѹстата Тоцка!
 Што е допѹстналъ до три вѹмвашири,
 Хисеинъ Гега да тератъ,
 Него да тератъ, него да палатъ.
 Хисеинъ Гега кючѹцѹкъ Антра,
 Госъ триста дѹши, триста сеймени,
 Агне си адатъ, вино си пїатъ.
 Хисеинъ Гега конько си седли,
 Коня си седли, коня си юзди,
 Коня си юзди, на Антра вреви:

Халалъ да чинишъ кючѹцѹкъ Митро,
Што те задива сосъ триста дѹши сеймени.
Халалъ нека ти є, Хисенъ Гега,
Моїо повратимъ!
Што ме задива сосъ триста дѹши сеймени,
Тына да ходишъ по мирна зема,
Мене да фалишъ. —
Халалъ да чинишъ кючѹцѹкъ Митро,
Халалъ да чинишъ тенка кошѹла!
Халалъ да ти є, Хисенъ Гега,
Моїо повратимъ!
Што самъ га прела цела година,
Што самъ га ткала и половина,
Што самъ га шила до три години,
Єз бела коприна.
Халалъ нека ти є тенка кошѹла,
Тына да ходишъ по мирна зема,
Тына да носишъ тенка кошѹла,
Ты да га носишъ по мирна зема,
И мене да фалишъ. —
Халалъ да чинишъ Хисенъ Гега,
Халалъ да чинишъ жѹлте жѹлтици,
Жѹлте жѹлтици на бело г'рло.
Халалъ нека ти са кючѹцѹкъ Митро,
Ты да ги носишъ, мене да фалишъ,
По мирна зема. —
Халалъ да чинишъ с'рмалѹ коланъ!
Халалъ нека ти є, кючѹцѹкъ Митро,
Той с'рмалѹ коланъ,
Ты да га носишъ, мене да хвалишъ:
Той с'рмалѹ коланъ ми га є кѹпнаъ,

Хисениъ Гега моѣ повратимъ! —
Богъ да го вѣе пѹстата Тоцка,
Што искарà стреврена кѹмвѣа,
Та си наполнà тенката пѹшка,
Та си юдарѣ Хисениъ Гега.

154.

Моме малка моме!
Хѹбава гиздава!
Нистой срешта мене,
Изгоре за тебе.
Като лѣнъ за їода,
А босильокъ за сенка,
И азѣ за тебе!
Гори лѹдо, гори,
Гори да изгоришъ,
Майка не ме дава,
Мене на тебека.
Та што самъ ходила,
И што самъ носила,
И што си гледалъ,
И си горѣлъ;
Типѹра ке хода,
Типѹра ке носа,
Типѹра ке гледашъ,
Ке гледашъ, ке горишъ,
Като лѣнъ за їода,
Босильокъ за сенка.
Дѹде си ожена,
Пехеръ ке да чекамъ,
Деверъ ке да чекамъ,

Изметъ да имъ чина.
Тоѣта стара майка,
Въ село ке ходи,
Вечеръ ке да дойде,
На тебе рѣчи ке кладе:
Отоѣне Отоѣне!
Тоѣто п'рво люби,
Дома не дохода. —

155.

Отоѣне Отоѣне!
Отоѣнъ си майка зборѣва:
Отоѣне, морѣ сынъ Отоѣне!
Ала сынъ ала,
Паша ми те вика!
Мале, мила мале!
Зашто мене мале,
Паша ме вика?
Ала сынъ ала,
Ала паша ми те вика!
Зашто мале мене,
Паша ме вика?
Ази немамъ мале,
Нето да мѣ давамъ,
Нето да мѣ земамъ.
Ала, сынъ ала!
Паша ми те вика.
Мале, мила мале!
Искамъ да ти кажа,
Право да ти кажа:
Оношти пойдѣ мале,

Ази на чешмата,
Коньо дас' напоа,
Вода дас' налѣа.
Азъ поминà мале,
Край пашови порти!
Порти вѣха отворени,
Двори вѣха разметени,
На дворъ стонше мале,
Пашовата керка.
Как' го видò мале,
Озъ рѣка ѿ манà,
Осозъ ѿоко га намигна.
Бидòха ме мале,
Пашови сеймени,
Бидòха, кажàха,
За товà ме мале,
Паша мене вика.

156.

Што ти е Отано море,
Та болна лежишъ?
Глава ме боли, треска ме тресе,
Азъ ке си оумра млада зелена,
Млада зелена, не нахòдена.
Не бой ми се Отано море,
Азъ ке ида оу Битола града,
Ке ти испиша три хаймаліе,
Еднà отъ глава, дрѹга отъ вочи,
Трета отъ треска.
Да не загинешъ млада зелена,
Млада зелена, не нахòдена.

157.

Барай Ано, бела Ано!
Лудо младо коня седли,
Бела Ано юзда д'ржи,
И га пыта и разпыта:
Кажи кажи бела Ано,
Што да кѹпа да донеса?
Кѹпи кѹпи лудо младо,
На два брата два калпака,
Да не кажатъ на майка ми,
Што се двата брѣ любѣхмѣ.
Оште кажи бела Ано,
Што да кѹпа да донеса?
Кѹпи кѹпи лудо младо,
На две снахи чивтъ папѹци,
Да не кажатъ на майка ми,
Че се двата брѣ любѣхмѣ.
Оште кажи бела Ано,
Што да кѹпа да донеса?
Кѹпи кѹпи лудо младо,
На две сестри с'рма-коланъ,
Да не кажатъ на майка ми,
Че се двата нѣ брѣ любѣхмѣ.
Оште кажи бела Ано,
Што да кѹпа да донеса?
Кѹпи кѹпи лудо младо,
На менека мѹмле шамѣ,
Мѹмле шамѣ, фина феса,
Да прив'рза стамбол-баши.

158.

Отрѹмке ле, Отрѹмке дивойко!
Везми ме, Отрѹмке*) везми ме?
Не мога лѹдо, не мога,
Оште са малка малеѣка,
На дванадесетъ години,
На тринадесетъ кошѹли.
Не мога да те зема,
Не мога изметъ да чина,
На тоѣта стара майка,
И на тоѣо старъ башта,
И на тоите мили брати,
И на тоите миле сестре.
Везми ме, Отрѹмке, везми ме,
Љзъ не те зема за робина,
Љю ке те зема за кадѹна,
За кадѹна Отрѹмке, сосъ робина,
На високъ чардакъ да седишъ,
На шаренъ ѣрѣфъ да везешъ.

159.

Покри Недо, покри,
Тоето бело лице,
Да не поц'рнеешъ,
И да не изгоришъ.
Дрѹшки, мили дрѹшки!
Нимой ми вреейте,
Да не вы кажѹва:

*) Везми ме само се у песнама чуе, обично се каже: земиме-узмиме.

Не ме жени майка!
Дю ме зарѣ майка!
Не ме даде майка,
На едно лѹдо младо,
Дю ме даде майка,
На едно старо харо!
Брадата мѹ е дрѹшки,
Като ижовина,
Дѹхо мѹ мириса,
На сено спарено.
На рѹка мѹ легна,
Като на грамѹда!
На лѹдо на младо,
Брадата мѹ е дрѹшки,
Като тѹлѹкѹ бѹбакѹ,
Дѹхо мѹ мириса,
На моминѹ босилѹокѹ.
На рѹка мѹ легна,
Като на проскефалѹ.
Ѣ старо то харо,
Придѹ мене отива,
Като вальнивѹга,
Ѣ лѹдо то младо,
Придѹ мене отива,
Като ѡребица.

160.

Море Тодоро, кадѹнѹ Тодоро!
Юзела е Тодора нова стомна,
Та отива на бѹнаро,
Да налее стѹдна їода,

Да изміе рѹса глава,
Да оплете рѹси коси.
А майка и вели,
Бели и говори:
Тодоро, Тодоро!
Хѹбава гиздава!
Што си сношти забавила,
Сношти на бѹнаро?
Мале, мила мале!
Искашъ право да ти кажа,
Што самъ забавила,
Сношти на бѹнаро.
Босъ Османъ челебѣа,
Братъ мѹ азаціа,
Вргати берѣха,
И мене викаха:
Сенъ да гелъ Тодоро!
Нейко да ми жніешъ,
На край да стоишъ,
Пѣсни да ны пѣешъ,
Вргати да варкашъ,
Аспри да имъ давашъ.

161.

Бре Бельо, Бельо чобано!
По дворъ ми ходи Бельо, съ кафалъ свирн,
На кафало си нареваше:
Спїешъ ли Недо на' дремишъ?
Море разбѹди се,
Да ти поръча Недо, наръча,
Че ке ида на планината,

Богъ триста дѹша, Недо,
Богъ триста чована.
Море ты да си готвила,
До триста дара.
На кеѹаѹта тенка кошѹла,
На кеѹаница до тенка к'рпа.
Отъ там' ке дойда Недо, свадба ке чина,
Свадба ке чина Недо, тебе ке зема.
Ты да дарѹвашъ до триста дѹши,
До триста дѹши Недо, до триста човани.
На кеѹаѹта тенка кошѹла,
На кеѹаница до тенка к'рпа.

162.

Море Вено, Вено, кадѹна Вено!
Пѹшка ми пѹкна Бѹдима града,
Та си оѹдриѹа кадѹна Вено,
По бело г'рло, по кованъ герданъ.
А майка ѿ вели, вели и говори:
Юй Вено, Вено, милинка керко!
Да мартирисашъ кой ми те оѹдри,
По бело г'рло, по кованъ герданъ?
Бре мале мале, милинка мале,
Што да мартирисамъ, да не мартирисамъ,
Отъ Богъ да найде моѹта сестра,
Тѹрчинъ любыла, тѹрчинъ мамила,
Та па мѹ се насмѣла,
На неѹ ф'рлыи, на мене оѹдри!
Да не ти просто майчино ти маeko,
Яко ѿ дадешъ моѹта прикѣа,
Теа да га носи тафрѹва.

Аю да га дадешъ моата прикѣа,
На монте дрѹшки!
И да га носатъ, и да ме проштаватъ.

163.

Отоане, сынѹ Отоане!
Отоанъ си майка зборѹва:
Камо ти сынѹ калпакѹ?
Камо ти сынѹ пѹшката?
Камо ти сынѹ пиштолѣ?
Камо ти сынѹ паласки?
Бре мале, бре мила мале!
Нимой пытай за калпакѹ,
Нимой пытай за пѹшка,
Нимой ме пытай за пиштолѣ,
Нимой пытай за паласки.
Пытай ме мале, пытай ме,
Пытай ме мале, за стадо,
Тѹрци ми стадо плиниѹа,
Презъ белъ го дѹнавъ минаѹа.
Дай ми мале кафало,
Азъ да ида покрай дѹнафъ,
Да засвира жално тѣжно,
Белке ме чѹетъ тѹлѹнцѹа,
Тѹлѹнцѹа овенъ карабашъ.
Та мѹ даде кафало,
Та отидѣ покрай дѹнавъ,
Та засвири жално тѣжно,
На кафало нареваше:
А чѹй ме овенъ карабашъ,
Да ми стадото припливашъ,

Алѹци да ти остава,
Рогови да ти позлата.
Дочѹ го овенѹ карабашѹ,
Та мѹ стадото приплива.
Та мѹ алѹци остави,
Та мѹ рогови позлати.

164.

Дома ли си, сама ли си, Гирмо море!
Дома ли самѹ, сама ли самѹ, лѹдо море.
Ке ти дойда некой вечерѹ, Гирмо море,
Некой вечерѹ до вечера, Гирмо море.
Ала лѹдо, ако дойдешѹ празанѹ ми
дохѹдай,

Аю си фати емѹ башѹ агне,
Што е бизало деветѹ майки,
Госѹ нѹгова десетѹ са. —
И товари товарѹ вино!
Послаѹша го товѹ лѹдо,
Та си ф'рѹли вѹ мандрата,
Та си фати емѹ башѹ агне,
Што е бизало деветѹ майки,
Оѹ нѹговата десетѹ са,
И товари товарѹ вино.
Отанѹ лѹдо та отиде.
Та са али и са пили,
Тѹкмѹ три дни и три ношти,
Виното се дов'рило,
Ракѹ се е домерила,
Та ѹ веан и говори:

А запали фенѣрѣ борна,
Испрати ме до портите.
Послаша го Гирма море,
Та запали фенѣрѣ борна,
Испрати го до портите,
Изгасна ѿ борината,
Пригерна га, целива га,
До сеа ми беше посестрима, Гирмо море!
Отъ сеа да си п'рво любе.

155.

Стоанѣ пасе силно стадо, Стоане,
Край Койнарски градине, Стоане,
И си любн Хатицаа кадѹна, Стоане.
А майка мѹ зборѹваше: Стоане,
Бре Стоане, мили сынѹ Стоане!
Ни пасешѣ силно стадо, Стоане,
Край Койнарски градини, Стоане,
Нимой любншѣ Хатицаа кадѹна,
Хатицаа има деветѣ брата, Стоане,
Ке те фататѣ, ке те в'рзатѣ, сынѹ ле.
Стоанѣ майка не послашѣ, Стоане,
Та закарѣ силно стадо, Стоане,
Край Койнарски градини, Стоане,
Фатиѣ гѹ Койнари, Стоане,
Фатиѣ гѹ заклаѣ като агне, Стоане.
Распориѣ гѹ като риба, Стоане,
Завиѣ гѹ съ фереѣто, Стоане,
Ф'рльнѣ гѹ а въ мандрата, Стоане.
Силно стадо разблѣло, Стоане.
Нема никой да собере, Стоане,

Стара майка дворн мете, Стоане,
На неа си гласи чуха, Стоане,
Че е разблело силно стадо, Стоане,
И га станѧ, та отиде стара майка, Стоане,
Тай отиде на мандрата, Стоане,
И га гледа што ќе види, Стоане,
Оиракѧ Стоанѧ заклали гѧ, Стоане.

166.

Раденѧ Тейко по дворѧ ходи Рада бѧди:
Стани ми стани галена Раде,
Да товариме пѧста мирїѧ,
Деветѧ товари бела пшеница.
Дрвари вкратѧ, на гора идатѧ,
На гора идатѧ, сосѧ Рада вреватѧ:
Рада е заклана, Стоанѧ оуводенѧ.
Раденѧ Тейко по дворѧ ходи,
По дворѧ ходи Рада бѧди,
Стани ми Рада, стани ми керко,
Да товариме пѧста мирїѧ,
Деветѧ товари бела пшеница.
Хорачи в'рватѧ, на нѧива идатѧ,
На нѧива идатѧ, сосѧ Рада вреватѧ:
Рада е заклана, Стоанѧ оуводенѧ.
Раденѧ Тейко по дворѧ ходи,
По дворѧ ходи и Рада бѧди:
Стани ми стани галена Рада,
Да товариме пѧста мѧрїѧ,
Деветѧ товари бела пшеница.
Раднини дрѧшки за їода идатѧ,
За їода идакѧ, сосѧ Рада вреватѧ:

Рада є заклапа, Стоанъ оубоденъ.
Тогай ги дочъ Раденъ Тейко,
И га подигна басма їорганъ,
Бре и га гледа што ке види!
Радино г'рло а въ к'рвъ оутонало,
Првото є любе лю повенело.

167.

Шоре варай РѸже, бело РѸже!
Шоре чѸла си, или неси?
Де излѣгло подарчето,
Подарчето отъ селото,
Да си беретъ селски момини,
Да жнїетъ ангарїа,
Ангарїа жѸло просо,
И на РѸжа си зборѸватъ:
Айде РѸжо, айде дрѸшко,
Да идеме тѸка доло,
Да си жнїеме жѸло просо.
А РѸжа майка не га пѸшта:
Седи РѸжо, седи керко,
Че оутри ми два празника,
Бмъ Илинъ денъ, хемъ Маринъ денъ.
РѸжа майка не посаѸша,
Та си юзе с'рпъ а въ рѸки,
К'рпо на рамото.
РѸжа майка проколна га:
Барай РѸже, мила керко!
Аю да никнешъ да зажнїешъ,
Да те изеде люта змїа,
Аюта змїа десна рѸка.

Та станѣха отидѣха.
Рѹжини҃те мили дръшки,
На Рѹжа си зборѹваѣха:
Барай Рѹже мила дръшко!
Никни Рѹже да зажниѣшъ,
Че ты имашъ лека рѹка.
К'рстъ си чини бела Рѹжа,
К'рстъ си чини срьшта сѣнце,
Никна Рѹжа да зажниѣ,
Изеде га люта змѣа,
Люта змѣа осойница.
А Рѹжа си зборѹваше:
Кешке майка да послѹша!
Барай дръшки, мили дръшки!
А и҃дейте а кажайте,
На моѣта стара майка;
Да не кажете ка ме изеде,
Люта змѣа осойница,
Аю и҃дейте и речейте:
Рѹжа сме го оженили.

168.

Марко, левенъ Марко!
Марко боленъ лежи,
Боленъ ке да оумре,
Отъ тешката болесъ,
Отъ в'рлата чѹма.
На майка мѹ вели,
Вели и говори:
Мале, мила мале!
Ази ке си оумра,

Младо и зелено.
Иди викай мале,
Молта армасница,
Ана, бела Ана.
Марко мили сынѸ!
Нибой ми се Марко,
Тына не оумирашъ,
Майка є таксала,
КѸрбанъ, големъ кѸрбанъ,
Овѣнъ петъ годишенъ,
Юнѣцъ три годишенъ.
Мале мила мале!
ЧѸма неке мале,
Овѣнъ петъ годишенъ,
Юнѣцъ три годишенъ.
ТѸкѸ тера мале,
Марко доверъ юнакъ.
Иди викай мале,
Молта армасница,
Да га вида мале,
Да ме види мале,
Да га проста мале,
Да ми прости мале.
Да ѿ проста:
Жълтите жълтице,
Златени папѸци.
Теа да ми прости:
Безани пиштимале.
Марко мили сынѸ!
Майка отишла є,
И двашъ и тришъ, сынѸ,

Днините брати,
На Ана непустатъ.
Мале, мила мале!
Иди да имъ речешъ,
На Днините брати:
Добрѣ оутрови свато!
Тына ке ти рекатъ:
Дай Богъ добро сватеа.
Тые ке те пытатъ:
Сватеа, мила сватеа!
Та што чини Марко?
Тына да имъ речешъ:
Посполай на Бога,
Пристаналъ е Марко,
Отишелъ е Марко,
На в'рхъ на планина,
Стадо да їовиде,
Т'рло да разгледа.
Прстъ ми е заболелъ,
Да ми пѹстнешъ Ана,
Рѹбе да испере,
И лѣвъ да омеси.
Днините брати,
На Ана си велетъ:
Ано мила сестро!
Айде иди Ано,
Рѹбе да исперешъ,
Лѣвъ да измесишъ.
Станà Ана, станà,
Станà та отиде,
Рѹбе да испере.

Как' га видѣ Марко,
Та си рѣкна Марко:
Ала Ано, ала!
Моѣта армасница,
Да ме видишъ Ано,
Да те вида Ано,
Да ми простишъ Ано,
Да ти проста Ано,
Златени папѹци,
Шарени терлици.
Да ти проста Ано,
Жълтите жълтици,
На белото г'рло.
Да ми простишъ Ано,
Пишани алѹци,
Безани пиштимали.

169.

Кого майка кара оучи,
Отига Нано, досна седишъ,
Досна седишъ по вечери,
Чѹма бѣе наше село,
Кой ом'ркне не осамне,
Што осамне не ом'ркне,
Нимой седишъ моштне досна.
Барай мале, мила мале!
Што ке чѹма а въ назика,
Че а самъ една на майка,
Азъ да оумре кой да остане.
Нек' иде во стрикови,
Отрикови има много деца,

И ке оумретъ, и ке останетъ.
Оште речта не дорече,
На Нана га е люто втресло,
Оум'ркнула не осамна.
А майка ѝ зборуваше:
Барай Нано, мила керко!
Дилъ ми те кара, оуча,
кара, оуча, да наѹча.
Беге майка кой ке скорна,
Кой ке скорна да га пѹстна,
Да донесе стѹдна їода,
Да си майка да напїе.
Де га дочѹ стара чѹма,
Та ѝ вели и говори:
Барай варай стара майко!
Нимой кѹлнешъ е'рла чѹма.

170.

Слѹнце зайдѣ за зелена гора,
Марѹдина майка за стѹдена їода,
Де га сретѣ Хайдаръ харамїѡ,
Та ѝ вели, вели и говори:
Барай варай Марѹдината майка!
Та каде ми е кадѹнъ Марѹда,
Да донесе стѹдена їода?
Барай варай Хайдаръ харамїѡ!
Оношти самъ га ѡзи закопала,
Оношти каде зайдѣ слѹнце.
А Хайдаръ харамїѡ вели и говори:
Барай варай Марѹдината майка!
Иди лажи когѹ лажешъ,

Ты на мене не мож' да излажешъ.
Оношти Марѣда при мени є спала,
На десната рѣка, на добра постела,
Дѣрѣ ми рѣка, рѣка от'рнала,
От'рнала гидѣ исанала!
Та нимога кюрка да с' наметна,
Момци ми са кюрка наметнали.
И нимога конѣ да с' наседла,
Момци ми са конѣ наседлели.
Та нимога и на конѣ да вахна,
Момци ми са на конѣ качили,
Момци ми са на ловѣ испратили.

171.

Опїешъ ми моме? море развѣди се,
Да ти порѣча моме, да ти нарѣча,
Че азъ ке ида млатъ гелиціѣ,
Млатъ гелиціѣ калѣомбашїѣ.
Ты да ме чекашъ до три години,
Ты да ме чекашъ, да не се женишъ.
Азъ ке ти пѣстна китка по море,
Яко є китка китка зелена,
Ты да ме чекашъ, да не се женишъ,
Яко є китка китка вената,
Ты да се женишъ, да не ме чекашъ.
Чекала го є до три години,
Та ѿ пѣстна китка по море,
Китка ми дойдѣ, китка вената,
Бре стон мома, стон и се чѣди!
Какъ да заборава п'рвото любе,
Бре цикна мома, бре цикна заплака:

Юй леле Боже, до Бога!
Моето п'рво любе или є женето?
Или є женето, или є оумрело?
Чини ме Боже пиле соколово,
Ази да летна, ази да ида,
Ази да ида на ц'рно море,
Азъ да си вида п'рвото любе,
Или є женето, или оумрено?

172.

Дивойко, море дивойко!
Излѣзи дѹльберъ, излѣзи,
Да видишъ дѹльберъ, да видишъ,
Каква є цвилба по полѣ?
Ил' са чобани съ кафали,
Или са моме крадене?
Излѣгò дѹльберъ, излѣгò,
Разгледа доло и горе,
Та разчѹ дѹльберъ, та рашчѹ,
Каква є цвилба по полѣ.
Неса чобани съ кафали,
Не ми са моме крадене,
Аю ми є стадо блеало.
Найвеке дѹльберъ, найвеке,
Оно нареди што иде,
Юно ми моштне блееше,
На чобано зборѹва:
Чобано, моїо стопано!
А позапрейте силно стадо,
Че ми се є додїало,
Отъ пѹстенъ пѹтъ ходенѣ,

Отъ пѹсто стадо тегленѣ,
Отъ тїе пѹсти правови.

173.

Дек' се е чѹло видело,
Мома кирїа да кара!
Карала га е карала,
Отъ Гофїа сосъ кирїа.
На пѹтъ га треска тресе,
На дрѹмъ га чѹма оудрило,
Бдвѣ ѣ дѹша одговорї:
Юлдаши, мои кардаши!
Харно конѹо гледайте,
Бѹнаръ го їода помїте,
Чанръ го трева пасейте,
Харно ми мене зарейте,
На майка ми хаберъ чинейте.
Немой право кажайте,
Че е мома оумрела.
Дю на майка кажайте,
Мома си е армосала,
За ц'рноземско юначе,
Та Недела малокъ армасъ,
До Недела тешка свадба.
Та са га мома зарили,
Та отидоха на момината,
Момината стара майка.
Как' ги видѣ момината,
Момината стара майка,
Та имъ вели и говори:
Барай варай момините,

Момините юлдаши, гиди кардаши!

Та каде є малка мома?

Тіе ѿ велетъ говоре:

Барай бабо, стара майко!

Мома сме га армасали,

За ц'рноземско юначе,

Та Недела малокъ армасъ,

До Недела тешка свадба.

А майка ѿ зборуваше:

Юлдаши, гиди кардаши!

Азъ ке дойда да га вида,

Што човекъ є, што юнакъ є?

Дрѹжина велетъ говоре:

Барай бабо, стара майко!

Што да дойдешъ да не дойдешъ,

Што да видишъ да не видишъ,

Мома ны є оумрела. —

174.

Деле Петро бела Божо!

Море дека си вчера жнала?

Е бре лѹдо, лѹдо младо!

Што ти є тебе за менека,

Азъ дека самъ вчера жнала.

Покрай Отрѹма на в'рхъ брего,

Тамо жниа жълто просо,

Тамо лѣгна, тамо стана.

Деле Петро бела Божо!

Море чѹнке тинаке тамо легнешъ,

Тамо легнешъ тамо станешъ,

Кой ми ти рѹчѹкъ донева.

А бре лѹдо, лѹдо младо!
Што ти є тебе за менека?
Кѹи ми рѹчѹкѹ мене донева,
Моїо рѹчѹкѹ жѹлата дѹна,
Жѹлата дѹна вѹ пазѹвата.
Деле Петро бела Божо!
Кѹи ти носи стѹдна їода?
А бре лѹдо лѹдо младо!
Моѹта їода три годишна,
Три годишна даждовница.
Деле Петро бела Божо!
Оѹ кого легнешѹ, сѹ кого станешѹ?
В бре лѹдо, лѹдо младо!
Оамѹ ранила хранѹниче,
Хранѹниче машко дете,
Оѹ него лєгна, сѹ него стѹна.

175.

Деле Лно бела Лно!
Лно є Бога помолнаа:
Юй ты Боже, мили Боже!
Дай ми Боже една болесѹ,
Да полежа м'ра много,
М'ра много три месеца.
Ке да сеѹтѹ бѹбаците,
Ке ги сеѹтѹ ке досеѹтѹ.
Ке ги копатѹ бѹбаците,
Ке ги копатѹ ке докопатѹ.
Ке зажнїетѹ стара седба,
Ке зажнїетѹ ке дожнїетѹ.
Ке зав'ршетѹ стара седба,

Ке зав'ршетъ ке дов'ршетъ.
Да пристана за Богородица,
Ке да ида на панагиро,
Па да дойда па да легна,
Па да легна па да лежа,
Да полежа м'ра много.
Ке да бератъ и лозето,
Ке да бератъ да добератъ.
Ке да варатъ ракието,
Ке да варатъ да доваратъ.
Да пристана за Димитровъ денъ,
На Димитровъ денъ за свадбите,
Азъ да ида на хорото,
На хорото на главата,
Натъ момчета до невести.

176.

Дозо ми, море лозано!
По пѣтъ ми иде дозана,
Китка си носи въ раките,
Китката ми смилъова.
Вмѣ ми отива га рони,
Китка се рони смилъова.
Чобанъ сосъ стадо по немъ,
Море та ѿ вели говори:
Дозо ми, море лозано!
Нимой ми ронишъ китката,
Китката смилъова,
Та ми пелме стадото!
Доза мѣ вели говори:
Чобано аѣда гидіо!

Што ми зворѹвашъ зборови,
Таа китка ней за тебе,
Таа китка лю за мене.

А дена га носа въ рѹките,
Вечеръ га клavamъ изглаве.

Чованъ ѿ вели говори:
Дозо ми, море дозано!

Дай га на мене китката,
Дена да га носа въ рѹките,

Вечеръ да га клavamъ изглаве.
Доза мѹ вели говори:

Човано лѹда гидіо!

Мѹлчи, човано, ми вревншъ,

Ке те чѹетъ монте брати,

Монте брати деветъ брата,

И дванаесетъ братѹчеда.

Ке ны нази да погѹбетъ,

Млади и зелене,

И не находене,

И не наносене.

177.

Галато моме хѹбава!

Нимой ми ходишъ, Галато,

Вечеръ по вечере,

По асна месечина,

По темна ѿблачина,

Вечеръ по полноштъ,

Оште петлите не пели,

Не се знае што време є?

Юначе лѹда гидіо!

Што ти е тебе за мене,
Оти ода ази по вечеръ,
Вечеръ по вече,ре,
По асната месечина,
По темната ѳоблачина,
На самъ на полуноштъ!
Ази си имамъ два брата,
Два брата два славика,
Бре та ми велеть говоре:
Полуноштъ е, Оалато, полуноштъ,
Ан ходишъ вечеръ полуноштъ.
Другіо пее ранина:
Станъвай дѹльберъ Оалато,
Ранина е дѹльберъ, ранина.
Што ти е тебе за мене.

178.

Белико моме хѹбава!
Отъ што ти се е додѣло,
Те ти е сѣрце тѣргнало,
Тѣрцка невеста да бидешъ.
Юване, братко Юване!
Ан се е додѣло,
Отъ таа пѹста механа,
Като вечеръ добаръ вечеръ,
Добаръ вечеръ благо вино.
Като сѹтромъ добро оутрови,
Добро оутрови вашъ ракѣм.
Белико сестро хѹбава!
Море чѹнке ти се додѣло,
Отъ моата пѹста механа,

Като вечеръ добро вечеръ,
Като сѣтромъ, добро оутрови,
На мене неси кажала,
Азъ да ти любе да найда,
Юнакъ доберъ юнакъ,
Отъ менека похѣваво,
Похѣваво и погиздаво.
Белика се пишманъ чинила:
Юване, братко Юване!
Декъ да ме мене да скрѣшъ?
Юванъ си Богомъ молеше:
Юй ти Боже, мили Боже!
А пѣстни ми синѣите облаци,
Да си скрѣмъ молта сестра,
Да не га тѣрци кердосатъ.
Оште речта не доречѣ,
Си спѣстнаха синѣите облаци,
Та се скрила Белика.
Тѣрци са дворови полниан,
На Юванъ велетъ говоре:
Юване, море Юване!
Камо ны Белика,
Белика тѣрцка невеста?
Юванъ имъ вели говори:
Агалари гидѣ бегови!
Белика отиде за вода,
Да налее стѣдна вода,
Да измѣе рѣса коса,
Че ке стане невеста,
Невеста гидѣ кадѣна,
Кадѣна гидѣ съ робина.

179.

РѸМЕ ЛЕ, РѸМЕ ЛЕ, РѸМЕ РѸМЕНО!
Не ти п'рлега РѸМЕ РѸМЕНО,
По чардакѣ да ходишѣ, коприна да
предешѣ.

Аю ми ти п'рлега РѸМЕ РѸМЕНО,
Аю ти п'рлега с'рпѣ на рѣки,
С'рпо на рѣки, к'рпо на рамо,
Жетва да жнѣешѣ, и топла вода да пѣешѣ.
На чардакѣ ходишѣ коприна предешѣ,
Коприна предешѣ, стѸдена вода пѣешѣ.
РѸма мѸ вели, вели говори:
А бре ли тѸрчино, тѸрчинѣ гидіо!
Што ти е тебе, тебе за мене?
Не ти п'рлега тѸрчинѣ гидіо,
Не ти п'рлега на д'рвенѣ да седишѣ,
На д'рвенѣ да седишѣ пѸшка на рамо,
ПѸшка на рамо д'рвенѣ да бранишѣ,
Аю ти п'рлега тѸрчинѣ гидіа,
Свинѣ да пасешѣ штапо на рѣки.

180.

По пѣто идатѣ троица тѸрци,
По пѣто идатѣ, врева си вреватѣ:
Жилити моме, моме каѸрски,
Синѣкото лѣто, лѣто лѣтомно,
Жетва ми жнѣетѣ, море, чапа копатѣ,
Брелата вода, вода га пѣатѣ,
Та па са беле, беле ц'рвене,
Беле ц'рвене като калѣина!

Нашата вера турската вера,
Турската вера нашите кадѹне,
Синкото лѣто, лѣто лѣтомно,
Лѣто лѣтомно коприна предатъ,
Коприна предатъ, на сенка седатъ,
На сенка седатъ, стѹдена їода пїатъ,
Стѹдена їода пїатъ, та па са жѹате,
Жѹате като жѹата дѹна.

181.

Злато ле, Злато ле хѹбава!
Отъ Бога да найде майка ти,
Здраве не виделъ бащата ти,
Што не те даде на мене.
Лю ми те даде Злато ле,
На тешка кашта богата.
На пехеръ Злато, пехера,
На осамъ деветъ девера,
На дванаетъ чована,
На тринасетъ ратеа.
Што тегли Злата да тегли,
Отъ нейна пѹста пехера,
До две золве до две кѹчке,
Денъ ваздаденъ на село ходи,
Вечеръ си дома дохода,
На отоманъ речи наклава:
Отомане, синѹ отомане!
Тоето п'рво любе,
Денъ ваздаденъ на село е было,
Осга си вечеръ дошла ми.
Та немашъ Злато, та немашъ,

На никой да се поплачешъ,
Отъ нейна пѹста пехера!
Не отъ майка помайчима,
Не отъ башта побаштима,
Не отъ брата повратима,
Не отъ сестра посестрима.

182.

Барай Ано, бела Ано!
Море чула си Ано, или неси?
Де се беретъ Ано харамѣи,
На двестите Ано, два чаѹша,
На тристата Ано, три барака.
Та си браха Ано, тѹкмѹ три дни,
Тѹкмѹ три дни, Ано, и три ношти.
Та станѹха, Ано, та тргнаха.
Разболелъ се Ано сѹлакчето,
Та чинѹха Ано, вера и клетва,
Оиѹки на ретъ Ано, да го носетъ.
Носѹха гѹ Ано, кой по два дни,
Кой по два дни, Ано, кой по три дни,
А брата мѹ Ано, три неделѹ.
Беке брата Ано, додѹло,
Брза Ано коньо за два дѹба
Кладе брата Ано, подъ два дѹба.
Та станѹ Ано, та кинисѹ,
Тай отиде Ано, съ харамѣи.
А сѹлакчето вели и говори,
На коньо си вели и говори:
Вискай, коньо, вискай, белке скинешъ,
Ти да си идешъ коньо дѹри дома,

На мѡлта конѡ, стара майка,
Отара майка, конѡ, п'рва любе.
Белке майка конѡ, ке се сети,
Че самѡ боленѡ конѡ, ке да оумра.

183.

Море Недо мила керко!
Искамѡ нешто да те пытамѡ,
Право верно да ми кажешѡ?
Барай мале, мила мале!
Пытай мале пытай,
Ако знаа ке ти кажа,
Ако незнамѡ што ке кажа.
Море Недо мила керко!
Кам' ти Недо мерѡаните,
Мерѡаните отѡ г'рлото?
Барай мале, мила мале!
Оношти пойдѡ на вѡнаро,
Да налее стѡдна їода,
Да измїа рѡса глава.
Никна їода да налѡа,
Испаднаѡа мерѡането,
Мерѡането отѡ г'рлото,
Отѡ г'рлото во вѡнаро.
Барай Недо мила керко!
Иди лажн когѡ лажешѡ,
Майка керко, не мож' да излажешѡ!
Неса керко на вѡнаро,
Аю са керко на човано,
На човано на планина.
Кога ке мѡ тѡга падне,

Тъга падне за тебека,
Да искара мерцането,
Мерцането отъ палацке,
Да мѹ тъга да размине.

184.

Море дивойко Дринополанке!
Море неси чѹла, чѹла разбрала?
Де се собрали триста дивойке,
Триста дивойке и три невесте,
Цвете да бератъ край ц'рно море.
Та са станали, та са т'ргнали,
Та са т'ргнали, та са отишли,
Та са отишли цвете да бератъ.
Ка се никнали не се исправили,
И га се исправили, бре што ке видетъ,
И га ке видетъ, бре што ке видетъ!
Де са излѣгле до три гемѣи,
До три гемѣи ц'рни манафи.
Та са пленили триста дивойке,
Триста дивойке и три невесте,
Та ги пленѣха въ гемѣето,
Та ги откарáха въ ц'рно море,
Я въ ц'рно море пѹсте робинѣ.
Ка се слахáха снаха и золва,
Снаха и золва въ една гемѣа!
Снахата пее, золвата плаче,
Золвата ѣ вели и говори:
Юй ми ты снахо, милинка снахо!
Не ти п'рлега што си запела.
Барай ми золво, милинка золво!

Тына ми плачешъ море ти п'рлега.
Ази да плака не ми п'рлега,
И тѹк' робина, и там' робина!
Тоѡта стара майка на робина ме има.
Тоѡо миленъ брата, и той ме робина има,
Ты се заплака ти п'рлега,
Дек' си остави старата майка,
Дек' си остави п'рвото любе,
П'рвото любе машкото дете.

185.

Гиди Недо, гиди дѹшо!
Море или любишъ ка се люби,
Или мени право кажи.
Денъ ваздаденъ безъ работа,
А ноштъ в'са ноштъ безъ постела.
Да не ходатъ по вечери,
Да ми лажатъ селски псета.
Та се зврало сиѹко село:
Што е това што ми ходи,
Што ми ходи низъ селото,
Та го лажатъ селски псета,
Или вампиръ, или е лѹдо?
Нединните до два брата:
Юй селани метовани!
Нее вампиръ, лю е лѹдо,
Аю е лѹдо Неда любн,
Неда любн на Неда доходаше,
Нединното п'рво любе.
А селани мѹ зборѹватъ:
Барай варай Нединните,

Нединните до два брата!
Чѹнке є Нединото,
Нединото п'рво любє,
Заштѡ то на вечеръ ходи,
Вечеръ ходи, вечеръ люби?

186.

Море море дивойко!
Чованъ мома зборѹва:
Хайд' да жнїеме пшеница,
Ц'рно-класица.
Яко ме тына натжнїешъ,
Да ти дада стадото,
Отъ стадото половината.
Яко те а натжнїа,
Азъ ке те тебе да зема.
Та са жнали, што жнали,
Отъ ютрена до проима,
Отъ проима до пладнина.
Разлени се човано.
Та поведє штапчето,
Та си ф'рљи фереце,
Та си седна на сенка,
На мома си зборѹва:
Море море дивойко!
Ал' ми седни потъ сенка.
Дивойка мѹ зборѹва:
Бре човано гидїо!
Айд' да бромє снопите,
Та и снопе раколке.
Та са броили снопите,

Та и снопе раколке,
Мома гѹ е натжнала,
Двести снопа натжнала,
А триста со раколке.
Мома мѹ вели говори:
Бре чобано гидіо!
Хайде лѹчи стадото!
Чобанъ ѿ се верно моли:
Земи ме мене дввойко,
Дека ке нда отъ дрѹжински срамове,
Отъ момински смехове.
Че ме мома натжнала.

187.

Ано ле моме хѹбава!
Ана си брата зворѹва:
Пладнина е, братко, пладнина е,
Ке се ндемъ, братко, ке се ндемъ,
За стѹдена їода, їода да налѹка.
Не те пѹштамъ, сестро, не те пѹштамъ,
За стѹдена їода.
Тына некешъ сестро, їода да налєешъ,
Чобанъ любвишъ, сестро, чобанъ любвишъ,
Чобанъ любвишъ, сестро, отъ планина.
Ако люба братко, ази чобанъ,
Да си немамъ, братко, стара майка,
Ми се кѹлни сестро, за майка ми.
Пладнина е, братко, пладнина е,
Че си нда братко, за стѹдена їода.
Не те пѹштамъ сестро, за стѹдена їода,
Тына некешъ сестро, їода да налєешъ,

Чобанъ любишъ сестро, отъ планина.
Ке си идамъ братко, ке си идамъ.
Не те пѹштамъ ѿно, мила сестро,
Чобанъ любишъ, не те пѹштамъ,
Тебе не верѹвамъ.
Чѹнке любя чобанъ ѿзи,
Да си немамъ братко, мила сестра.
ѿи си кѹли сестро, за сестра ми,
ѿю кѹли си сестро, за тебека,
За тебека сестро, за ѳочите,
Да ти исп'рснетъ сестро, ц'рни ѳочи.
Чѹнке ѿзи любя, братко, ѿзи чобанъ,
ѿмене не верѹвашъ,
Да исп'рснетъ братко, монте ц'рни очи,
Бретенъ место, братко, на далеко,
Бретенъ место, лѣха полѣ!
Оште речта братко, не дорече,
Исп'снаха братко, ц'рни ѳочи.
На брата си ѿна кѹлине:
Отъ Богъ найде братко, милинъ брата,
Што ми мене братко ты прокѹлиа,
Прокѹлиа ме, братко, и ме виде.

188.

Марко, левенъ Марко!
Винисалъ є Марко,
На гости да иде,
ѿоштне на далеко,
Госъ майка сосъ башта,
И сосъ п'рво любе.
На пѹтъ сретє Марко,

Троица боѡцїе,
Та имъ вели Марко,
Бели и говори:
Боѡцїи брати!
Какво вапсѡвате,
Оиньо и зелено,
Бело и ц'рвено?
Боѡцїи велетъ,
Велетъ и говоре:
Марко, левенъ Марко!
Ми ны пыташъ Марко,
Какво вапсѡваме,
Оиньо и зелено,
Бело и ц'рвено.
Нїе кинисахме,
За толта сестра.
А в'рни се Марко,
Че сме га пречѡли,
Че моштне є работна,
Гости да дочека,
Гости да испрати,
Че є хѡбава,
Хѡбава гиздава.
А Марко имъ вели:
Боѡцїи брати!
Хайде отивайте,
За молта сестра,
Назатъ ке се в'рна,
Ази ке ви стигна,
Сестра да ви дада,
Че моштне є икрамцика.

VII.

ПЕОНЪ ДИЗЯРОВЪ.

189.

Море колко те любя дивойко,
Толко се чѹвай,
Да не те срета пїанъ теснина,
Пїанъ теснина, трезенъ оулица.
Море ако ме срещешъ юначе,
Што ке ми чинишъ?
Па самъ дивойка, азъ ке си ида,
На моата майка, на моѣо вашта.
Море колко те любя дивойко,
Толко се чѹвай,
Да не те срета пїанъ теснина,
Пїанъ теснина, трезенъ оулица.
Море ако ме срещешъ юначе,
Што ке ми чинишъ?
Несамъ абулка да ме скрїешъ пазѹвата.
Несамъ неранча да ме расечешъ,
Да ме расечешъ, да ме раздадешъ,
По томъ дрѹжина, по монте дрѹшки.
Море ако те срета девойко,
Знамъ што ке чина,
На г'рло носишъ ситно г'рданче,
Ке го соскина, ке го соз'рна,
Азъ ке го чина з'рно по з'рно,
З'рно по з'рно, конче по конче.
Ако го скинешъ юначе, па ке го збера,

Па ке го збера, па ке го нижа,
Па ке го нижа, па ке го носа.

190.

Недо, бела Недо!
Што си повенела,
И си посахнала,
Като китка невенъ?
Стоане, Стоане!
Как' да не повена!
На село самъ была,
Речи самъ дочула,
За тебе, за мене,
Че ты другъ любишъ?
Недо, бела Недо!
Чѹнке другъ любя,
Та тебе те мама,
Майка да ми оумре.
Стоане, Стоане!
Ми кѹлни си майка,
Дю кѹлни се себе,
Себе за їочите,
Їочи да исп'рснатъ.
Недо, бела Недо!
Ако другъ любя,
Та тебе те мама,
Кона да ми пѹкне.
Стоане, Стоане!
Ми кѹлни си кона,
Дю кѹлни се тебе,
Тебе за їочите,

Очи да исп'рснатъ.
Недо, бела Недо!
Чѹнке дрѹга любѹ,
Та тебе те мама,
Очи да исп'рснатъ,
Бретенъ на далеко.
Оште не доречѣ,
Очи исп'рснаха.
А Неда мѹ вели,
Вели и говори:
Стоане, Стоане!
От' не ми право,
Право да ми кажешъ.

191.

Аглико моме хѹбава!
Море оти не носишъ Аглико,
Китка одивѹ в'ртлига?
Стоане п'рво любенѣ!
Бре какъ да носѹ китка одивѹ в'ртлига!
Оношти ме ѣ майка таксала,
На дрѹгю дрѹгъ гидіа,
Дрѹгъ гидіа абѹнціа,
Не ме знае, не гѹ знаа,
Не азъ негѹ, не той мене.
Аглико моме хѹбава!
Море кога ке ти ѣ свадбата?
Стоане п'рво любенѣ!
Та Недела малоки армасъ,
До Недела тешка свадба.
И ты да дойдешъ Стоане,

Да не земешъ пишанъ кафалъ.
Стоанъ Аглика не слѣша,
Та си юзѣ пишанъ кафалъ,
Тѣ отидѣ на портите.
Аглика на конѣ качѣватъ,
Стоанъ на порти свирнѣ,
На кафало нареваше:
Аглико моме хѣбава?
Доста се нѣе любѣхмѣ,
Сегѣ съ Богомъ три години.
Ва го ѣ дочѣла Аглика,
Отъ конъ се ѣ на долъ ф'рлѣла,
Та си паднѣ Стоановите,
Стоановите тенки скѣти,
Майка ѣ вели говори:
Аглико керко хѣбава!
Чѣнке си любѣ имала,
На мене неси кажала!

192.

Рѣжи цвѣте рано цвѣти!
Подъ Рѣжето ѣ рогозина,
На рогозина белъ проскефалъ,
Тамъ седнѣ старъ Новако.
Тамъ си мѣде и си пѣе,
Рѣдо мѣне припечено,
Ройно вино наточено.
Де дойдѣха три голѣва,
Кѣндисѣха на Рѣжето,
Оѣронѣха Рѣже цвѣти,
Та мѣ велѣтъ и говоре:

Барай варай старъ Новако!
Харно ѡдешъ и си пїешъ,
Рѹдо ѡгне припечено,
Ройно вино наточено.
Ке погѹбатъ милна сына,
Госъ нѣгово п'рво люве,
П'рво люве ѡнгелина,
Госъ негово мѹшко дете.
Оште речтѡ не доречѣ,
Пополнїха рамне дворе,
Погѹбїха милна сына,
Милна сына, п'рво люве,
И негово машко дете.

193.

Гюргице, Гюргице!
Гїорге конѡ сѣдлѡ,
Гюргица мѹ свети,
И го тїхомъ пыта:
Гїорге п'рво люве!
Дека ке да идешъ?
И ѡзъ ке да дойда,
И ѡзи сосъ тебека,
Гюргице, Гюргице!
Сѣди, ми доходяй,
ѡзи ке да ида,
Село, ново село,
На нова механа,
Вино ке да пїѡ,
И люта ракїѡ,
Госъ монте дрѹжина.

Ке да си іопїа,
Їзи ке да падна,
Отрамъ ке ти оучина,
Претъ монте дрѹжина.

194.

Мило ѿне, мило цвѣти!
Мило цвѣти Цароградско,
ѿ въ Цароградъ расцавтено,
Бѣла книга завїено,
На ѿна є поклонѣно.
Да гѹ носи отъ денъ на денъ,
Отъ денъ на денъ на ѿзаро,
На ѿзаро, на Бѣликденъ.
ѿна мѹ се є расрдила,
Нето поклонъ мѹ є зѣла,
Нето китката мѹ носи.
Какъ га видѣ това лѹдо,
Каномъ мѹ се заканїло:
Нека нека бѣла ѿно,
Бѣга єсенъ та до єсенъ,
Дойке єсенъ да те земамъ.

195.

Што ми ходишъ ситно дрѣбно,
Ситно дрѣбно расрдено?
Дѹльберъ ѿно ле, на зламъ злате ле!
На кого си расрдена?
Дѹльберъ ѿно ле, на зламъ злате ле!
Ил' на майка, ил' на башта?
Дѹльберъ ѿно ле, на зламъ злате ле!

Ил' на брата, ил' на сестра?
Дѹльберъ ѿно ле, на злѹмъ злате ле!
Ил' на тонте милни дрѹшки?
Дѹльберъ ѿно ле, на злѹмъ злате ле!
Барай лѹдо, лѹдо младо юначе!
Несамъ ѡзи рас'рдена,
Дѹльберъ юначе лѹдо та младо!
Не на майка, не на башта,
Дѹльберъ юначе лѹдо та младо!
Не на сестре, не на брати,
Дѹльберъ юначе лѹда гидїа!
Не на монте милни дрѹшки,
Дѹльберъ юначе лѹда гидїа!
На тебе самъ рас'рдена,
Дѹльберъ юначе лѹда гидїа!
Сиѣки моме армосане, дѹльберъ юначе!
Ѕзика армосана, лѹда гидїа!
Сиѣки моми сосъ папѹци, сосъ чарапи,
Дѹльберъ юначе лѹда гидїо!
Оъ дребни ємишъ во цєповите.
И ѡзика армосана не папѹци, не чарапи,
Дѹльберъ юначе лѹда гидїа!
Нето дребни ємишъ во цєповите,
Дѹльберъ юначе лѹда гидїо!
Нека нека бело ѿне,
Не ти дойдѡ на ѡзаро,
Ке ти дойда на Великденъ,
Осѡ папѹци, сосъ чарапи, дѹльберъ ѿно ле!
Оъ дребни ємишъ во цєповите, на злѹмъ
злате ле!

196.

Димоно димончице!
Капнала ти рамна снага,
Што га толко пристегнувашъ.
А бре лудо, лудо младо!
Што ми кълнешъ рамна снага,
Иди кълни терзіята,
Што шіе бели саїн,
Та ги толко притокмѹва,
Капнали мѹ бели рѹки.
Димоно ле, димончице!
Капнало ти бело лице,
Што го толко примиваше,
Примиваше притокмѹва.
А бре лудо, лудо младо!
Што ми кълнешъ бело лице,
Пойди кълни телалката,
Што продава белилото.
Димоно ле, димончице!
Капнали ти ц'рни їочи.
Де бре лудо, лудо младо!
Што ми кълнешъ ц'рни очи,
Пойди кълни ц'рно грозде,
Таквиви са монте очи.
Димоно ле, димончице!
Капнали ти тенки вешки.
Б бре лудо, лудо младо!
Што ми кълнешъ тенки вешки,
Пойди кълни пїавице,
Таквиви са монте вешки.

197.

Невесто млада хубава!
Море оти неси като п'рвната,
П'рвната година, по вторно лѣто?
Стояне п'рво любенѣ!
Какъ да самъ азка като п'рвна година,
По вторно лѣто,
Като самъ добыла машкото дете.
Не ми е дете като децата,
Аю ми е дете до люта змѣа.
Деня не ми дава съ дрѹшки да се
зв'ркамъ,
Бечеръ не ми дава азъ дома да си ида,
Дома да си ида и азъ да си вида,
П'рвото любе.
Бре варай варай, млада невесто!
За това грижа ми да га берешъ,
За нашето машко дете,
Што не остава съ дрѹшки да се зв'ркашъ,
И што не остава дома да си дойдешъ.

198.

Што га имашъ мома таа снага?
Имамъ га немамъ га лѹдо, за ц'рната
зема.
Ц'рната зема моме, сполай не ти вели,
Дай га на мене моме, сполай да ти рече.
Заштѣ га имашъ моме, това бело лице?
Имамъ га лѹдо, имамъ га за белата
мѹхаа.

Белата мѹхла сполай не ти вели,
Дай гѹ на мене, сполай да ти речемъ.
Заштѡ ги имашъ моме, тїе ц'рни їочи?
Имамъ га немамъ лѹдо, за лютите змїи.
Лютите змїи моме, сполай не ти велетъ,
Дай ги на мене, сполай да ти речемъ.
Заштѡ ги имашъ моме, тїе тенки вешки?
Имамъ ги немамъ лѹдо, за ц'рната зема.
Ц'рната зема моме, сполай не ти велитъ,
Дай ги на мене, сполай да ти реча.

199.

Море давашъ Никола,
Хѹбава ѡна на тѹрцка вера?
Море глава си давамъ войвода,
ѡна не давамъ на тѹрцка вера.
Та мѹ отсекоѹхъ едната рѹка.
Море та па го пытатъ, и го распытатъ:
Море давашъ Никола,
Хѹбава ѡна на тѹрцка вера?
Глава си давамъ войвода,
ѡна не давамъ на тѹрцка вера.
Отсекоѹхъ мѹ и дрѹгата рѹка,
Море та па го пытатъ, и го распытатъ:
Море давашъ Никола,
Хѹбава ѡна на тѹрцка вера?
Море глава си давамъ войвода,
ѡна не давамъ на тѹрцка вера.
Море отсекоѹхъ мѹ едната нога,
Море та па го пытатъ, и го распытатъ:
Море давашъ Никола,

Хѹбава Аѹна на тѹрцка вера?
Море глава си давамъ войвода,
Аѹна не давамъ на тѹрцка вера.
Море отсекóха мѹ и дрѹгата нога,
Море та гѹ пытатъ, и гѹ распытатъ:
Море давашъ Никола,
Хѹбава Аѹна на тѹрцка вера?
Море глава си давамъ войвода,
Аѹна си не давамъ на тѹрцка вера.
Те мѹ искара́ха еднòто око,
Море та гѹ пытатъ, та гѹ распытатъ:
Море давашъ Никола,
Хѹбава Аѹна на тѹрцка вера?
Море глава си давамъ войвода,
Аѹна си не дамъ на тѹрцка вера.
Та мѹ искара́ха и дрѹгото око.
Та па гѹ пытатъ, и гѹ распытатъ:
Море давашъ Никола,
Хѹбава Аѹна на тѹрцка вера?
Глава си давамъ войвода,
Аѹна не давамъ на тѹрцка вера.
Та го юзéха хѹбава Аѹна,
Та га качíха на ройна коня.
Море Аѹна мѹ вели, вели говори:
Остани съ Богомъ, братъ ми Никола!
Айде съсъ здравíе хѹбава Аѹно.
Ноге си немамъ да те испрата.
Ръке си немамъ да те приг'рна.
Очи си немамъ азъ да те вида.

200.

Бре Стоане малтъ Стоане!
Што честомъ честишъ на хоро?
То до хоро, то до дома,
Оъ писанъ кафалъ на рѣките,
Оъ моръ фереце на рамото.
Барай мале, мила мале!
Люви имамъ на хорото,
Наймайка, найкрайната,
Што играе до оуѣнико.
Иди мале терай ми га,
Яко ми га дадатъ, мале ле,
Окоро мале хаберъ да донесешъ.
Яко ми дадатъ, башчѣ да ограда,
Башчѣ да ограда, сарай да заграда,
Дѹри да расада дѹнѣ и калине.
Яко не га дадатъ мале,
Окоро хаберъ да донесешъ,
Сарай да растѹра,
Башчѣ да сограда,
Дѹнѣ да сосека,
Дѹнѣ и калине.

201.

Кральо ле, Кральо невесто!
Седнала е Краль, седнала е,
Градина на рогозина.
Кошѹла шѣе и плаче,
Кошѹла шѣе на Гѣорги.
А пехера ѣ вели:

Крало ле, снахо хубава!
Што ти е снахо та плачешъ?
Мале ле, стара пехеро!
Да знаешъ мале, да знаешъ,
Дек' шїа мале, дек' шїа,
Тамо ме дремка нападнà.
Подлегнà мале, подзаспà,
Горокъ самъ сонъ соннаа,
Че е паднало небето,
Госъ сиѣки звезди в'рзъ мене,
Оште гѸ Гїорги нема!
А пехера ѿ зборѸва:
Крало ле снахо хубава!
Небето е снахо любето,
Стани ми снахо да видишъ,
Белке си Гїорге дохода?
Станала е Краля, станала е,
Разгледà доло и горе:
Вто гѸ мале, ето гѸ,
Вто гѸ Гїорги де иде,
Госъ три робинѣи по него.
Пехера ѿ зборѸва:
Крало ле снахо хубава!
Вдната метла ке мете,
ДрѸгата їода ке носи,
Третата лѣвѸ ке оумеси.

202.

Моме, малкаа моме!
Оношти минà моме,
Край вашите порти,

Порти биѡа моме,
Порти отворене,
Двори разметене.
Моштне ми си моме,
Моштне аресала.
На дѹша ми моме,
На дѹша ми кѹндисала.
Азъ ке пѹстна моме,
Тебе да те тера,
Тебе на менека,
Отъ тоѡта моме,
Тоѡта стара майка,
Тоѡ постаръ башта.
А мома мѹ вели,
Бели и говори:
Пѹстни лѹдо, пѹстни,
Тына да ме терашъ,
Мене на тебека,
Белке майка даде,
Башта да ме такса?
Ако не ме майка даде,
Башта да ме такса,
Сама ке да дойда,
На добра вечера,
Подобра постела,
На десната рѣка.
Ази да ти хода,
Назъ дворе да хода,
Като горска лревица,
Раке запрегнате,
Коси расплетене.

203.

Детале Мароле, деветъ реда галави,
Та дека са паднали Мароле?
Паднали са, паднали,
Целепови дворови.
Што чинише Целепо?
Ройно вино мерише,
И галави поише.
Бела пшеница мерише,
На галабе ф'рљише,
На галави зборѹва:
Аште пите, галави,
Па отъ година алайте.
Неса были галави,
Аю са были ангели.

204.

Изгремли са, изгремли са две слънца,
Не са были две слънца,
Аю са были два сына,
И двата отъ една вода мїѣха,
И двата отъ една рида се бришеха,
И двата ги отъ еднoчъ армоса,
И двата отъ еднoчъ ожени,
Оти се моштне милаѹваха,
Да не имъ хатеръ остане.
Докараха до две снахи,
До две снахи до две кѹчки,
Разделиха до два брата,
Мегю брати гора расади́ха,

Мегю брати вода донесѡха,
Да не могатъ да си видатъ,
Не да видатъ, не да чѣтъ.
Големъ брата сѣлзе рони,
Сѣлзе рони, Бога моли:
Юй Боже ли, мили Боже!
А исѣхни таа гора,
Да присѣшишъ таа вода,
Да си вида миленъ брата,
Што се нѣе милѣваме,
Милѣваме драгѣваме.
Богъ поможѣ та исѣхна таа гора,
Богъ поможѣ та присѣши таа вода,
Та си видѣ миленъ брата,
Приг'рна го дѣша даде.

VIII.

ПЕОНЕ ОБАДБИНОКЕ.

205.

Кадъ полазе сватови по дѣвойку.

Аѣтай аѣтай аребница!
Налетела е на орачо,
Та мѣ вели и говори:
Юй орачо самъ стопано!
Разри бразна скри ми мене,
Че мѣ гонатъ в'ри тѣрци,
В'ри тѣрци хараміе.
Разре бразна скри на неа.
Неса были в'ри тѣрци,
В'ри тѣрци хараміе,

Дю са были сватовите,
Сватовите за невеста.
Нее было той орачо,
Той орачо самъ стопано,
Дю е было самъ си зето,
Самъ си зето за невеста,
Ке да иде да га земе.
Юзѣха га в'рнаха си,
Отидѣха до сретъ пѣто,
До сретъ пѣто сретъ гората.
Потерала е стѣдна їода:
Юй ты зето самъ стопано!
А дайте ми стѣдна їода,
Че ке дѣша да излѣзе.
А зето си зборѣва:
Дребицо п'рво любе!
Дека е їода ке да найда,
Да донесе стѣдна їода,
На сретъ пѣто сретъ гората,
И мома е дѣша дала.

206.

Два каргѣ два брата,
Што високо лѣтаха,
На далеко гледѣха,
Крилаѣта имъ в'рзанае,
Оъ два зелени гайтане,
Оъ три ц'рвени ремене.
Самъ си карго зборѣва:
Юй ты кѣме калитате!
А отпѣстни ми крилаѣте,

Азъ да помина оданѣтъ,
Азъ да вида што любя?
Тенко ли е високо?
Бело ли е рѹмено?
Та па да е ц'рнооко?
Та мѹ пѹстна крилате,
Та помина оданѣтъ,
Ка се видѣ п'рво любе,
Тенко та високо,
Бело та рѹмено,
Оште ц'рнооко.
Самъ си карго зборѹва:
Юй ты кѹме калитате!
Хайде да ны венчате,
Юзѣха да ги венчѹватъ.
Дека ги венчѹваха,
Попови са оѹнимели,
Дакови са ослепели!
Одговори самъ си карго:
Юй ты Боже, мили Боже!
Дали е сестра, ил' братѹчедка?
Што попови оѹнимѣха,
Што дакови ослипѣха?
Самъ си Господъ проговорѹ:
Юй ты карго самъ си зето!
Теа отъ сестра, ты отъ брата.

207.

Иленъ плива по море,
Рогови мѹ са витини,
На рогови пиргове,

На пиргове проскефалъ,
На проскефалъ дивойка.
Там' нижеше белъ бисеръ,
На две игли сребрене,
На три конце смилъен.
Отъ там' поминà юначе,
Юначе лѹда гидѹа,
Там пѹана векрѹа,
Пот'ргна ѿ скѹтове,
Истѹри ѿ белъ бисеръ,
Оѹск'рши ѿ иглите,
Оѹскина ѿ концето.
Цикнà мома заплака:
Ой леле Боже, до Бога!
Истѹрѹха ми бисеро,
Здравѹха ми иглите,
Окинàха ми концето.
А юначе зборѹва:
Мѹлчи мѹлчи дивойко,
Двата ке го збереме,
Двата ке го нижемe.

208.

Бела є мома дѹна и калина,
Та го є села и вадѹла,
И вадѹла ротъ родѹло.
Насрави се рѹба златно крило,
Изеде ѿ дѹна и калина.
Мома мѹ се каномъ заканила:
Нека нека рѹба златно крило,
Неке дойде Г'рче праматарче.

Да си кѹпа секаква коприна,
Да исплетемъ мрежа копринена,
Да излова рѣба златно крило,
Да изгоста кѹма и кѹмица,
Што ке остане зете и невеста.

209.

Кадъ полази младоженя.

Юй ты Радешъ, Радешъ,
Радешъ доверъ юнакъ!
Радешъ коня кове,
Коньо не мѹ стон,
На коньо си вели,
Вели и говори:
Постой коньо, постой,
Постой да те кова,
Че ке те пѹстна,
За Кита невеста.
А коньо мѹ вели,
Вели и говори:
Юй ты Радешъ, Радешъ,
Радешъ доверъ юнакъ!
Харно ке ме пѹстнешъ,
За Кита невеста!
Ты да не ме дадешъ,
Жена да ме вѹхне,
Дю да ме дадешъ,
Момче да ме вѹхне!
И га ке засвиретъ,
Овирки и тапани,
Ке се разиграе,

Моето пѹсто с'рце,
Жена ке отф'рла,
Отрамъ ке ти оучина!
Момче да ме вѹха,
Гвирки ке да свиретъ,
Гвирки и тапани,
Ке се разиграе,
Моето пѹсто с'рце,
Момче в'рсъ мене,
Ази ке играа.

210.

Кадъ свекаръ донесе свадбено одело за венчанъ.

Никни поклони се, гиздава невесто,
Пехеръ ти дохода, та што ти донева?
Невестинско рѹхо голо и ц'рвено.
Никни поклони се, ты да го дарба даришъ,
Дарба да гѹ даришъ тенка кошѹла.
Никни поклони се, гиздава невесто,
Деверъ ти дохода, што ти донева?
Златени папѹци, шарени терлици,
Шарени терлици, алови чарапе.
Никни поклони се, гиздава невесто,
Море ты него да гѹ дарба даришъ,
Дарба да гѹ даришъ, до бела махрама,
За двести злато на неа.

211.

Када облаче девойку.

Юй Ирино, Ирино дивойко!
Ирина га майка дребно плете,

ДРЕВНО ПЛЕТЕ, ТИХО ОУЧИ:
ЮЙ ИРИНО ТЫ МИЛНИКА КЕРКО!
ДА НЕ ТИ ПРОСТО МАЙЧИНОТИ МЛЕКО.
КЕ ДА ДОЙДЕ РАДЕШЪ ДОБЕРЪ ЮНАКЪ,
КЕ ТЕ КАЧЕ НА РОЙНАТА КОНА,
КЕ ТЕ ЗАНЕСЕ РАДЕШЕВИ ДВОРЕ,
КЕ ТИ РЕКАТЪ: СЛЪЗИ ГИЛИНО, ОТЪ БЪРЗАТА
КОНА.

НЕТО ДА СИ СЛЪГЛА, НЕТО ДА ПРОГОВОРИШЪ,
ДЪРЪ ДА НЕ ТИ ДАДЕТЪ ДВАНДЕСЕТЪ
КЛЮЧОВИ,

ДА ОТКЛЮЧИШЪ ДВАНДЕСЕТЪ ЗАНДАНА,
ДА ИСКАРАШЪ ДВАНДЕСЕТЪ ТЕМНИЧАРА.
ОШТЕ РЕЧТА НЕ ДОРЕЧЕ,
ПОПОЛНИХА РАМНЕ ДВОРЕ,
ТА ГА КАЧИХА НА БЪРЗАТА КОНА.
ЗАКАРАХА РАДЕШЕВИ ДВОРИ,
ТА Й ВЕЛЕТЪ, ВЕЛЕТЪ И ГОВОРИ:
МОРЕ СЛЪЗИ ГИЛИНА, ОТЪ БЪРЗАТА КОНА.
НЕТО СЛЪВА, НЕТО ПРОГОВОРА,
ДЪРЪ НЕ Й ДАДОХА ДВАНДЕСЕТЪ КЛЮЧОВИ,
ТА ОТКЛЮЧИ ДВАНДЕСЕТЪ ЗАНДАНА,
ТА ИСКАРА ДВАНДЕСЕТЪ ТЕМНИЧАРА,
ТОГАЙ СЛЪГЛА ОТЪ БЪРЗАТА КОНА.

212.

ОКАРА СИ МАЙКА И КЕРКА,
БАРЪ ДА БЫ БЫЛО ЗА НЕШТО,
ЗА НЕШТО РАБОТА,
ЗА ЗЕТОВАТА КОШЛА,
ОТИ НЕЕ ТЕНКА ПРЕДЕНА.

Майка ѿ вели говори:
Иди си керко, иди си,
Доста ми кашта развѣѣ!
Керка ѿ вели говори:
Ке си ида мале, ке си ида,
Днеска самъ тѣка и оутри,
И оутри кадѣ пладнина.
Азъ ке те тебе ке вида!
Ке дойде башта отъ нѣива,
Кой ке мѣ зегваръ разпрегне?
Ке земешъ зегваръ да разпрегнешъ,
И ке ми мене да смислишъ,
Кадѣ си керко да дойдешъ,
Ты да ми зегваръ распрегнешъ.
Ке земешъ кашта да сметешъ,
И да ми мене да смислишъ:
Кадѣ си керко да дойдешъ,
Ты да ми кашта да сметешъ?
Ке земешъ дворе да сметешъ,
И да ми мене размислишъ:
Кадѣ си керко да дойдешъ,
Ты да ми дворе да сметешъ.
Ке дойде брата отъ гора,
И ке ми мене да смислишъ:
Кадѣ си керко да дойдешъ,
Ты да ми брата посретешъ.

213.

Кадъ се прашта девойка съ родителъма и
родбиномъ.

Доза се вѣе, мома се моли:

Прости ми мале, чеке си нда,
На чѣзда кашта, чѣзда чѣздинска,
На чѣзди мале, мале ке речемъ.

Доза се вѣе, мома се моли:

Прости ми башта, чеке си нда,
На чѣжда кашта, чѣжда чѣздинска,
На чѣзди башта, башта ке речемъ.

Доза се вѣе, мома се моли:

Прости ми брата, чеке си нда,
На чѣзда кашта, чѣзда чѣздинска,
На чѣзди братко, братче ке речемъ.

Доза се вѣе, мома се моли:

Прости ми сестро, че ке си нда,
На чѣзда кашта, чѣзда чѣздинска,
Гоа си сестре, сестре остава,
На чѣзди срици, сестра ке речемъ.

214.

Кадъ девойку предаю сватовина.

Маргиде лѣда безѣмна!

Море ти се лѣдо фалеше,

Те и фалеше кѣлнеше,

Че ти по раберъ не ходишъ!

Кой ми те тебе излажъ?

Излажъха ми те, излажъха,

Гидинските дѣшмани,

Осѣ златените папѹци,
Осѣ шарените терлици.
Ом си майка остави,
На чѹзди мале ке речешѣ.
Ом си башта оставишѣ,
На чѹзди башта ке речешѣ.
Ом си брата оставишѣ,
На чѹзди братче ке речешѣ.
Ом си сестра оставишѣ,
На чѹзди срици ке речешѣ.
Койке ти дворе размете?
Кой ке ти кашта да смете?
Кой ке ти цвети полее?
А та имѣ вели говори:
Братче ли малко деверче!
А отпѹстни ми рѣката,
Та рѣката и рѣкаво,
Ази се назатѣ поде'рна,
Да си порѣча, нарѣча,
На моѣта сестра наймалка,
Теа да ми двори размете,
Теа да ми кашта да смете,
И да ми цвети полее.

215.

Кадѣ се сватови крену одѣ отчине куѣе
сѣ девоѣкомѣ.

Денѣ Петровѣ денѣ карагюзай!
Доста си мома ходила,
Доста си глава в'рзала,
Отѣ сегѣ кахарѣ да берешѣ.

Пехеръ да чекашъ отъ пазаръ,
Люби да чекашъ отъ нива,
Деверъ да чекашъ отъ гора.
Темна темница предъ очи,
Тешко желѣзо на рѣки.
Темна темница любето,
Тешко желѣзо детето.
Тешка е вѣгла на глава,
Тѣшка е вѣгла каштата.

216.

Кадъ пугую съ девошкой приближую-
ѣи се жениковомъ дому.

Ней море, море Тодоро!
Видела ли си, видела,
Вакви са тѣрци минали?
Те са карали, карали,
До три ми роба робинки,
Та са карали, карали.
Вдната е была Влахинка,
Другата беше Гркинка,
Третата беше Тодора.*)
Рѣсе си косе мокнаше,
По белъ ги дѣнавъ ф'рѣше,
На дѣнавъ вели говори:
Неси ги носи белъ дѣнавъ,
На майчини ми дворови,
На бащини ми тремови,

*) Некои пътъ у место Тодора вели
се „Булгарка“ —

Белке си майка досети,
Че е Тодора пленета.

217.

Кадъ невесту донесу у младоженънву
куѣу.

Изникнала е калинцица,
На два пъте, на два дръма,
Кой помине се откине.
Де поминà примлатъ Отомъ,
Какъ га фатѣ отъ в'ршото,
Искара го отъ корено,
Наметна га в'рхъ коньо,
На в'рхъ коньо, отзатъ него,
Отъ далекъ иде и вика:
Излѣзи мале, излѣзи,
Да видишъ мале, да видишъ,
Каквѣ ти одмена азъ носѣ!
На тебе каште сметене,
На тебе дворе сметене.
На башта мале, на башта,
На башта їода стѣдена.
На врати мале, на брати,
На брати риде везани,
На сестри мале, на сестри,
На сестри коси плетени.
На мене мале, на мене,
На мене п'рво любенѣ.

IX.

ПЕОНЪ ТРАПЕЗАРСКЪ.

218.

Барай варай, огнѣна Марїа!
Зема ке дели до тронца брати,
На единїю падна зема Брменлїйска,
На другїю зема Дукатинска,
Не свети Илїа зема Каравлашка.
Какъ ги дочу огнѣна Марїа,
По дворъ ходи сълзе рони,
Каште ваѣва прѣсти крши.
Какъ га видѣ свети Илїа,
Те ѿ вели и говори:
Барай сестро огнѣна Марїо!
Што ти е тебе хатеръ останало,
Оти нїе зема та делїхме,
А на тебе делъ не те дадохме?
Барай братко свети Илїа!
Не ми мени хатеръ останало,
Оти вїе зема та делїхте,
Те на мене делъ не ми дадохте.
Ала мене хатеръ останало:
На единїю зема Брменлїйска,
А на другїю зема Дукатинска,
А на тебе зема Каравлашка!
Тїе братко незнаатъ,
Ни кой е майка, ни кой е башта,
Ни кой е врата, ни кой е сестра,
Ни кой е малко, ни кой е големо,

За това ми мене хатеръ останало.
Барай сестро огнѣна Маріо!
За това грижа ми беришъ,
Азъ ке се качимъ горе на небето,
Ке да земемъ отъ Господъ ключови,
Ке заключамъ църните облаци,
Три години даждъ да не фати.
Те се качи горе на небето,
Те си зе отъ Господъ ключови,
Те заключи църните облаци,
Три години даждъ нее фатило!
Децата пепелъ топáха,
Па ти на иманъ не дойдóха.
Па незнамъ кой е майка, кой башта,
И незнамъ кой е брата, кой сестра,
И незнамъ ко е малко, ко е големо.
Отон свети Иліа те чуди,
Какъ да ихъ на иманъ донесе,
Тіе Каравласи?
Юй ты Боже, мили Боже!
А пѹстни ми в'рла чѹма,
Да сотрїимъ тіе Каравласи.
Та си пѹстна в'рла чѹма,
Та ихъ была три години,
Па тіе на иманъ не дойдóха.
Останаха седамдесетъ кралѣи,
Та вїхнаха тіе б'рзи конѣи,
Па незнамъ кой е майка, кой башта,
И незнамъ кай е брата, кой сестра.
На Бога се верно моли:
Юй ты Боже, мили Боже!

Да поглѣтнешъ тѣе Каравласи,
Зема зина поглѣтна си Каравласи.
Што останѣ седамдесетъ краля,
На Бого мѣ се верно молетъ:
Юй ты Боже, мили Боже!
И нѣе да знаемо кой е майка, кой е вашта.

219.

Отоане, море Отоане!
Отоанъ си майка зборѣва:
Отоане, сынѣ Отоане!
Оутромъ сынѣ, празникъ е,
Празникъ е света Недела.
Тына ке идешъ на црква,
На црква сынѣ, да псалншъ.
И майка сынѣ, да скорнешъ,
И майка сынѣ, да дойде,
И майка црква да види,
И майка свешта да запали,
На света Петка Недела.
Отанѣ си Отоанъ отидѣ,
На майка хаберъ нечиннѣ,
И майка црква да види,
И майка свешта да запали,
На света Петка Недела.
Оипнѣ си майка, разбѣдѣ,
На Отоанъ тешко прокълнѣ:
Отоане, сынѣ Отоане!
Оти не ме мене ты скорнѣ?
И азъ црква да вида,
И азика свешта да запала,

На света Петка Недела.
Да ходишъ сынѹ, да ходишъ,
Две на едно да не донесешъ,
Едно к'рпа да не в'рзешъ,
Па на Господъ ты да паднешъ:
Чини ме Боже Иленче,
Госъ ясно слънце на чело,
Госъ месечина на г'рло,
Госъ древни звезде на снага,
Такà га майка прокълна!
Отъ дека си Стоанъ псалише,
Оште и ц'рква непѹстна,
Полѹдè Стоанъ, залѹдè!
Ходилъ е Стоанъ, ходилъ е,
Едно к'рпа нее в'рзалъ,
Две на едно не донесè.
Па на Бога си е падналъ:
Чини ме Боже Иленче,
Госъ ясно слънце на чело,
Госъ месечина на г'рло,
Госъ древни звезде на снага,
Да пасе трева зелена,
Да пїе їода стѹдена.
Чини го Господъ Иленче,
Госъ ясно слънце на чело,
Госъ месечина на г'рди,
Госъ древни звезди на снага.
Отїде оу гора зелена,
Да пасе трева зелена,
Да пїе їода стѹдена.
Отъ село дошло ангарїа,

Сиѣки на ангарїа да идатъ,
Отъ гора д'рва да бератъ.
И на Отоанова стара майка,
И на неа на ангарїа викатъ,
Отъ гора д'рва да бере.
Сиѣкото е село отишло,
И Отоанова стара майка,
И тенака на гора отишла.
Сиѣки са збрали, в'рнали,
Де си излѣзѣ Иленче,
Госъ ясно слънце на чело,
Госъ месечина на г'рди,
Госъ дребни звезди на снага.
Госъ рогови го набрало,
Госъ колене го наснопї,
Та ѣ вели и говори:
Барай бабо стара майко!
Што се е въ гора видело,
Ѧ въ село да неси кажала,
Госъ рогови па ѣ товарї.
Кинисала Отоанова майка,
Отъ гора въ село да иде,
Па ѣ Отоанъ одговорї:
Барай бабо стара майко!
Моштне ти се верно мола,
Што си въ гора видела,
Да неси въ село кажала.
Оште Отоанова стара майка,
Оште д'рва не разтоварї,
На селани зборѣва:
Селани, море селани!

Синѣки сме были а въ гора,
Дали сте вѣе видели?
Ази са видела Иленче,
Богъ ясно слънце на чело,
Богъ месечина на г'рди,
Богъ дребни звезди на снага.
Богъ рогови да ми набере,
Богъ колинеа да ми наснопи,
Та ми поръчѣ, наръчѣ:
Барай бабо стара майко!
Што си а въ гора видела,
Да неси на село кажала,
Па се в'рнѣ ми товарѣ:
Богъ рогови ми товарѣ,
И верно ми се помоли:
Барай бабо стара майко!
Што си въ гора видела,
Да неси въ село кажала!
Стоановъ милъ калитата,
Моштни тѣфекѣи.
Те се собрѣха селото,
Да си гонетъ Иленче.
Гонѣха го што гонѣха,
Оамо Иленче излѣзе.
Стоановъ милъ калитата,
Какъ зав'ртѣ пѣшката,
Та си оудрѣ Иленче,
Бдѣа е дѣша проговорѣ:
Белани, море Белани!
На синѣки делъ дадейте,
На мой калитата,

Големъ делъ да дадете,
И на майка големъ делъ да дадете,
Белке се майка наеде,
Што ме тешка клетва прокълна!
Тога га е майка текнало,
Че го на Отоанъ прокълна.

220.

Отоане, море Отоане!
Отоанъ си майка зборѹва:
Азъ ке ида мале на таа,
На таа Перинъ планина,
Осѹ монте верни дрѹжина,
Да видимъ малтъ кеѹаа,
На триста дѹше чобани.
Отоанъ си майка зборѹва:
Отоане, сынѹ Отоане!
Не ми оди та година,
Да не видешъ малтъ кеѹаа,
На триста дѹше чобане.
Отоанъ си майка неслѹша,
Те се станà те отиде,
Осѹ негова верна дрѹжина,
Оѹ триста дѹше чобане.
Там' седѹха мало много,
Мало много деветъ месеца.
Сиѹ ки чобани вакато дойде,
Да слѹгатъ доло на полѹто,
Т'ро расипаха, стадо т'ргнало,
Отоанъ кеѹаа та Била е завила таа
Оамовила,

Та мѹ извади и двете очи.
Стои Стоанъ та се чѹди,
Што да чини, какъ да прави,
Ючи си нема т'рло да расипи,
Т'рло да расипи, стадо да мѹ т'ргне.
Верно си моли Стоанъ кехаата:
Барай Юдо, Юдо Самовило!
Што ми юзе ц'рните очи,
Нели да ми земешъ рѹсата глава,
Што юзе ц'рните очи!
Виѣки дрѹгари т'рло расипаха,
Т'рло расипаха и стадо т'ргнаха,
Моето т'рло нее расипано,
Нетото стадо нее т'ргнало,
Стадо ми блен, тера да си иде,
Долъ на полѣто на моата майка.
Юда мѹ вели, вели и говори:
Стоане, море Стоане!
Азъ не те тебе втесѹвамъ,
Аю втесѹва стара майка!
И га ты киниса,
Да идешъ въ гора зелена,
Босъ триста дѹше дрѹгари,
На таа Перинъ планина.
Майка ти вели говори:
Беди ми сынѹ, неходи,
А ты майка непослѹша,
Та си т'ргна сосъ чобани,
Босъ триста дѹше дрѹгари,
Тешка ѿ клетва проклеа:
Стоане, сынѹ Стоане!

Да идешъ сынѹ, да идешъ,
Да ми оти тебе оустреми,
Стара Юда Самовила.
Отъ майка ти изѹнѹ имамъ,
Да искарамъ двете очи.
Да пѹстнешъ гласи высоки,
Белке те майка дочѹи,
Да чѹи майка, да те прости?
На дрѹжина Стоанѹ зборѹва:
Дрѹжина верна зговорна:
А дайте ми пишанѹ кафалѹ,
Да засвира желно тѹжно,
Белке ми майка дочѹе,
Че е Стоанѹ ослепелѹ,
Белке ми майка да прости,
Че ми майка непѹшта,
Че ѿ самѹ вного втесалѹ,
Те отидѹ на таа Перинѹ планина.
Послѹша го дрѹжина,
Та мѹ дадохъ писанѹ кафалѹ,
Те засвири жално тѹжно,
На кафало нареваше:
Прости ми мале, прости ми,
Че азъ самѹ тебе втесало,
Тешка ми си клетва прокълнала.
Дека свирѹ премлатѹ Стоанѹ,
Какъ го дочѹ стара майка,
Бѣхна си конѹ хранѣна,
Запаша саба огнѣна,
Наметна пѹшка бойлѣа,
Та отидѹ Перинѹ планина.

Сиѣки дрѹжини дохoдетъ,
Отъ планината сивѹватъ,
Отоанъ си го нема да сѣзе.
Отоанова стара майка,
На човане вели говори:
Човане, море човане!
Та кадѣ е премладъ Отоанъ?
Барай мале, Отоанова стара майко?
Отоанъ оу гора зелена на Перинъ планина,
Била Оамовила че го е завила,
Та мѹ извади двете очи,
Та ниможе т'рло да расипи,
Стадо да мѹ т'ргне,
Да сѣзе до оу полѣ.
И га си отиде Отоанова майка,
Т'рло расипала, стадо е т'ргнало,
Та е сѣгло доле оу полѣто,
Тогай е Отоанъ прогледналъ. —

221.

Отоане, море Отоане!
Подвикна Отоанъ, подрѹкна,
Отъ ц'рно море далбоко,
Жалишъ ме мале, не жалишъ?
Отидо малекъ по море,
Оосъ там Даланъ гемѣ,
Оосъ тѣе Тѹрци дѹшмани,
Отидо робче по море.
Жалимъ те сынѹ, не жала,
Мзъ ке те скоро прижала,
Кога ке гламна отъ вогень изгасне,

Тогай ке те азъ прижала,
Тогай ке те азъ заборава.
Подвикна Столнъ, подрѣкна,
Отъ ц'рно море далбоко,
Жалишъ ме тате, не жалишъ?
Отидо ровче по море,
Босъ таа даланъ гемѣа,
Босъ тѣе тѣрци дѣшмани.
Жалимъ те сынѣ, не жала,
Азъ ке те скоро прижала,
Кога да море присахне,
Да никне трева зелена,
Да косетъ чаиръ ливада.
Подвикна Столнъ, подрѣкна,
Отъ ц'рно море далбоко,
Жалишъ ме братѣ, не жалишъ,
Отидо ровче по море,
Босъ таа даланъ гемѣа,
Босъ тѣе тѣрци дѣшмани.
Брато мѣ вели говори:
Жалимъ те братко, не жала,
Скоро те тебе прижала,
Дѣрѣ да си стана съ дрѣжина.
Подвикна Столнъ подрѣкна,
Отъ тоа море далбоко,
Жалишъ ме сестро, не жалишъ?
Отидо ровче по море,
Босъ таа даланъ гемѣа,
Босъ тѣе тѣрци дѣшмани.
Жалимъ те братѣ, не жала,
Азъ ке те скоро прижала,

Дѹрѣ да влѣга во градината,
Градината босильоко,
Да набера белѣ босильокѣ,
Да си стана съ монте дръшки.
Подвикна Стоанѣ, подрѹкна,
Отъ ц'рно море далбоко,
Жалишѣ ме любе, не жалишѣ?
Отидо робче по море,
Госѣ там даланѣ геміа,
Госѣ тїе тѹрци дѹшмани.
Жалимѣ те любе не жала,
Азѣ ке те тебе прижала,
Дѹрѣ да зема дръги любе.
Подвикна Стоанѣ, подрѹкна,
Отъ ц'рно море далбоко,
Жалишѣ ме сынѹ, не жалишѣ,
Отидо робче по море,
Госѣ там даланѣ геміа,
Госѣ тїе тѹрци дѹшмани.
Жалимѣ те тате, не жала,
Азѣ ке те тебе прижала,
Кога ке вида дръжина,
Тїе сосѣ татко да идатѣ,
А азѣ малко сираче,
Тогай ке те азѣ прижала,
Тогай ке те азѣ заборава.

222.

Маргарито п'рво любе!
Ка се терáхме, те се зéхме.
Кашта не мáхме, кашта довéхме,

Стока немахме стока добихме,
Ала отъ с'рце чедо не добихме!
Море бре Столане п'рво любе!
Ази самъ сонила еденъ сонъ,
Да направимъ малъ манастиръ,
Малъ манастиръ свети Юванъ.
Зидовите алтинлѣи,
Диреците тѹмбаклѣи,
Каламоти сѹхо злато,
Кирамиде дребне аспри,
Калдареме карагроши,
Такай Господъ чедо ке ны даде!
Те си викна примладъ Столанъ,
Майсторите дѹнѣерите,
Те направѣ малъ манастиръ,
Зидовите алтинлѣи,
Диреците тѹмбаклѣи,
Каламоте сѹхо злато,
Кирамиде дребне аспре,
Калдереме карагроши,
Пазѣ назе Господъ чедо ке ны даде.

223.

Оношти дойдѣ малко зема Анадолска,
На самъ на полноштъ,
Осѣ крадена девойка.
Двашъ подвижна, тришъ подрѹжна:
А излѣзи мале да отворишъ,
Дѹръ да чѹе стара майка,
Дѹръ да т'рчи да отвори,
Малко се ф'рлѣи осѣ в'рза конѣ,

Со б'рза конѧ, со крадена дѣвойка.
Ка влѣзе мацко во рамни двори,
Двори разгрѣѧха отъ мала дѣвойка,
Те ѧ кладѣ на вишни дивани,
Дивани се расветѣѧха!
Оеднѧ малко да вечера,
Те ѣ вели, вели и говори:
Ала, малка дѣвойко, да вечераме,
Не вери грижа за майка ти,
Не вери грижа за брата ти,
И за тѣте милни сестри.
Ази имамъ стара майка,
И азъ имамъ милни брати,
И азъ имамъ милни сестри.

224.

Излагана (преварена) чума.

Леле Ано, бѣла Ано!
ЧѸма бѣе наше село, леле Ано!
Што ом'ркне не осемне,
Што осемне не ом'ркне.
Сиѣко село разбегало, венѸмъ Ано!
Разбегало бижанѣи,
Бѣла Ано неѣ бѣгала,
Аю си ткаѣ тенко платно,
Тенко платно бѸмбакерно.
Заклучила бѣла Ано мала порта,
Дѣ ѣ дошла в'рла чѸма,
ПочѸкнала на портите.
Станѧ Ано, отвори ѣ,

Какъ го видѣ бѣла Ано,
Одговорѣ в'рла чѣма:
Оаде Ано мене ме стига!
Проговорѣ бѣла Ано:
Барай чѣмо, в'рла чѣмо, бенѣмъ чѣмо!
Да те фата посестрима, гидѣ чѣмо!
Посестрима прѣтелка,
Да т' занеса бежанѣн,
Ты да видишъ каквѣ моми,
Каквѣ моми и невести,
А найвеке момчетата,
Да исткае тенко платно,
Тенко платно бѣмбакерно.
Послѣша го в'рла чѣма,
Деле Ано, бенѣмъ Ано!
Те га фатѣ посестрима,
Посестрима прѣтелка,
Остави га да исткае,
Тенко платно бѣмбакерно.
Бѣла Ано не го ткала, бенѣмъ Ано!
Останѣ Ано, та си бегѣ.
Чинѣ два дни, чинѣ три дни,
Останѣ чѣма та отидѣ,
Тай отидѣ на Анини,
Почѣкнала на портите,
Нема Ано, нема никой!
Цикнѣ чѣма, та заплака:
Оаде Ано ми стигаше,
Моата майка нефаташе,
Посестримѣ прѣтелки,
Да отива бежанѣн.

Ами ази што ме мене излажаха,
Та си фати посестрима,
Посестрима прѣатели.
Азъ да ида бижанѣи,
Че тамъ има харне момѣ,
Харне моме и невесте,
Азъ останѣ и безъ Ама.

225.

Колакъ ми е дошелъ, мила мале!
Колакъ дойдѣ отъ кадѹнъ Тодора,
Отъ кадѹнъ Тодора, отъ п'рвото любе,
Да ида да га венча!
Какъ да ида да га венча,
Че ми п'рвото любе,
Ил' да ида, ил' да ѣ с'рда?
Иди венчай, мили сынѹ,
Немой да се с'рдишъ.
Какъ да ида мале, какъ да га венча,
Като ке ѣ вида п'рстене на рѹка,
Што ази ги леа, та теа ми светеше,
Като ке искара дарба да ме дари,
Те ке подѹне горенъ тихинъ ветеръ,
Бе е развее ц'рвенѣо чѹмберъ,
Какъ ке вида жѹлтите жѹлатици,
На белото г'рло,
Што ази ги леа, та теа ми светеше.
Какъ да ида мале, какъ да га венча?
Иди сынѹ, иди, иди венчай га,
Немой ѣ се с'рдишъ.
Госъ юста га венчай, сосъ с'рце го колни!

Ахъ! отидо мале, ази да га венча,
Кай искараха мале, кадѹнъ Тодора,
П'рвото ми любе,
Като го видо мале, отъ зема се оудри.

226.

Барай Ано, бела Ано!
Ка се терахме Ано, така се зехме,
Кашта немахме Ано, кашта добихме,
Отока немахме Ано, стока си добихме,
Ала отъ срце чедо не добихме,
Азъ ке те тебе Ано остава!
Бре варай любе, бре п'рво любе!
Какъ да ме мене ты да оставишъ?
Ази да ти кажа и да ти прикажа:
Ига самъ была малка малечка,
Малка малечка до люта змѣа,
Майка ми люлька люлаше,
И ми мене колнеше:
Бре варай, варай, милинка керка!
Да ми си жива, да ми си здрава,
Да ми порастнешъ тына голема,
Да си га майка бре да ожени,
Ала отъ срце чедо да нестигнешъ,
Дѹри да неидешъ на ц'рно море,
Тына дѹръ да не чѹешъ каменъ ка свирѣ,
Каменъ ка свирѣ, мраморъ ка пее,
Мраморъ какъ пее, рѣба какъ вревѣ!
Бре та ѣ вели п'рвото любе:
Юй Ано, хѹбава Ано!
Хайде нѣе да идеме край ц'рно море,

Белке ке чѹеме каменъ какъ свирн,
Каменъ какъ свирн, мраморъ какъ пее,
Мраморъ какъ пее, рѣба какъ вревн.
Бре та станѹха та отидѹха,
Край ц'рно море метла да бератъ.
Какъ е никнала хѹбава мна,
Да си набере до ц'рна метла,
Та е дочѹла каменъ какъ свирн,
И е дочѹла мраморъ какъ пее,
И рѣба какъ вревн!
И машко ѿ дете занграло,
И занграло и га заболело,
Че ке да роди едно машко дете,
Бре та мѹ вели и говори:
Бре варай любе, бре п'рво любе!
ѿйде нѣе да си отиваме,
Мзъ ке да рода едно машко дете.

227.

Радинке моме хѹбава!
Зашто се сношти скараѹте,
На вашата добра вечера,
На вашето агне печено,
На вашето вино точено?
Речъ по речъ скараѹха се,
Окараѹха се, легнаѹха се.
Дю што е легнала заспала,
Отаналъ е отомнъ, забегналъ!
Оипна се Радинка, развѹдѹ,
Нема гѹ отомнъ, гѹ нема!
Дот'рчала е на портата:

Вапицїи мили брати!
Отъ какъ са петли припели,
Колко са дѹши минали?
Радинке моме хѹбава!
Отъ какъ са петли припели,
Триста са дѹши минали.
Вапицїи мили брати!
Дали го видѹхте на Стоанъ?
Радинке моме хѹбава!
Не го видѹхте на Стоанъ.
Дотрчала є на гемїи:
Гемїцїи мили брати!
Отъ какъ са петли припели,
Колко гемїи минахте?
Радинке моме хѹбава!
Отъ какъ са петли припели,
Триста гемїи минахте.
Гемїцїи мили брати!
Не видѹхте Стоанъ?
Радинке моме хѹбава!
Стоанъ найнапретъ поминà.
Отъ там' се назатъ подв'рнà. —

228.

Ано агненце, вера верїхме,
Не ты да се женишъ Ано,
Не а да се жена.
Море азъ ке ида Ано, на чѹзда зема,
На чѹзда зема, на чѹзда мемлекетъ,
Да си довїа Ано, три хилади,
Ано агненце!

Вднà хилада Ано, за в'рза конà,
Дрѹга хилада Ано, за тенка пѹшка,
Трета хилада Ано, за п'рво любе.
Отъ там' да дойда Ано, свадба да чина,
Свадба да чина Ано, тебе да зема.

Ано агненце.

И га си дойдò Ано, тебе ненайдò,
Аю ми си зелъ Ано, дрѹги гидїа,
Та ме калесà Ано, и наткалесà,
Азъ да дойда, Ано море, да те венча.

Ано агненце!

229.

Карафило каралите майка?
Нето ме кара, нето ми проговорова,
Аю ме пѹшта оу Дѹнавъ за їода,
Ази Дѹнавъ незнаа дека тече.
На Богомъ се верно моли:
Юй Боже ли, мили Боже!
А чини ме пиле соколово,
Да прилѣтнамъ той белъ Дѹнавъ,
Тамо има се хѹбава момчета,
Азъ да си найда юнакъ спроти мене,
Што то носи голема кошѹла,
Што то носи чоҳене тозаѹци.
Што то носи алови колчащи.
Та си станà пиле соколово,
Та прилѣтна той белъ Дѹнавъ,
Та си найдè юнакъ спроти неа,
Што то носи широка кошѹла,
Чоҳене тозаѹци, алови колчащи.

230.

Стоане, море Стоане!
Та година зла скѹпѣа,
Шиникъ жито за флорина,
Баръ да е жито като жито,
И то ми е канкальиво.
Стоанъ има много деца,
Жито нема да ги рани,
Отои Стоанъ та се чѹди!
Стоанови до два брата,
Жито иматъ кираціи,
Ке да дигатъ, да го носатъ,
Да го носатъ да продава.
Стоановото наймалкото,
Наймалкото машко дете,
Та мѹ вели и говори:
Барай тате премлатъ Стоанъ!
Стрико има много жито,
Товарѣха кираціи,
Иди тате да мѹ речешъ,
Да мѹ речешъ нашо стрико,
Да ти даде шиникъ жито.
Станѣ Стоанъ та отидѣ,
Та отидѣ на брата мѹ:
Барай братко, мили братко!
Да ми дадешъ шиникъ жито,
Да прирѣхна дребни деца,
Че та година зла скѹпѣа.
Бре Стоане, мили брата!
Какъ да тебе да ти дада,

Да ти дада шинникъ жито,
Шинникъ жито за флорина,
Тына немашъ нето аспра,
Нето аспра не половина.
Кирацїи отидо́ха,
А а́зика ке да ва́ха,
Ке да ва́хна б'рза кона,
Ке да идатъ кирацїи.
Оподв'рнà се сиракъ Отомнъ,
Изѹмрели машки деца.

231.

Петли те пелтъ, осамна Ано,
Осамна Ано, осамна,
Ке си ида Ано, ке си ида.
Неса петли, като петли,
Полежи лѹдо, поспи си,
Аю са петли лажовници,
Полежи лѹдо, поспи си.
Хоца вискатъ на цамїа,
Осамна Ано, осамна,
Ке си ида Ано, ке си ида.
Нее хоца, като хоца,
Полежи лѹдо, поспи си,
Нее хоца, като хоца,
Аю е магаре на бѹнаро,
Полежи лѹдо, поспи си.
Хорачи в'рватъ на нѣива идатъ,
Осамна Ано, осамна.
Ако в'рватъ, нека в'рватъ,

Полежи лѹдо, поспи си,
Че ке идатъ на работа,
Полежи лѹдо, поспи си.
Юми идатъ за стѹдена вода,
Осамна ѡно, осамна.
Море ако идатъ, нека идатъ,
Полежи лѹдо, поспи си.

232.

Барай ѡно, бела ѡно!
ѡна є пила сноштна вода,
Та є испила люта змїа,
Люта змїа съ деветъ главе,
Оъ деветъ главе, осамъ пашке.
Бела ѡна с'рце аде,
С'рце аде болна лежи,
Болна лежи, ке да оумре.
Стара майка неверѹва:
Кажн, кажи, бела ѡно!
Отъ кога си тына тешка,
Ил' отъ тѹрчинъ, ил' каѹринъ?
Барай мале, мила мале!
Несамъ мале, нето тешка,
Не отъ тѹрчинъ, не каѹринъ.
Кога ази ке да оумра,
Тына мене да распоришъ,
Да распоришъ жаленъ коремъ,
Ты да видишъ та што има?
Та што има моето с'рце?
Ты ми велишъ какъ самъ тешка,

Ил' отъ тѹрчинъ, ил' каѹринъ.
Та оумрела бела мѡна,
Распрала га стара майка,
И га гледа што ќе види!
Искараха люта змїа,
Оѹ деветъ главн, осамъ пашки,
Тогай майка верѹвала,
Че га мѡна с'рце мде.

233.

Мзъ ќе стана горска мревица,
Мзъ ќе лѣтна, лѣтна да пролѣтна,
Мдо, мдо, гиди младо!
Мзъ ќе станемъ шахинъ по полѣто,
Ќе да лѣтна, тебе ќе те лова,
Лова, гиди лова да излова.
Мзъ ќе лѣтна, а вѣ гора зелена,
Ќе се скрїа при їода стѹдена,
Мдо, мдо, гиди младо!
Мзъ ќе стана шахинъ по полѣто,
И да дойда вѣ гора зелена,
Лова да излова, тебе ќе да лова,
Лова да излова, рѣке да те клада.
Барай мдо, мдо, гиди младо!
Мзъ ќе лѣтна, лѣтна да пролѣтна,
Мзи ќе се скрїемъ Перинъ планина,
Дека ќе ме најдешъ тына да ме изловишъ?
Мзъ ќе стана овчаръ на земата,
Овце ќе да пасамъ, тебе ќе да ловамъ,
Ловамъ да изловамъ,

Дова да излова, рѣке да те клада,
Рѣке да те клада, дома да занеса,
Дома да занеса на добра вечера.
На добра вечера, подобра постела,
Подобра постела, на десната рѣка.

234.

Деспо ле, Деспо Дилбаско!
Седнала е Деспа, седнала,
Покрай ми то белъ Дѹнавъ,
Шаренъ ми гѣргевъ придъ неа,
На гѣргевъ везе и плаче,
На Дѹнавъ лютомъ се кѣлне:
Дѹнавъ ми, белъ ми Дѹнавъ!
Седамъ години да течешъ,
Отъ седамъ сетни да запрешъ,
Да ти присахне одата,
Да ти белѣ песоко,
Да ти испѹкатъ рибите.
Тогай Дѹнавъ отговорѣ:
Деспо ле, Деспо Дилбаско!
Дѹнавъ што ѣ Дѹнавъ одревѣ:
• Што ти самъ толко втесалъ,
Та ты ме лютомъ кѣлнешъ?
Деспа мѹ вели говори:
Дѹнавъ ми, белъ ми Дѹнаве!
Што ми оудавѣ мой брата,
Госъ триста дѹши сватови,
Госъ дванаесетъ михтарѣи,
Оъ млада невеста по него,

Брата ми деверъ до него,
Милна ми сестра до невеста,
Што ми млади оудави.
Дѹнавъ ѿ вели говори:
Деспо ле, Деспо Дилбаско!
Дѹнавъ што ѿ Дѹнавъ одревѣ:
Той милинъ брата самъ си втеса,
Та си оудави сватови,
Млада невеста по него,
И дванаесетъ михтарѣи,
Брата мѹ деверъ до него,
Милна мѹ сестра до невеста.
Вчера Господъ отъ тѹка поминѣ,
Та ми поръчѣ наръчѣ:
Дѹнавъ ми, белъ ми Дѹнаве!
Деспина врата Дилбаскинъ,
Свадба чини п'рвѣио денъ на Великденъ,
Светѣ в'рватъ на ц'рквата,
На ц'рквата да си комкатъ.
Ты да гѹ него оудавишъ,
Че се съ мене пеза бѣе!
Яко не гѹ оудавишъ,
Да ти нсахне одата,
Да ти песокъ белѣе,
Да ти ривите испѹкатъ.
За това го азѣ оудавѣ,
Оти Господъ поръчѣ,
Поръчѣ Деспо, наръчѣ.

235. *)

Мнѹдо, гюзелѹ Мнѹдо!
 Потѹрчила се е Мнѹда,
 На п'рвнѹ денѹ на Великденѹ.
 Де се дойдѣ денѹ Великденѹ,
 Денѹ Великденѹ, денѹ Гюрговденѹ.
 Сиѹки идатѹ на ц'рквата,
 Малко и големо, старо и младо,
 Да си чѹетѹ „Христосѹ анешти,“
 Какѹ ги видѣ Мнѹда,
 Мдѹ ѿ паднѹ, жалѹ ѿ добѹ,
 На бѹле си натемиса:
 Натема ви пѹсте бѹле,
 Што ми мене излажѹхте,
 Излажѹхте потѹрчѹхте,
 Одѹ вера ме одверѹхте,
 Одѹ дрѹшки ме оделѹхте.
 А бѹле ѿ зборѹваѹха:

*) Ова песма принадлежи међу Великденске, и
 само е пространѣ и уреднѣ повторенѣ песме
 19-те; кадѹ самѹ то естѹ Дафини написане веѹхѹ
 песме по другѹй путѹ прочитавао, ради веѹе
 исправности, она nebude задовольна съ песмомѹ
 19-томѹ него рече, пиши ову на ново а тада
 ми ю каже овако, као што е овде подѹ М^о 235.
 То као да посведочава да Дафина одѹ толики
 стотина песама многе и сама своимѹ песничкимѹ
 даромѹ дотеруе и као права импровизаторка да-
 те мысли у речи одева.

Молчи, молчи, Анѹдо!
Неке дойде нашѹ байрамъ?
И нѹе да се примениме,
Примениме наредиме?
Анѹда имъ вели говори:
Барай, варай, пѹсте бѹле!
Аю единъ пѹштенъ байрамъ,
И него не гѹ знаете,
Кой денъ ви е, кой нее!
На вишенъ Господъ гледате,
Оъ кѹршѹмъ га оударате,
На памѹа не отивате,
Оосъ мажи не се бѹркате.

II.

РАЗДЕЛАКЪ.

ПЕСМЕ ЖЕНСКЕ

ОДЪ ВЪШЕ ПЕВАЧИЦА ИЗЪ
РАЗНЫ' ПРЕДЪЛА
МАКЕДОНСКИ'.

Молчи, молчи, Анда!
 Неки дожде наших бедрама?
 И ни да ли ценимни,
 Примиени парадни?
 Анда нма вна гоним
 Карай, карай, оути ела!
 Не идим пашчии вайрам,
 И нго не ли млат,
 Кой дикъ ви е, кой ни!
 На вимна Годишанска,
 Ох суршанъ на оуларат,
 Не паша ни оуларат,
 Охъ дикъ ни оуларат.

ПЕСНИ ЖЕНСКИЕ

ОДЪ ВНИКЪ ПЕРВАША
 РАВНО, ПЕРВАША
 МАКЕДОНСКИ

I.

ПЕСНЕ ВЕЛИКДЕНСКЕ.

236.

(Изъ Серезскогъ предѣла.)

Море Дино, тенка Дино!
Што си Дино на денъ бела?
На денъ бела и ц'рвена?
На денъ сина дѹръ зелена?
Или Дино конѧ шеташъ, змей си любишъ?
А Дина имъ зборѹваше:
Хайде, хайде, милни дрѹмки!
Ии пѹстнала ц'рна Юда,
Да си беремъ малки моме,
Малки моме песнопольке,
А ергене калфацїе.
Оште речта не дорече,
Зададе се ц'рна Юда,
Задимнала є, запрашила є,
Та є собрала малки моме,
Малки моме песнопольке,
А ергене калфацїе.
Та є собрала малка мома,
Малка мома, тенка Дина.

237.

А бре Димо, делѣ Димо!
Хоро игра назатъ гледа,
Мома гледа да ѿ реса.
Пресалъ е, бендисалъ е,
Поповата хранѣника,
Пустналъ Димо да га тера.
А майка му зборѹваше:
Седе Димо, нимоѣ терай,
Та година зла скапѣа,
Отъ година евтинѣа,
Октаръ жито за една аспра,
Отмна вино за флаорина.

238.

Бре Никола, млатъ Никола!
Млатъ Никола, млатъ майсторо,
Ваште гради кадѣове,
Кадѣнца бела Божа,
Применета наредена,
На Никола си зборѹва:
Бре Никола, млатъ Никола!
Айде двата да бегаме.
Море Кадѣнце бела Божо!
Като нѣе да бегаме,
На пътъ ке ни тѹрци сретатъ,
Та кой ке имъ селамъ дадатъ?
Селамъ дадатъ, селамъ зематъ?
А Божа му зборѹваше:
Айде, айде, бре Никола!

Божа ке имъ селамъ дадетъ,
Селамъ дадетъ, селамъ земетъ.
Та станáха, та бегáха,
На пѣтъ са ги тѣрци срели,
Отъ далеко селамъ даде,
Отъ близо имъ селамъ зема.

239.

Барай Недо, бела Недо!
Неда ѿ се додѣло,
Отъ месенѣ, отъ перенѣ,
Отъ добри гости причеканѣ,
И човани испраштанѣ.
На татко ѿ зборѣваше:
Барай татко, стари башта!
Гледай татко, армасай се,
Армасай се, жени се,
Оти ми се додѣло,
Отъ месенѣ, отъ перенѣ,
Отъ добри гости причеканѣ,
И човани испраштанѣ.
Онъ ѿ вели и говори:
Барай Недо, мила керко!
И азъ гледамъ да се армасамъ,
Дас' армасамъ, дас' оженимъ.
Нема керко като майкати,
И хѣбава и работна.
Барай тате, стари башта!
Дек' се е чѣло и видело,
Керка и татко да се зема!
Иди си пытай на старъ Владика.

Отидѡ керко азъ и пытѡ,
Онъ ми вели и говори:
Што ке идешъ на чѸздина,
Нїе да се земеме два мина.
Та мѸ вели и говори:
Иди татко да се пыташъ.
Па онъ ѿ вели и говори:
Нїе двата да се земеме.
Ииде татко да идеме двата.
Тай отидѡ на старъ Владика:
Молба моли, сѣлзе рони:
Юи Владика, старъ Владика!
Дек' се е чѸло и видело,
Татко и керка да се зева,
Нето на тѸрци, не тѸркмене,
Нето на нашето каѸри!
Барай Недо, бела Недо!
Онъ не ми вели и говори,
Оти да се зеве татко и керка,
ТѸкѸ ми вели и говори:
Онъ си има една млова крава,
Што ке го даде на чѸздина,
Си га запира заради него.
ОѸфатїха стари башта,
ГѸ ф'рлїхѡ въ ц'рно море.

240.

Стано ле, Стано хѸбава!
Стано ле, снахо невесто,
ЮтѸ неси толко хѸбава?
Като п'рвната година,

Като вторната Недела?
Юй татко, мили пехеро!
Какъ да самъ азъ хубава,
Като п'рвната година,
Като вторната Недела.
Ката година е дете,
Та година дѹри две!
Какъ да самъ азъ хубава?
Стано ле, снахо хубава!
Ази на Стoанъ ке река,
Стoанъ на тебе да остави,
Стoанъ похарна да найде.
Стана ми дворе метеше,
И древне сълзе ронише,
Бто гѹ Стoанъ де иде,
На Стана вели говори:
Добро оутрови любо хубава!
Стана неможе да одв'рне,
Стoанъ ѿ вели говори:
Оштo неможешъ да одв'рнешъ,
Отъ жаленѣ отъ плаченѣ?
Стoане люби хубаво!
Какъ да ти азъ одв'рна,
Татко ти вели говори:
Ты на мене да оставишъ,
Ютъ не ти самъ хубава,
Като п'рвната година,
Като вторната Недела,
Юнъ ке ти найде похарна,
Похарна любе хубаво.
Стoанъ ѿ Стана говори:

Отано ле, любе хубаво!
Милата севдà хубава,
Отъ Богъ да найде татко ми,
Здраве не найде майка ми,
Нїе два да се кердосаме.

II.

ПЕОНЕ ОТЪ ХОРО.

241.

Гело ле, ГелѸшо!
Гела е Гела, море,
До дребъ велъ восилъокъ,
Низъ Юдинската река.
Безъ ноги ходила,
Безъ ръки га села:
Безъ їода вадила,
Дека в'рватъ ергениго.
Оиѣки што ходили шестисали,
Што станало моштне високо.
Та си зврала Гела, ГелѸша,
Та си правила до бели метанте,
Та разметела неїнно дворо.
Та в'рвели чобанито,
Та какъ видели Гела, ГелѸша:
Море нїе, Гело, ГелѸшо!
Море нїе песната ке искараме,
На панагиро да га пееме,
На манастиро света гора.

242.

Мила дивойко, кѹзѹмѹ хѹбава!
Се чинишѹ канлѹ оѹ васѹ да дойда,
Отѹ конѹ да слѣга, на столѹ да седна,
На столѹ да седна, агне да ѿда,
Агне да ѿда, вино да пїа.
Бре варай, варай, лѹдо та младо!
Нїе сосѹ майка двете сме канлѹ,
Ал' неса канли мон четири брати,
Мон четири брати, двата женети,
Двата женети, двата ергени.
Што са женети и така и така,
Што са ергени две лютѹ змїи,
Две лютѹ змїи две осойници.
На порти стоетѹ, два ножа д'ржатѹ,
И нази чакатѹ да поминеме,
Да ны сосекатѹ залакѹ по залакѹ,
Наймалокѹ залакѹ мравка што носи.

243.

Мито Митано, бела Божано!
Азѹкѹ Мито на тебе, а грѣхѹ на мене,
Толко лажѹ Митро, толко махмеме,
Толко понѹди, Митро море, кѹпѹвани,
Едночѹ неможѹ Митро, да те излажѹ,
Да те излаже, да те измама,
Да те докарамѹ на нашата кашта,
На нашата кашта терзїи шїетѹ,
Терзїи хѹставашїи,
На тебе фѹстанѹ, на мене елекѹ.

Мита мѹ вели, вели и говори:
Кой ти велеше лѹдо, да га шїешъ.
Мила ми беше Митро, те ти га шиѹа.
Не ти самъ сестра лѹдо, да ти самъ мила.
Отъ мила сестра Митро, по ми си мила.
Толко лажѹ Митро, толко мамеме,
Едночъ немогѹ да те излажа,
Да те докарамъ на нашата кашта,
На нашата кашта златари коватъ,
Златари коватъ Мито, чисти сребрари,
На тебе герданъ Митро, на мене п'рстенъ.
Кой ти велеше лѹдо, те ги ковеше?
Мила ми беше Митро, те ти га кове,
Не ти самъ сестра лѹдо, та ти самъ мила.
Отъ мила сестра по ми си мила.

244.

Юване, море Юване,
Юване лѹда гидїа!
Юванъ си чешма градеше,
Край чешмѹ башчѹ правеше,
На башчѹ цвѣти садеше,
Синьо зелено шибойче,
Бело ц'рвено замбаче.
Сиѹките моми отиватъ,
Отѹдена вода налеватъ,
Вътъ бератъ китки, си редатъ.
Тенинка Неда не дойдѣ.
Юванъ га вели говори:
Тенинке Неда хѹбава!
Сиѹките моме доходятъ,

Отудена вода налеватъ,
Отъ вератъ китки, си редатъ.
Неда мѹ вели говори:
Юване лѹда гидїа!
Алѹкѹ самъ загѹбила,
Година што самъ гѹ везала,
Половина самъ гѹ ц'рнила.
Юванъ га вели говори:
Тенинка Недо хѹбава!
Не вери кахаръ и грижа,
Алѹка ти є на мене,
Дена го носа на пазѹва,
Бечеръ го клавамъ потъ изглаве.

245.

Маро, Марїо, фиданъ бойлїо!
Колко си мала Маро, толко си врага,
Та ми откраде Маро, б'рзата коня,
Братъ ти го аха Маро, ази гледамъ,
Ази гѹ гледамъ Маро, та горемъ.
Пойди мѹ речн Маро, да ми го даде.
Пойдѹ, рекѹ лѹдо, не ми го дава,
Не ти го дава лѹдо, той ке го вѹхва.
Маро, Марїо, фиданъ бойлїо!
Колко си мала Маро, толко си врага,
Та ми откраде Маро, тенката пѹшка,
Братъ ти го носи Маро, ази гледамъ,
Ази гѹ гледамъ, гледамъ та гора,
Пойди мѹ речн Маро, да ми га даде.
Пойдѹ, рекѹ лѹдо, не ми га дава,
Не ми га дава, той ке го носи.

248.

Олѹжи Отано, немой дреми!
Де слѹжила бела Отана задремила,
Сонѹ сонила два галѹба.
Неса были два галѹба,
Тѹкѹ ми са в'рли тѹрци.
Юште речтѹ не доречела,
Довтасѹха в'рли тѹрци.
Три дни Отана сонѹ спала,
Га дигнали в'рли тѹрци,
Та га откарали три дни и три вечера,
Откарѹха га на белѹ Дѹнавѹ,
Тогай се е Отана разбѹдила:
Дай ми мале, ц'рно нокче,
Да расечемѹ жѹлта дѹна,
Да раскваса моя кипра оуста.
Тогай веле и говоре:
А распѹстнейте бели раци,
Оѹв'рзайте рамни нози,
До сеа азѹ ваша и вѹе мон,
Да измѹемѹ бело лице отѹ белѹ Дѹнавѹ.
Прик'рстила се ф'рѹлила се на белѹ Дѹнавѹ,
Ни вѹе мон, ни азѹ ваша,
Дѹнавѹ ме радѹва.

249.

Недо ле, Недо хѹбава!
Де се е чѹло и видело,
На сонѹ мома си открала,
Мегю майка, мегю башта,

Мегю нейни деветъ брата,
Деветъ брата, осамъ снахи,
И дванаетъ дребни деца.
Откралъ га е войводата,
Войводата Драмлиѣта.
Та га карà Дринополѣ,
Дринополѣ чанрито,
Чанрито ливадето.
Направи ѿ высокъ чардакъ,
Колко е высокъ, толко е широкъ.
Извиши га на високо,
На високо на широко.
Три дни е спала и три вечера,
Па не се е развѣдила.
И га е было четвѣртъ вечеръ,
Тогай Неда се развѣди,
На сонъ ѿода потеряла:
Дай ми мале, стѣдна вода,
Да натопе пѣста юста,
Че ми е оуста погорела,
Като кора калинкова.
Тогай вели войводата:
Неси Недо при майка ти,
При майка ти, при башта ти,
Тѣк' си Недо, при менека,
При менека въ чанрето.
Тогай вели бела Неда:
Дай ми аго ѿостро нокче,
Да расека жѣлата дѣна,
Жѣлата дѣна и неранца,
Да растопе пѣста юста,

Че ми юста погорела,
Като кора калинкова.
Послуша го войводата,
Подаде ѝ ѝостро нокче,
Да расече жълта дѹна,
Жълта дѹна и неранца.
Не расече жълта дѹна,
Дю си оубодѣ клето с'рце.

250.

Тодоро, море Тодоро!
Седнала Нанко, седнала,
На велъ каменъ, на синь мраморъ,
Кнѣига гледа сѣлзе рони,
И вели п'рсти к'рши.
Догледало гѹ керка мѹ,
Керка мѹ кадѹнъ Тогора,
Та мѹ вели и говори:
Барай тейко, мили тейко!
Што кнѣига гледашъ и плачешъ?
А той ѝ вели говори:
Тодоро, керко Тодоро!
Какъ да гледамъ да неплака,
Бчера самъ билъ на пазаръ,
На пазаръ гидѣ на Дойранъ,
Та што самъ чѹло гледалъ!
Два пѣта телалъ викаха,
Три пѣта личба личѣха,
Што биде Тѹрчинъ ергенинъ,
На снана ѝойска да оди,
И што има каѹринъ ергенинъ,

На силна їойска да поїде,
Ази сиракъ сына немамъ.
А теа мѹ вели говори:
Барай тейко, милень тейко,
Ми бери грижа голема,
Азъ ке поїда на їойска.
Кѹпи ми тейко, кѹпи ми,
Кѹпи ми б'рза коня,
Кѹпи ми тенка пѹшка,
Кѹпи ми морна долама,
Азъ ке поїда на їойска,
Осѣзъ вѹйкови ми сынови.
Послѹшалъ го є татко ѿ,
Та ѿ кѹпи б'рза коня,
И кѹпи пѹшка бойлѣа,
Та си станѣ, та отидѣ.
Там' седе мало много,
Мало много три годинѣ.
Она напретъ отивала,
Ониъ зеленъ баракъ носила,
На четв'ртата година доїдѣ,
Отъ далекъ иде и вика:
Изаѣзи тейко, изаѣзи,
Да видишъ тейко, да видишъ,
Да видишъ кадѹнъ Тодора,
Отъ їойске дохѣда,
Осѣзъ вѹйкови сынови,
Те се викнѣ и подрѹкнѣ:
Чѹйте малко и големо!
Де се є чѹло видѣло,
Мома на їойска да поїде,

Младо барактарче да биде,
Синь зеленъ баракъ да носи,
Мома ойдо, мома дойдо,
Богъ вѣйкови ми синови.

251.

Бело Велико!
Што бело перешъ,
Што ц'рно носишъ?
Ил' майка жалишъ?
Ил' башта тѣжишъ?
Дрѹшки дрѹгарки!
Какъ да ви река,
Какъ да ви кажа,
Срамъ е отъ люди,
Грехъ е отъ Бога.
Ни майка жала,
Ни башта тѣжа,
Лю си жала,
П'рвото любе,
Што е загинало,
Беза мало много,
До три године.
Дрѹжина поиде,
Дрѹжина дойде,
По дрѹжината,
Конько си е пѹштѣлъ,
На конько има зелено седло,
На седло има бре бела кнѣига,
Бре бела кнѣига, алъ ц'рно писмо.
Бело Велико, што пее кнѣига?

Дрѹшки дрѹгарки, какъ да ви река,
Какъ да ви река, какъ да ви кажа,
Книгата пее: нека се жени,
Бела Велика, ми да ме чека,
Ази си любемъ Блашка Блахина,
Ке ме излаже, ке ме измаме,
Нека се жени Бела Велика моштне далеко,
Моштне далеко отъ моѣта майка,
Да не га гледа моѣта майка,
Неа да гледа, мене да плаче,
Менъ да плаче, мен' да жали.
Те ѿ велетъ и говоретъ:
Бело Велико, испиши кнѣига пѹшти на
Отомъ,
Нека си дойде млади Отомъ,
Иѹ се родило едно машко дете,
Нека дойде да си гѹ крсти.

252.

Гюргіе, моме Гюргіе!
Море кого майка караше,
Те и караше оучеше,
Им' се често применовай,
Применовай, наредовай,
По дващъ по трищъ Неделата,
Деветъ пѣти месецо.
Гюргіа майка не слѹшѣ,
Те отиде горни каште,
Горни каште киларето,
Те отключи сандѹцето,
Те искара вашъ премена,

Башъ премена каквагодна,
Антерїа чичекліа,
КошѸлата копринена,
Братова моръ долама.
Искара братове моръ шалваре,
Искара братови шалъ кошакъ,
И искара махрамата,
Махрамата каквагодна,
Каквагодна праматарска.
Набели се, нацрви се,
И забодѣ до две игле,
Игле праматарске,
БѸдна бела, втора жѸлта.
На белата белъ трїандафилъ,
На жѸлтата жѸлтъ трїандафилъ.
И си обѸ братови лѸокъ еменї,
И забодѣ братово ѷ їостро нокче,
Їостро нокче еничарско.
Те киниса салѸмъ незламъ,
Те отидѣ на хорото,
На хорото сретъ зѸералто.
Не се фатї де идае,
Аю се фатї до момите,
Натъ невести до юнаци.
Кой какъ є видѣ Гюргїа,
СиѸки на ногѣ станѸха,
На рѸке га дочекѸха.
Дек' га видѣ Бминъ аго,
Бминъ аго Брменліа,
Брменліа Дойранліа,
Те га фати за рѸката,

За рѣката за рѣкаво.
На Гюргіа адѣ паднало,
Те искара іостро нокче,
Іостро нокче братово ѿ.
Те оубодѣ ѿминѣ аго,
ѿминѣ аго ѿрменліа.
ѿипна панагирѣ да бега,
ѿама гѣ є Гюрга заиграла:
Играй ми, играй панагирѣ,
ѿама гѣ є Гюрга оубола,
ѿама ке глоба да даде.
Іодговори ѿминѣ аго:
ѿферимѣ моме Гюргіе!
Женско си рѣхо носила,
Машко си сѣрце имала,
Што оубодѣ ѿминѣ аго.
ѿипна панагирѣ да бега,
ѿама гѣ є заиграла.

253.

Деле Милке, паша Милке!
ѿтѣдна вода войводова,
Жешко каве кадїово.
Прошета се паша Милка,
ѿтѣ сараа до бѣнара,
Загѣби се сѣрма коланѣ,
Повѣрна се да гѣ тера,
Там се найде лѣдо младо,
ѿ Милка мѣ зборѣваше:
Барай лѣдо, лѣдо младо!
Да не найде сѣрма коланѣ?

Не самъ Инаке, кѹми ми Бога,
Кѹми Бога, кѹми вера,
Тако ми двете ц'рни їочи.
Барай лѹдо, лѹдо младо!
Исп'рнали ти ц'рни очи,
Лѣха место на далеко,
Бретенъ место на широко.

254.

Карамфиле малой моме!
Какъ ми легне те ми заспа,
Не сонали сонъ за мене,
Като азъ два за тебе.
Чини ме се два голѹби,
Та в'ркнеме емъ летнеме,
Отидомо тѹка долѹ,
Тѹка долѹ низъ лозата,
Да зовиме бело грозде,
Бело грозде гѹмазово,
И ц'рвено лисичано.
Бидеха не подарето,
Исв'рлаха тенки пѹшки,
И оудриха златни крила.
Карамфило малой моме!
Призъ дорите їода тече,
Градината полна невенъ.
Навери ми една китка,
Една китка белъ восилѹокъ,
Белъ восилѹокъ, ранъ карамфилъ,
Да е кладемъ на главата.
Денъ носамъ на главата,

Вечеръ кладемъ на каштата.
На каштата мисиръ їода,
Да се крави белъ босилѣокъ,
Какъ се крави лѣдо младо,
Азъ за тебе карамфиле. —

255.

Ала, ала, Бело море, до хамбара,
Отъ хамбара, Бело море, до сараѣ,
Да ми видишъ, Бело море, кошѣлата,
Каква ми е, Бело море, реѣосана,
Три години не перена,
Три години не кр'пена.
Земай ми е, Бело море, пери ми е,
Пери ми е, Бело море, к'рпи ми е.
Зела е бе лѣдо, прала е бе,
Алай немамъ, лѣдо море, раки сапѣнъ.
Тонте раке два калѣпе,
Два калѣпе рѣки сапѣнъ.
Земай ми е, пери ми е.
Зела е бе, прала е бе,
А' си немамъ стомна їода.
Тонте оѣи стомна їода,
Земе ми е, пери ми е.
Зела е бе, прала е бе,
Колѣ нема да е просре.
Тоете вежди два простора,
Зевай ми е, просрїе.
Зела е бе, прала е бе.

256.

Запали Дѹна борина,
Да не те влега въ темнина,
Да не те стѹпна на г'рло,
Да не те строша ѱердана.

Дѹна мѹ вели говори:

Блезни ми лѹдо, влезни ми,
Здрави ми лѹдо, ѱердана,
Златаренѹ ми є побратимѹ,
Па ѱе ми ѱерданѹ искѹє.

Дѹна ли, пиле шарено!

Запали Дѹна борина,
Де не те влегамѹ въ темнина,
Да не те стопнамѹ саѹта.

Дѹна мѹ вели говори:

Блезни ми лѹдо, влезни ми,
Стопни ми лѹдо саѹта,
Терзїѹ ми є комшїѹ,
Па ѱе ми саѹ сашїє.

Дѹна пиле шарено!

Запали Дѹна борина. —

257.

Де се чѹло, чѹло видело!

Мома Гроздена делба делила,

На сека мома по доварѹ юнакѹ,

На мома Гроздена ц'рно арапче.

Чѹдела се мома Гроздена!

Качила го на бела конѹ,

Онѹ се ц'рнее, конѹ се белее.

Одвела го на реката,
Два дни го мила, три дни го т'рла,
Здравила му е десното оухо.
Беднала мома да го плаче:
Дека бе ц'рно да не би чипо.

258.

Ой дено, дено, пиле шарено!
Одъ дека дойдо празенъ не дойдо.
Бъ рѣците носи благе аболики,
Да ти ги дадемъ белке ги земешъ,
Белке ги земешъ, белки ги адеши?
И да ги земемъ не ги адемъ,
Декъ да ги адемъ отъ моата майка.
Ой дено, дено, пиле шарено!
Одъ дека идемъ, празенъ не идемъ,
На тебе носимъ жолте с'рвече,
Да ти ги дадемъ, белки ги носишъ?
И да ѝн земемъ, аѹдо, дека да ѝн носимъ!
Дек' да ѝн носимъ, одъ монти сестре.

259.

Бегай злато, бегай керко,
Бегай да бегаме,
Паша ке помине,
Паша силенъ паша,
Паша Гичкенлѣа.
Барай мале, стара мале!
Нее паша мале,
Паша силенъ паша,
Паша Гичкенлѣа,

Тѹкѹ ми є малє,
Там в'рла чѹма,
Пѹста зла панѹкла.
Мене ми є оудрила на десната рѹка,
На десната рѹка, на левата биска.
Барай малє, стара малє!
Отключи ми малє сандѹците,
Да искарашѹ малє, моето чисто рѹхо,
Моето чисто рѹхо, моето невестинско,
Несѹмѹ гѹ носила, не нарадовала.
Да ме облечешѹ, мене да наредишѹ,
Мене да наредишѹ, мене да ме плачешѹ.
Да искарашѹ моѹта бела риза,
Да ми в'рзешѹ монте бели рѹци.
Да искарашѹ моѹо златенѹ чаршафѹ,
Да постелешѹ на рамне рогозине,
Да ми кладешѹ моѹта рамна снага,
Мене да наревашѹ да ме плачешѹ.
Искарай ми и моѹта пѹста прикїѹ,
И да викнешѹ монте миѹне дрѹшке,
Да раздадешѹ моѹта пѹста прикїѹ,
Оне да га носатѹ и ты да гледашѹ,
Оти не га наносила, не нарадовала.

III.

ПЕОНЕ ЯРГАТОКЕ.

260.

Юкете пѹстна мѹла малє!
Мома да ми терашѹ,

Отъ горната махала,
Отъ лева страна,
Поповата керка цанъ Катерина,
Много ми га фалетъ че е работница.
Ако ке га дадатъ мале,
Постой и почекай,
Да га докимасашъ,
Или е икрамѣика ил' измечика?
Човекъ да дочека,
Човекъ да испрати.
Ако не ти га даватъ,
Окоро да се в'рнешъ,
Калѹгеръ ке стана,
Ц'рква ке ограда,
Ц'рква ке ограда,
Башча ке направа,
Цвете ке расада,
Дѹнѣ и калине,
И благе абѹлке.

261.

Море не ти се додеало,
Отъ болно лежанѣ?
Отъ лекови пїенѣ?
Мени ми се додеало,
Отъ лекови кѹпованѣ,
Отъ парї даванѣ,
Парї даванѣ, конѹо виханѣ,
Отъ патишта ходенѣ.
Ана мѹ вели, вели говори:
Бре варай, варай, ц'рнъ арапинъ!

Бре азъ несамъ болна, болна отъ Бога,
Бре ли самъ болна, болна отъ тебе.
Декъ си е чѹло, чѹло видело,
На бела лоза цѣрно грозде,
На цѣрна лоза бело грозде,
Та и Бѹлгарка драпинъ да люби.

262.

Море леле Калѣ, дѹльберъ Калѣ!
Пленили ги деветъ моме,
Пленили ги, карали ги,
Карали ги Бѹдимъ града.
Оиѣки моме припродали,
Дѹльберъ Кала не продали,
Оти га тератъ скапа цена,
Никой Кала не кѹпѹва.
Наимна се едно Грче,
Паре брѹи натброѹова,
А алтине натфрѣкова.
Прикѹпи го, заведе го,
Откара го чаирето,
Чаирето чадорето,
Излага га пригрѣна га,
Измами га, целива га.
Дека дойдѣ едно пиле,
Едно пиле ластавица,
Та сосъ оуста имъ погѹкнова,
Та сосъ крили поплѣснова.
Тогавъ се досетили,
Досетили, доѹмили,
Че тѣе са братъ и сестра.

263.

Бре Отоане, млатъ Отоане!
Отъ Бога нашла Отоанова,
Отоанова стара майка,
Што га скорна млади Отоанъ,
Оўтромъ рано а въ Неделѣ,
Та го пўстна градъ Болѹна,
Товари мѹ три товаре,
Три товаре сѹхо злато,
И дрѹги три белъ бисеръ.
Тай отидѣ градъ Болѹна,
Да прикѹпи сиѣко ново,
Сиѣко ново за невеста.
Те отидѣ премладъ Отоанъ,
Та е кѹпиль сиѣко ново,
Пов'рна се па назаде,
И га видѣ што ке види!
И заборавилъ огледало,
Югледало шикѹсано,
О'рветата отъ поасо!
Те се в'рна па назаде,
Те кѹпиль сиѣко ново,
Сиѣко ново за невеста.
Дойде, дойде, до сретъ пѣто,
До сретъ пѣто сретъ гората,
На Отоанъ мѹ се їода припи,
Їода припи, лѣбъ прївдѣ.
Те е седналъ да порѹче,
Да порѹче, да пладнѹва,
Дас' напїе стѹдна їода.

Де излѣго́ха хараміе,
Хараміе злѣмціе.
Какъ ги виделъ млади Отомъ,
Жално мило мѹ се моли:
Хараміе злѣмціе!
Што найдете се земейте,
Люхѹ мене оставейте,
Че се имамъ стара майка,
И си имамъ п'рво любе.
П'рво любе и жали и не жали,
Отара майка ке ме жали,
Ке ме жали ке ме тѣжи,
Дѹрѣ да гарванъ побелѣе,
Дѹрѣ да море да нсахне,
Дѹрѣ да гламна ластарѣ пѹстне,
Дѹрѣ да в'рба гламна стане,

264.

Недо, бела Недо!
Неда болна лежи,
Бедба се е заело,
Неда се разболѣ,
Бедба се е зажала,
Неда ѿште лежи,
Нито юмира, нито станѹва.
На майка ѿ вели,
Вели и говори:
Мале мила мале!
Искарай ме мале,
Банка на рамни дворове,
Да си вида мале,

Монте милне дрѹшки,
Ютъ аргатаѹкѹ идатѹ,
И пѣсна си пѣатѹ:
Недо милна дрѹшко!
Бѣдба се е забѣло,
Неда болна лежи.
Послѹша го Недината майка,
Га искара ванка на рамни дворове,
Та си зачѹ Неда нейни милни дрѹшки,
Какѹ си песна пѣатѹ.
На майка ѿ вели и говори:
Халалѹ да ми чинишѹ мале,
Што ме си дигала,
И понѹде што си давала.
А майка ѿ вели,
Вели и говори:
Просто нека ти е Недо, милна керко,
Толко е рекла и дѹша е дала.

265.

Засвирило лѹдото тѹрче,
Призѹ аргатите, призѹ каѹрките.
Догледа го неговата майка,
Море та мѹ вели, вели говори:
Юй аѹй, аѹй, бизѹмѹ олѹ!
Немой си свирешѹ призѹ аргатите,
Призѹ аргатите, призѹ каѹрките,
Азѹ не ти зевамѹ каѹрска мома,
Аю ке ти зевамѹ кадѹна мома,
Кадѹна мома, хоцова керка,
Да ти докара много прекѹа,

Много прекїа полна кочїа.
А той га вели, вели и говори:
Бре мале, мале, бре мила мале!
Азъ не си зевамъ кадѹна мома,
Снѣкото лѣто в'рсъ хамбаръ седи,
Б'рсъ хамбаръ седи, коприна сѹче,
Коприна сѹче, на гѣргевъ везе,
Та пакъ е жѹлта, жѹлта зелена.
Азъ ке си зевамъ хѹбава Ана,
Хѹбава Ана снѣкото лѣто,
Жнїе и копа, слѹнце го пече,
Та пакъ е бела, бела рѹмена.

266.

Гино море, Гино Бѹлгаръ кази!
Потѹрчи се да те земамъ,
Да ти кладемъ Тѹрско име,
Мени Аліа, тебе Айшеа.
Да ти кроємъ тѹрски рѹби,
На тоа та рамна снага,
Какъ си рамна ти прилега.
Да ти кѹпамъ тѹнѹсѹ феса,
На тоа та рѹса коса,
Какъ си рѹса ти прилега.
Да ти кѹпа местъ папѹци,
На тонте веле ноге,
Какъ са бели ти прелега.

IV.

ПЕОНЕ ЛАЗАРОВЕ.

267.

Море Недо, бела Недо!
Дай ми Недо таа китка,
Што га носишъ на главата,
На главата, на сраната.
А Неда мѹ зборѹваше:
Бре Отомне, млатъ Отомне!
Таа китка не се дава,
Мени ми га е майка брала,
Денъ га брала, денъ га редила,
Денъ ги съ рѹци привронила,
Денъ га китка наредила,
Вмѹ пакъ ми е порѹчала,
Да не дадемъ таа китка.
Отомнъ Неда не ѿ слѹша,
Аю си сегна та га юзе,
А Неда гѹ преколнала:
Бре Отомне, млатъ Отомне!
Колко листа на китката,
Толко години да лежишъ,
Колко листа на гората,
Толко постели да скапешъ.
А Отомнъ ѿ зборѹваше:
Море Недо, бела Недо!
Колко листа на д'рвото,

Толко години да лежишъ,
Толко постели да скапешъ.

268.

Неранцо, моме Неранцо!
Неранца е дрехи испрала,
На градина га просрела,
Дека цавте жълто цвети,
А Неранца мѹ зборѹва:
Цавти, цавти, жълто цвете,
Армасникъ ми е далеко,
Три дни хода да поидетъ,
Три дни да дойде.
Запредила е скѹтовите,
Та е набрала жълто цвете,
Та е направила до три китки,
Та ѳи кладе пазѹвата,
Тай отиде на гѳмицѳе,
На гѳмицѳе си зборѹва:
Гѳмицѳѳи милини брате!
Не помина мой армасникъ?
Неранцо, моме Неранцо!
Вчера мина тоѳо армасникъ,
Оъ деветъ товари железа,
Тешки мѹ биѹатъ товарите,
Пропаднала е гѳмѳата.
Цикна Неранца, заплака:
Юй ты Боже, мили Боже!
Вам' да дѹне тихинъ ветеръ,
Да присѹши ц'рно море,
Да го оратъ биволите,

Да го сеатъ жѣлто просо,
Да го жніатъ малке моме,
Бмъ да жніатъ, емъ да пеатъ.

269.

Дивойко мила хѣбава!
Сношти сreto отъ іода,
Море ты ми беше на кахаръ,
На кахаръ дѣшо, на грижа.
Дали ми беше плакала?
Ил' те є майка карала?
Или те брата садили?
Юначе лѣдо та млада!
Не ми є майка карала,
Не ми са брати садили,
Аю мене ми сношти дадѣха,
За поповата делѣа,
За поюнакъ канѣа.
Не ми є лѣдо, на дѣша,
На дѣша лѣдо, на с'рце.
Дивойко мила хѣбава!
Азъ ке те тебе приѣча:
Море оучини се дивойко, здрава болна,
Потерай тешка понѣда,
Отъ дива коза сиренѣ,
Кой ке тебе донесе,
Той ке тебе кердоса.

270.

Никола, сынѣ Никола!
Дека си синоштъ нокіовалъ?

Та самъ нокіовалъ,
На Шилкината градина,
Потъ Шилкинъ дребенъ восналокъ.
Тамо самъ мале заборабилъ,
Моѣта медна ножница,
Осѣхъ сребрената верига.
Пойди мале да га терашъ,
Вмъ да искашъ гюзелъ Шилка.
Никола, сынѸ Никола!
На насъ Шилка не га даватъ,
Оти сме нїе сиромаси,
Сиромаси много длажни,
На стотина по стотина,
На петина по хилада,
На оуйка ти брой се нематъ.
Юй ты мале, мила мале!
Сиромакъ самъ, баръ юнакъ самъ,
Сама мома ке ми дойде,
На моѣта добра вечера,
На моѣта мека постела.

271.

Димитри, млади Димитри!
Завалъ ми бише Димитаръ,
И отъ майка, и отъ татко мѸ,
Два сиви конѧ на їода да кара,
Те отидѣ на чешмата.
Тамъ си найдѣ малкаѧ мома,
Малкаѧ мома Ангелина,
Та ѿ вели и говори:
Ты да пѸстнешъ да те терамъ,

Оаканъ да неси в'рнала,
Аю да си ричта дала.
Тѣа вели и говори:
Пѹштни Митре оштъ еднoчъ,
Ако майка не ме даде,
Майка даде, тейко такса,
Сама ке бегамъ по тебе,
Сама сама дѹри дома,
На тоѣта слатка вечера,
На тоѣта добра постела.
Стана Митаръ та отидѣ,
На майка мѹ зборѹваше:
Пойди мале терай ми га,
Терай ми га гюзелъ Милка.
И ако мени ми га додaтъ,
Окоро назатъ да се в'рнешъ,
На мене хаберъ да чинишъ,
Да направа тамбѹрата,
Тамбѹрата караѹзинъ.
А майка мѹ зборѹваше:
Пойдо Митре еднoчъ и дващъ,
Еднoчъ и дващъ, дващъ и трищъ,
На насъ Милке не га даватъ,
Че сме нїе лбанцїи,
Лбанцїи скоро дошли.
Той ѣ вели и говори:
Пойди мале їоштъ еднoчъ,
Оношти бїхми на бѹнаро,
Там' си найдо гюзелъ Милка,
Единъ дрѹгъ си зборѹвахмѣ:
Ты да пѹстнешъ да те терамъ,

Оаканъ да неси в'рнала,
Аю да си ричта дала.
Теа мѹ вели и говори:
Пѹстни ми Митре оштѹ едночь,
И ако майка мене не даде,
Оама ке бегамѹ по тебе,
Оама сама дѹри домѹ.
Какѹ се Димитри армасѹ,
Домѹ Димитри не си дойдѹ,
Като вечерѹ, като ютро,
Тамбѹрата на рѹките,
Оѹ еничаре побратиме,
На механѹ вино пїетѹ,
Вино пїетѹ и облокѹ чинетѹ.
И одговоретѹ еничаре:
Димитри, млади Димитри!
А облечи нашето рѹхо,
Нашето рѹхо ѡничарско,
Дал' ми те тебе прелега?
Изажа се цанѹ Димитарѹ,
Юблеѹ се тѣхно рѹхо,
Тѣхно рѹхо еничарско,
Бдни дрѹгѹ си погледнаха,
Креватомѹ мѹ се насмїѹха,
Подвикнаха, подрѹкнаха:
Чѹйте малко и големо,
Че Димитарѹ потѹрчи.
Подвикна Митре, подрѹкна:
Мила Милке армаснице!
Как' се двата миловахме,
Не се двата кердосахме,

ЧУЙТЕ МАЛКО И ГОЛЕМО,
ЧЕ СЕ ДИМИТЕРЪ ПОПЦЕТЕ.

272.

Изъ Легенскогъ предѣла. *)

Ой ЮВАНЕ, ЮВАНЕ,
ЮВАНЕ ХАЗНАТАРЕ!
ЮВАНЕ ИСКА КРАЛЪОВАТА КЕРКА,
КРАЛЪО ДАВА, КРАЛЪНИЦА НЕ ДАВА.
ОДГОЇОРИ НА ЮВАНЪ ХАЗНАТАРЕ:
ОУТРЕ КАЖЕТЪ ЮВАНЪ ДВА ПРАЗНИЦА,
СВЕТА ПЕТКА И НЕДЕЛА,
КЕ ИДЕ КРАЛЪНИЦА НА ЦЪРКВА,
ТЫНА АЛА ЮВАНЪ НА ПОРТИТЕ,
ТА ПОЧУКАЙ ЮВАНЪ И ПОЛУПАЙ.
КАЙ ИЗЛѢЗЕ ЮВАНЪ БЕЛА ДА ОТОРИ,
ТЫ ГА ФАТИ ЮВАНЪ ЗА РЪКАТА,
ТА А МЕТНИ ЮВАНЪ НА КОНЬКИТЕ,

*) Башъ кадъ самъ хтео отиѣи изъ Сереза 'ка-
же ми Дафина, да е дошла у Серезъ една ста-
ра жена, коя зна много песама, зато да доѣмъ
и да препишемъ неколко, да видимо дали су
нѣзине песме болѣ или ове старе жене. Уед-
но ми рече, да се говоръ бугарски оногъ пре-
дѣла одкудъ е ова жена, разликуе одъ нѣногъ.
На мовъ питанѣ одкуда е жена, одговорими да
е одъ Легенско. Я на то помислимъ да ѣе то
место Богъ зна како далеко одъ Сереза и Про-
сеника быти; но зачудимъ се кадъ чуемъ, да
нѣе далѣ одъ Сереза него 3. сата а одъ Про-
сеника 5. сати хода, и да лежи на низбрдици
планине Родопске, Демир - Исару идуѣи. Тако
препишемъ одъ нѣ овы' седамъ песама, кое се
све певаю на хору.

На коньнте Юванъ придъ тебека.
Оуслъшалъ го Юванъ хазнатаро,
Те отиде кралъница на ц'рква,
Та отиде Юванъ на портите,
Та почъка Юванъ и полъпа,
Те излѣзе Бела та отори,
Та а фатн Юванъ за рѣката,
Та а метна Юванъ на коньо мѹ,
Одведе га Юванъ до дома мѹ.

273.

Море Марго, Марго кадѹно!
Марга е майка ситно дребно плете,
И га плете и га кѣлане:
Море Марге, Марге!
Днеска майка ситно дребно плете,
Оутре майка м'ртво расплеа.
На Марга си е тешко паднало,
Та си станѹ Марга, та отиде,
Та отиде Марга Цариграда,
На бербере си Марга зборѹваше:
Ой ты бербере, ой брате мой!
Обричи ты ми рѹса коса,
Остави ты ми до длѹга чѹмба.
Оуслъшалъ га е берберето,
Избричилъ ѿ е рѹса коса,
Останѹ ѿ а до длѹга чѹмба.
Та си станѹ, та отиде,
Госѹ вервершките койнаре чованъ да виде,
Да ми паседѹ силно стадо.
Та ми отиде до три године,

Та ми пасо́ха до снано стадо.
Та отъ там' се назатъ в'рнала,
Та си дойдѣ на майчини ѿ,
На майчини ѿ рамни двори,
Та си викна и подвижна:
Чѹйте, чѹйте, малко и големо,
Мома пойдо, мома дойдо.

274.

Милке Разложанке,
Млада пѣинчанке!
Разболе се Милка,
Отъ тешката болесъ,
Отъ велика чѹма.
Милка майка вревн:
Мале, мила мале!
Я га оумре Милка,
Нем' да зовете,
Чѹзди погребача,
Дю да зовете,
Милкините брата,
Милка да подгребатъ.
Та да га однесатъ,
На високо в'рдо,
Потъ кресато д'рво.
Да изгредатъ кашта мраморена,
Сосъ четири врати.
Отъ едната врата,
Слънце да огрева.
Отъ тората врата,
Бетеръ да подѹва.

Отъ трета врата,
Роса да пророси.
Отъ четвърта врата,
Милкините дрѹшки,
Отъ тѹк' ке поминетъ,
На Милка да викатъ:
Хайде Милке, хайде,
Ийде наша дрѹшко,
За вода да идеме,
Вода да налѣимъ,
Цвете да полѣимъ.

275.

Бре Митре, Митре, Митре майсторче!
Отъ Бога нашла толта майка,
Што ми те даде дѹнгеринъ да сѣ,
Дѹнгеринъ да сѣ, сарай да градишъ,
Да гѹ оградншъ за три године,
Ты гѹ изградѣ Митре, за три Неделѣ.
Отъ де дойдоха Митре Блашките моме,
Блашки ти вреветъ Митре, Блашки
незнаешъ,
Г'рцки ти вреветъ, Г'рцки незнаешъ!
Ты се загледа Митре а въ Блашки
моме,
Отъ сарай падна Митре, бре та се оудрѣ,
Та се оудрѣ Митре, бре на зло место,
Бре на зло место Митре, бре на с'рцето,
Бре одва ми дѹша, бре одгоїори:
Ой ти дрѹжина, верна дрѹжана!
Кога ке нте цанѹмъ, на нашето село,

Нем' да кажайте на моѣта майка,
Ди ми паднаѣ Шитре отъ в'рхъ сараю,
Та се оударѣ Шитре бре на зло место.
Дю да кажайте на моѣта майка,
Бре ди се той оугоди,
За малка мома за ц'рноземка.

276.

Недо, море Недо!
Дай ми Недо, дай ми,
Едно ц'рно око.
Неда мѹ зборѹва:
Ала лѹдо, ала,
Ала до вечера,
Кога светѹ лѹдо, вечероватъ,
Вечероватъ лѹдо, и легноватъ,
Тѹрци и аѣна,
Млади еничара.
Лѹдо ѣ зборѹва:
Недо, море Недо!
Ты незнаешъ Недо,
А си пасе Недо,
Конѣ и камиле,
Та неможе Недо,
Мзи да си дойде.
Неда мѹ зборѹва:
Лѹдо, море лѹдо!
Оударѣ лѹдо, оударѣ,
Кона на бѹкан,
Камиле на хортоме.

277.

Мила Митра ц'рноока!
Мила Митра драга ми си,
Море ке п'устнамъ да те терамъ,
Ты да неси речъ в'рнала,
Ни ты д'ушо, ни майкати,
Аю да вл'зешъ въ башчата,
Да наберешъ китка невенъ,
И да земешъ нова стомна,
Да дойдешъ на чешмета,
Азъ да зема китка невенъ,
Ты да нал'кешъ ст'удна вода.
Та си вл'зе въ башчата,
Та си набра китка невенъ,
Та отиде на чешмета,
Аюдо ѿ зе китка невенъ,
Мома нал'к ст'удна вода.

278.

Кал'зма ми дойдe мале, отъ Б'удима
града,
Да иде да венчаа до кад'унъ Тодора,
До кад'унъ Тодора моя посестримка.
Да ли да га венчаемъ мале,
И се да га поколна?
Майка м'у отгоїори:
Бре винчай га сын'у, винчай,
Ним' га поколнавашъ,
Аю га Богославай.
Оега да венчаешъ до млада к'умица,

Отъ година сына да идешъ да
к'рштавашъ,

Машко крештелниче.

А сыно ѿ вревн и гоіори:

Мале, мила мале!

Заманъ ке да дойде мале,

Да ѿ дигне ц'рвенъ принечъ,

А га ке ѿ виде мале,

До велите раки ц'рни белижици,

На дългите п'рсти дребни п'рстена.

На мене мале како ср'це кае,

Што самъ ги к'шповалъ.

V.

ПЕОНЕ ТРАПЕЗАРОВЕ.

279.

(Изъ Добриништа у Разложкомъ предѣлу.)

Излекнало сиво соколе,

Отъ край Б'удимъ града,

По планина, по р'удина,

По Самовилски игралишта,

По Самовилски ф'рлалишта.

Догледа го Самовила дивна Юда,

И м' вели, емъ говори:

Не се троши коня по монте игралишта,

По мои игралишта, по мои ф'рлалишта,

Ке ти ф'рлемъ сосъ моя остра стрелка,

Остра стрелка ц'рноперка.

А л'удо ѿ говори:

Ф'ри стрела Самовило дивна Юдо,
А стоимъ ти на мегданѹ,
Да видимъ што кешъ чинишъ.
Ка дочѹла Самовила дивна Юда,
Та мѹ ф'ри сосъ остра стрелка,
Юстра стрелка ц'рноперка.
Онъ дочекà оу десна рака,
Ок'рши а, и га сломѹ,
И бѹгна коньо та по неа.
И Самовила какъ го виде,
И она побегна.
Тѹва дева да а стигне,
Та а стигна на мостове мраморени,
Мраморени каменени,
И а пригрна, и а целива,
И е истроши сите коски,
Дежала е сите пости,
Сите пости Велики,
И Велики и Божики,
И отъ Петрови половина,
На мостови мраморени,
Мраморени каменени.
Тебе поемъ сивн соколе,
Тебе поемъ, Бога хвалемъ.

280.

Заплакала стара планина.
Дочѹла е Перинъ планина,
Одговорила Перинъ планина:
Зашто ми плачешъ стара планина?
Какъ да не плачемъ, какъ да не жалемъ:

Оека година бѣлюкѣ айдѣци,
Таа година деветѣ бѣлюци.
Згазиѣа ме ситната трева,
Разматѣѣа стѣдната вода,
Истрошѣа зелена гора,
Оук'рвакѣа белите камени.
Бденѣ ми е бѣлюкѣ Желеничане,
Втори бѣлюкѣ Петричане,
Трѣѣю бѣлюкѣ Отрѣмничане.
Четв'рти бѣлюкѣ Тиквешане,
Пети бѣлюкѣ Прилепчане,
Шести бѣлюкѣ Вѣчанчане,
Оедми бѣлюкѣ Цѣмалицане,
Осми бѣлюкѣ отѣ Пролошчане,
Девети бѣлюкѣ Арнаѣте.

281.

Забегналѣ чобанѣ Нено,
Во долна зема што не знае,
И чѣжди лѣди што не познава.
Опечалналѣ осамѣ стотинѣ вакли овци,
И деветѣ стотини вакли овни,
И петнаестѣ дѣши ценилѣ чобане.
Кога излезе на Перинѣ планина,
Та си направи вита страга,
Та навѣе, та обѣе.
Премѣзлае вакли овце,
Мерѣѣа кой двадесетѣ, кой тридесетѣ,
Чобанѣ Нено самѣ педесетѣ.
Кога беше на денѣ Петровѣ денѣ,
Одговорѣѣа шинегаре:

В бре Нено, чобанъ Нено!
Да ны пѹстишъ да си идемо на селото,
На селото за премена.
Онъ їи пѹшти та си отидѡха на селото.
Они не отидѡха на селото,
Ами се собрѡха тридестъ дѹши харамїи,
Та дойдоха и одговорїха:
В бре Нено, чобанъ Нено!
Да си в'рзешъ три кѹчини,
Осѡзъ синцири и вѹкагїи,
Ње дойдѡха твон братѹчеде,
Твон братѹчеде и твон браћа,
Што не те се видели деветъ години.
И онъ си в'рза до три кѹчини,
И они дойдѡха на мандрата,
Та си фанѡха чобанъ Нено,
Мѹ в'рзѡха бели раци и мѹ рекоха:
В бре Нено, чобанъ Нено!
Чѹли те сме, емъ прочѹли,
Ке си моштне чорбаѡїа,
Да ны дадешъ петъ стотини гроша
карагроша,
И шестъ стотини алтини.
Неималъ си є чобанъ Нено, да ги даде,
Петъ стотини гроша карагроша,
И шестъ стотини алтине.
Та га искараха на висока планина,
Одговори се чобанъ Нено!
Дрѹжина мили браћа да ми сте,
Одв'рзете ми беле раце,
Подайте ми писанъ кафалъ,

Да се опрости съсъ сиво стадо.
Засвири жално и тажно:
Дека да сте, три кучина,
Дека да сте сега да сте,
Зере азъ ќе загине.
Кадъ дочуха три кучинѣ,
Искинаха синцирето,
Истрошиа бѣкагите,
Искокнаха на висока планина,
Та найдоха тріесетъ дѣши хараміе,
И одговориха на чобанъ Нено:
Ѣ бре Нено, чобанъ Нено!
Дали глави да имъ кинеме?
Или нозе да имъ трошеме?
Одговори си чобанъ Нено:
Ѣ кучина, до три кучина!
Нози да имъ трошете,
Оусилно вного к'рвѣ ќе се чини,
Поболе главе имъ скинете.
Тогай имъ те скинаха главите.

282.

Наканиахъ є Стефанъ банъ,
Се банове, се кралъове,
Да ѣи слѣжи, да ѣи гости,
Ѣдна дѣма да дѣматъ,
Ѣденъ зговоръ да зговоретъ.
И одговори Стефанъ банъ:
Ѣ банове, емъ кралъове!
Азе искамъ да градемъ света ц'рква,
Света ц'рква Дмитріа,

Зидовето ѝ отъ грошове,
А покриво отъ жѹтица,
Отѹповето жѹти свешти.
И одговорѣа банове и кралѹове:
В банѹ, Стефанѹ банѹ!
Бола ти є, царство ти є,
Загради си света ц'рква,
Света ц'рква Димитрѣа,
Зидовето отъ грошове,
А покриво отъ жѹтице,
Диреците жѹти свешти.
Загради є света ц'рква Димитрѣа,
И є покри со жѹтица,
И направи диречи отъ жѹти свешти,
Па ц'рква не се догражда.
Се чѹди Стефанѹ бане што да чини!
Досети се наймалкото,
Наймалкото майсторче,
Мѹ одговори на Стефанѹ банѹ:
А ты банѹ, Стефанѹ банѹ!
А земи си ситна мрежа,
Та си иди край Дѹнавѹ,
Да си ф'раншѹ ситна мрежа,
Да си фанешѹ безценѹ каменѹ.
Онѹ си зема ситна мрежа,
Та си отиде край Дѹнавѹ,
Та си ф'рай ситна мрежа,
Та не си фане безценѹ каменѹ,
Ми си фане мренка риба.
Риба мѹ се мило моли:
В ти банѹ, Стефанѹ банѹ!

ПѸШТИ ТЫЗЕ МЕНЕ,
АЗЪ КЕ ТИ ФАНАМЪ БЕЗЦЕНЪ КАМЕНЪ.
ТОГАЙ СИ ПѸШТИ МРЕНКА РИБА,
ТА МЪ ФАНА БЕЗЦЕНЪ КАМЕНЪ,
ТОГАЙ СЕ ЦЪРКВА ДОГРАДИ.

ИЗЪ ВЕЛЕСКОГЪ ПРЕДЪЛА.

I.

ПЕСНЬ ВЕЛИКДЕНОВЪ.

283.

ШТО Е ВРЕВА ЗАДЪ ГОРА ЗЕЛЕНА?
ОАКА ЮНАКЪ ЗАДЪ ГОРА ДА ИДЕ,
ДА НАКОСИ КОСИЛЕНЪ ДО ПОЛСЪ,
ТА ДА ВИДИ ОУ ГОРА ЗЕЛЕНА,
ДАЛИ Е ВОДА, ИЛИ Е ВОЙВОДА?
НИЕ ВОДА, НИ ПА Е ВОЙВОДА,
АНКУЛА СЕ СЪ ДЕВЕТЪ БРАЋЕ КАРА,
СИТЕ ДЕВЕТЪ НА НЕГО ВИКАЕТЪ:
ТЫ НЫ БРАТКО КУЃАТА РАСИПА,
ОТЪ АДЕНЪ, ОТЪ ПІЕНЪ,
ОТЪ ТВОИТЕ ДЕВЕТЪ ПОСЕСТРИМИ,
ОУШТЕ ДЕВЕТЪ МИЛИ ПОБРАТИМИ.
Я АНКУЛА ТИХО ИМЪ ГОВОРИ:
БАРАЙ БРАЃА, МОИ ДЕВЕТЪ БРАЃА!
ОТЪ ТОВА СЕ КУЃА НЕ ПОЗНАВА.
ДА ВИ ДОШЛА ТАА ЦЪРНА ЧУМА,
ДА БЫ БРАЃА ЧУМА ВИ ИСТЕПА,
ДА БЫ БРАЃА КУЃАТА ВИ ЗАТВОРИ,
ТОГАЙ БРАЃА ДА ВИ СЕ ПОЗНАЕ.

284.

Вѣ Тодорче младо даче!
Што книга гледашъ, солзе ронишъ?
Солзе ронишъ, прсте к'ршишъ?
Мори майко, стара майко!
Како да не книга гледамъ,
Книга гледамъ, солзе ронимъ,
Што ми книга кажѹше,
Тѹрско царство навасало,
А каѹрско ѣе загине.
Оѹ се прочѹлъ дѹръ въ Анадолъ,
Со моѹта тежка книга,
Со моѹта хѹбавина.
Ње да дойдатъ клети тѹрци,
Клети тѹрци Анадолци,
Тебе стара ѣе загѹбатъ,
Мене младо ѣе попленатъ.
Оѹште речта не изрече,
Довтасаха клети тѹрци,
Стара майка загѹвиха,
Тодорчето плениха.
Го однели клета зема,
Клета зема Анадоска.
Тѹрско царство ми се испѹнило,
А каѹрско погинало.

285.

Пита Анинка Али-бегъ,
Анинка дѹри отъ Белесъ,
Али-бегъ отъ градъ отъ Прилипъ.

Онъ а пита, она неће.
Она мѹ се родъ кажѹе,
П'рви втори братѹчеди.
Али-бегъ рода не гледа!
Избегна Ана, побегна,
До своя сестра Тодора,
До своего зета Никола.
Праћа допраћа Али-бегъ:
Никола, млади Никола!
Или ми Ана допрати,
Или ти глава пресеко.
Па ми си чѹди Никола,
Вакѹ да Ана измами,
Вакъ да а тѹрци предаде?
Никола ли ѱ говори:
Анинко дилберъ балдѹзо!
А искачи се на чардакъ,
Погледни въ гора зелена,
Како е гора развила,
Зеленъ, здравецъ и петоп'рѣзъ,
Ц'рвено бело лилаће,
И това лале алово.
Си изманила Анинка,
Си искачила на чардакъ,
Погледна въ гора зелена.
Низъ гора шета Али-бегъ,
Колко а виде Анинка,
Добра си коня разигра,
Бели си раци разг'рна,
Та а Анинка прег'рна,
На добра е коня качи.

Ана си зета кълнеше:
Зетѹ ли, зетѹ Никола!
Што ти отъ сѣрце паднало,
Се оу тѹрци ти отишло.
Кога а Ана водеха,
Крвава роса росеше.
Кога а Ана тѹрчиха,
Жешки камена в'рнеха.
Тогай си чѹди Али-бегъ:
Што е ова чѹдо големо?
Крвава роса што роси?
Жешки камена што в'рнатъ?
Тогай а Али-бегъ прашаше:
Анинко дилберъ хѹбава!
Дали си имашъ некого,
Или брата или братѹчедъ?
Анинка ли мѹ говори:
Али-бегъ, млади Али-бегъ!
Та а си немамъ никого.
Бденъ братъ малеѣекъ сѹ имала,
Оуште малъ ми го пленеле.
Татари ми го пленеле,
Однели ми го, однеле,
Клета зема Анадолска.
Тогай си вика Али-бегъ:
Да ли си нишанъ негди имаше?
Оно си нишанъ имаше:
На десна рака на малъ п'рсъ.
И оуште нишанъ имаше,
На рѹса глава подъ перчикъ.
Тогай си вика Али-бегъ:

Анинко дилберъ хубава!
Та нїе сме братъ и сестра.
Двата ми се заг'рнаха,
Живи ми се заг'рнаха,
А м'ртви ми ги разг'рнаха.

286.

Запело слави пиле,
Запело въ Димна гора,
Димна гора Богданова.
Што го ч'ло отъ роднина,
Се лежало по година.
Ми го доч' сиракъ Отоанъ,
Онъ е лежалъ три години.
Майка ли м' говореше:
Б'й Отоане мили сын'!
Кажи сын' што гре имашъ?
Да си идемъ на манастиръ,
Да си викнемъ старъ кал'херъ,
Да те сын' исповеда,
А да оумрешъ, а да станешъ.
Отоанъ ли ѝ говореше:
Мори майко, стара майко!
Греховенъ с' како нес'.
Дали знаешъ памет'ешъ?
Кога беме со иштира,
Нїе беме седамдесетъ,
Седамдесетъ се др'жина.
Кога назадъ се вратиме,
Па паднаме въ едно село,
Въ село ч'ма м'рїе.

Па кондисаме край ц'рквата,
Ги имаше до два гроба,
До два гроба и двата нови.
Па нїе сме обложили,
Кой ће ми се юнакѣ найме,
Да одкопа до два гроба,
Та да види дали ми се,
Дали ми се сынѣ и майка?
Или ми се мажѣ и жена?
Или ми се братѣ и сестра?
Никой майко не се најде,
Да одкопа до два гроба,
А сирома а се најдо,
Ги одкопа до два гроба.
Та не ми се сынѣ и майка,
Ни па ми се мажѣ и жена,
Ни па ми се братѣ и сестра,
Токо мѹ ми се снаха и зохова.
А што беше невестата,
И хѹбава и не толко.
А што беше девойчето,
Дека стон сонце грее.
Лицето е прахѣ паднало,
Ги извади танка к'рпа,
Танка к'рпа отъ пазѹво,
И избриша бело лице,
Се наведе а целива.
На часотѣ ми оуста пѹкна,
Три капки ми к'рвѣ капнало.
Тогай майка мѹ говори:
Ай ослепелѣ младѣ Отомне!

Това ти е твоя сестра,
Твоя сестра, мила снаха.
Колко што си синъ лежалъ,
Оуште три толко да лежишъ.
Да ти никне низъ костите,
Да ти никне росна трава.
Низъ оуста ти изникнела,
Изникнела танка ела.
Како майка го прокълна.
Па ми лежалъ оуште три толко.
Па мѹ никна низъ костите,
Низъ костите росна трава.
Низъ оуста мѹ изникнала,
Изникнала танка ела.

287.

Имала Аѡна два мили брата,
Еднїотъ Петре, другїотъ Павле.
Петре Павлетѹ тихо говори:
Ой Павле, Павле, помали братѹ!
Нїе имамо салъ една сестра,
Салъ една сестра хѹбава Аѡна.
Да не мажѡме нашата сестра,
Да ѡй сковаме сребрени венецъ,
Сребрени венецъ, сребрени ѡерданъ.
Да ѡй скроеме се свѡлно рѹхо,
Ое свѡлно рѹхо се невестинско.
Нека нѡй ходи нашата сестра,
Нека нѡй ходи како невеста.
Денѡ да ходи млада невеста,

Ноће да спіе левенѣ девојка.
И ги дочула кучка Тодора,
Кучка Тодора ѿнина снаха.
Па ми се чуѣди кучка Тодора,
Какъ да омрази хубава ѿна,
Какъ да омрази отъ мили браћа?
Па си отиде оу конюшница,
Та си отврзе добрата конѧ,
И го одврзе, и го оубоде.
Бмъ го оубола емъ навикъе:
Б'рго те, б'рго Петре и Павле!
Што ви сторила вашата сестра,
Вашата сестра хубава ѿна,
Би е оубола добрата конѧ.
Отъ милосъ на ѿна ништо не рекли.
Па ми се чуѣди кучка Тодора,
Па ми се чуѣди што да си стори.
Па си оулезе оу земникъ клети,
Си испуштила голема бочва,
Голема бочва отъ триста веѣра,
Отъ триста веѣра, се рѣино вино.
Бмъ го пуштила, емъ навикъе:
Б'рго те, б'рго Петре и Павлу!
Што ви сторила вашата сестра,
Би испуштила голема бочва.
Отъ милосъ ѿне ништо не рекли.
Па ми се чуѣди кучка Тодора,
Па си е заклала машкото дете,
Машкото дете пета година.
Бмъ го заклала, емъ си викнала:
Б'рго те, б'рго Петре и Павлу!

Што ви сторила ватата сестра,
Башата сестра хубава Ана,
Ми го заклала машкото дете.
Отъ милосъ Ана ништо не рекли.
Па се заплака хубава Ана,
На браћа ми се тихо говори:
Слушайте, слушајте, премили браћа!
Однесете ме оу гора зелена,
Исечете ме залакъ по залакъ,
Залакъ по залакъ што мрава носи.
Се заплакаха Анини браћа,
А однесоха оу гора зелена,
А исекоха залакъ по залакъ.
Па се сторила ц'рква манастиръ,
Ц'рква манастиръ, деветъ попови.
Деветъ попови, деветъ владици.
Деветъ владици, осамъ ђачина.
Дома дойдоха Анини браћа.
Па си а зеа кучка Тодора,
А однесоха въ гора зелена,
А исекоха залакъ по залакъ.
Па се сторила две лѣти змѣи,
Па заптисаха два дрѹма рамни,
Што поминало се е клѹкнала.

288.

Димана мете дворе, дворе,
Со метлица боснакова,
Со лопата страторова.
Засвири овчаръ задъ гора,
Колко го чѹла Димана,

Ф'рлила метла, лопата,
На майка си говори:
Мале ле, стара майчица!
Што свирн, мале! овчаръ задъ гора?
Да идемъ майко да видимъ.
Не ходи ћерко Димано, не ходи,
Това е Стоанъ съ овците.
Ње идамъ майко, ъе идамъ.
Яко е наше нашинче,
Чекай ме майко въ Недела,
Го рѣдо агне предъ мене.
Яко е тѣхо тѣхинче,
Чекай ме майко въ година,
Го машко дете на раци,
Го харенъ юнакъ предъ мене.
Димана майка не слѣша,
Токо си стана отиде,
Во таха гора зелена.
Тамо си седи Стоане,
Оно си было тѣхинче.
Она си седи година,
Машко си дете родила.
Дома си дойде Димана,
Го машко дете на раци,
Го харенъ юнакъ предъ неа.
Па е причека майка а,
Го доберъ юнакъ сосъ неа.

289.

Попиталъ Ана Синанъ войвода,
Заманъ е пита деветъ години,

Не мѹ а дали ни за десета.
Се разболела Анна майка,
Та посакала тешка понѹда,
Болно си лежи и си зворѹе:
Што не си има оѹште една ћерка,
Оѹште една ћерка како Анинка,
Да ми донесе тежка понѹда,
Тежка понѹда, одѹ лагѹмѹ вода,
Да си напїемѹ студена вода,
Или ѹ оѹмремѹ, или ѹ станемѹ?
И а дочѹла хѹбава Анна.
Се променила, се натокмила,
Та си отиде долѹ подѹ село,
Тамѹ га најде Синанѹ войвода,
Хѹбава Анна ли мѹ говори:
Добре те најдо Синанѹ войвода.
Синанѹ войвода тихо говори:
А ѹ те прашамѹ млада невесто,
Чїа си ќерка, комѹ си невеста?
Оѹбава Анна ли мѹ говори:
А ѹ ти кажемѹ Синанѹ войвода,
Чїа сѹмѹ ћерка, комѹ сѹмѹ жена.
Петрова ћерка, Павлова жена.
Си наполнила студена вода,
Си наполнила, си кинисала.
Кога си дойде на полѹ пата,
Тогай си вика оѹбава Анна:
Харамѹ да ти е Синанѹ войвода,
Бѹ раци те дойдо па не ме позна.
И ми а дочѹ Синанѹ войвода,
Тогай си стегна добрата коня,

Да си а стигне хубава Ана.
Синанъ войвода на полъ пата дойде,
Оубава Ана на вити порти.
Синанъ войвода на вити порти дойде,
Оубава Ана оу земникъ клети.

290.

Гравилъ Богданъ оубава девойка,
Три дни бегалъ преко мѹтна вода,
А четири преко честа гора.
Беѹе мѹ сѹ конѹи постанали,
И за вода, и за росна трава.
Богданъ ли ѹ тихо говореше.
Нее законъ оубава невесто,
Нее законъ да си погледнеме,
А дили си да проговориме,
Нее законъ Ано, да ти речемъ,
Ама ѹе ти речемъ.
Кога ѹешъ идешъ оу мои рамни двори,
Рамни двори, високи саран,
йе излезетъ твоѹта свек'рва,
Твоѹта свек'рва, моѹа заа маѹеѹа,
Она ѹе исѹѹзе снаѹа да пречека.
йе ти даде чаша рѹѹно вино,
Оу чашата фармакъ ѹе ти тѹри.
Ты земи и хатаръ направи ѹ,
Поклони е на помалъ девера.
Вѹко Богданъ невеста наѹчилъ,
Така она ми е посв'ршила.
Е поклонила на помалъ девера,
На часотъ ничкомъ падна.

291.

Попиталъ Іованъ Милица,
Милица кралова ћерка,
КралѸ ћерка, баню внѸка.
Кралотъ Милица даваше,
КралѸ даваше, кралица не даваше,
Оти є Іованъ делїа,
Делїа лѸда бекрїа.
Кралотъ Іована оучеше:
Іоване, Іованъ делїа!
Та еве Петокъ до Петокъ,
Кралица оди на гости,
ОѸ майка си, оѸ татка си,
Тамо седи по Недела.
Ты покани сто сватови,
Ото сватови, петъ кѸмови,
Петъ кѸмови, два девери,
Па дойди си по Милица.
Како го кралотъ оучеше,
Тако Іованъ посврїше.
Он покани сто сватови,
Ото сватови, петъ кѸмови,
Петъ кѸмови, два девери,
Он отиде по Милица.
Али пили за Недела,
Па си они кинисали.
Кога были на полъ пата,
На патъ їи среа кралица,
А Іованъ ли ѣ говори:
Кралице господарице!

Запрете кола, кочиѡ,
Дай да ти рака целива,
Нашата млада невеста.
Запрели кола, кочиѡ,
Па си рака целивала,
Нийната млада невеста.
Робинки ли ѿ говоратъ:
Кралице господарице!
Како прилега невеста,
Како на наша Милица.
Па имъ се кара кралица:
Ѕиде одете алајки,
Ѕ дома си остави,
Милица кралева ћерка.
Кога си дошла кралица,
Бъ незини рамни дворови,
Отъ далекъ иде вика:
Излези моѡ Милице,
Кочиѡ да ми прифанашъ.

292.

Радо, бела Радо!
Пејо Рада вика:
Навези ми Радо, китенъ белъ тестемелъ.
Навестъ ѿ ти Пејо, како ћешъ го носи,
Како ћешъ го носи отъ мои деветъ браћа,
Деветъ браћа, деветъ братъчеди?
Навези го Радо, касаветъ не бери,
Окришенъ ќе го носимъ отъ твоите
браћа.
Он измами Радо, го завезе;

Го завезе Рада отъ денъ Илинденъ,
Го доведе за денъ за Лазара,
На Пею го даде на денъ Великденъ.
Се промени Пею, се натокми,
Се промени Пею, тестемелъ закахи,
Тестемелъ закахи, на соборъ отиде.
Девойките Пею, хоро си играхъ,
Юнаците каменъ си ф'рлатъ.
Ретъ ми дойде до Пем каменъ да ф'рлатъ,
Пею заборава, цѹбе си соблеће,
И морта долама.
Цѹбе си соблеће, тестемелъ се виде,
И го догледаха Радните браћа,
Говоръ распахъ, по Рада пѹштиха.
Браћа ѿ говорятъ:
Раде, бела Раде!
Раде наша сестра!
Ты ли мѹ навезе китенъ тестемелъ?
Браћа, деветъ браћа! а не мѹ навезо,
Тестемелъ си стои оу шарени сандѹкъ.
Тогай говорятъ Радните браћа:
Дай Радо, дай ны ключе отъ ковчеготъ,
Па да си видимо китенъ белъ тестемелъ.
Рада имъ говори: браћа, деветъ браћа!
А сѹ загубила ключе отъ ковчеготъ.
И се разлютиха Радните браћа,
И си ск'ршиха шареніотъ ковчегъ.
Кога си видѣха тестемелъ нема.
Тогай а фанаха Рада нийна сестра,
А однесоха оу гора зелена,

А нсекоха залакъ по залакъ,
Залакъ полакъ, што мрава носи.

II.

ПЕОНЕ ОТЪ ХОРО.

293.

Бргенъ шета, ергенъ оди,
Бргенъ оди сто години,
На сто и десетъ се ожени.

Млада сака, млада си зе,
Млада си зе спрема себе.

Се погодила болничева,
Кога глава, кога с'рце,
Кога танка половина.

Па си ч'уди л'удо млаго,
Што да чини, да работи,
Ос'з негова пр'вна л'уба.

Па отиде на средъ село,
Тамо найде стари баби,
На баби имъ говореше:

Юри баби, стари баби!

Ќе ве прашамъ и распрашамъ,
За молта п'рна л'уба.

Бргенъ шета, ергенъ оди,
Бргенъ оди сто години,
На сто десетъ се ожени.

Млада сака, млада си зе.
Се погоди болничева,

Кога с'рце, кога глава,
Кога танка половина.

А баби мѹ говореха:

Мори харо не дѹгаво!

За неа е лекъ готовъ,

Мотиката и лопатата.

294.

Што ми е мило и драго,

Ялатъ арамїа да идамъ,

Ялатъ арамїа да идемъ,

Оѹ Негѹшката планина.

Рѹди аганца да адамъ,

И тїе бели погачи.

Негѹшко вино да пїемъ!

На села да се нашетамъ,

На моми да се нагледамъ.

Отара мѹ майка говори:

Не ходи сынѹ, не ходи,

А сѹ ти мома св'ршила,

Хоцова ћерка отъ Тиквешъ.

Нећѹмъ а майко хоцова ћерка,

Хоцова ћерка отъ Тиквешъ.

А сѹ си мома бендисалъ,

Попова ћерка отъ Негѹшъ.

Она е бела ц'рвена,

Како тетовско аболко.

Незина дѹша мириса,

На ц'рноокъ босилокъ.

III.

ПЕОНЕ ОБАДБИНОКЕ.

295.

Анђелина шета низъ гора зелена,
Низъ гора се шета, лепа песна пее,
Речи на пеенѣ, гласи на плаченѣ.
Боже, мили Боже, майка кажѹеше:
И а сѹмъ имала една мила сестра,
Сестра ми викали кадѹнъ Тодора,
Зета ми викали Петре младъ войвода.
Низъ горѹ се шета Петаръ младъ войвода,
Низъ горѹ се шета, край Анђелина дође,
И ми а говори:
А попей ми Анђелина таа лепа песна,
Малко речовита, много гласовита.
Белѣе ѣе познавашъ една мила рода,
Една мила рода сестра ти Тодора,
Сестра Тодора, зетата Петрета.
А запеа Анђелина таа лепа песна,
Боже, мили Боже, майка кажѹеше:
И а сѹмъ имала една мила сестра,
Сестра ми викали бре кадѹнъ Тодора,
Зета ми викали Петре младъ войвода.
Тогай говори Петаръ младъ войвода:
Анђелино малой моме! чинишъ ли се каиашъ?
А да те однесемъ на нашъ вилаетъ,
Белке ѣешъ познаешъ Сестра ти Тодора,
Сестра Тодора, зетата Петрета.

Анђелина мѹ тихо говори:
 Та се чинимъ, како не се чинимъ,
 И а да познаемъ сестра ми Тодора.
 Па си е качилъ на конѹ задъ себе,
 Па си е однесе на нѣховъ вѣлаетъ.
 Кога е видѣла кралица Тодора,
 Дека иде Петре младъ войвода,
 Дека иде отъ лова отъ планина,
 Оо себе си води едно малой моме.
 Кралица ми говори девойки робинки:
 Каде иде Петре младъ войвода,
 Оо себе си носи едно малой моме,
 Дека стон моме како сонце грее.
 Девойки робини метете, ринете,
 Правови кревайте да ѣ лице напрашите.
 Отанали девойки, меле и ринеле,
 Таа лице нейзи напрашили.
 Анђелина ми се избрисала со бѣла авѣа,
 Оуште толко како сонце грее.
 Па е натерала оу хамбаръ да влезе,
 Та да си извади до деветъ товари,
 До деветъ товари се бѣла пченица,
 И да е извади, и да е одсее,
 Да ѣ лице нейзи напраши.
 Тогай ѣ говори Петре младъ войвода:
 Ъй Тодоро кралице!
 Што ѣ зѣлѹмъ чинишъ на твоѣта сестра?
 Тогай си станала Тодора кралица,
 Живи ми се двете заг'рнаха,
 И'ртви ми ги двете разт'ргнали.

296.

Шета Марко низъ Болѣна града,
Ни кѹпѹе Марко, ни продава,
Тѹрилъ раци на свилни цепови.
Догледа го тѹркинка девойка,
Го догледа отъ високи сарай,
На Марка мѹ лепо говореше:
Ийде Марко младо потѹрчи се!
Да ти тѹримъ това тѹрско име,
Тѹрско име Ясанъ-ага.
А Марко ѿ тихо говореше:
Ийде млада желна пок'рсти се,
Да ти тѹримъ това лепо име,
Лепо име Левенъ Анђелина.
Па се она млада пок'рстила.
Заманъ было веќе поминало,
В однесе на жетва да жнїе.
До пладнина жнала и пела,
Отъ пладнина жнала и плакала.
Марко седи подъ бела чадора,
Марко ли ѿ тихо говореше:
Та што жнїешъ и млада си плачешъ?
Харно си бе на тѹрската вера.
Тѹрската вера големи рахатъ,
Каѹрската вера големи замѣтъ.
А Марко ѿ нези говореше:
Барай, варай, млада Анђелино!
А не те доведе жетва да жнїешъ.
Те доведе да те доћимѹсамъ,
Да ли си мнѹешъ каѹрската вера.

297.

Стоане, мори Стоане!
Стоанъ си фаналъ девойка,
И белолика евдовица.
Три села чинатъ давѣа,
Четв'рто село мартини,
Вѣйко мѣ башъ давѣѣа,
Стоана да го обесатъ.
Праћа допраћа кадѣа,
Вакъ знае Стоанъ да дойде,
Голема давѣа има на него.
Три села чине давѣа,
Четв'рто село мартини,
А Вѣйко мѣ башъ давѣѣа,
Стоана да го обесатъ.
Стоанъ е хитеръ разѣменъ,
Дѣна се конѣ доброго,
Отиде стадо големо,
Отбрати овенъ найхаренъ,
И това агне калешо.
Овенотъ ф'рли задъ себе,
Агнето си зе предъ себе.
Право, право, на кадѣа.
Конѣо си в'рза подъ чардакъ,
Стоанъ си качи на чардакъ.
А Стоанъ ли си говори:
Селамъ алекимъ кадѣа!
Алекимъ селамъ Стоане.
Вѣ кадѣа ефендѣа!
Што си допраћалъ до мене?

А кадїа мѹ говори:
Стоане, мори Стоане!
Големъ си кабаєтъ оучинилъ,
Тешка давїа на тебе,
Три села чинєтъ давїа,
Бѹйко ти башъ давѹщїа,
Стоана да го обєсатъ.
Тогай си зє овєнотъ,
И това агне калєшо,
Мѹ ги поклони на кадїа.
А Стоанъ ли мѹ говори:
Бї кадїа ефєндїа!
Дєлє верѹєшъ по себє,
Вакє є младосъ и лѹдосъ.
Тогай мѹ вика кадїа:
Аїдє ходи си Стоане,
Просто да ти є кабаєтъ,
Чини си сєфа што знаєшъ.

298.

Садїла мома ранъ белъ босилокъ,
Вакє садїла нє го видєла:
Пораснало бѹїно голємо,
Бѹїно голємо конъ да пладнѹє,
Конъ да пладнѹє со добра юнака.
Помина лѹдо, намина младо,
На момє велї говори:
Окини ми момє страчє босилокъ,
Да си мириснемъ, да си закачамъ,
Да си закачамъ за бєла чалма.
Брє варай лѹдо, лѹдо и младо!

Ако си ергенъ ела кай мене,
Ако си женетъ бегай отъ тѣва,
Ходи по патотъ, ск'рши вратотъ.
А лѹдо ли ѿ тихо говори:
А сѹ женето, сѹ поц'рнето,
Што жена водашъ, што харо водашъ.
Кѹхата мете, катотъ не мете,
На среде кѹха бѹниште бере.
Детето во бана не развѣено,
Бабите бере да го развѣятъ.
Глава си мѣе не расплетена,
Момите бере да ѿ расплететъ,
Да ѿ расплететъ, да ѿ оплетатъ.
На бѹништето габн никнѹетъ,
Габите бере, чорба ги вари,
Та ги гоштева старите баби.

299.

Работило лѹдо младо на тѣхъ вилетъ,
Работило деветъ години.
Време дошло, земанъ дошло,
Време дошло дома ќе си иде.
Винисало малой моме сѹ него ќе иде.
Лѹдо младо на малой моме тихо говоре:
Каде ќе идешъ малой моме?
Та ѿ ќе идемъ, лѹдо младо, и ѿ сосъ тебе.
Браќай ми се, малой моме, не вратило се,
Тамо има честа гора, немошъ поминешъ.
Тамо има матна вода, немошъ поминешъ.
Мори лѹдо младо, не бери кахаръ.
Оториѹ се сиви соко, па ќе прелетамъ.

Оториѣ се а̀ребица, па ђе прелетамъ.
Оториѣ се ластавица, па ђе прелетамъ.
Мори а̀ врати се, малой моме, не дох
вратио се.
А си имамъ п'рвна лѣба со машко дете.
Мори молчи, лѣдо младо, и а̀ ђе ндемъ.
Ѓе њ видемъ а̀ робина на твоа лѣба.

IV.

ПЕОНЕ КОЕ СЕ ПЕВАЮ НА ПРЕДЪ.

300.

Окарали се три девойки хѣбави,
Окарали се, степали се,
За едно хѣбаво младо.
Пр'вата е Бѣгарка,
Втората е Влаѣинка,
Треѣтата е Г'ркинка.
Бѣгарка вели говори:
А ђе го земамъ лѣдото,
Прикѣа ђе мѣ однесемъ,
Деветъ товари кошѣле,
Десети товаръ карагрошъ.
Влаѣинка вели говори:
А ђе го земамъ лѣдото,
Прикѣа ђе мѣ однесемъ,
Деветъ товари чарапе,
Десети товаръ ресачки.
Г'ркина вели говори:
А ђе си земамъ лѣдото,

Прикіа ѿ мѹ однесемъ,
Деветъ товари алъ чова,
Десети товаръ алтини.
Найпосли си го оузела Г'ркина.

301.

Займче, младо Займче!
Въ четв'ртокъ свадба чинило,
Въ петокъ мѹ хаваръ дойде,
Хаваръ дойде три татари:
Айде Займче на войска,
Царотъ не прати по тебе.
Займче имъ се молеше:
Татари браћа рођени,
Вчера сѹ се оженило,
Го невеста не сѹ се позналъ,
Чекайте ме за Недела,
Го невеста да се познаемъ.
Татари ли мѹ говоретъ:
Займче, младо Займче!
Не те чекамо еденъ пладне,
А камоли за Недела,
Рѹса ти глава зимаме,
На Отамболъ ти а носиме.
Ое заплака Займчето,
На невеста ѿ говори:
Бѣ невесто добро мое!
Оме венчани не лѹбени,
Запали си до две свећи,
Да идемо въ конюшница,
Да отседамъ добра коня,

Да отседамъ, да обрѣжамъ.
 Невеста мѹ свеѣа свети,
 Свеѣа свети, солзе рони,
 Солзе рони, китка кити,
 На Заимче мѹ говори:
 На ти Заимче китка ва,
 Тѹри ѿ въ десна пазѹва,
 Кога ѣе китка повене,
 Тогай ѣе се омажемъ.
 И си zelo китката,
 Си ѿ тѹрило въ пазѹва,
 Си киниса Заимчето.
 Заманъ било поминало,
 Се сторило три години,
 Се свѣршила невестата.
 Кога беше на свадбата,
 Си дойдоха сватовите,
 Да си зематъ невестата.
 Раци, нози, кѣносани,
 Бело лице телосано.
 Па станала Заимчева стара майка,
 Цѣрна кѣрпа забрдила,
 Се чѹлаз си наметнала,
 Се попракъ си опашала.
 Потерала бели гѹски,
 Уе ги тера на дрѹмови,
 На дрѹмови да ги пасе.
 Се задали темни магли,
 Оѹ маглите Заимчето,
 Майка ли го не познава.
 Добро оутро, стара майко!

Дай Богъ добро, мили сынѸ!
И а тебе не познавамъ.
Мори майко, стара майко!
Та а самъ си Замчето.
Та што носишъ майко ц'рна к'рпа?
И што чѸлъ си наметнала?
ГѸске пасешъ емъ се плачешъ?
Како да не гѸске пасемъ емъ се плачемъ,
Невестата ти се мажи.
Претъ портата бараците,
ОѸ дворови сватовите,
Ње ти зематъ невестата.
И а ти се мило моламъ,
Стегни конѧ, б'рзо ходи,
Да затечешъ невестата.
А што беше Замчето,
Стегна конѧ, бр'го поиде.
Претъ портата бараците,
ОѸ дворови б'ятъ тапаните,
Бѣфа чинатъ сватовите.
ОѸ дворъ влезе Замчето,
Си ги врати сватовите.
Си отишли сватовите,
Сватовите безъ невеста.
Си остана невестата,
Напишана, телосана,
Си остана Замчето при неѧ.

V.

ПЕОНЕ КОЕ СЕ ПЕВАЮ НА ОБДВНЮ.

302.

Се качиме тамо горе,
Тамо горе на планина,
Тамо има бела чешма,
Чешма има, вода нема.
Блаз си има стѹденъ каменъ,
На каменѹ боланъ юнакъ,
Боланъ юнакъ армосанъ,
Го кълваеъ ц'рни орли.
Юнакъ имъ се мило моли:
Орли, орли, ц'рни орли!
Не кълвайте ц'рни очи,
Ц'рни очи, десна рака,
Да напишемъ бела книга,
Бела книга, ц'рно писмо.
Да а прата мой вилаетъ,
На татка ми, на майка ми,
Да ме жалатъ много време,
Много време три години.
Оти оумре на тѹѹина,
На тѹѹина оу планина.

303.

Вѹ Стоане, младъ Стоане!
Отъ малъ Стоанъ сиромашецъ,
Се главѹелъ дека овчаръ, дека козаръ.

Бѣе Господъ го измачи,
 Казандиса много стока,
 Он направи високъ сарай,
 Он загради бела башча,
 Он засади д'рва на башчата.
 Господъ мѹ прати слави пилци,
 Слави пилци размешани,
 Да мѹ пеатъ на башчата.
 До две мѹ сѹ пилци ексихъ,
 Каде оди млади Отомъ,
 Каде оди Бога моли:
 Што посака се ми даде,
 Оуште ти се милно моламъ,
 Да ми дадешъ оуште до два пилци,
 На д'рвата ми сѹ ексихъ.
 Господъ мѹ прати оуште до два пилци.
 Пилци ли мѹ говореха:
 Ъй Отомъ, млади Отомъ!
 Комѹ радишъ и печалишъ?
 Та не сме си до две пилци,
 Токо смо си до два анђели,
 Господъ не прати дѹшата да ти вземеме.
 Тебе Господъ те милѹе,
 Тебе даде много стока,
 Тебе дѹша ће земеме сега.
 Отомъ имъ се милно моли:
 Ъй анђели до два брати!
 Немой дѹша ми земайте,
 Да си идемъ на вилаетъ,
 Да си видимъ стара майка,
 Да є видимъ, да ме види,

Та пакъ дѹша ми земеѣ,
 Тѹва стана млади Отоанъ,
 Он отиде на вилаетъ.
 Млади Отоанъ си говори:
 Добро оутро стара майко!
 Я она мѹ говореше:
 Дай ми Богъ, мили сынко!
 Мили сынко нероѣени.
 Отоанъ ли ѣ говореше:
 Стара майко, мила майко!
 Та лели сѹмъ млади Отоанъ.
 Со ц'рна к'рпа забрадена била,
 На часъ к'рпа си одбредила,
 Оти те видо млади Отоанъ.
 Отоанъ ли ѣ говореше:
 Море майко, стара майко!
 Не разбрани ц'рна к'рпа,
 Ње а носишъ до живота.
 Ње си дойдатъ два анѣли,
 Мене дѹша ѣе ми земеѣ.
 Оуште така зворѹеѣи:
 Он дойдоха два анѣли,
 На часотъ си дѹша даде.

304.

Бино си пїе дели Бекрамчо,
 Бино си пїе на край на море,
 На край на море, въ тенки т'рски.
 Бино си пїе, личба си личи:
 Вон ѣе ми се юнакъ изнаѣе,
 Да ми измами дилберъ Боана,

Дилберъ Боана цвеће ц'рвено,
Бакшишъ мѹ давамъ триста алдѹзи.
Никой се не найма юнакъ,
Ми се наймала престара баба,
Да ѿ измами дилберъ Боана.
Не бери кахаръ, дели Бекрамчо!
ѿ ѹе идемъ ѹе е измамамъ.
Па е отишла старата баба,
ѿ отишла на Боанини вити порти,
Двашъ клѹкнѹла, тришъ викнала:
ѿ изаѹзи си дилберъ Боано!
Што к'рчма давашъ, што ѹе ти кажамъ?
Дека е оумрелъ дели Бекрамчо,
Дека е оумрелъ на край на море,
На край на море, въ тенки т'рски.
йе ти се моламъ ай да идемо,
Да идемо да го видемо.
Постой, почекай, стара бабо!
Да си направимъ китка мешана,
И да направимъ две жолти свеће,
Да се променемъ, да се наредемъ.
Па отидоха на край на море,
На край на море, въ тенки т'рски.
Тамо найдоха дели Бекрамча,
Дека е оумрелъ оу тенки т'рски.
Тогай вика дилберъ Боана:
Богъ да те прости, дели Бекрамчо!
Па кисметъ было ѿ да те видемя,
Да ти тѹремъ китка мешана,
Да ти запалемъ две жолти свеће.
Па е седнала надъ главата мѹ,

Тогай си вика дилберъ Боана:
Мори бавичко, стара бавичко!
Што мѹ сѹ очи како на погледъ?
Што мѹ сѹ раци како на пофатъ?
Што мѹ сѹ нози како на поскокъ?
Бабата ли ѿ тихо говори:
Мори Боано, дилберъ Бано!
Немой се плаши дека мѹ сѹ очи на
погледъ,
Не виденъ оумрелъ, за това мѹ сѹ на
погледъ.

Тогай си стана дели Бекрамчо,
Раци разгърна, те ѿ прегърна.
Довро ми дойде дилберъ Боано,
Па ѿ те сака за три години,
Бама ми дойде, въ раце ми падна.

305.

Женилаъ се Петре войвода,
Деветъ си сестри поканилаъ,
Десета сестра не канилаъ,
Гамъ е отишлаъ по нея:
Айде ми сестро на свадбѹ.
Сестра мѹ тихо говори:
Неможемъ братко да дойдемъ,
Машко сѹ дете стигнала,
Тешка ми кѹћа на глава,
Бело ми платно на разбой.
А Петре ли ѿ говори:
Ак' неможешъ да дойдешъ,
Да ми ѿ пѹштишъ Марїа,

Малко да ми е на индатъ.
Марїа майка е плетеше,
Бмъ ми е оука оучеше:
Марїе, ћерко Марїе!
Не плети косе со злато,
Не нижи бисеръ на г'рло,
Ни па се бело променѹй.
Оуїко ти вера не д'ржи,
Ће да се ашикъ оучини.
Марїа майка не слѹша,
Оплете коси со злато,
Нанижа бисеръ на г'рло,
И па се бело промени.
Па се Марїа киниса,
Ои отиде оу вѹйка си,
Ового вѹйко рођени.
Ашикъ се стори вѹйко е,
Та си е оузе Марїа.

306.

Заспало моме край море,
По това д'рво маслинка.
Повеа ветеръ отъ море,
Отк'рши грана маслинка,
Оудрила моме по лице.
Тр'гна се моме, развѹди,
Аѹто го ветра кълнеше:
Ал' да бы ветре не велѹъ,
Што бе се лепо заспала,
Што ск'рши гранка маслинка,
Па ме оудари по лице,

И а се т'ргна, развѣди.
Горокъ си сонокъ соном,
На сонокъ дойдоха три лѣди,
Три лѣди, три неженити.
Едно ми даде ѡболкѣ,
Второ ми даде златъ п'рстенъ,
Трећо ме на сонъ целива.
Той што ми даде ѡболкѣ,
Да бы се скапо какъ него.
Той што ми даде златъ п'рстенъ,
Да бы се провреаъ низъ него.
Той што ме на сонъ целива,
Ий да бы было на ѡве.

307.

Мажила се бела Мара,
Отъ селото па въ селото.
Погодила харна кѣѣа,
Харна кѣѣа, харенъ поминъ,
Харенъ поминъ, харенъ стопанъ.
Погодила зла свек'рва,
Ни се т'рпи, ни се тегна.
Т'рпела е три години,
Оттигнала е машко дете.
Кога дете к'рштеваха,
Па си чѣди бела Мара,
Што да чини, што да стори?
Поминаха бегличѣе,
Подъ селото въ ливаѣето.
Па станала бела Мара,
Си облеѣе машко рѣхо,

Он остави машко дете.
Он отиде подъ селото,
Подъ селото въ ливаѣето.
На овчаре нмъ говори:
Въ овчари браћа моа!
А сѹ дошла, ви се моламъ,
Сакате ли некой овчаръ?
Овчаре ѿ говоратъ:
Та сакаме, какъ неѣеме.
Ме викаатъ деан-Димо,
Деан-Димо млатъ ѣеѣа.
Овцете ми изѹмреле,
Овчаре ми избегааи,
Бачило ми запѹстиѣа,
Отъ оумотъ сѹ поместена,
Отъ оумотъ за стоката.

308.

Кираци Пеѳо Рада говори:
Стани ми, стани, галена Радо!
Да си запалишъ фенеръ борина,
Да ми помогешъ да товариме,
Деветъ товари върейска стока.
Галена Раде тихо говори:
Лежи, полежи, кираци Пеѳо!
Лежи, полежи, оуште е рано,
Лежи, полежи, мене погали.
Стани ми Радо, ѣе се осамне,
Петанте пемтъ, ѣе се осамне.
Та несѹ петли, кираци Пеѳо!
Токѹ се моми попретка предатъ.

Стани ми, стани, хубава Радо!
Па си є станала галена Рада,
Си запалила фенеръ борина,
Па мѹ поможе, си товариѹа,
Си товариѹа деветъ товари,
Деветъ товари тешка ѱирїа,
Тешка ѱирїа филеменъ чоѹа.
Кираци Пеїо тихо говори:
Остани съ Богомъ, хубава Радо!
А Рада ли мѹ тихо говори:
Оди со здравїе кираци Пеїо,
Оди со здравїе, здравъ да не дойдешъ.
Кога ѱешъ идешъ кай црно море,
Колко ѱешъ внесешъ деветъ товари,
Деветъ товари въ тешка гемїа.
Да си разигра црното море,
Ничкомъ да оудри тешка гемїа,
Да батисахатъ деветъ товари,
И ти найпосли самъ да батисашъ.
Како го Рада лѹто проколна,
Тако го Пем клетвата втаса.
Кога си беше кай црно море,
Колко си влезе въ тешка гемїа,
Колко си тѹри деветъ товари,
Па се разигра црното море,
Ничкомъ си оудри тешка гемїа.
Се батисаѹа деветъ товари,
И найпосли самъ си батиса.

309.

Меглено моме хубаво!
Меглено скопско аболко,
Оумирамъ да те целивамъ.
Целивай лудо, непрашай,
Немой ми нишанъ оставай.
Да не ме види снаха ми,
Она е кучка ђидѣа,
Она ќе каже на брата ми,
Братъ ми ќе да ме однесе,
На прилепскіотъ панаѢръ.
Онъ ќе ме скапо продаде,
За три хилади дукати.
Меглено моме хубаво!
Не бери кахаръ, касаветъ.
Кога ќе тебе однесе,
На прилепскіотъ панаѢръ,
Ты хаберъ по в'рго прати по мене,
А тебе ќе те докѢпамъ,
А немъ Ѣемъ надплатамъ.
Меглено моме хубаво!
Оуште ќе те докѢпамъ,
Широки фѢстанъ ѡнински,
Оуште ќе те докѢпамъ,
Широка бѢнда ѡнинска.
А тебе ќе те променемъ,
Па ќе те тебе однесемъ,
На бело Скопје големо,
На мои високи сараѣи,
На моѣи шарени одаѣи.

310.

Деле моме, малой моме!
Ње те прашамъ и распрашамъ,
Како си се наѹчила,
Само лежни, само стани?
А сирома ненаѹченъ,
Самъ да легнемъ, самъ да станемъ.
Оа ноѣъ седамъ, тебе мисламъ,
Тебе мисламъ, себе плачемъ,
Како си се наѹчила?
Тебе мисламъ, солзе ронамъ,
Танко к'рпче оутопѹамъ,
На гради го исѹшѹемъ,
Оти горемъ силенъ огенъ.
Гори лѹдо, та изгори,
Ама нема што да чинишъ,
Мене майка не ме дава.
Ахъ Девойко, ахъ дѹшманко!
А изгоре салъ за тебе.
Гори лѹдо, гори младо,
Ама нема што да чинишъ.

311.

Девойко, девойко!
Тѹрско огледало,
Бргенска препала.
Девойко, девойко!
Не стой спрама мене,
Изгоре за тебе.
Како ленъ за вода,

ОУ Петрове постн,
Како тѹрчинъ ергенъ,
ОУ байрамови постн,
За мома каѹрка.
Девойко, девойко!
Изгоре за тебе,
Како воснаокъ за сенка,
Карафнаъ за вода,
Ћѹнѹле за ветаръ.

312.

Ветаръ вее въ езерото,
Чѹма мрїе въ селото.
Се се село разбегало,
Бела Неда не бегала,
Дома седи, платно ткае.
И отиде ц'рна чѹма,
На Неда ѿ говореше:
Деле Недо, бела Недо!
Дай ми Недо отъ платното,
Отъ платното до два лакта,
Да завїемъ машко дете,
Машко дете чѹмаче.
Бела Неда ѿ говореше:
Бегай тѹва ц'рна чѹмо,
Не ти давамъ ни полъ лакотъ,
Ѿ камоли до два лакта.
Се разлѹти ц'рна чѹма,
На Неда ѿ говореше:
Деле Недо, бела Недо!
Ќе ти оудремъ деветъ браћа,

Деветъ браћа, оуште деветъ братѹчеди.
Деле чѹмо, ц'рна чѹмо!
Монте браћа несѹ тѹва,
Се отишле на далеко,
На далеко Шаръ планина.
Оуште така зборѹеѹи,
Прикаѹкаха вити порти,
На портите Недините,
Недините деветъ браћа,
Оуште деветъ братѹчеди.
Ги оудрила ц'рна чѹма,
Оите глава прев'рзали,
На Неда ѿ говореха:
Деле Недо, наша сестра!
Нѹе оудрила ц'рна чѹма.
Постилай ны на широко,
Тѹрай зглавѣ на високо.
Тогай Неда ѿ говори:
Барай чѹмо, ц'рна чѹмо!
Бла чѹмо да ти дадемъ,
Да ти дадемъ сето платно,
Да завѹешъ машко дете,
Машко дете чѹмаче.
Тогай ѿ чѹма говори:
Деле Недо, бела Недо!
Да ми дадешъ сета кѹћа,
И а канлъ не се чинамъ,
Не ти оумратъ твоите браћа.

313.

Делба делнаа мома Гроздана,
На сака мома по харенѣ юнакѣ,
Себе делнаа ц'рно арапче.
Па ми се ч'уди мома Гроздана,
Што да м' чини на ц'рно арапче.
Ми го качила на бела конѣ,
Конѣ се белее, онѣ се ц'рнее,
К'чина лалѣтѣ, деца бегалѣтѣ.
Па го однела на бела река,
Па є к'пила три оки сап'хнѣ.
Три дни го мила, три го т'рла.
Па м' претрила ц'рните оуши,
Ц'рните оуши, десната рака.
Па ми викнала мома Гроздана:
Ой Боже, Боже, ой мили Боже!
Бмѣ ми є ц'рно, емѣ ми чк'улаво,
Кога є т'вка, страхѣ ме отѣ него,
Кога нїє т'вка, жалѣ ми є за него.

314.

Проч' се Анка Блахинка,
Д'ри до Отамболѣ коприна,
Го х'бавина не толко,
А со работа три толко.
На денѣ везе по махрама,
На ноѣ преде по кош'ла.
А доч' Марко т'рговецѣ,
Па ми се ч'уди, двоуми,
Како да Анка измами?

На майка си ѝ говори:
Мале ле, стара майчица!
Што ми се мома дочула,
Со хубавина не толко,
А со работа три толко.
На денѣ везе по махрама,
На ноѣ преде по кошѣла.
Какѣ да а майко измамамѣ?
Майка мѣ тихо говори:
Сынѣ ле, сынѣ ле, малѣ Марко!
И това ли кахарѣ берешѣ?
Прекѣпи си чиста свила,
И клаводанѣ с'рмалѣ,
Пѣшти ѣмѣ по море.
Извикни Марко, привикни:
Бла, ела, чиста свила,
И клаводанѣ с'рмалѣ.
Онте ѣе дойдатѣ да кѣпатѣ,
Анка ѣе Блахинка да дойде.
Како га майка наѣчи,
Ои прикѣпи чиста свила,
И клаводанѣ с'рмалѣ.
Пѣшти гѣмѣ по море,
Извикна Марко, провикна:
Бла те свила евтина.
Онте девойки дойдохѣ,
Нема е Анка да дойде.
Па ми се чѣдн малѣ Марко,
Што нема Анка да дойде!
Кога вечерѣ натѣ вечерѣ,
Бто а Анка кай иде,

Со дванаестъ робинки,
Со тринаестъ алайки.
Робинки ѿ поли крепеха,
Алайки ѿ дрѹмъ ги метеха.
Отъ далекъ нде и вика:
Трговецъ, млади трговецъ!
Тргни гемѿ на сѹхо,
Свила да одбереме.
А Марко ли ѿ говори:
Мене ме майка заклеа,
На дворъ гемѿ да не вадамъ.
Па си измами Анинка,
Она си влезе въ гемѿ,
И Марко тегналъ гемѿ по море,
И си грабна Анинка.

315.

Хѹбава Стано Видинко!
Дали си чѹла разбрала?
Излегла змѿ голема,
Подъ рамно поле Видина.
Кога се змѿ исправа,
Колко две танки тополи.
Кога се колачъ вѣеше,
Колко две гѹмна широка.
Нези ѿ таинъ даваха,
До три фѹрни врѹћа леба,
До три бочви рѹйно вино.
Таинъ ѿ нези даваха,
По три девойки хѹбави.
Па змѿ си хаверъ праћаше:

Тай таинъ што ми праћате,
Мене не ми стигаше.
Па ми се чѹди Видински паша,
Какъ да ѿ змїа оутепа?
Пашата телалъ личеше,
Голема кр'чма даваше,
Деветъ дѹћани на сѹхо,
И оуште ми даваше,
Деветъ гемїи по море,
Кой ће ми се юнакъ нађе,
Змїата да ѿ оутепа.
Никой ми се не наима,
Ое наилъ Димо ћеѹаѹ,
Змїата да ѿ оутепа.
Облеколъ Димо, облеколъ,
Деветъ кошѹли свилени,
И оуште ми е облеколъ,
Деветъ долами морови.
Опашалъ Димо, опашалъ,
Деветъ појси алови,
Закачилъ Димо, закачилъ,
Деветъ пиштоли сребрени.
Обесилъ Димо, обесилъ,
Деветъ сабїи златени.
Он ѿѹна конѹ доброго.
Стара мѹ майка говори:
Кай ће идешъ Димо ћеѹаѹ?
Ће идемъ майко, ће идемъ,
Излегла змїа голема,
На рамно поле Видинско,
Видински паша телалъ личеше,

Голема к'рчма даваше.
Деветъ дѣхани на сѣхо,
Деветъ гемѣн по море.
Никой ми се не найма,
А сиромакъ майко, а се найми,
Зміята да а оударемъ.
Отара мѣ майка говори:
Не ходи сынѣ, не ходи,
Тѣрци сѣ хитри, разѣмни,
Не да те тебе измаматъ.
Днѣо си майка не сѣша,
Токо си стана отиде.
Отъ далекъ иде и вика:
Излези змѣо голема,
А сѣ ти таниъ донело,
Деветъ пиштоли сребрени,
До деветъ савѣн златени.
Едночь си махна, а оудри.

316.

Вѣ Витанѣ, младъ Витанѣ!
Поканилъ ми е кралъ Деспо,
Оите кралевѣ, банѣвѣ,
Оите на гости да дойдатъ.
Та како ми ги поканилъ,
Оите на гости дойдохъ.
Кралъ Деспо ли си говори:
Попей ми сѣго, попей ми,
Какъ синоѣъ што ми пееше,
На таа слатка вечера,
Гости да ми развеселишъ.

А слѹга ли мѹ говори:
Неможемъ кралѹ да ти попеамъ,
Големъ си кахаръ а имамъ.
Деветъ сѹ чесни заправилъ,
Та не сѹ ги доправилъ.
На деветъ дрѹме широки,
Деветъ сѹ ц'ркви заправилъ,
Ни една не сѹ доправилъ.
Та како да ти попеамъ,
Големъ си кахаръ а имамъ,
Какъ да ти гости развеселамъ.

317.

Окарали ми се два брата мили,
Се разкарали, се разделили.
Заради Стана тѹрци ны идатъ,
Оти е Стана моштне хѹбава.
Па ми се чѹдатъ какъ да а отрѹжатъ?
Па си отиде Станинъ ѿ свекоръ,
Та си отиде въ гора зелена,
Тамо си найде две лѹти змѣи.
Ги направиха риба тепсѣа,
Риба тепсѣа пресна егѹла,
Та ѣе а викнатъ Стана на гости.
Па ми отиде Станинъ свекоръ,
Па ми отиде Стана да викне.
Иде ми Стано оу насъ на гости,
Оме оуготвили слатка вечера,
Слатка вечера риба тепсѣа.
Оѹ вечерала, сѹ си легнала.
Па е отишла Стане свек'рва,

Айде ми Стане оу насъ на гости.
Стана ѿ вика: сѸ вечерала,
ОѸ вечерала, сѸ си легнала,
ОѸ си оуспала машкото дете.
Па станала Станина зоова,
Она е отишла и а кажала:
Не иди Стано, не иди снахо,
Не иди снахо ќе те отрѸатъ!
Па е отишалъ Станини деверъ:
Айде ми Стано оу насъ на гости.
Па си развѸди машкото дете,
Па си отиде хѸбава Стана,
Па си седнаха ќе вечераатъ.
Гите макнаха не го каснаха,
Стана макнала и го каснала!
А го каснала ничкомъ паднала,
Тогай си вика: отъ Бога нашили!
Азокъ сторите на машкото дете,
Осирочете машкото дете.

318.

Станала немска потеря,
Отишла штипска нахѸа,
Разбили штипски безистенъ,
Бо безистенъ Ханка кадѸна,
Назорова мила сестра.
ДѸри а въ Немца однели,
Апо а име тѸрили,
ХѸбава Стано Штипанко,
Назорова мила сестра.
Заманъ было поминало,

Машко е дете стигнала,
депо мѹ име тѹрили,
Юване кованѹ гайтане.
Стана свекорва прашаше:
Стано ле, снахо хѹбаво!
А ѹе те прашамѹ, распрашамѹ:
До две си вери имала,
Ѣдна тѹрска, втора каѹрска,
Чиѹ е вера похарна?
Мале ле, стара свекорво!
Право да сѹ ти кажала,
Тѹрска е вера проклета!
Ништо си вера недржатѹ:
Ѣденѹ си барамѹ имаатѹ,
И него не си го знаатѹ,
Оѹ кои денѹ ѹе имѹ падне!
Каѹрска вера похарна,
Деветѹ си книги имаатѹ,
Девета книга Беликденѹ.
Хѹбавѹ си законѹ имаатѹ,
Хѹбаво во ц'рква одите,
Хѹбава рѹба носите.
Праѹа допраѹа Назоротѹ,
До своѹ сестра роѹена:
Хѹбава Ханко Штипѹанко!
Да си продадемѹ са стока,
Та да те тебе одкѹпамѹ.
А сестра ли мѹ одпраѹа:
Назоре, братѹ Назоре!
Не си продавай стоката,

Што ти е татко печалилѣ,
Каѣрска вера похарна.

319.

Девойка си ц'рне очи колне:
Да бы очи и две ослепеле,
Што не ви ѣ пређе погледнате,
По рамни дрѣмови!
По дрѣмѣ поминалѣ паша зѣлѣмѣ,
Вай поминалѣ се на колѣ е оудрилѣ,
И оуште си носи три синѣири робѣ.
П'рви синѣирѣ се млади юнаѣи,
Се юнаѣи оуголѣ ц'рнооки.
Втори синѣирѣ се млади невести,
Се невести оуголѣ ц'рнооки.
Треѣи синѣирѣ се мали девойки,
Се девойки армосани не венчани.
Оу юнаѣи моѣотѣ мили братецѣ,
Оу невести моѣ мила снаха,
Оу девойки моѣ мила сестра.

320. *)

Доста одиме, доста шетаме,
Доста одиме пѣста Шѣмадѣ,
Доста гинеме ц'рни сиромаси,
Зави барѣкѣ ты Милошѣ войвода.
Нашите жени ц'рни кѣкавиѣи,
Нашите майки ц'рне к'рпе носатѣ.
Нашѣ таткови небриѣени одатѣ,

*) Ова се песма односи на Нѣгову Свѣтлость
Господара княза Милоша Т. Обреновиѣа I.

Нашите сестри неплетене одатъ,
Нашите деца оу тѹрци робе одатъ.
Доста одиме, доста шетаме,
Доста шетаме рамна Шѹмадіа,
Доста адоме печене аганца,
Доста адоме се бели погачи,
Да расипеме голема ердіа,
Да одкѹпиме наши дробни деца.

321.

Два се Змеа на планина біатъ,
Отъ ни тече река Рѹменліа,
Глапъ оудара оу темна темница,
Оу темница Ћѹро Босналіа.
Ћѹро лежи за деветъ години,
На г'рло мѹ тіа дробенъ синциръ,
На нозе мѹ тіа тежакъ тѹмрѹкъ.
На рака мѹ пиле соколово,
Лице грѹби та га рана рани,
Голзе рони та га вода пои.
Пиле ле мѹ тихо говореше:
Барай Ћѹро мой стопанине!
Што ми мене толко тимаръ чинишъ,
Лице грѹбишъ та ме рана ранишъ,
Голзе ронишъ та ме вода поишъ,
Дали ће ме овде кѹрбанъ колешъ,
Или ће ме негди пекшишъ пратишъ?
Барай пиле, пиле соколово!
Нити тебе овде кѹрбанъ колемъ,
Нити тебе пекшишъ пратимъ.
Ће те пратимъ на мой вилаетъ,

Да ми видишъ моѧ стара майка,
Стара майка моѧ п'рвна лѸба,
Да ми видишъ моѧ мила сестра.
Пиле ле мѸ тихо говореше:
Барай ЋѸро мой стопанине!
Та ѧ незнамъ дека ти сѸ двори?
Монте двори ми се бележити,
Ореди двори три танки тополи,
На тополи до три кѸкавици.
П'рвата е моѧ стара майка,
Втората е моѧ п'рвна лѸба,
Трећата е моѧ мила сестра.
Таѧ што кѸка на изютрена,
Таѧ ми е моѧ стара майка.
Таѧ што кѸка денѧ на пладнина,
Таѧ ми е моѧ п'рвна лѸба.
Таѧ што кѸка вечерѧ на вечера,
Таѧ ми е моѧ мила сестра.
Да ѧ кажешъ на моѧта майка,
Ѓи обрасле коси до земаата,
Ѓи обрасле оу ц'рна зѸндана.

322.

Петкано бела Бардарко!
Рано ранила Петкана,
На бели ДѸнавъ на вода.
Петкана ДѸнавъ прашаше:
ДѸнаве, братко ДѸнаве!
Да ли го виде Отоѧна?
ѧ ДѸнавъ ли ѧ говори:
Петкано бела Бардарко!

Три сѸ геміе минале.
Прва геміа делїи,
Втора геміа бекрїи,
Трећа геміа млада СтомнѸ.
Го писанѸ кавалѸ свирїше,
ОѸ кавалотѸ редеше:
Мажн се море Петкано,
ДѸри си млада Зелена,
ДѸри си бела червена,
Зере ѿ сѸ се оженилѸ.
Две ме моме маћепсале,
ДѸрѸ ме мене залѸбиле.

ИЗЪ ДИБРЕ. *)

323.

Бена ми одитѸ за вода,
Оца ми одитѸ предѸ неѿ,
Оцо мѸ калпакѸ падна,
ОкрѸши ѿ Бене стомната.
Бикна ми Бене да плачетѸ:
О леле, леле до Бога!

*) Ове любовне песме преписао самѸ у Серезу одѸ Дибрелїа, коїи онде посла ради долазе, и као што су ми казивали певаю се одѸ мужева на седеню или путемѸ путуюћи. О Дибри многи мисле да тамо само Арнаути живе, то е збогѸ тога што су многа Славенска села у реченомѸ предѸлу примила мухамедавску веру, кое по-

Какъ ке си одатъ дѣръ дома,
Какъ ће ѿ кажа майка ми.
Не ми е майка какъ майка,
То ми е кѹчка моштеа.
Бикна ми оца да ми ѿ тешитъ:
Молчи ми Бено, Бенѹшо,
Кротко ми ѿгне калешо.
Оѹтре ми е sobota,
По sobota Недела,
Љзъ ке си ода на пазаръ.
Љкъ ти се скрши стомина земаѿна,
Љзъ ке ти кѹпа стреврена.

324.

Божано бела кадѹно!
Божана одитъ за вода,
Перо ми клала на глава.
Љй ты Божано бела кадѹно!
Не клавай перо на главе,
Сама си тенка висока.
Божана одитъ за вода,
Не клавай бело белило,
Сама си бела црвена.

325.

Моме ле, моме, моме ле!
Нимой отивай Рѹшава,

следователѹи непознавајуѹи другоѹи
имена до верозаконоѹи називаю себе
по имену државе у коіой се речени
предѣлъ Дибарскіѹи налази, т. е. Ар-
наутима; а веѹи део народа у реченомъ
предѣлу Славенскоѹи е племена.

За тоѣ момче хубаво.
Дай ме ле мале за него,
Сама ќе побегнемъ по него.
Ќе мѹ однеса бакшише,
Монте лепѹсте образи,
Како ми бели симити.
Чекай ле, чекай ле, керколе!
Дѹрѹ да ти дойде татко ти,
Кадѣ ошелъ не дошелъ,
Кара хаберъ мѹ дошелъ.

326.

Стоанке море Гѹговке!
Зашто недойде синека,
Ты самъ готвила вечера,
Печено агне на рожѣ,
Со ц'рвенъ шекеръ золено.
Айде иди Тѹрчинъ вѹдала,
Што ми си моштне хубаво.
Майка ми најде работа,
Ќе пѹстна рано за вода,
Отъ там чешма шарена,
Да полна вода стѹдена.

327.

Де гидѹ пиле шарено ти се моламъ,
Немой пей ми сѹтромъ рано.
Оношти ми е дошелъ мой господаръ,
Оношти ми дошелъ отъ гѹрбетаѹкъ.
Ты се моламъ немой пей ми сѹтромъ рано,
Ќе ти дадемъ грѹшка шекеръ,

Да не ми развѣдишъ мой господаръ.
Ово ноѣхъ съ га заспивала,
Неговъ сонъ не го фати.

328.

Дай ми Боже крила паѣнови,
Да прелетамъ Оава и Дѣнава,
Да си найда юнакъ спроти мене,
Што не пїетъ вино и ракїа.
Отъ вино и ракїа, мома останѣва не-
любена.

И што не пїетъ црѣна ми дѣвана,
Отъ дѣвана ми постела поплукана.
И што ми не пїетъ црѣна ми вѣрмѣта,
Отъ вѣрмѣта постела посекината.

329.

Стоѣнице море стопанице!
Што ми те лико повенало?
Бре Стоѣне, бре стопане!
Отъ твоите неправинѣ,
Зашто ми одишъ по тѣѣина,
Зашто ми любишъ дрѣга люба.
Бре Стоѣнице, бре стопанице!
Да се колнамъ неверѣвашъ,
Ако любамъ дрѣга люба,
Не ти се колнамъ во мое мѣшко дете,
Ако любамъ дрѣга люба.
Не колни се Стоѣне стопане,

Бо твоє мѹшко дете,
Ние твоє, ние мое,
Мѹшко є дете Господово.
Стоанице, море стопанице!
Што ми те оуста подгорела?
Бре Стоане, бре стопанине!
Отъ твоите неправинѣ,
Зашто ми ходишъ по тѹѣина,
Зашто ми любишъ дръга люба.
Стоанице, море стопанице!
Ке ти се колнамъ во б'рза конѣ,
Яко любамъ дръга люба.
Бре Стоане стопанине!
Не колни се во брза' конѣ,
Ние моѣ, ние твоѣ,
Б'рза конѣ пцонска рана.

330.

Запрегни Бело, запрегни,
Запрегни поли, ракави.
Замеси Бело, замеси, деветъ погачи.
Исп'ржи Бело, исп'ржи, деветъ кокошки.
Нареди Бело, нареди, деветъ столови,
Зерке ми дойдетъ Бело ле земските
сеймени.
На свите Бело, на свите, пѹшка да
фатишъ,
Парталѹ пѹшка не фатай,
Той ти опра татка ти.
На сите Бело, на сите, конѣ да фатишъ,

ПартаѸ конѸ не фаштай,
Той ти опра врата ти.

331.

ЋѸрђа ми перетѸ на река,
ОедитѸ ми ага на међа:
ЋелѸ ми ЋѸрђо на колѣно,
На колѣно на големо,
Да ми отпетлашѸ петлиците,
Петлиците отѸ елекотѸ,
Петлиците стребрените.
Да ми видишѸ кошѸлаѸта,
КошѸлаѸта копринена,
Три години не испрана.
Айде ага, АрсланѸ ага!
НемамѸ сапѸнѸ да ти Ѹ перемѸ.
Айде ЋѸрђо, кадѸнѸ ЋѸрђо,
СапѸнѸ ти са бели раци.
Хайде аго, АрсланѸ аго!
НемамѸ плоча да ти перемѸ кошѸлаѸта.
Хайде ЋѸрђо, кадѸнѸ ЋѸрђо,
Плоча ти са бели нози.
Айде ага, АрсланѸ ага!
НемамѸ вода да Ѹ перемѸ.
Вода ти е, кадѸнѸ ЋѸрђо,
Вода ти са ц'рни очи.
Хайде ага, АрсланѸ ага!
НемамѸ сѸнце да Ѹ сѸшемѸ.
Айде ЋѸрђо, кадѸнѸ ЋѸрђо,
ОѸнце ти е твое бело г'рло.

332.

Ано море, малка моме!
Ты си изгорела много млади,
И мене младо зелено, де Ано де!
Иди речи на майка ти,
Да не роди другга мома,
Другга мома като тебе,
Да не изгори другго младо,
Другго младо како мене.
Дуръ да иде да ѝ речетъ,
Бмъ родила, емъ к'рстила,
И е рекли Ангелина.
Ангелина малка мома,
Малка моме цилвелѣа.

333.

Не шетай се моме исредъ село,
Њеа ми те баца исредъ чело.
Не шетай се моме по браздите,
Њеа ми те баца во образите.
Не шетай се моме исъ шѹмата,
Њеа ми те крена моме кошѹлата.
Не шетай се моме по штиците,
Њеа ми те бакна моме отъ циците.
Пѹсти цици какъ ѡболко,
Какъ ѡболко ѡѹлабѣа.
И да ѡ бакна не се жала,
И да оумра пакъ не се жала.

334.

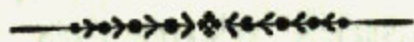
Али се е чуло и видело,
Девойка войвода да биде.
Го седамдесетъ сеймени,
Го осамдесетъ събаше,
Го деведесетъ деліе.
Кладѡха ми нишанъ да ф'рлетъ.
Еите ми ф'рлѣха, што ф'рлѣха,
Никой ми нишанъ не оудри.
Зеде ми девойка пѣшката,
Оудри ми нишанъ по среде.

ИЗЪ КРУШОВА КОДЪ ПРИЛИПА.

335.

Море Мицко кротко пиле!
Еношти Ѹ васъ кой све биле,
Твойто татко го опиле,
Го излагале, те св'ршилe,
Дипъ на лошо те запустиле,
За тоа гринчаско копиле!
Какви лѸѣ они биле,
Отъ грехота не мислилe.
Азе сега коа разбра,
Што ме падна тешка жалба.

НИШТО НЕ МЕ ДОЙДЕ ТЕШКО,
Балъ за момчето малеѣко,
Петъ стотини све дѹкати,
Босъ Накета самъ ти пратилаъ,
Да ѿи носишъ на белите гради.
Зеръ си тенка и висока,
Бакашъ юнакъ да те стегга,
Да те види што си мека,
Да те мисли дѹръ до века.

О Б Я С Н Е Н Ъ

НЕОБИЧНИ БУГАРСКИ, И СТРАНИ РЕЧИ, КОЕ СЕ
У ОВИМЪ ПЕСМАМА НАЛАЗЕ.

(Скраћена значе: т. - турска а г. - грчка речъ.)

А.

Алайка, т. - слушкѣня.
Алтинъ, т. - дукать.
Алз, т. - црвенъ, алово-
црвено.
Амайліа, т. - една кесица,
у коіой носе различ-
не ствари, кое за све-
те држе, съ уверенѣмъ
да имъ помоћи могу.
Ангаріа, г. - кулукъ.
Антеріа, т. - жен. альина.
Аргатъ, - раденикъ, по-
льодѣлаць.
Армасъ, г. - прстенованъ.
Армосанъ, г. - прстенованъ.
Армиганъ, г. - іоргованъ.
Артисати, - претећи, о-
стати.
Атеръ, т. - призренъ.
Ашикъ, т. - любовникъ.
Ацаміа, т. - неискусанъ,
невѣжа.

Б.

Балтіа, - т. сикира.
Бардакъ, т. - крчагъ.
Батисатъ, - пропасти.
Башта, - отаць.
Бачило, - овчарница, или
станариште; сравни:
бача, кодъ карпатскы'
Словака', найстаріи ме-
ђу пастирима олаца.
Бацата, т. - окно на кући.
Бекріа, т. - піяница.
Белке, т. - може быти.
Бендисати, т. - завоleti.
Бенѣмъ, т. - мой.
Берберето, т. - бріячь.
Бизати, - доити, сисати.
Бизѣмъ, т. - мой.
Бирі, т. - овамо.
Бланова, - кротка.
Борина, - лучъ одъ бора.
Боаціе, т. - кои фарбаю,
фарбари.

Бѣбакъ, - памукъ.
Бѣгла, - брига, тереть.
Бѣмбаширъ, т. - пашинъ
или царскій човекъ,
комесаръ.
Бѣниште, - сметиште, ђу-
бре.

В.

Вакатъ, т. - време.
Ваксѣвати, - боядисати.
Варай, - чуй, пази, сравни
словенско: варуй.
Варварсати, - обелити, о-
кречити.
Вежи, - обрве.
Вейка, - грана.
Вервешките койнари, - Тур-
ци изъ Меленичкогъ
предѣла.
Верига, т. - ланацъ.
Ветѣрѣшки, - силни ве-
трови.
Вилаетъ, т. - земля, др-
жава.
Вилни, - вилински.
Вискай, - пропинъи се,
скачи.
Виѣна, - узяшио самъ.
Виѣоръ, - олуя.
Вѣи, - вее.
Влѣватъ, - улазити.
Вогень, - ватра.
Вреватъ, - говоре, сравни
словенско: вравеѣъ.
Втасало, - сазрело.

Втесати, - скривити.
Втесала, - крива, на при-
мѣръ, што ти самъ тол-
ко втесала значи, што
самъ ти толико скри-
вила.

Г.

Гави, - печурке, гљиве,
сравни чешко-славен-
ско: huby.
Галена, - малена и него-
вана девойчица.
Гелъ, т. - доѣи.
Гемѣа, т. - галія.
Гемѣѣи, т. - лаѣари.
Гидѣ, т. - юначе.
Гиздава, - лепа, красна.
Гичкенѣа, т. - кои лагано
иде, одъ речи: гечкенъ,
доцканъ.
Главѣелъ, - наимао се, по-
гаѣао се за слугу.
Градина, - башча.
Граматики, г. - писаръ.
Гѣмазово, - една фела
грожѣа.
Гѣрветѣкѣ, т. - странство-
ванѣ.
Гѣргевъ, т. - везъ.
Гѣзелъ, т. - лепъ.
Д.
Даловите, - цетови ве-
зени по кошуѣи.
Даланъ, - Талианъ, далянъ
гемѣа талианска галія.

Делѣа, т. - юнакъ.

Деликанѣо, т. - ватрени
младићъ или юнакъ.

Дердосви, - тегоба на срцу.

Дошикъсанѣ, - злаћене.

Дрѣхи, - альине.

Дѣльверъ, т. - лепъ, узо-
ритъ.

Дѣри, - докъ.

Е.

Евдовѣца, - удовѣца.

Евѣ, - ево.

Егрекъ, - место у овчар-
ници гди се яганци при-
твараю, да неби сиса-
ли матере.

Елекъ, т. - прслукъ.

Ергенъ, т. - неженѣнъ мла-
дићъ.

Етъ, - и.

З.

Завалъ, - узео.

Засѣло, - засеяло.

Залакъ, - парче, комадићъ.

Залѣмъ, т. - малено, раз-
мажено дете.

Заманъ, т. - време, доба.

Замбачѣ, - кринъ, лиліанъ.

Зандана, т. - тавница.

Збералто, - собрано.

Здравецъ, - врста цвећа.

Зеленъ, - врста цвећа.

Зерѣ, - ерь.

Змей, - змай, хала.

Зѣлѣпсѣва, г. - хули, кори.

И.

Излѣкнало, - излетело.

Измачити, - намучати.

Иленъ, - еленъ.

Иманъ, т. - вѣра.

Испѣди, - истерай.

І.

Іода, - вода.

Іолдашъ, т. - другаръ.

К.

Кадѣна, т. - жена.

Кѣ, - каяти се зашто.

Казандисати, т. - стећи.

Каилъ, т. - склонъ.

Калѣсалъ, г. - позвао.

Калѣшъ, г. - добаръ, до-
бра.

Калимана, г. - кума.

Калитата, г. - кумъ вен-
чанный.

Канкаль, - куколь.

Копанъ, - орудіе за пра-
нъ кошуля.

Карѣ-мѣла, т. - име тур-
ско.

Карати, - терати.

Кардашъ, т. - братъ.

Касаба, т. - варошъ.

Касаветъ, т. - брига.

- Каскандисала, т. - зави-
 дила.
 Кашта, - кућа, домъ.
 Качиме се, - попесмо се.
 Кафало, - гайде, пишанъ
 кафалъ, шарене гайде.
 Кафалѣа, - гайдашъ.
 Кахаръ, т. - брига, жа-
 лость.
 Каѣлъ, т. - обклада.
 Кепето, - опаклія или гу-
 нацъ. сравни словенско
 кепенъ.
 Кердосати, г. - узети.
 Керпичъ, - црепъ непе-
 ченъ.
 Кинисати, - поћи.
 Кирамиде, г. - црепъ.
 Кирѣа, т. - плата.
 Кисметъ, т. - срећа, су-
 ђено е да тако буде.
 Клаводанъ, - чипке злат-
 не и сребрне.
 Койнаръ, - Турчинъ маке-
 донски порекломъ изъ
 Коніех у Азиі.
 Колакъ, - колачъ.
 Колакѣа, - крива; колак-
 лѣа сабля - крива сабля.
 Коланъ, - поясъ, чампра.
 Колван, - гривне или на-
 руквице.
 Комка, - причешће, сра-
 вни: комунію.
 Комкати, - причешћивати.
 Кондѣре, г. - ципеле.
 Коприна, - свила.
 Коремъ, - трбу, утроба.
 Косиленъ, - велика трава.
 Крави, - крепи.
 Крепеха, - носиле су, на
 примѣръ: поле кре-
 пеха, значи: носиле су
 краеве одъ альине.
 К'рмнина, - глоба за про-
 ливену крвъ.
 Крондиръ, - пехаръ или
 кантица.
 Кзтъ, - огњиште. И га
 ми е харо на кѣту, т.
 е. почемъ ми е на о-
 гњишту у кући харо,
 т. е. несрећа, човекъ
 когъ не воле.
 К'рцна, - скрипну.
 Крчма, - даръ, бакшишъ.
 Кѣзѣмъ, т. - ягнѣ.
 Кѣндисати, - доћи, пад-
 нути.
 Кѣрванъ, т. - жертва.
 Кюѣѣѣкъ, т. - маленъ, ма-
 лена.

Л.

 Лакердѣа, т. - разговоръ.
 Лале, - цвѣтъ.
 Ластаръ, - листъ.
 Левенъ, - весели младићъ.
 Леле, - богъ Лель, кои се
 призива одъ страда-
 юћи.
 Лели, - питанъ: ние ли?
 Ленъ, - ланъ.

Лисичано, - фела грожђа.

Љокъ, - црвенъ.

Љо, - него, но, већъ.

М.

Магѣа, т. - баянъ, врачанъ.

Манафи, - Манови, Татари.

Масленце, - масло.

Маштеа, - маћеха.

Маћепсати, г. - маћіомъ обчарати.

Мемлекетъ, т. - држава, отачбина.

Мерцани, - коралъ црвенъ.

Ми, - не, немой, ми люляйте немойте люляти.

Михтарѣи, - бубњари.

Млазнице, - овце или краве које се музу.

Мнесаше, - наличила е.

Мнѣка, - унука.

Моралѣа, - грчка, морейска.

Мѣмлѣ, т. - памучно.

Мѣниста, - зове се све оно што се ниже и на ђердану на врату носе, као: бисеръ, амбра и т. д.

Н.

Напишана, - нашарана.

Нареваше, - певаше; некое певачице у место

нареваше веле: руме-
няше.

Насравити, - навадити се на што.

Натемиса, г. - проклинь, анатемиса.

Натокмила, - обукла.

Нацрвита, - нацрвенити лице.

Недѣгаво, - што не трае много; харо недугаво значи, стараць кои неће дуго живети.

Нефелно, - рђаво, неваљало.

Нишанъ, т. - знакъ.

Ничкомъ, - стрмоглавице,

Ножнице, - маказе,

О.

Ода, - вода.

Одревити, - одговорити.

Октаръ, - меровъ.

Олѣ, т. - сынъ.

Осойница, - змѣя осойница, т. е. люта.

Осойно, - люто.

Осамне, - осване.

Осемне, - осване.

Оти, - еръ, на примѣръ; оти ке дойда, еръ ћу доћи.

Отрнала, - утрнути; у место речи отрнала, казала ми е Дафина другій путъ, да е болъ рѣћи, утрапнала; сравни

чешко-словенско: tra-
píti, trarení.

П.

Пайванъ, т. - уже, конацъ
Паласки, - кутица за зей-
тинъ узъ оружїе.
Паликаръ, г. - юнакъ.
Панагиръ, г. - саборъ.
Пашка, - репъ.
Пепелано, - некій родъ
жита.
Пеперѣпа, - лептирь.
Пернала, - накривила.
Песнопольке, - невачице,
кое песме умеду.
Петопрсъ, - некои цвѣтъ.
Пехѣра, г. - свекрва.
Пилца, - птице.
Пишанъ, - шаренъ.
Пиштимале, г. - фела ма-
раме.
Пладнина, - подне.
Поканилъ, - позвао.
Поминъ, - живленъ, ужи-
ванъ.
Попракъ, - коланъ, сравни:
словенско: попрухъ,
подбрухъ.
Попрѣтка, - прело, пре-
диво.
Попцѣте, - потурчио се,
попсети се.
Потресъ, - грозница.
Приграштати, - обувати-
ти, загрлити.

Прикѣа, - миразъ.
Принечъ, - танка велика
марама, коіомъ се по-
крїе девайка када иде
на венчанъ.
Проврелъ, - провуко.
Прсимъ, - ютро.
Проскефалъ, г. - узглавлъ,
подушка.
Прсз, - земля.
Пѣдарето, - пударъ кои чу-
ва виноградъ.
Пѣлати, - дворъ, палата.
Пѣштѣнъ, - испуштѣнъ: пу-
штѣнъ иленъ, испуш-
тѣнъ изъ затвора в-
ленъ.
Пцонска, - псеѣія.

Р.

Раколке, - прегршѣе.
Рамна, - еднако, право:
рамна снага - право и
витко тело.
Ратѣйче, - слуга.
Ресати, - завоleti.
Ресачки, - са ресама.
Ризикъ, г. - среѣа.
Рида, - мараме кое дѣ-
войке тваю и везу.
Рѣменати, - певати, срав-
ни ромонити.
Рѣти, - рони се, оброне-
ва се, сравни: словенско
руѣиѣи се, рушити се.

С.

Сагѣа, т. - фела пояса.
 Салз, - само.
 Самовила, - Вила.
 Саа, - бела женска аљи-
 на долня, или сукня.
 Сейменз, т. - полицайни
 пандуръ.
 Сеирз, т. - забава.
 Сетни, - после.
 Сефа, т. - добро разполо-
 женъ.
 Сиво, - пепеляво.
 Синцирз, т. - ланацъ.
 Сиракз, - сирома.
 Сирмѣа, т. - иманъ, капи-
 талъ.
 Скапао, - струнуо, проца-
 о; сравни словенско
 скапати.
 Скараха се, - свадеше се.
 Скорнати, - пробудити.
 Слахаха се, - потрефиле се.
 Сливѣватъ, - силазе.
 Смиле, - смилъ цвѣтъ.
 Соха, - чардакъ узвишенъ
 на четири стуба.
 Соа, - своя.
 Спанчове, - шеталиште.
 Срана, - страна товара.
 Серветата, - марама.
 Срици, - заове.
 С'рмали, т. - сребрнъ.
 С'тигнала, - добила.

Стомна, - крчагъ.
 Степанз, - домаћинъ.
 Стройници, - просіоци кои
 ишту дивойку, прово-
 даціе.
 Сѣлакчето, - леворукъ, ле-
 вакъ.
 Сѣче, - препреда, одъ су-
 кати.

Т.

Таврѣвати, - поносити се
 или дичити.
 Тайфата, т. - породица.
 Тегна, - сноси, ни се те-
 гна, ни се трпи - пити
 се сноси, нити трпи.
 Тейко, - отацъ.
 Текнѣти, - сетити се.
 Теленги, - биволска или
 воловска кола.
 Телингарз, - кои тера би-
 волска или воловска
 кола.
 Телка, - сикира, сравни:
 тесати.
 Телосана, - съ тель наки-
 ѣна, позлаѣена.
 Тестемелз, - марама коє
 девойке везу.
 Тимарз, т. - нега.
 Трѣандафилз, г. - ружа.
 Топаха, - умакати ушто
 съ лебомъ.
 Трамбика, - цвѣтъ.

Т'ргнаха, - поѣоше.
Тремови, - ходникъ предъ
кућомъ.
Т'рлицы, - назувакъ.
Т'рло, - оборъ за овце.
Троши, - ломы, сече.
Тѣмбакъ, - тучъ.
Тѣмбе, - чета.
Тѣмрѣкъ, т. - влада у кою
се ноге затвараю.

У.

Уйники, - они кои коло за-
твара крайнѣи у колу.
Улица, - сокакъ.
Умдисамъ, - мыслимъ, на-
стоимъ.
Уметъ, - память.
Уракчѣ, т. - жетеоци.
Усилно, - врло.
Услѣшалъ, - послушао.

Ф.

Фереце, т. - горня альина
кодъ турски жена.
Фиданъ, - дрво кое е ви-
соко и право израстло.
Филеменъ, - свита.
Ф'рлы, - баци.
Фѣрка, - преслица.
Фѣстанъ, - альина.

Х.

Хавѣръ, т. вѣсть.
Хазнадаръ, - благайникъ.

Харамѣа, - айдукъ.
Харс, ова речъ што зна-
чи, ни ми нитко знао
казати; подъ овомъ
речи разуме се неш-
то презрително, ста-
ро и ружно; — сравни
- Харонъ.

Хизметъ, т. - послуга.
Хоро, - коло.
Хортомѣ, г. - конопци.
Хѣвава, - лепа.
Хѣлаво, - будаласто, лудо.

Ц.

Цавти, - цвета.
Ценилъ, - погодио, наймѣо.

Ч.

Чаири, т. - ливаде.
Чапа, - мотика.
Челевѣ, т. - господинъ.
Череша, - трешня, сравни
словенско черешня.
Чивтъ, - паръ.
Чипо, - безъ ушѣю.
Читаа, - мислила самъ.
Чифликъ, т. - спанлукъ.
Чичеклѣа, т. - цветови.
Чкѣлаво, - безъ ушѣю.
Чорвацѣа, т. - газда.
Чѣкати, - лупати.
Чѣлъ, - покровецъ.
Чѣма, - куга.
Чѣмба, - перчинъ.

Чѣмберъ, - некои цвѣтъ.
Чѣнке, т. - дакле, почемъ.

Ш.

Шака, - шала.
Шалварѣ, т. - широке гаће.
Шамъ - кошакъ, т. - фела
пояса.
Шамъ, т. - марама.
Шамъ, т. - Дамаскъ, Си-
рія.
Шахинъ, - фела птица.
Шестисали, - чудили се.
Шикъсано, - позлаћено.
Шилегарѣ, - чобани кои
паседу мале ягниће,
шилѣжета.
Шиникъ, - меровъ.

Є.

Ємишъ, т. - суво воће.

Я.

Яванѣа, т. - странаць.
Ядови, - лютенѣ.
Язаѣа, т. - писаръ.
Яла, - него ако.
Яла, - дойди, оди овамо.
Ялка, т. - марама.
Ялѣци, т. - реса.
Яснина, - ведро небо.

Ю.

Юда, Дафина на мое пи-
танѣ нѣ ми знала ка-

зати што значи ово
име, само рекне: „не-
што лошото.“ После
тога отишавши єд-
номъ Дибреліи одъ
когъ самъ песме пре-
писивао и казавши му,
како самъ чуо єдно
чудновато име, кое не-
знамъ што значи, но
ипакъ изъ смисла да
ми се чини, да ће то
быти србска Вила; на
то онъ рекне: да Юда
не значи Вила, него
Змей, а Вила кодъ нѣи
да се зове Самовила.

Њ.

Њехла, т. - настойникъ,
намѣстникъ.

Ѓ.

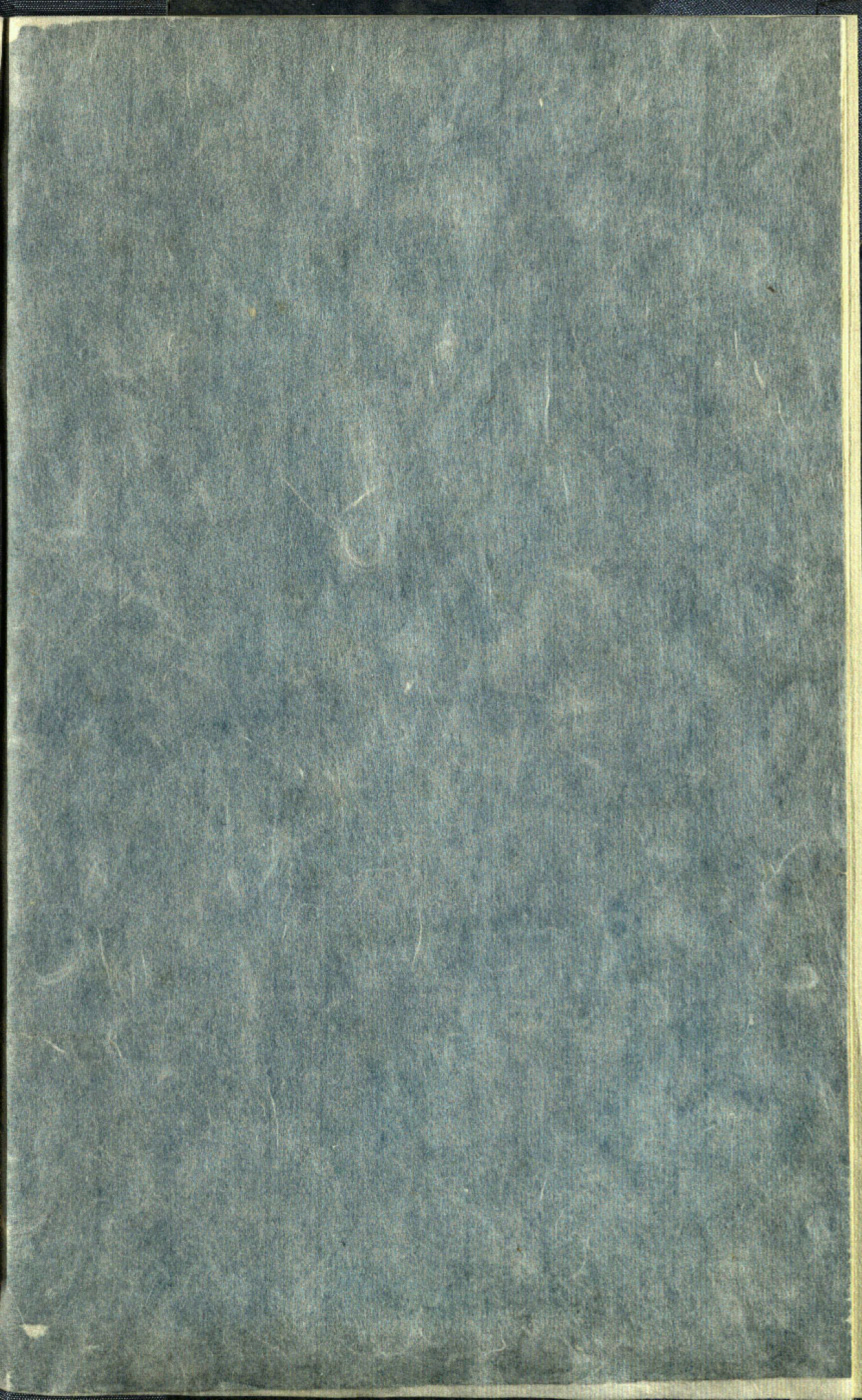
Ѓерданъ, т. - низъ.

Ц.

Цаміа, т. - турска бого-
моля.
Цанъ, т. - душа.
Цѣве, т. - зубунъ.
Цѣма, - село у пољу се-
резкомъ, близу реке
Струме.

ПОГРЕШКЕ.

Страна	редъ	печатано	читай
50	6	МАЛЕ	МАЛЕ
65	20	БЪ	БЪ.
66	20	СЪНЪ	СОНЪ
66	25	СЪНЪ	СОНЪ
67	6	СЪНЪ	СОНЪ
82	13	СЪНЪ СЪНИЛА	СОНЪ СОНИЛА
86	11	НЕ МОЙ	НЕМОЙ
92	20	НЕ МОГА	НЕМОГА
92	21	НЕ МОГА	НЕМОГА
108	4	НЕ МОГА	НЕМОГА
118	12	НЕ МОЙ	НЕМОЙ
123	20	НИ МОГА	НИМОГА
127	11	ВИВОЛЪ	ВИВОЛЪ
145	27	И НА	И НА
149	5	НИ МОЙ	НИМОЙ
154	26	НЕ МОЖА	НЕМОЖА
154	29	НЕ МОЖЕ	НЕМОЖЕ
166	23	НЕ БОЙ	НЕБОЙ
169	3	НЕ МОГА	НЕМОГА
169	5	НЕ МОГА	НЕМОГА
169	6	НЕ МОГА	НЕМОГА
169	26	ВЕЗМИ МЕ	ВЕЗМИ МЕ,
176	29	ИДАКЪ	ИДАТЪ
183	16	РАЗГЛЕДА	РАЗГЛЕДА
230	29	КАЙ	КОЙ
288	21	МННА	МИНА
296	26	ДРЪЖАНА	ДРЪЖИНА
303	26	ОДГОВИРИ	ОДГОВОРИ
316	21	ИЗЛЕЗЕ	ИЗЛЕЗЕ
327	17	ВИЛЕТЪ	ВИЛАЕТЪ

К. С.
книгопечатня
у Београду.

БИБЛИОТЕКА МАТИЦЕ СРПСКЕ

P₁₉ Cp II 128/1.1